

OULU OULUJOKIVARSI

Tutkimuskertomus osayleiskaava-alueen arkeologisesta inventoinnista

Arkeologian laboratorio
Antti Krapu (toim.)
Joulukuu 2002

SISÄLLYS

ABSTRAKTI	3
JOHDANTO	4
LÄHTEET	9
LUETTELO KOHTEISTA	10
YLEISKARTTA	11
LUETTELO DIAKUVISTA KOHTEET	12
Oulu 4 Oulunsuu Ala-Korkiakangas	14
Oulu 7 Pikkarala Lehtikangas	18
Oulu 17 Oulunsuu Turkansaari	21
Oulu 24 Oulunsuu Kummunkangas	23
Oulu 32 Pikkarala Kivelänkangas	26
Oulu 33 Oulunsuu Särkilampi	30
Oulu 36 Pikkarala Teerikangas	33
Oulu 40 Pikkarala Tuohinonsaari	36
Oulu 41 Pikkarala Pieni Jättisaari	39
Oulu 42 Pikkarala Iso Jättisaari	42
Oulu 48 Pikkarala Peurasuo	45
Oulu 49 Pikkarala Metelinmäki SW	49
Oulu 51 Pikkarala Hangaskangas	52
Oulu 52 Oulunsuu Mikonkangas SE	55
Oulu 61 Oulunsuu Vehkakangas	59
Oulu 63 Oulunsuu Mustikkakangas N	62
Oulu 64 Oulunsuu Mustikkakangas E	67
Oulu 65 Oulunsuu Mustikkakangas S	70
Oulu 66 Pikkarala Karjosuo N	73
Oulu 67 Pikkarala Matkalamminaho	76
Oulu 68 Pikkarala Karjosuo W	79
Oulu 69 Pikkarala Korkiakangas	82
Oulu 70 Pikkarala Lapinkangas	85
Oulu 84 Oulunsuu Sanginkangas E	88
Oulu 85 Oulunsuu Marttilankangas	93
Oulu 86 Oulunsuu Särkikangas	97
Oulu 87 Oulunsuu Särkilampi NE	101
Oulu 88 Oulunsuu Särkilampi NW	105
Oulu 89 Kiviniemi Ruunakangas SE	109
Oulu 90 Kiviniemi Ruunakangas	112
Oulu 91 Kiviniemi Ruunapalo SE	115
Oulu 92 Pikkarala Hangaskangas E	119
Oulu 95 Pikkarala Ehtiäisentie N	124
Oulu 96 Pikkarala Ehtiäisentie S	127
Oulu 97 Oulunsuu Pilpasuo W	130
Oulu 98 Oulunsuu Pilpasuo SW	133
Oulu 99 Oulunsuu Sikoharju	136
Oulu 100 Oulunsuu Paskonsuo	140
Oulu 101 Pikkarala Sutelankangas	143
Oulu 102 Pikkarala Optiroc	146
Oulu Pikkarala Kestinranta	148
LIITE 1. Tarkastetut kohteet, joita ei tulkittu muinaisjäännöksiä	151
LIITE 2. Karttaesitys tutkituista maastonkohdista	154
LOYTYLUETTELO	

JOHDANTO

Tarkoitus ja toimijat

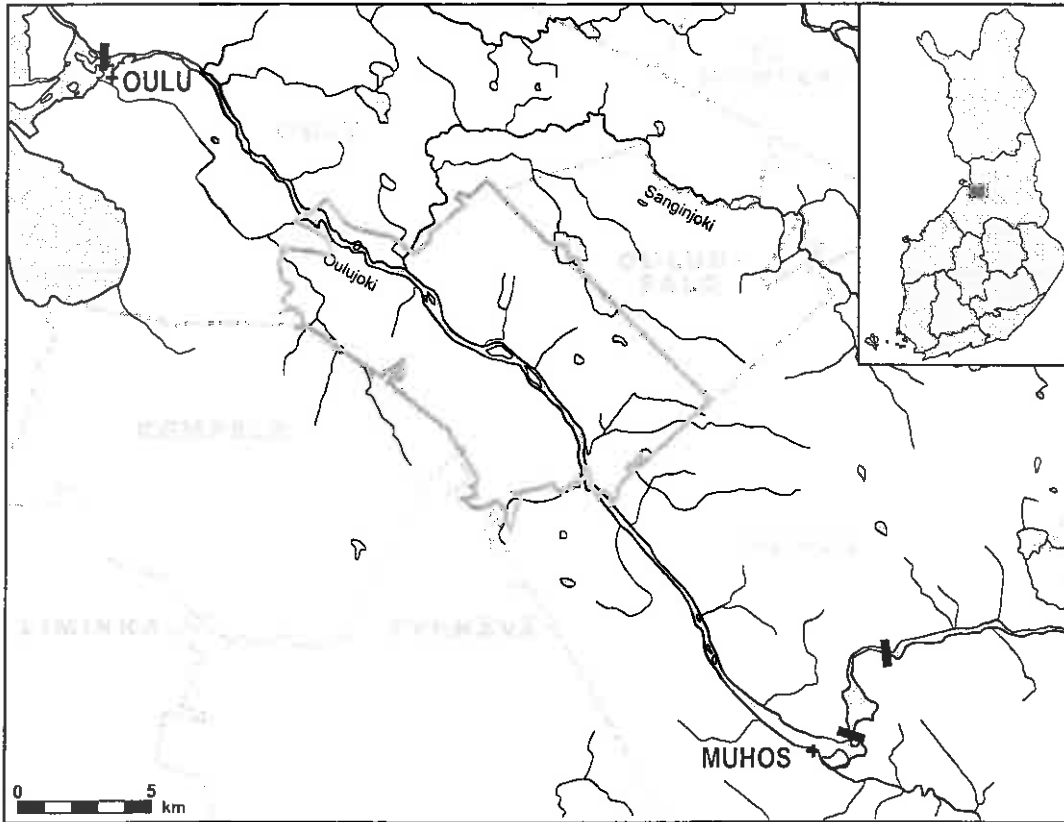
Oulun yliopiston arkeologian laboratorio suoritti arkeologisen inventoinnin Oulun Oulujokivarren osayleiskaava-alueella 2.9. – 4.10.2002. Inventointi tehtiin Oulujokivarren osayleiskaavasuunnitelmaa varten Oulun yliopiston Taideaineiden ja antropologian laitoksen ja Oulun kaupungin Keskusviraston välillä solmitun yhteistyösopimuksen mukaisesti. Tutkimuksen vastuuhenkilönä oli Oulun yliopiston yleisen arkeologian oppiaineen professori Milton Nuñez. Kenttätöiden suunnittelusta vastasivat FL Janne Ikäheimo ja fil. yo Antti Krapu. Maastotöiden suorittamisesta, uusien kohteiden raportoinnista ja inventointiraportin toimitustyöstä vastasi fil. yo Krapu. FL Ikäheimo osallistui kenttätöihin tarkastamalla uudet löydetyt kohteet ja antamalla konsultaatioapua tarvittaessa. Kenttätöihin osallistuivat lisäksi FT Kirsti Paavola ja fil. yo Teemu Tiainen.

Sijainti ja topografia

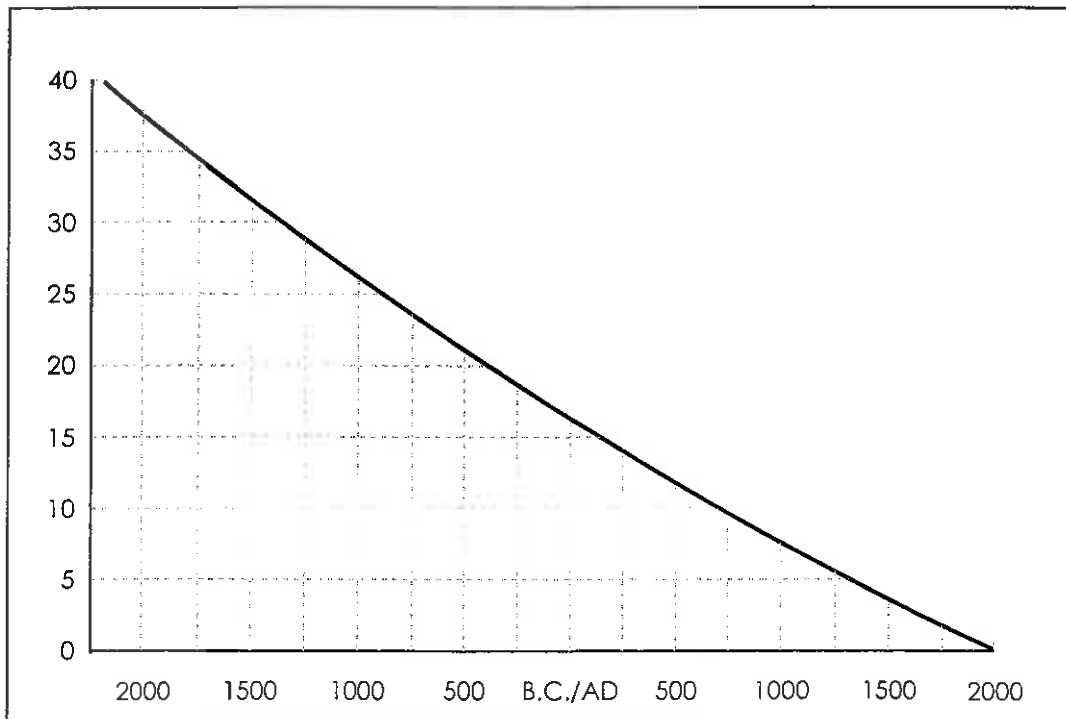
Tutkimusalueena ollut Oulujokivarren osayleiskaava-alue sijoittuu Oulun keskustasta noin 10 – 22 km kaakkoon käsittäen kaupungin kaakkoisosan kokonaisuudessaan rajautuen luoteisilta osiltaan Sääksensuon, linatin, Mikonmäen ja Sankivaaran alueisiin ja muilta osin Oulun kaupungin rajoihin Oulunsalon, Muhoksen, Tyrnävän ja Kempeleen kuntien kanssa (ks. kartat 1 ja 2).

Oulujoki ja sitä reunustavat pellot lävistävät tutkimusalueen luoteesta koilliseen. Maaperää luonnehtivat varsinaisen jokilaakson ulkopuolella enemmän tai vähemmän kiviset hiekkamoreenisaarekkeet ja niiden väliin jäävät suot ja laaksot, joita on paikoitellen raivattu viljelyskäyttöön kauempanakin joesta. Poikkeuksena voidaan pitää tutkimusalueen pohjoiskulmassa olevaa Piipakangasta ja sen keskellä Oulujoen eteläpuolella olevaa Hangaskangasta, jotka muodostavat molemmat varsin laajan yhtenäisen hiekka-alueen. Oulujoen eteläpuolella moreenimuodostumat nousevat noin 20 – 40 m korkeuteen merenpinnasta ja niiden väliin jäävät laaksot ja suot jäävät keskimäärin 5 – 15 m matalammalle. Oulujoen pohjoispuolella maaston korkeuserot ovat suuremmat ja 30 – 60 m merenpinnan yläpuolelle nousevien saarekkeiden väliset laaksot ovat lähes poikkeuksetta suota. Tutkimusalueen kallioperä on kauttaaltaan graniittia.

Kaava-alueella oleva asutus on keskittynyt lähinnä Oulujoen varrella oleville peltoalueille ja jokea lähellä oleville kankaille. Muita merkkejä ihmisen modernista toiminnasta alueella on havaittavissa metsänhoidollisten toimenpiteiden, suo-ojitusten ja maa-aineksenoton muodossa. Hangaskankaalla on erityisen suuria soranottoalueita. Muualla maa-aineksenotto on hajanaisempaa, mutta suurehkojakin sorakuoppia on siellä täällä. Alueen tiestö koostuu molemmin puolin Oulujokea olevien kahden valtatie ja siltä risteävien yleisten teiden lisäksi suurehkosta määrästä metsäautoteitä, pieniä yksityisteitä ja ajouria.

Kartta 1. Oulujokivarren tutkimusalueen sijainti

Kaavio 1. Kalibroitu rannansiirtymädiagrammi Oulun alueelle.

Muinaisjäännösten esiintymisen ja löytymisen kannalta suotuisimpia alueita Oulujoen kaava-alueella ovat Hangaskankaan ja Pilpakankaan lisäksi tutkimusalueen kaakkoisrajalla aivan Oulujoen pohjoispuolella olevat kankaat, Madekosken kylän lähistöllä olevat metsäsaarekkeet molemmin puolin Oulujokea ja tutkimusalueen koillislaidalla olevaan Mämmisuohon rajautuvat kankaat. Yhteistä näille alueille on maaperän vähäkivisyys ja mäntykangasmetsälle tyypillinen kasvillisuus. Soiden ja vetisten laaksojen lisäksi muinaisjäännösten löytymisen kannalta huonoimpia alueita ovat kiviset tiheää sekametsää kasvavat metsäsaarekkeet, joita löytyy etenkin tutkimusalueen itä- ja keskiosista Oulujoen pohjoispuolelta, sekä suurempien kankaiden tasaiset laet, jonne ei esihistoriallisella ajalla juuri kohdistunut käyttötarvetta.

Lähtökohdat ja valmistelevat työt

Tutkimusalueella oli tehty aikaisemmin kaksi inventointia, joista Helena Taskisen Oulun kaupungin ja Oulunsalon kunnan alueille vuonna 1986 suuntautunutta inventointia voidaan pitää vanhentuneena. Vuonna 2001 Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen tekemä osin Oulujokivarren osayleiskaava-alueelle sijoittunut Karttion metsäautotien alueen arkeologinen inventointi taas katsottiin niin tuoreeksi, että sen rajaama alue voitiin jättää pääosiltaan kenttätutkimusten ulkopuolelle ja siinä raportoidut kohteet liittää sellaisenaan hyvin pienin toimituksellisin muutoksin tähän inventointiraporttiin ilman uutta maastokäyntiä. Lisäksi tutkimusalueella oli suoritettu runsaasti eri luonteisia maastotöitä Oulun yliopiston henkilökunnan ja opiskelijoiden toimesta vuosien 1994 ja 2001 välisenä aikana, joiden seurauksena alueelta oli paljon raportoitua ja raportoimatonta tietoa uusista kohteista Oulun yliopiston arkeologian laboratorion topografisessa arkistossa ja FL Ikäheimon kokoamassa Oulujokilaakson muinaisuutta käsittelevässä yksityisarkistossa. Vuosien 1994 – 2001 inventointien ja maastokäyntien aikana tarkastetuista alueista oli myös käytettävissä karttaesitys, jota voitiin käyttää hyödyksi maastotöiden suunnittelussa. Tutkimusalueelta tunnettiin ennen maastotöiden aloittamista 34 kiinteää muinaisjäännöstä, joista 24 oli löydetty vuosien 1994 ja 2001 välisenä aikana.

Oulujokivarren kaavarunkoalueen topografiaa pidettiin suotuisana myös uusien muinaisjäännösten löytymisen kannalta. Ennen vuotta 2002 tutkimattomilla alueilla maasto vaikutti erityisen hyvältä Oulun seudun rannansiirtymiskäyrän mukaan varhaismetallikautisilla korkeuksilla 20 – 40 m meren pinnasta (ks. kaavio 1). Tätä matalammat kankaat havaittiin jo varsin täyteen rakennetuiksi etenkin lähellä Oulujokea ja korkeammat kivikautisilla rannankorkeuksilla olevat alueet joko Karttion metsäautotien inventoinnissa läpikäydyiksi tai maastoltaan varsin epäsuotuisiksi. Varhaismetallikaudelle tyypillisiä kiinteitä muinaisjäännöksiä ovat etenkin asuinpaikat ja muinaisessa jokisuistossa sijainneet keittokuoppakohteet. Lisäksi ounasteltiin, että tutkimusalueelta on mahdollista löytää uusia röykkiökohteita.

Arkistolähteiden lisäksi tutkimuksia suunniteltaessa käytettiin apuna aluetta koskevaa tutkimuskirjallisuutta, joka on lueteltu *Lähteet* otsikon alla. Lisäksi tukeuduttiin alueen peruskarttoihin 3422 05 Madekoski, 3422 07 Laitasaari ja 3422 08 Pikkarala. Ennestään tunnettujen kiinteiden muinaisjäännösten,

arkeologian laboratorion tietoon tulleiden muinaisjäännösilmoitusten ja muiden arkeologisesti kiinnostavien kohteiden sijainnit määriteltiin peruskartoille ennen maastotöitä. Arkistomateriaalin perusteella päätettiin myös mitkä ennestään tunnetuista kohteista vaativat uuden maastokäynnin.

Inventointi

Inventoinnin kaksi päätavoitetta oli saattaa kaikkien ennestään tunnettujen kohteiden tiedot ajan tasalle ja pyrkiä löytämään uusia muinaisjäännöksiä mahdollisimman tehokkaasti. Kenttätyöaika jakautui näiden tehtävien välillä niin että noin 3/4 ajasta käytettiin uusien kohteiden etsimiseen. Kolmantena tavoitteena oli kerätä tietoa tutkimusalueen maastosta karttaesitykseen, josta ilmenee tarkastetut alueet ja inventoijan arvio alueen topografiasta muinaisjäännösten löytymisen kannalta (ks. liite 2). Lisäksi inventoinnissa tavattujen epämääräisten kohteiden tiedot kirjattiin ylös (ks. liite 1).

Tutkimusalueella jo ennestään tunnetuista 34 kohteesta 16 käytiin tarkastamassa uudelleen ja lisäksi kahden kohteen nykytila käytiin pikaisesti toteamassa. Kaikki ne kohteet tarkastettiin joiden tietoja ei ollut täydennetty vuoden 1986 inventoinnin jälkeen (7 kpl). Vuosien 1994 ja 2001 välillä löytyneistä kohteista tarkastettiin ne joista ei ollut saatavissa riittäviä kohdetietoja (9 kpl). Lopuista kohteista oli joko niin tuore raportti että se voitiin sisällyttää sellaisenaan tai hyvin pienin muutoksin tähän inventointikertomukseen (15 kpl) tai kaikki raportin tekemiseen vaadittavat tiedot (3 kpl).

Uusien kohteiden etsinnässä luotettiin lähinnä peruskarttoihin, jalkoihin ja lapioon. Osittaisinventoinnin hengen mukaisesti tutkimusalueelta etsittiin peruskartan avulla lähinnä asuinpaikkojen, kuoppajäännöskohteiden ja röykkiöiden löytymisen kannalta potentiaalisia maastonkohtia, jotka sitten tarkastettiin kävelemällä ja tekemällä koepistoja. Kartan perusteella kaikki inventoijan mielestä hyvät seudut ja suurin osa kohtalaisista maastonkohdista käytiin läpi. Huonoilla seuduilla käytiin samoilemassa satunnaisesti. Eri syistä rikkoontunut maanpinta ja ojien leikkaukset tarkastettiin myös huonohkoilla seuduilla. Koepistoja tehtiin erityisen lupaavilla paikoilla hyvinkin runsaasti kun taas keskiverto maastossa koepistoja tehtiin vain satunnaisesti. Tutkimukset keskitettiin arkeologian laboratorion laatiman kartan perusteella niille alueille, joita ei ollut tutkittu lainkaan vuosina 1994 – 2001. Tuona aikana kertaalleen läpikäytyjä alueita käytiin tarkastamassa satunnaisesti. Peltoja, alavia räaseikköjä ja talojen pihapiirejä ei sisällytetty tutkimuksiin. Liitteessä 2 on tutkitut alueet, arviot niiden potentiaalisuudesta muinaisjäännösten löytymisen kannalta ja alueella tehdyn etsinnän taso esitetty karttamuodossa. Lisäksi karttaan on merkitty vuosina 1994 – 2001 tutkitut alueet.

Uusia kohteita löydettiin 7, joista viisi on esihistoriallisia kiinteitä muinaisjäännöksiä yksi historiallisen ajan kiinteä muinaisjäännös ja yksi esihistoriallinen löytöpaikka. Esihistoriallisista kiinteistä muinaisjäännöksistä kaksi on varhaismetallikautisia asuinpaikkoja, joista toisen yhteydessä on kuoppajäännös ja loput kolme kuoppajäännöskohteita. Lisäksi kahden aikaisemmin tunnetun keittokuoppakohteen yhteydestä

löydettiin varhaismetallikautinen asuinpaikka, joten asuinpaikkoja löytyi siis yhteensä neljä. Myös yhden kuoppajäännöskohteen yhteydestä löydettiin kaksi uutta kuoppajäännöstä. Lisäksi löytötiedot kirjattiin 11 kohteesta, jotka muistuttavat muinaisjäännöstä, mutta eivät sitä kuitenkaan ole (ks. liite 1).

Kaikista tarkastetuista kohteista mitattiin koordinaatit GPS-laitteella, jonka paikannustarkkuus on noin ± 5 m avoimessa maastossa ja hiukan huonompi tiheän puuston seassa. Lisäksi kohteiden laajuus pyrittiin arvioimaan maastossa.

Yhteenveto

Inventoinnissa löydettiin 6 uutta kiinteää muinaisjäännöstä ja yksi esihistoriallinen löytöpaikka. Lisäksi löydettiin kaksi uutta asuinpaikkaa ennestään tunnettujen kuoppajäännöskohteiden yhteydestä. Alueella aikaisemmin tunnetuista 34 kohteesta 16 käytiin tarkastamassa. Tutkimusalueella on siis yhteensä 40 kiinteää muinaisjäännöstä, joiden jakauma on seuraava: 8 asuinpaikkaa, 4 asuinpaikan ja kuoppajäännöskohteen yhdistelmää, yksi laaja muinaisjäännösryhmä, 6 röykkiökohdetta, 18 kuoppajäännöskohdetta, yksi hautapaikka, yksi keskiaikainen markkinapaikka ja yksi historiallisen ajan talonpaikka.

Tätä raporttia käytettäessä on syytä muistaa, että kohteiden tiedot saattavat muuttua uusissa tutkimuksissa ja ettei inventoinnissa ole löydetty kaikkia tutkimusalueella sijaitsevia muinaisjäännöksiä. Kaikki muinaisjäännökset ovat automaattisesti muinaismuistolain (N:o 295/1963) suojaamia. Tässä raportissa mainittuja ja mahdollisesti tulevaisuudessa löytyviä kohteita koskevissa epäselvissä tapauksissa on syytä kääntyä Museoviraston puoleen. Pohjois-Suomen kiinteitä muinaisjäännöksiä koskevia asioita hoiti tätä raporttia kirjoitettaessa Museoviraston arkeologisen osaston tutkija Markku Torvinen (puh. 09-4050 9265).

Oulussa 20.12.2002

fil. yo Antti Krapu

LÄHTEET

Tärkeimmät painamattomat lähteet

- Ikäheimo, Janne 2001a Oulu-Oulunsalo, Karttion metsäautotie – inventointikertomus, käsikirjoitus Oulun yliopiston arkeologian laboratoriossa, kopio Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Ikäheimo, Janne 2001b OULU – Oulunsuu / Pikkarala – tutkimuskertomus neljän varhaismetallikautisen asuinpaikan tarkastuksesta, käsikirjoitus Oulun yliopiston arkeologian laboratoriossa, kopio Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Ikäheimo, Janne 2001c Oulu, Metsokankaan kaavarunkoalue - inventointikertomus, käsikirjoitus Oulun yliopiston arkeologian laboratoriossa, kopio Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Taskinen, Helena 1986 Oulu ja Oulunsalo – inventointikertomus, käsikirjoitus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa, kopio Oulun yliopiston arkeologian laboratoriossa.
- Taskinen, Helena 1986 Oulu – liite vuoden 1986 inventointikertomukseen, käsikirjoitus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa, kopio Oulun yliopiston arkeologian laboratoriossa.

Tutkimuskirjallisuus

- Huurre, Matti 1991 Oulujokilaakson esihistoria, teoksessa Huurre, Matti & Vahtola, Jouko; Oulujokilaakson historia kivikaudelta vuoteen 1865 (Oulu), 11-47, 52-70.
- Kehusmaa, Aimo 1985 Kivikausi ja varhaismetallikausi, teoksessa Julku, Kyösti (toim.); Faravidin maa. Pohjois-Suomen historia, Studia Historica Septentrionalia (Jyväskylä).
- Snellman, A.H. 1887 Oulun kihlakunta. Muinaistieteellisiä ja historiallisia lehtiä, Suomen Muinaismuisto-Yhdistyksen aikakauskirja IX.
- Sarkkinen, Mika & Torvinen, Markku 1995 Pohjois-Pohjanmaan kiinteät muinaisjännökset. Osa 1: Oulun seutukunta, lin seutukunnan eteläosa.

TUTKIMUSALUEEN ESIHISTORIALLISET KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET

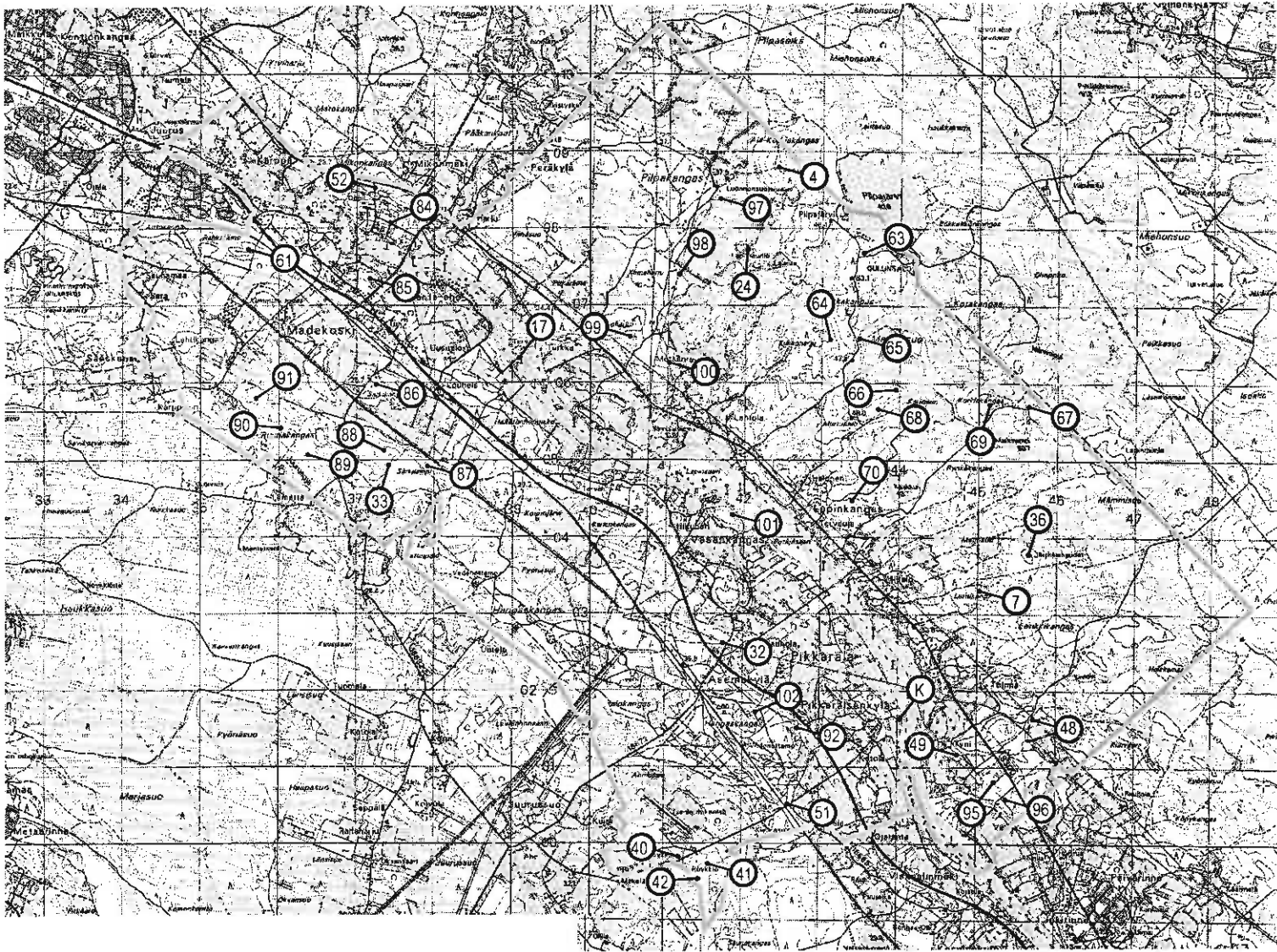
Nimi	Tyyppi	Raportoija
Oulu 4 Oulunsuu Ala-Korkiakangas	röykkiöt	Antti Krapu
Oulu 7 Pikkarala Lehtikangas	kivikkokuopat	Teemu Tiainen
Oulu 17 Oulunsuu Turkan saari	markkinapaikka	Antti Krapu
Oulu 24 Oulunsuu Kummunkangas	röykkiöt	Antti Krapu
Oulu 32 Pikkarala Kivelänkangas	kuoppajäännös ja asp.	Antti Krapu
Oulu 33 Oulunsuu Särkilampi	asuinpaikka	Antti Krapu
Oulu 36 Pikkarala Teerikangas	kivikkokuopat	Eveliina Salo
Oulu 40 Pikkarala Tuohinonsaari	röykkiö	Antti Krapu
Oulu 41 Pikkarala Pieni Jättisaari	röykkiö?	Antti Krapu
Oulu 42 Pikkarala Iso Jättisaari	tutkitturöykkiö	Antti Krapu
Oulu 48 Pikkarala Peurasuo	asuinpainanteita ja kuoppaj.	Antti Krapu
Oulu 49 Pikkarala Metelinmäki SW	asuinpaikka	Antti Krapu
Oulu 51 Pikkarala Hangaskangas	polttohauta	Antti Krapu
Oulu 52 Oulunsuu Mikonkangas SE	kuoppajäännöksiä	Janne Ikäheimo
Oulu 61 Oulunsuu Vehkakangas	röykkiö	Annemari Tranberg
Oulu 63 Oulunsuu Mustikkakangas N	mm. asuinpainanteita	Tiina Kuokkanen
Oulu 64 Oulunsuu Mustikkakangas E	asuinpainanne	Annika Leppiaho
Oulu 65 Oulunsuu Mustikkakangas S	kuoppajäännöksiä	Anna-Riikka Vaden
Oulu 66 Pikkarala Karjosuo N	asuinpaikka	Marja-Riitta Luostarinen
Oulu 67 Pikkarala Matkalamminaho	kuoppajäännöksiä	Heidi Ruokolainen
Oulu 68 Pikkarala Karjosuo W	kivikkokuoppia	Kaisa Alatarvas
Oulu 69 Pikkarala Korkiakangas	kuoppajäännöksiä	Mirva Pääkkönen
Oulu 70 Pikkarala Lapinkangas	asuinpaikka	Anna-Kaisa Puputti
Oulu 84 Oulunsuu Sanginkangas E	kuoppajäännöksiä ja asp.	Antti Krapu
Oulu 85 Oulunsuu Marttilankangas	kuoppajäännöksiä	Antti Krapu
Oulu 86 Oulunsuu Särkikangas	kuoppajäännöksiä	Antti Krapu
Oulu 87 Oulunsuu Särkilampi NE	kuoppajäännöksiä	Antti Krapu
Oulu 88 Oulunsuu Särkilampi NW	kuoppajäännöksiä	Antti Krapu
Oulu 89 Kiviniemi Ruunakangas SE	kuoppajäännöksiä	Antti Krapu
Oulu 90 Kiviniemi Ruunakangas	kuoppajäännöksiä	Antti Krapu
Oulu 91 Kiviniemi Ruunapalo SE	kuoppajäännöksiä	Janne Ikäheimo
Oulu 92 Pikkarala Hangaskangas E	asuinpaikkoja ja kuoppaj.	Antti Krapu
Oulu 95 Pikkarala Ehtiäisentie N	asuinpaikka	Janne Ikäheimo
Oulu 96 Pikkarala Ehtiäisentie S	asuinpaikka	Janne Ikäheimo
Oulu 97 Oulunsuu Pilpasuo W	asuinpaikka	Antti Krapu
Oulu 98 Oulunsuu Pilpasuo SW	asuinpaikka ja kuoppaj.	Antti Krapu
Oulu 99 Oulunsuu Sikoharju	kuoppajäännöksiä	Antti Krapu
Oulu 100 Oulunsuu Paskonsuo	kuoppajäännös	Antti Krapu
Oulu 101 Pikkarala Sutelankangas	kuoppajäännöksiä	Antti Krapu

TUTKIMUSALUEEN ESIHISTORIALLISEN AJAN LÖYTÖPAIKAT

Nimi	tyyppi	Raportoija
Oulu 102 Pikkarala Optiroc	kvartsi-iskos	Antti Krapu

TUTKIMUSALUEEN HISTORIALLISEN AJAN KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET

Nimi	tyyppi	Raportoija
Oulu Pikkarala Kestinranta	talonpaikka?	Antti Krapu

3422 05 MADEKOSKI

- Oulu 17 Oulunsuu Turkansaari
- Oulu 33 Oulunsuu Särkilampi
- Oulu 52 Oulunsuu Mikonkangas SE
- Oulu 61 Oulunsuu Vehkakangas
- Oulu 84 Oulunsuu Sanginkangas E
- Oulu 85 Oulunsuu Marttilankangas
- Oulu 86 Oulunsuu Särkikangas
- Oulu 87 Oulunsuu Särkilampi NE
- Oulu 88 Oulunsuu Särkilampi NW
- Oulu 89 Kiviniemi Ruunakangas SE
- Oulu 90 Kiviniemi Ruunakangas
- Oulu 91 Kiviniemi Ruunapalo SE

3422 07 LAITASAARI

- Oulu 40 Pikkarala Tuohinonsaari
- Oulu 41 Pikkarala Pieni Jättisaari
- Oulu 42 Pikkarala Iso Jättisaari

3422 08 PIKKARALA

- Oulu 4 Oulunsuu Ala-Korkiakangas
- Oulu 7 Pikkarala Lehtikangas
- Oulu 24 Oulunsuu Kummunkangas
- Oulu 32 Pikkarala Kivelänkangas
- Oulu 36 Pikkarala Teerikangas
- Oulu 48 Pikkarala Peurasuo
- Oulu 49 Pikkarala Metelinmäki SW
- Oulu 51 Pikkarala Hangaskangas
- Oulu 63 Oulunsuu Mustikkakangas N
- Oulu 64 Oulunsuu Mustikkakangas E
- Oulu 65 Oulunsuu Mustikkakangas S
- Oulu 66 Pikkarala Karjosuo N
- Oulu 67 Pikkarala Matkalamminaho
- Oulu 68 Pikkarala Karjosuo W
- Oulu 69 Pikkarala Korkiakangas
- Oulu 70 Pikkarala Lapinkangas
- Oulu 92 Pikkarala Hangaskangas E

- Oulu 95 Pikkarala Ehtiäisentie N
- Oulu 96 Pikkarala Ehtiäisentie S
- Oulu 97 Oulunsuu Pilpasuo W
- Oulu 98 Oulunsuu Pilpasuo SW
- Oulu 99 Oulunsuu Sikoharju
- Oulu 100 Oulunsuu Paskonsuo
- Oulu 101 Pikkarala Sutelankangas
- Oulu 102 Pikkarala Optiroc

Oulu Pikkarala Kestinranta (K)

Kartta 2. Yleiskartta, muinaisjäännöskohteet maastokartan 3422 KEMPELE pienennöksellä.

LUETTELO DIAKUVISTA

- 25196 Oulu Pikkarala Kivelänkangas. Kuoppajäänös. Suunta 250. (AK)
25197 Oulu Pikkarala Shell. Kaksi epämääräistä kuoppaa kairan ja lapion kohdilla. Suunta 0. (AK)
25198 Oulu Pikkarala Shellin parkkialue. Kaksi kvartsi-iskosta polulta. Suunta 225. (AK)
25199 Oulu Pikkarala Asema. Epämääräinen kuoppa. Suunta 50. (AK)
25200 Oulu Pikkarala Shell W. Epämääräinen kuoppa, taustalla Pikkaralan Shell. Suunta 50. (AK)
25201 Oulu Pikkarala Shell W. Luonnollinen painauma. suunta 50. (AK)
25202 Oulu Pikkarala Vasankangas. Luonnollinen kuoppa metsässä. Suunta 200. (AK)
25203 Oulu Oulunsuu Kiviharju. Ratatyöläisten tekemä latomus. Suunta 350. (AK)
25204 Oulu Oulunsuu Kiviharju. Ratatyöläisten tekemä latomus. Suunta 0. (AK)
25205 Oulu Oulunsuu Ala-Korkiakangas. Röykkiö 7. Suunta 50. (AK)
25206 Oulu Oulunsuu Ala-Korkiakangas. Rakkamuodostumaa sekä röykkiöt 2 ja 3. Suunta 200. (AK)
25207 Oulu Oulunsuu Ala-Korkiakangas Kuoppa B. Suunta 350. (AK)
25208 Oulu Oulunsuu Ala-Korkiakangas. Yleiskuva, röykkiö 7. Suunta 300. (AK)
25209 Oulu Oulunsuu Pilpasuo W. Yleiskuva asuinpaikasta. Suunta 75. (AK)
25210 Oulu Pikkarala Peurasuo. Asuinpainanne Peurasuo W. Suunta 50. (AK)
25211 Oulu Pikkarala Peurasuo. Kuopanne Peurasuo N:n eteläpuolella. Suunta 300. (AK)
25212 Oulu Pikkarala Peurasuo E. Epämääräinen kuoppa Peurasuo W:stä 500 m kaakkoon. Suunta 0. (AK)
25213 Oulu Pikkarala Ketunpesämaa N. Kaksi modernia kuoppaa kivikossa. Suunta 0. (AK)
25214 Oulu Pikkarala Ketunpesämaa N. Moderni kuoppa kivikossa. Suunta 250. (AK)
25215 Oulu Pikkarala Ketunpesämaa S. Luonnollinen kuoppa. Suunta 100. (AK)
25216 Oulu Pikkarala Pirttikangas. Luonnollinen kuopanne. Suunta 0. (AK)
25217 Oulu Pikkarala Pirttikangas. Luonnollinen kuopanne. Suunta 100. (AK)
25218 Oulu Oulunsuu Paskonsuo. Kuoppajäänös. Suunta 300. (AK)
25219 Oulu Oulunsuu Sikoharju. Kuoppa 1. Suunta 350. (AK)
25220 Oulu Oulunsuu Sikoharju. Kuopat 6 ja 5, kohteen muut kuopat auton suuntaan. Suunta 100. (AK)
25221 Oulu Oulunsuu Pilpasuo SW. Kuoppajäänös. Suunta 100. (AK)
25222 Oulu Pikkarala Hangaskangas. Yleiskuva hautapaikasta. Suunta 200. (AK)
25223 Oulu Oulunsuu Palokangas. Teemu Tiainen ja yksi alueen sorantarkistuskuopista. Suunta 50. (AK)
25224 Oulu Oulunsuu Sanginkangas E. Asuinpaikka sorakuopan laidalla. Suunta 100. (AK)
25225 Oulu Oulunsuu Sanginkangas E. Kuoppajäänös asuinpaikan vieressä. Suunta 150. (AK)
25226 Oulu Oulunsuu Marttilankangas. Kuoppajäänös kankaan laella. Suunta 100. (AK)
25227 Oulu Oulunsuu Särkilampi. Yleiskuva asuinpaikasta, löytökeskittymä lapion kohdalla. Suunta 225. (AK)
25228 Oulu Oulunsuu Särkilampi NW. Pari kuoppajäänöstä, taustalla asuinpaikka. Suunta 175. (AK)
25229 Oulu Oulunsuu Särkilampi NE. Kuoppajäänös suon laidalla. Suunta 250. (AK)
25230 Oulu Pikkarala Tuohinonsaari. Yleiskuva, röykkiö pellon reunassa. Suunta 350. (AK)
25231 Oulu Pikkarala Tuohinonsaari. Röykkiö. Suunta 50. (AK)
25232 Oulu Pikkarala Pieni Jättisaari. Epämääräinen röykkiö. Suunta 350. (AK)
25233 Oulu Pikkarala Iso Jättisaari. Yleiskuva, tutkittu röykkiö hajallaan kankaan laella. Suunta 325. (AK)
25234 Oulu Pikkarala Pynnönsuo. Kolme epämääräistä kuoppaa jonossa, sorantarkistusta. Suunta 175. (AK)
25235 Oulu Oulunsuu Kummunkangas. Yleiskuva röykkiöistä, röykkiö 4 edessä. Suunta 300. (AK)
25236 Oulu Oulunsuu Kummunkangas. Röykkiöt 4 ja 3. Suunta 250. (AK)
25237 Oulu Oulunsuu Kummunkangas. Röykkiö 2. Suunta 350. (AK)
25238 Oulu Oulunsuu Kummunkangas. Röykkiö 1 sekä kuopat B ja A. suunta 225. (AK)
25239 Oulu Oulunsuu Kiimaharju S. Luonnollinen kuoppa metsässä. Suunta 50. (AK)
25240 Oulu Oulunsuu Kiimaharju N. Sorantarkistuskuoppa metsässä. Suunta 100. (AK)
25241 Oulu Kiviniemi Ruunakangas. Kaksi epämääräistä kuoppaa kankaalla. Suunta 0. (AK)
25242 Oulu Kiviniemi Ruunakangas SE. Kaksi kuoppajäänöstä. Suunta 50. (AK)
25243 Oulu Oulunsuu Särkilampi NE. Kuoppa 7. Suunta 100. (AK)

- 25244 Oulu Oulunsuu Särkilampi NE. Epämääräinen kuoppa kankaan kaakkoispäässä. Suunta 200. (AK)
- 25245 Oulu Oulunsuu Pilpasuo SW. Antti Krapu, koepisto, asuinpaikka ja pussillinen kvartsi. Suunta 0. (JI)
- 25246 Oulu Oulunsuu Pilpasuo SW. Antti Krapu ja Kirsti Paavola, asuinpaikka auton kohdalla. Suunta 0. (JI)
- 25247 Oulu Kiviniemi Ruunakangas. Yleiskuva, kaksi kuoppajäännyttä kuvan laidoilla. Suunta 50. (AK)
- 25248 Oulu Pikkarala Sutelankangas. Kuoppa 2. Suunta 100. (AK)
- 25249 Oulu Pikkarala Optiroc. Yleiskuva kvartsi-iskoksen löytöpaikasta. Suunta 300. (AK)
- 25250 Oulu Oulunsuu Muuntoasema N. Epämääräinen kuoppa. Suunta 300. (AK)
- 25251 Oulu Hangaskangas. Kankaan laella risteileviä teitä. Suunta 50. (AK)
- 25252 Oulu Pikkarala Kivelänkangas. Yleiskuva asuinpaikasta. Suunta 50. (AK)
- 25253 Oulu Pikkarala Metelinmäki. Yleiskuva asuinpaikasta, ydinalue lapion kohdalla. Suunta 100. (AK)
- 25254 Oulu Pikkarala Kestinranta. Yleiskuva historiallisen ajan talonpaikasta. Suunta 25. (AK)
- 25255 Oulu Pikkarala Kestinranta. Yleiskuva historiallisen ajan talonpaikasta. Suunta 50. (AK)
- 25256 Oulu Oulunsuu Särkilampi NW. Panoraama 1/2. Suunta 250/360°. (JI)
- 25257 Oulu Oulunsuu Särkilampi NW. Panoraama 2/2. Suunta 310/360°. (JI)
- 25258 Oulu Oulunsuu Särkilampi NW. Kahdeksan kuoppajäännyksen rykelmä. Suunta 40/360°. (JI)
- 25259 Oulu Oulunsuu Särkilampi. Asuinpaikka etualalla. Suunta 355/360°. (JI)
- 25260 Oulu Oulunsuu Särkikangas. Kuoppajäännykset 1-3. Suunta 280/360°. (JI)
- 25261 Oulu Oulunsuu Särkikangas. Yleiskuva kankaan itälaidalta. Suunta 285/360°. (JI)
- 25262 Oulu Oulunsuu Särkikangas. Yleiskuva kankaan länsilaidalta. Suunta 230/360°. (JI)
- 25263 Oulu Oulunsuu Särkikangas. Yleiskuva alueesta. Suunta 95/360°. (JI)

Diat: (AK) Antti Krapu
(JI) Janne Ikäheimo

Suunnat on ilmoitettu gooneissa (0/400gon) lukuun ottamatta dioja 25256 – 25263, joissa suunnat ovat asteina (0/360°).
Diat 25256 – 25263 on otettu kesällä 2001.

OULU 4 OULUNSUU ALA-KORKIAKANGAS

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet
Tyyppin tarkenne:	röykkiöt + kuopat + rakkakuopat
Ajoitus:	esihistoriallinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	6 + 1 + 7
Peruskartta	3422 08 PIKKARALA
Merkitty peruskartalle:	on merkitty 1996 (Lapinraunio)
Koordinaatit:	x = 7208 762-963; y = 3442 358-395; z = 53-55
Koordinaattiselite:	ääripisteet
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	noin 200 x 40 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 15 km itäkaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Oulunsuu
Tila 1:	47:27
Omistaja 1:	Oulun ev. lut. seurakunnat
Osoite 1:	Isokatu 9, 90100 OULU
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
A. H. Snellman	tark. 1884 - 1886
H. Taskinen	inv. 1985

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil. yo Antti Krapu 5.9.2002
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.
Diat:	25205-25208, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Oulun keskustasta n. 15 km itäkaakkoon, Pilpasuon ja Kehäsuon välissä, sijaitsee Ala-Korkiakankaan suuri metsäsaareke, noin kilometrin Pilpajärvestä länteen. Kivisen mäntyä ja kuusta kasvavan kankaan korkeimmalla kohdalla on vajaa 200 m pitkä ja 20 – 50 m leveä luonnonkivirakka, jonka etelä- ja pohjoisosissa sijaitsee kuusi röykkiötä, joista viidessä on keskuspainanne, yksi suuri kuopanne ja seitsemän pienempää kuoppaa. Röykkiöiden halkaisija vaihtelee neljän ja yhdeksän metrin välillä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Pilpasuosta varsin jyrkästi nousevan Ala-Korkiakankaan maaperä on erittäin kivistä. Kivien koko vaihtelee ihmisen pään kokoisista halkaisijaltaan yli metrisiin lohkarisiin ja vain paikoin kivien välissä on hiekkaisempaa moreenimaata. Kankaan korkeimmalla kohdalla on pohjois-etelä –suuntainen 200 m pitkä ja 20 – 50 m leveä kivirakkamuodostuma, jonka kivien koko vaihtelee nyrkin kokoisista hevosenpään kokoisiin murikoihin. Rakkamuodostuma on leveimmillään etelässä ja jatkuu kapeampana kohti pohjoista.

Kankaan puusto on pääosin mäntyä ja kuusta, mutta suon laitaa lähestyttäessä siellä täällä kasvaa muutamia koivujakin. Kankaan laella on harvakseltaan suuria mäntyjä, mutta alempana rinteillä puusto

on tiheämpää ja kuusivoittoisempaa. Aivan suon laidassa on vaikeakulkuisempaa pusikkoa. Aluskasvillisuus muodostuu kohteen ympäristössä puolukavaltaisesta varvikosta, sammalesta ja jäkälästä. Itse kivirakka on eteläosiltaan pääosin paljaana, mutta pohjoisessa enemmän sammalten, jäkälän ja varpujen peittämää. Ala-Korkiankaan huipulle johtaa Pilpasuon yli luontopolku, joka kulkee Siltasaaren kautta pitkospuita pitkin kankaan länsipuolella olevalta Pilpakankaalta. Polulla on alueen luonnosta kertovia opastauluja ja Ala-korkiakankaan kivirakalla olevassa taulussa mainitaan myös muinaisjäänös muutamin sanoin.

Kohteen kuvaus

Ala-Korkiakankaan rökkiöt ovat olleet A. H. Snellmanin mukaan tunnettuja jo 1800-luvun lopulla. Kivirakka, muinaisjäänökset ja ympäröivä jyrkkäpiirteinen suohon laskeva maisema muodostavat poikkeuksellisen näyttävän kokonaisuuden tutkimusalueen kohteiden joukossa. Vuoden 1985 inventoinnissa Helena Taskinen raportoi paikalla olevan kuusi rökkiötä, yhden kuopanteen (hän nimesi kohteet juoksevalla numerolla 1 – 7 joista kohde 4 on kuopanne) ja rakkakuoppia, joita hän piti pieninä ja epämääräisinä ja tulkitse nämä luonnonmuodostumiksi. Vuoden 2002 inventoinnissa hahmotettiin rökkiöiden ja suuren kuopanteen lisäksi seitsemän rakkakuoppaa (kuopat A – G), joita voidaan epäillä ihmisen aikaansaannoksiksi, sillä niiden rakenne muistuttaa jossain määrin suurempaa kuopannetta.

Rökkiöt 1, 2 ja 3 sijaitsevat kivirakan pohjoisosassa erillään eteläpäässä olevasta kuopanteesta (kohde 4) ja rökkiöistä 5, 6 ja 7. Pienemmät kuopat A – G sijaitsevat kivirakamuodostuman alaosassa sen eteläpään rökkiöiden itäpuolella 10 – 30 m päässä niistä. Kaikkien kohteiden koordinaatit mitattiin Garmin GPS 12 satelliittipaikantimella ja kuoppien A – G mitat mittanauhalla. Kohteiden 1 – 7 mitoissa tyydyttiin Taskisen vuonna 1985 tekemiin mittauksiin lukuun ottamatta kuoppaa 4, jonka havaittiin olevan halkaisijaltaan Taskisen esittämää kahta metriä suurempi.

KIVIRÖYKKIÖT JA SUURIN KUOPANNE

- Kivirökkiö 1 (x=7208 963,y=3442 388) sijoittuu rakkamuodostuman pohjoiskärkeen. Sen halkaisija on noin 4 m ja siinä on halkaisijaltaan noin 2 m vajoama, jonka syvyys on noin 40 cm.
- Kivirökkiö 2 (x=7208 953,y= 3442 386) sijaitsee edellisestä etelään ja on halkaisijaltaan noin 6 m. Sen keskellä on pitkänomainen vajoama, jonka mitat ovat 3 x 3,5 m ja syvyys noin 50 cm.
- Kivirökkiö 3 (x=7208 942,y=3442 383) on ainoa rökkiöistä jossa ei ole keskuspainannetta. Sen halkaisija on noin 5 m ja korkeus noin 20 cm. Se sijaitsee kahden edellisen eteläpuolella.
- Kivirökkiö 7 (x=7208 774,y=3442 367) on rökkiöistä suurin ja se sijaitsee aivan kivirakan eteläpäässä. Sen halkaisija on noin 9 m ja siinä on noin 3 x 2 m suuri ja 60 cm syvä vajoama. Rökkiön korkeus on noin 80 cm.
- Kivirökkiö 6 (x=7208 772,y=3442 365) sijaitsee edellisestä vajaa kymmenen metriä lounaaseen ja on halkaisijaltaan noin 4,5 m. Siinä olevan vajoaman koko on noin 1,8 x 1,5 m ja syvyys 50 cm.
- Kivirökkiö 5 (x=7208 776,y=3442 358) sijaitsee rökkiön 6 pohjoispuolella ja sen halkaisija on noin 4 m. Keskuspainanteen halkaisija on noin 2 m ja syvyys noin 80 cm.
- Kuopanne 4 (x=7208 790,y=3442 364) sijaitsee rökkiöstä 7 noin 20 m pohjoiseen. Kuopan halkaisija on noin 3 metriä ja syvyys noin 80 cm. Kuopassa näkyi äskettäisen ilkvallan merkkejä. Sen länsilaidan seinämää oli yritetty kammata puuparrulla, joka oli yrityksessä mennyt poikki ja sen palasia oli jäänyt kuoppaan. Muutamia kuopanteen kivistä oli onnistuttu liikuttelemaan ja nostamaan kuopanteen viereen.

KUOPAT A – G

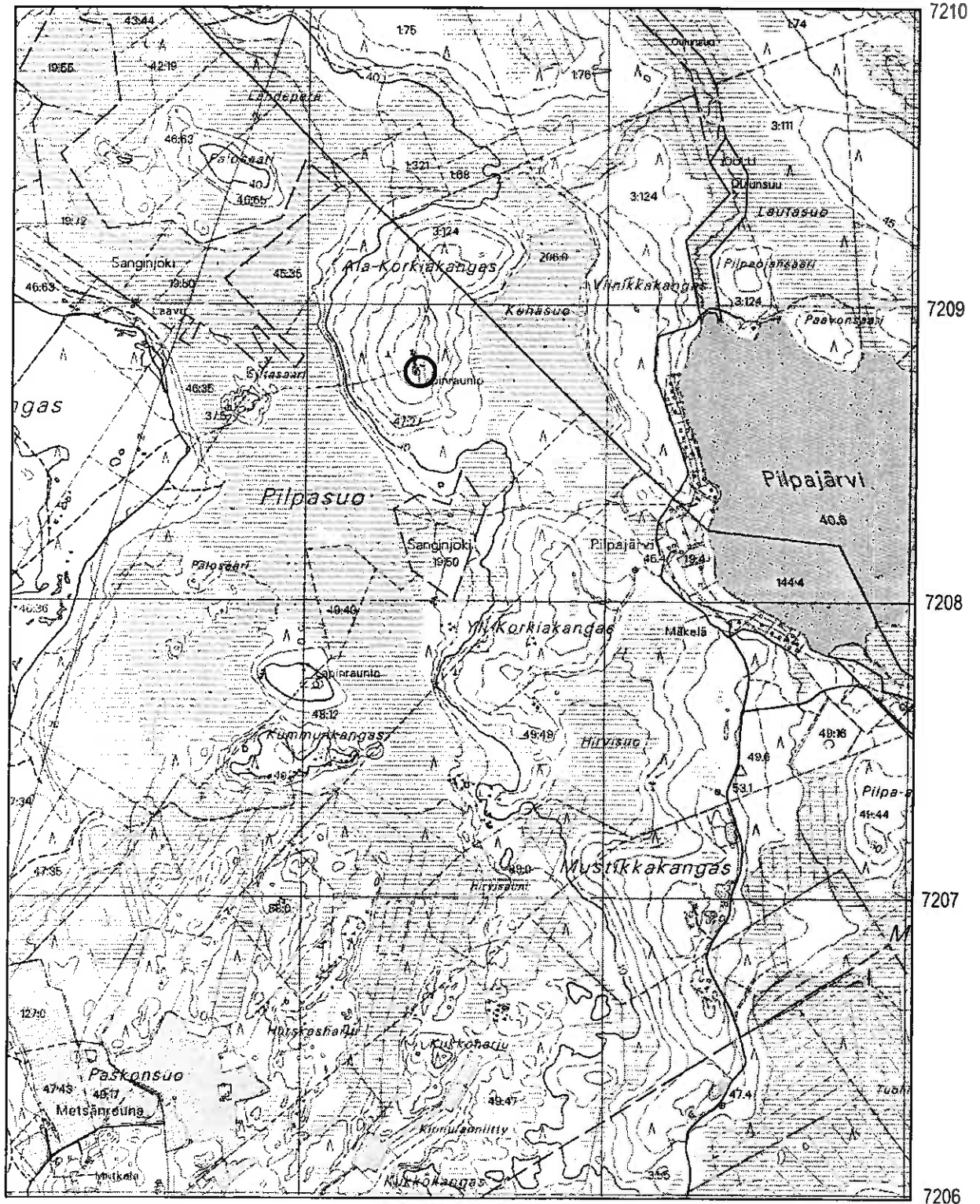
Kuoppien A – G muoto vaihtelee pyöreästä hiukan epäsäännölliseen. Rakenteeltaan ne ovat loivapiirteisempiä kuin kuoppa 4, mutta muistuttavat hyvin paljolti sitä ja monia rökkiöissä olevia painaumia. Suurimmassa osassa kuoppia on havaittavissa jonkinasteista vallia. Näiden seikkojen perusteella voi vahvasti epäillä niiden olevan ihmisen aikaansaannoksia ja mahdollisesti liittyvän ajallisesti ja funktiollisesti hiukan ylempänä kivirakan huipulla oleviin rökkiöihin ja kuopanteeseen.

Kuoppa	Halkaisija	Syvyys	Vallit	X	Sijainti	Y
A	2,5 m	30 cm	on	7208 762		3442 391
B	2,5 m	40 cm	on	7208 766		3442 391
C	2,25 m	40 cm	on	7208 768		3442 395
D	2,5 m	50 cm	on	7208 780		3442 378
E	3 m	60 cm	on	7208 787		3442 375
F	2,5 m	40 cm	ei	7208 794		3442 376
G	3 m	40 cm	ei	7208 796		3442 375

Kohteeseen 4 eli suurimpaan kuopanteeseen kohdistuneen ilkivallan lisäksi kivirakassa oli muutamia pieniä moderneja kuopanteita, jotka oli raivattu nuotionpohjiksi, sekä noin 1,5 m halkaisijaltaan ja 50 cm korkeudeltaan oleva moderni kivikasa röykkiön 7 vieressä, mikä voidaan tulkita myös jonkinasteiseksi ilkivallaksi. Näistä syistä alueella jo olevaan opastauluun olisi hyvä liittää maininta muinaisjäännöksen lain suojaamasta koskemattomuudesta ja paikalle asettaa "Muinaisjäännös – lain suojaama" kylttejä. Lisäksi ainakin tuoreen kivikasan poistamista kiviröykkiön 7 vierestä kannattaa tulevaisuudessa vakavasti harkita.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 4 Oulunsuu Ala-Korkiakangas. x = 7208 762-963; y = 3442 358-395; z = 53-55. Kivirakenteet.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 7 PIKKARALA LEHTIKANGAS

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet
Tyyppin tarkenne:	kuopat
Ajoitus:	esihistoriallinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	2
Peruskartta	3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit:	A. x = 7203 354; y = 3445 021; z=55 B. x = 7203 293; y = 3445 050; z=55
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatit
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	A. 9 x 10 m B. 27 x 15,5 m
Etäisyystieto:	Pilpajärvestä 4,7 km etelään

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Pikkarala
Tila :	10:28 Pukki
Omistaja :	Toivanen Seppo
Osoite :	Harjulantie 11, 90650 Oulu p. 08-531 6198
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio vuoden 2001 tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
A. H. Snellman	tark. 1884-1886
H. Taskinen	inv. 1986
J. Ikäheimo (toim.)	inv. 22.5.2001 Oulun yliopiston yleisen arkeologian inventointikurssi, ryhmä II Diat 24146-24154, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

INVENTOINTI 2002

Aika:	kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee noin 4,7 km Pilpajärveltä etelään, Lehtikangas-nimisen kivisen kankaan huipulla. Kohde koostuu kahdesta eri kivikosta, joissa useita kuoppia.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Lehtikangas sijaitsee noin 4,7 km etelään Pilpajärveltä, kilometrin verran Vaalantieltä (8300), Törmälän risteyksestä koilliseen. Lehtikangas on kuivaa kivikkoista kangasta, jonka valtapuu on mänty ja vähemmistönä esiintyy koivua ja katajaa. Aluskasvillisuutena on sammalta, jäkälää, kanervaa, puolukkaa ja variksenmarjaa. Lehtikankaan kivistä moreeniselännettä ympäröi joka puolelta kuiva kangasmaasto. Kankaan laen eteläpuolella on laaja kivikko ja noin sadan metrin päässä kankaan laesta luoteeseen kulkee metsäkoneura.

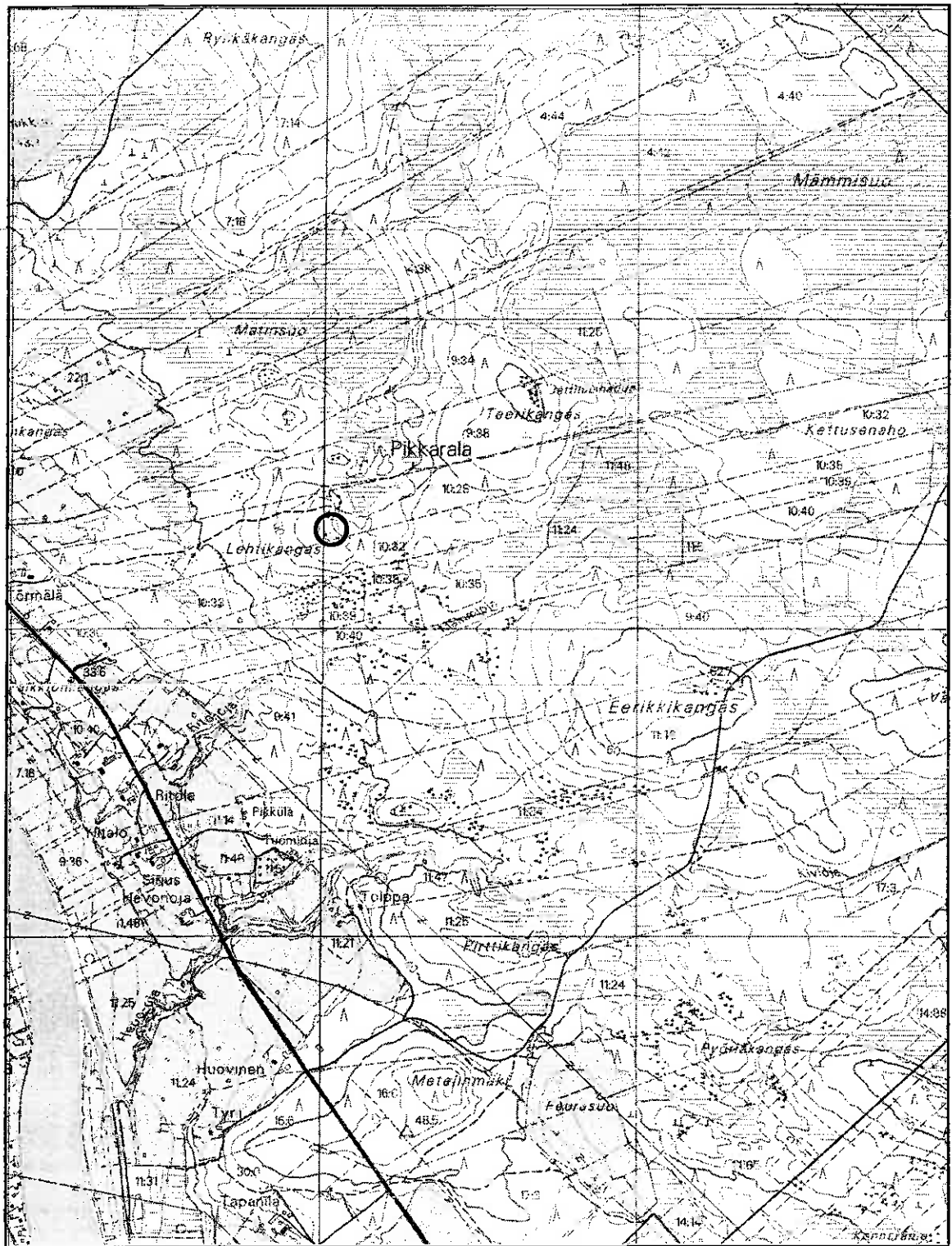
Kohteen kuvaus

Kivikkokuopat löytyvät Lehtikankaalla kahdesta rakkakivikosta (A ja B), jotka sijoittuvat kankaan laen koillisosaan. Tiedon kivikko A:sta antoi paikallinen maanomistaja. Kohteen tarkistuksen yhteydessä löydettiin kivikko B aivan kivikon A:n läheisyydestä. Kivikko A:ssa, jonka mitat ovat 10 x 9 m on soikeahko kuopanne. Kuoppajäännöksen mitat ovat 1,1 x 2,6 m. Sen syvyys kapeammassa eteläpäässä on 25 cm ja leveämmässä pohjoispäässä 50 cm. Kivikko B on kooltaan kivikkoa A huomattavasti suurempi eli 27 x 15,5 m. Sen keskellä sijaitsee kuopanne 1, jonka mitat ovat 6,8 x 7,7 m ja syvyys 80 cm. Kuopanteen keskellä on lahonnut suurehkon puun kanto. Kuopanteesta 1 noin 7 metriä kaakkoon, sijaitsee pyöreähkö kuopanne 2, jonka mitat on 2,3 x 2 m ja syvyys 70 cm. Kuopanteesta 1 itään, sijaitsevat kuopanteet 3 ja 4, edellinen 4,4 m etäisyydellä. Kuopanteen 3 mitat ovat 3,3 x 4,2 m ja syvyys 4 m. Kuopanne 4 sijaitsee kuopanteiden 1 ja 3 välissä. Se on muodoltaan pyöreä, halkaisijaltaan 0,7 m ja 20 cm. Kivikon B eteläpäässä sijaitsee vielä pyöreähkö kuopanne 5, jonka mitat ovat 2,2 x 1,8 m ja syvyys 30 cm.

Kohde on todennäköisesti sama, josta A. H. Snellman kertoi vuonna 1887 seuraavasti: "Oulujoen pohjoispuolella vähän yläpuolella Lapin taho, n. 1 1/2 virstan matka joesta on *Lehtikankaalla* kivikkoon harjuun kaivettu hautauma, muodoltaan soikea, n. 2 sylvä pitkä, sylvä leveä, n. kyynärää syvä. Kuopan laidalla on tässäkin vähän palttoa. Kiviä on myöhempinä aikoina liikuteltu. –Tästäkin haudasta vähän matkaa itään päin on samalla kankaalla hajotettu raunio, joka luultavasti on aikoinansa ollut samaa laatua, kuin äsken kerrotut Kuelmakankaan ja Korkeakankaan muinaisjäännökset. Paikalla on nyt kivikuoppa, n. 3 kyynärää laaja kantiinsa, n. 1 1/2 kyynärää syvä. Sen ympärillä joka suunnalla on n. sylvä leveältä kiviä Nähtävästi on paikka saanut nykyisen muotonsa siten, että raunion lakeen on kaivettu kuoppa ja silloin kiviä syydetty ympärille. Nykyään muodostaa kuoppa muinaisjäännöksen pääosan, mutta ennen on tässäkin ehkä ollut iso pyöreä raunio. Kuopan pohjassa näkyy laajempi kivi ("silmäkivi"), jonka viereen on isonlainen pihlaja kasvanut. Kivet ovat enimmäkseen pienenlaisia. Kangas on näistä seuduin luontaista kivirakkaa." (virsta = 1067 m, syli = n. 180 cm, kyynärä = n. 60 cm).

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 7 Pikkarala Lehtikangas. x = 7203 293-354; y = 3445 021-050; z = 55. Kivirakenteet.
 Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 17 OULUNSUU TURKANSAAARI

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työpaikat / markkinapaikat
Tyyppin tarkenne:	-
Ajoitus:	keskiaikainen
Rauhoitusluokka:	1/2
Lukumäärä:	1
Peruskartta	3422 05 MADEKOSKI
Koordinaatit:	x = 7206 35; y = 3439 05; z = 12,5 – 15
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatit
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	-
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 13 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Oulunsuu
Tila 1:	10:145
Omistaja 1:	Oulun kaupunki
Osoite 1:	PL 1, 90015 OULUN KAUPUNKI puh: 08 – 558410 (keskitetyt vaihdepalvelut)
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio inventointiraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
J. Rinne	kaiv. 1921
A. Kopisto	koekaiv. 1967

INVENTOINTI 2002

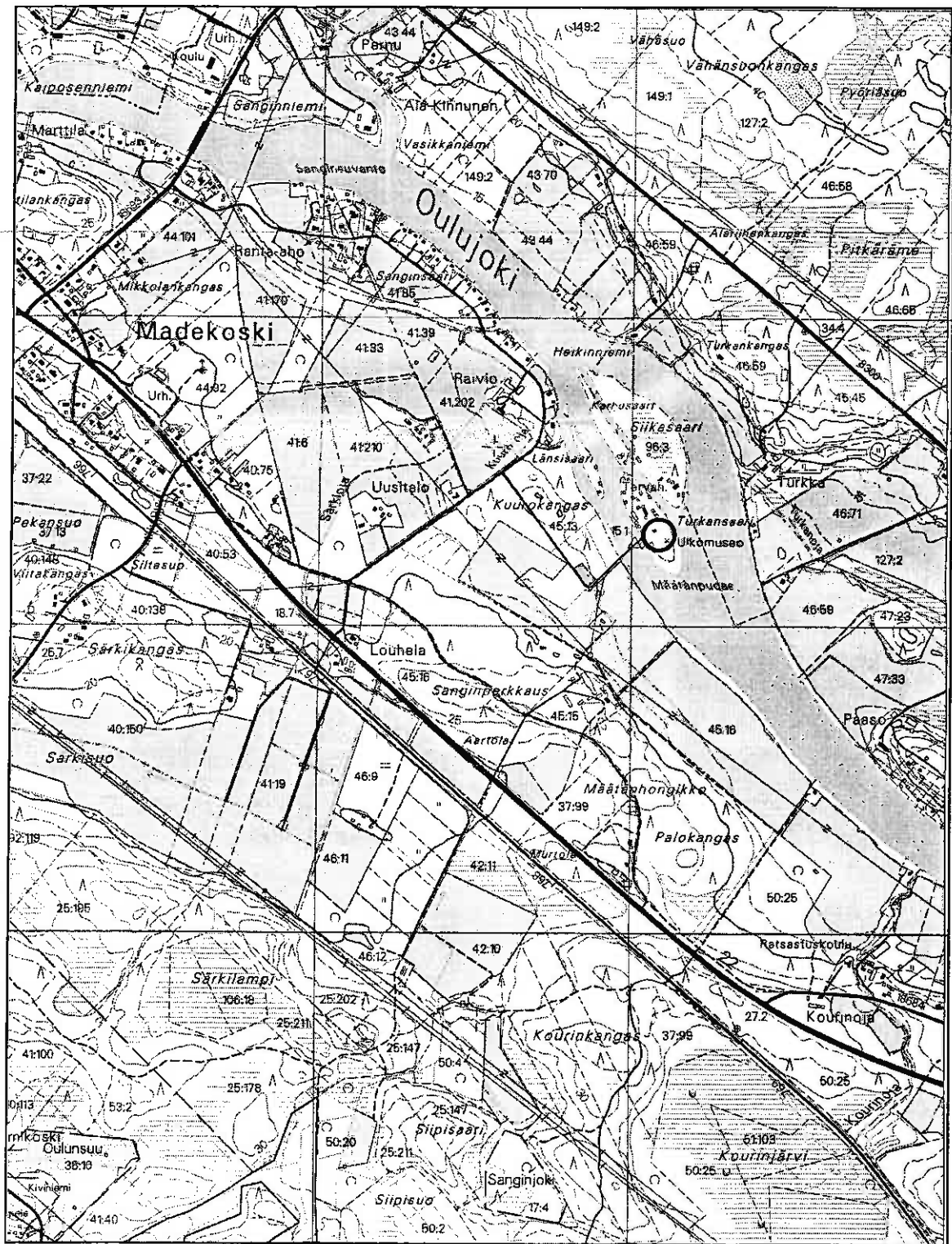
Aika:	kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
Karttaotteet:	3422 05 Madekoski, 1:20 000. Helsinki 1996.

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee noin 13 km Oulun keskustasta kaakkoon Oulujoen saarella, joka on noin 1,5 km ylävirtaan kohdasta, missä Sanginjoki laskee Oulujokeen. Paikalla on sijainnut vanha kauppapaikka viimeistään vuodesta 1489, jolloin Pohjanmaan vouti määräsi karjalaisten kanssa käytävän kaupan tapahtuvaksi saarella. Nykyään saarella sijaitsee Turkansaaren ulkomuseo. Paikalla on tehty tutkimuksia, mutta niissä ei ole löydetty keskiaikaista esineistöä (Sarkkinen & Torvinen 1995).

Luokitusehdotus

Luokka 1/2. Alueellisesti merkittävä muinaisjäänös, rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 17 Oulunsuu Turkansaari. x = 7206 35; y = 3439 05; z = 12,5 - 15. Markkinapaikat.
Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI

OULU 24 OULUNSUU KUMMUNKANGAS

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet
Tyyppin tarkenne:	röykkiöt
Ajoitus:	esihistoriallinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	4
Peruskartta	3422 08 PIKKARALA
Merkitty peruskartalle:	on merkitty 1996 (Lapinraunio)
Koordinaatit:	x = 7207 717-733; y = 3442 036-054; z = 45-46
Koordinaattiselite:	ääripisteet
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	noin 20 x 20 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 15 km itäkaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Oulunsuu
Tila 1:	48:12
Omistaja 1:	Mustonen Hannu
Osoite 1:	Myllyojantie 13 H as. 42, 90650 OULU
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
H. Taskinen	inv. 1985

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil. yo Antti Krapu 18.9.2002
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.
Diat:	25235-25238, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Pilpajärvestä noin 1,5 km länsilounaaseen olevan, Pilpasuon ympäröimän metsäsaarekkeen pohjoisosassa. Kummunkangas nimisen saarekkeen maaperä on hyvin kivistä ja sitä peittää tiheä kuusivaltainen metsä. Korkeimmalla kohdalla metsäsaarekettä sijaitsevassa kivikossa on neljä röykkiötä, joiden halkaisijat vaihtelevat 5 – 8 m välillä. Röykkiöiden välittömässä läheisyydessä on kaksi kivikkokuoppaa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Kummunkangas käsittää kaksi toisistaan hieman erillä olevaa pientä metsäsaarekettä Pilpasuon eteläosassa. Röykkiöt sijaitsevat pohjoisemman saarekkeen korkeimmalla kohdalla. Saarekkeen maaperä on hyvin kivistä ja sen rinteet nousevat paikoin hyvinkin jyrkästi. Kankaan laella suuremmat lohkarieet vähenevät ja siellä voidaan hahmottaa pieni noin 30 – 40 m halkaisijaltaan oleva kivikko tai kivirakka, jota peittää sammalikko. Kivikossa kasvaa myös muutamia kuusia, koivuja ja mäntyjä. Maisema laskee kivikolta ja sillä olevilta röykkiöiltä ensin loivasti muutaman kymmenen metrin matkalla ja sitten jyrkemmin kohti koillista ja Pilpasuota. Kankaalla kasvaa keskisuurta kuusivaltaista tiheää puustoa ja aluskasvillisuus koostuu pääasiallisesti sammalista, mustikasta ja puolukasta.

Kohteen kuvaus

Helena Taskinen tarkasti Kummunkankaan röykkiöt inventoinnin yhteydessä vuonna 1985, jolloin hän havaitsi paikalla neljä röykkiötä sekä kolme kuopannetta ja epämääräisen latomuksen. Kuopat ja latomuksen hän tulkitsi luonnon muodostumiksi. Vuoden 2002 inventoinnissa kohteella hahmotettiin röykkiöiden lisäksi kaksi Taskisen raportoimista kuopanteista. Latomuksen (x=7207 717,y=3442 044) ja kolmannen kuopan paikkaa piti maastossa arvailla. Ne näyttivät hyvin epämääräisiltä ollakseen ihmisen tekemiä eivätkä ne yleensäkkään juuri poikenneet ympäristön kivikon normaalista kumpuilusta.

Röykkiöt muodostavat kankaan laelle itä-länsi –suuntaisen jonon. Kivien koko röykkiöissä vaihtelee nyrkin kokoisista hevosen pään kokoisiin ja sammalet peittävät osan niistä kokonaan. Paksu sammalpeite haittasi havainnointia alueella jonkin verran. Kohteen kaksi kuopannetta sijaitsevat läntisimmän röykkiön pohjoispuolella.

KIVIRÖYKKIÖT

Kiviröykkiö 1 (x=7207 729,y=3442 037) on röykkiöistä suurin ja läntisin. Sillä on 8 m pituutta ja sen muoto on hiukan päärynämäinen niin että itäpäästään röykkiö on 6 m leveä ja 60 cm korkea ja länsipäästään 3,5 m leveä ja 50 cm korkea. Röykkiö on ESE-WNW –suuntainen ja kokonaan sammalen peittämä. On myös mahdollista, että kiviröykkiön 1 muodostaa kaksi toisissaan kiinni olevaa röykkiötä, mikä selittäisi päärynämäistä muotoa.

Kiviröykkiö 2 (x=7207 727,y=3442 044) on halkaisijaltaan noin 5 m ja korkeudeltaan noin 40 cm. Keskellä sitä on 1,2 x 0,8 m kokoinen kuopanne, jonka syvyys on noin 80 cm. Röykkiön ylimmät kivet ovat paljaana, mutta muuten sitä peittää sammalikko. Se sijaitsee pari metriä röykkiöstä 1 itään.

Kiviröykkiö 3 (x=7207 727,y=3442 054) on alueen röykkiöistä epämääräisin. Taskisen mukaan se on 5 m pitkä, 3,5 m leveä ja 30 cm korkea, mutta maastossa näytti siltä, että se on pikemminkin 5 m halkaisijaltaan oleva epämääräinen kasa kiviä, jonka keskiosasta hiukan koilliseen on halkaisijaltaan 1,5 m oleva loivapiirteinen painauma. Röykkiön lounaisin laita on yhtenäisempi ja se lienee Taskisen hahmottama röykkiö 3. Röykkiö on kokonaan sammalten peitossa ja sijaitsee noin 10 metriä röykkiöstä 2 itään.

Kiviröykkiö 4 (x=7207 732,y=3442 054) on itä-länsi –suuntainen 6 m pitkä, 3 m leveä ja 50 cm korkea. Röykkiö erottuu varsin selvästi, vaikka se on kokonaan sammalten peittämä. Se sijaitsee aivan röykkiön 3 itäpuolella.

KUOPAT

Noin 5 m röykkiöstä 1 pohjoiseen on kaksi epämääräistä kuopannetta. Niistä läntisempi ja suurempi (x=7207 733,y=3442 036) on kooltaan 4 x 1,5 m ja sillä on syvyyttä noin 50 cm. Tästä noin 5 m itään sijaitseva pienempi kuoppa (x=7207 729,y=3442 040) on halkaisijaltaan noin 1,25 m ja syvyydeltään noin 30 cm. Kuoppien alkuperästä on vaikea sanoa mitään varmaa.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 24 Oulunsuu Kummunkangas. x = 7207 717-733; y = 3442 036-054; z = 45-46. Kivirakenteet. Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 32 PIKKARALA KIVELÄNKANGAS**PERUSTIEDOT**

MJ-tyyppi:	maarakenteet + asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:	kuopat + asuinpaikkapinnat
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1 + 1
Peruskartta	3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit:	kuoppa: x = 7202 677; y = 3441 779; z = 37 asp: x = 7202 603; y = 3441 778; Z = 34
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatit
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	kuoppa: noin 10 x 10 m asp: noin 10 x 10 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 17 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Pikkarala
Tila 1:	6:76
Omistaja 1:	Oulun kaupunki
Osoite 1:	PL 1, 90015 OULUN KAUPUNKI puh. 08 – 558410 (keskitetyt vaihdepalvelut)
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio inventointiraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
H. Taskinen	inv. 1985

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil. yo Antti Krapu 3.9 ja 27.9.2002
Löydöt:	KM 33367: 1-3
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.
Diat:	25196 ja 25252 Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Oulun keskustasta noin 17 km kaakkoon sijoittuvan Pikkaralan Shell -huoltamon pohjoispuolella olevan Kivelänkankaan itäosan laella sijaitsee suurehko kuoppa Vasankankaantien ja korkeajännitelinjan risteämiskohdasta vajaa 100 m luoteeseen. Kuopan halkaisija on noin 6,5 m ja syvyys noin 80 cm. Vasankankaantien ja korkeajännitelinjan risteämiskohdalla Kivelänkankaan eteläpuolella aivan sähkölinjan alla sijaitsee lisäksi varhaismetallikautinen asuinpaikka, jolta on löydetty kvartsi-iskoksia. Linjan alla maata on myllätty ja iskoksia löytyi sekä sekoittuneesta maasta että koskemattomaan maahan tehdystä koepistosta. Alue on hiekkaista ja vähäkivistä kuivaa mäntykangasta.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Kivelänkangas liittyy Kajaanintien eteläpuolelle jatkuvaan Hangaskankaan laajaan hiekka-alueeseen, joka on varhaismetallikaudella muodostanut suuren saaren silloisen Oulujoen suistoon. Kivelänkangas on ollut tämän saaren itään osoittava niemeke. Maaperä Kivelänkankaalla on hiekkaista ja kuivaa, mutta siinä esiintyy myös joitain kiviä etenkin kankaan laella ja pohjoisosissa. Kankaan itäosassa, missä kuoppajäännös sijaitsee,

kasvaa nuorta mäntyä, mutta sen länsi- ja keskiosat on äskettäin metsäaurattu (mahdollisesti kuluvana kesänä). Aluskasvillisuus koostuu pääosin puolukasta, jäkälistä ja sammalista.

Kivelänkankaan eteläpuolella on sen muodostaman niemen ja Hangaskankaan väliin jäävä loivasti itään viettävä lahdelmä vajaat 100 m kuoppajäänökseltä kaakkoon. Alue on kuivaa mäntykangasta, jonka poikki kulkee luode-kaakko –suuntainen korkeajännitelinja. Asuinpaikka sijaitsee korkeajännitelinjan alla muutaman metrin Vasankankaantiestä länteen. Puusto on linjan alta hakattu. Kasvillisuuden muodostavat useiden puulajien taimet, puolukka, sammalet, jäkälät ja heinät. Kankaan hiekkaista maaperää on todennäköisesti sähkölinjaa rakennettaessa myllätty asuinpaikan kohdalla.

Kohteen kuvaus

KUOPPA

Kuoppajäänös ($x=7202\ 677, y=3441\ 779$) sijaitsee kankaan itäosan laella noin 100 m Vasankankaantien ja sähkölinjan risteyspaikasta luoteeseen. Kankaan länsiosissa tehty metsäauraus ulottuu noin 5 m päähän kuopasta. Kuopan reunoilla erottuu loiva mutta selvä valli, jonka leveys on noin metrin ja korkeus kymmenkunta senttiä. Kuopan halkaisija on vallin päältä toiselle mitattuna 6,5 m ja syvyys 80 cm. Kuopan seinämät ovat verrattain jyrkät, mutta eivät kuitenkaan niin pystyt, että kuoppaa voisi varmasti pitää vanhan soranoton tai muun modernin toiminnan jälkenä. Kuopan pohjalla on neliön muotoinen ja 1,5 x 1,5 m kokoinen tasainen alue. Kuopan laitoja peittää puolukkavaltainen varvikko ja pohjaa sammalikko.

Vuoden 1985 inventoinnissa Helena Taskinen tulkitsi kuopan ajoitukseltaan epävarmaksi pyyntikuopaksi. Kuopan jyrkkäreunaisuus ja pohjalla hahmotuva neliömäinen alue antoivat kuitenkin aihetta epäillä tätä tulkintaa ja koko kuopan muinaisjäänösstatusta, joten vuoden 2002 inventoinnissa katsottiin aiheelliseksi tutkia kohdetta tekemällä siihen koekuoppa ja ottamalla siitä maakairanäytteitä.

Maakairanäytteiden perusteella havaittiin kuopan ympäristössä, valleissa ja reunoissa aivan pohjalle saakka paksu huuhtoutumiskerros (paikoin yli 30 cm). Kuitenkin luoteisvallin päällä oli alue, jota kairattaessa paljastui päälimmäisenä ohuen huuhtoutumiskerroksen peittämää sekoittunutta maata, jonka alla jatkui paksu huuhtoutumiskerros. Aivan kuopan pohjalla neliömäisenä hahmotuvalla alueella huuhtouma oli hyvin ohut noin 1 – 3 cm ja sen alla oli sekoittunutta maata. Pohjalle tehdyn koekuopan perusteella havaittiin, että sekoittunut maa jatkui ainakin 40 cm syvään ja että siinä oli runsaasti kiviä, joissa ei näkynyt palamisen merkkejä. Pohjan neliömäisellä alueella maa oli myös erittäin tiivistä aivan kuin sitä olisi tarkoituksella tallattu.

Maakairanäytteiden, koekuopan ja itse kohteen säännöllisen muodon perusteella voidaan esittää tulkinta, että kyseessä on vähintään useita satoja vuosia vanha ihmisen tekemä kuopanne, jossa on keskellä merkkejä tuoreesta kaivamisesta. Lounaisvallista ja pohjan neliömäiseltä alueelta löytynyt sekoittunut maa edustaa tätä myöhempää kaivamista ja paksut huuhtoutumiskerrokset muualla kohteessa ovat todisteena alkuperäisen kuopan korkeasta iästä.

Kuopan alkuperäisestä funktiosta on mahdotonta tehdä varmaa tulkintaa. Jos se liittyy lähistöllä sijaitsevan asuinpaikkaan niin yksi vaihtoehto on, että se on niin sanottu asuinpaikkakuoppa, jollaisia on löydetty muidenkin varhaismetallikautisten asuinpaikkojen yhteydestä Oulujoen alueella. Aivan kuopan viereen ulottuvasta metsäaurauksesta ei tehty mitään löytöjä.

ASUINPAIKKA

Asuinpaikka ($x=7202\ 603, y=3441\ 778$) sijoittuu aivan korkeajännitelinjan alle muutaman metrin länteen Vasankankaantiestä ja vajaat 100 m kuoppajäänökseltä kaakkoon. Pikkaralan Shell –huoltamo on asuinpaikalta reilut 100 m etelälounaaseen.

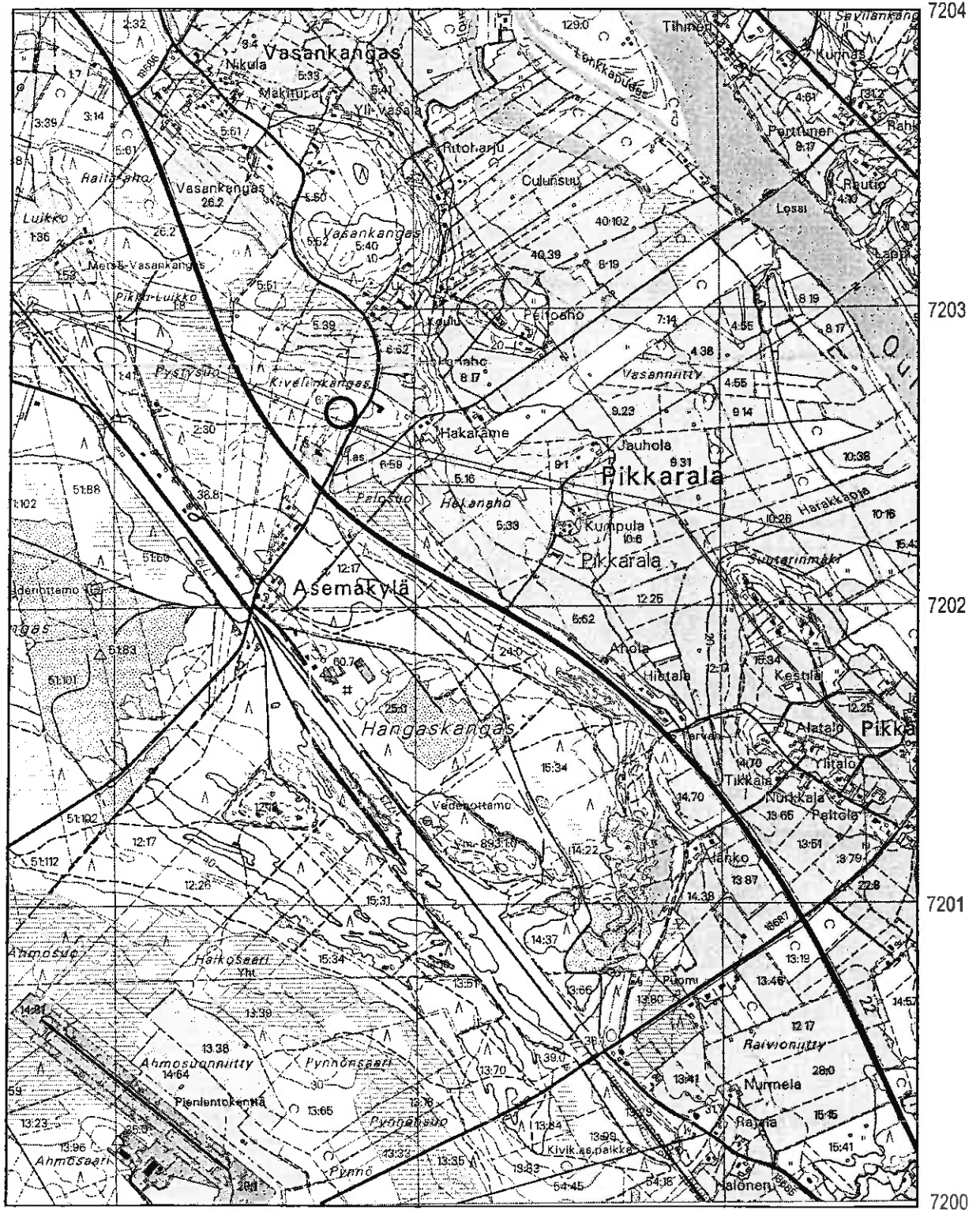
Vuonna 1999 arkeologian harrastaja Soile Närhi havaitsi lenkeillessään alueella rikkoontuneen maan pinnasta useita kvartsi-iskoksiksi tulkittuihin kvartsin kappaleita. Paikalla vierailututkija Aulis Fors arveli niiden Närhen mukaan kuitenkin olevan aivan vieressä kulkevalta soratieltä sinkoutuneita sepelin kappaleita. Vuoden 2002 inventoinnissa paikalla vierailtiin kuitenkin Närhen kanssa uudelleen ja sähkölinjan alla havaittiin selkeästi kvartsi-iskoksiksi tulkittavia kvartsin kappaleita. Iskoksia näkyi laikuittain rikkoontuneen sekoittuneen maan pinnalla noin 5 x 5 m alueella. Muutaman metrin päähän tehdystä koepistosta kvartsi-

iskoksia löydettiin kymmeniä lisää – osa iskoksista voi tosin olla palaneita – selkeästi puhtaasta maasta sekä huuhtoutumis- että rikastumiskerroksesta, mikä osoittaa ettei kyseessä ole viereiseltä tieltä lentänyt sepelikvartsi vaan asuinpaikkaa indikoivat kvartsi-iskokset. Asuinpaikka ajoittuu rannansiirtymiskronologian mukaan varhaismetallikauteen. Ympäristöön tehtiin reilut kymmenkunta koepistoa lisää, mutta muita löytöjä ei tehty, joten asuinpaikka tulkittiin varsin pienialaiseksi. Koepistosta löytyneet kvartsit ja muutama sekoittuneessa maassa havaituista kvartseista otettiin talteen ja luetteloiitiin KM numerolla 33367.

Saman päänumeron alle luetteloiitiin myös yksi kvartsi-iskos, joka löytyi aivan huoltoaseman parkkipaikan pohjoispuolella olevan polun pinnasta (x=7202 570,y=3441 682) noin 100 m asuinpaikalta etelälounaaseen ja 15 m parkkipaikan reunalta pohjoiseen. Paikalta löytyi myös toinen kvartsi-iskos, mutta koska polun maa oli hyvin sekoittunut ja paikalta ei lukuisista koepistoista huolimatta onnistuttu tekemään muita löytöjä niin paikkaa voidaan korkeintaan pitää mahdollisena asuinpaikan reuna-alueena tai irtolöytöpaikkana. Mielestäni ei ole kuitenkaan tarpeellista vielä toistaiseksi liittää sitä muinaisjäännösrekisteriin suojeltavaksi kohteeksi. Paikasta otettu diakuva löytyy Oulun yliopiston arkeologian laboratoriosta numerolla 25198.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 32 Pikkarala Kivelänkangas. x = 7202 603-677; y = 3441 778-779; Z = 34-37. Maarakenteet ja asuinpaikat.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 33 OULUNSUU SÄRKILAMPI**PERUSTIEDOT**

MJ-tyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: asuinpaikkapinnat
 Ajoitus: varhaismetallikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: 3422 05 MADEKOSKI
 Koordinaatit: x = 7204 921; y = 3437 427; z = 30
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit
 Maastomerkintä: ei merkitty
 Pinta-ala: noin 80 x 20 m
 Etäisyystieto: Oulun Tuomiokirkosta noin 12,5 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä: Oulunsuu
 Tila 1: 25:195
 Omistaja 1: Mäkelä Tuomas, Israel (perikunta); Mäkelä Hilikka (yht.henk.)
 Osoite 1: Muranpolku 23, 90230 OULU
 Lisätietoja: perikunnan yhteyshenkilölle lähetetty kopio tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:
 H. Taskinen inv. 1985 KM 23170

INVENTOINTI 2002

Aika: fil.yo Antti Krapu 16.9.2002
 Karttaotteet: 3422 05 Madekoski, 1:20 000. Helsinki 1996.
 Diat: 25227 ja 25256, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Särkilampi-nimisen suon länsipuolella olevalla kapealla kankaalla, joka on osa suurempaa Särkilammen pohjoispuolitse kulkevaa luode-kaakko –suuntaista saarekkeiden jonoa, noin 12,5 km kaakkoon Oulun keskustasta. Kuivan ja hiekkaisen mäntykankaan päällä kulkevalla polulla on havaittu kvartseja noin 60 – 80 m matkalla, kuitenkin niin että 20 m alueella ne muodostavat selvän keskittymän.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Särkilampi on pyöreä ja läpimitaltaan noin 500 m oleva suo, jota reunustavat siitä loivasti nousevat kankaat. Kankaat ovat muodostaneet alueen muiden saarekkeiden kanssa varhaismetallikaudella avomereltä suojaavan saariston silloisen Oulujoen suistoon. Kohde sijaitsee Särkilammen länsipuolella olevalla pitkällä ja kapealla mäntykankaalla. Aluskasvillisuus koostuu puolukasta, kanervasta, sammalista ja jäkälistä. Maaperä on hienoa hiekkaa. Kangas kohoaa loivasti Särkilammesta ja muodostaa muutamien kymmenien metrien levyisen laen laskeakseen taas itäpuoliseen ojitettuun suohon. Kangas muodostaa noin puolen kilometrin mittaisen yhdyssiteen etelässä ja pohjoisessa olevien suurempien saarekkeiden välillä. Kankaan lakea pitkin kulkee metsäautoura. Asuinpaikan lähellä sijaitsee kaksi kuoppajäännekohtetta, joista Oulu 88 Oulunsuu Särkilampi NW on vain vajaat sata metriä asuinpaikasta pohjoiseen ja Oulu 87 Oulunsuu Särkilampi NE noin puoli kilometriä itään.

Kohteen kuvaus

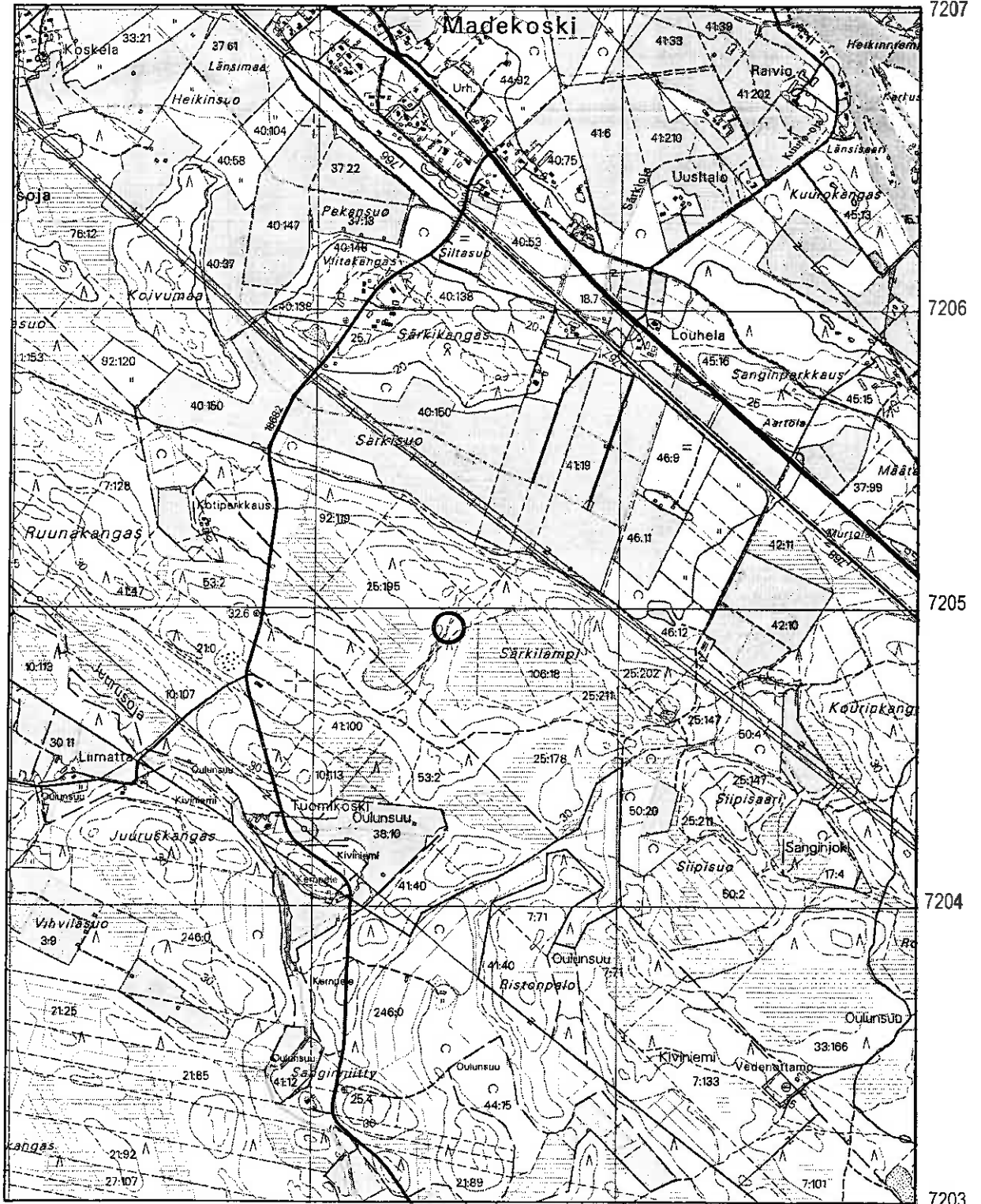
Helena Taskinen havaitsi vuoden 1985 inventoinnissa kankaan lakea pitkin kulkevalla polulla muutamia kvartseja ”siellä täällä 60 – 80 m matkalla” (KM 23170). Vuoden 2002 inventoinnissa havaittiin kvartsi-iskoksia keskittymänä noin 20 m matkalla (x=7204 921,y=3437 427), kun taas muualla polulla niitä ei näkynyt lainkaan. Havaitut yli 15 kvartsi-iskosta jätettiin paikoilleen. Polun, jota voinee nykyisin pitää pikemminkin metsäautotienä, viereen tehdyistä koepistoista ei tehty mitään löytöjä.

Kvartsikeskittymä osoittanee asuinpaikan aktiivisinta aluetta. Löydöt sijaitsevat tasaisella hienosta hiekasta muodostuvalla pikku kumpareella hiukan kankaan laen länsipuolella, paikassa jossa metsäautotie alkaa laskeutua alemmalle korkeuskäyrälle. Rinne viettää kohdassa loivasti kohti Särkilampea. Kohdetta voinee pitää hyvällä syyllä merenrantasidonnaisena, sillä se sijoittui saarien välissä olevaan suojaisaan lahdelmaan merenpinnan ollessa noin 27,5 – 30 m nykyistä korkeammalla.

Metsäautotietä näytettäisiin käytettävän niin harvoin ettei se muodosta suurempaa uhkaa asuinpaikalle. Tien pinnalla näkyvien kvartsi-iskosten joukossa ei havaittu esineitä.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 33 Oulunsuu Särkilampi. x = 7204 921; y = 3437 427; z = 30. Asuinpaikat.
Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI

OULU 36 PIKKARALA TEERIKANGAS

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kivirakenteet
 Tyypin tarkenne: kuopat
 Ajoitus: esihistoriallinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 5
 Peruskartta: 3422 08 PIKKARALA
 Merkitty peruskartalle: on merkitty 1996 (Jättiläishaudat)
 Koordinaatit: x = 7203-766; y = 3446-448; z = 60
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatti
 Maastomerkintä: ei merkitty
 Pinta-ala: noin 60 x 20 m
 Etäisyystieto: Pilpajärvestä 4,5 km eteläkaakkoon

7203766/3446448

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä: Pikkarala
 Tila 1: 9:38 Lappalainen
 Omistaja 1: Lappalainen Tuomo
 Osoite 1: Lapintie 7, 90650 Oulu
 p. 08-531 6279
 Lisätietoja: omistajalle lähetetty kopio vuoden 2001 tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:
 H. Taskinen inv. 24.9.1985
 J. Ikäheimo (toim.) inv. 22.5.2001 Oulun yliopiston yleisen arkeologian inventointikurssi, ryhmä II
 Diat 24155-24158, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

INVENTOINTI 2002

Aika: kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
 Karttaotteet: 3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.

LYHYT KOHDEKuvaus

Teerikangas sijaitsee 4,5 km Pilpajärvestä eteläkaakkoon. Kuoppajäännökset sijaitsevat Teerikankaan korkeimmalla kohdalla kivikossa kankaan pohjoisosassa. Kivikossa on viisi selvää kuopannetta ja useita pienempiä, epämääräisempiä kuoppia. Suurimman kuoppajäännöksen ympäristössä näkyy myöhemmän kaivelun merkkejä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Teerikangas sijaitsee 4,5 km Pilpajärvestä eteläkaakkoon. Teerikangas on laaja kangas, jonka korkein kohta on kaakko-luode suuntainen. Maaperä on kivistä moreenia ja osittain hiekkaa. Kivikon ympäristö on kuivaa kangasmetsää, jonka valtapuuna on mänty. Kivikon koillispuolella rinne laskee jyrkästi ja päättyy suohon. Aluskasvillisuuden kankaalla muodostavat puolukka, mustikka, kanerva sekä jäkälä. Metsätie halkaisee kankaan lounais-koillis-suunnassa n. 200 metriä "jättiläishaudoilta" etelään.

Kohteen kuvaus

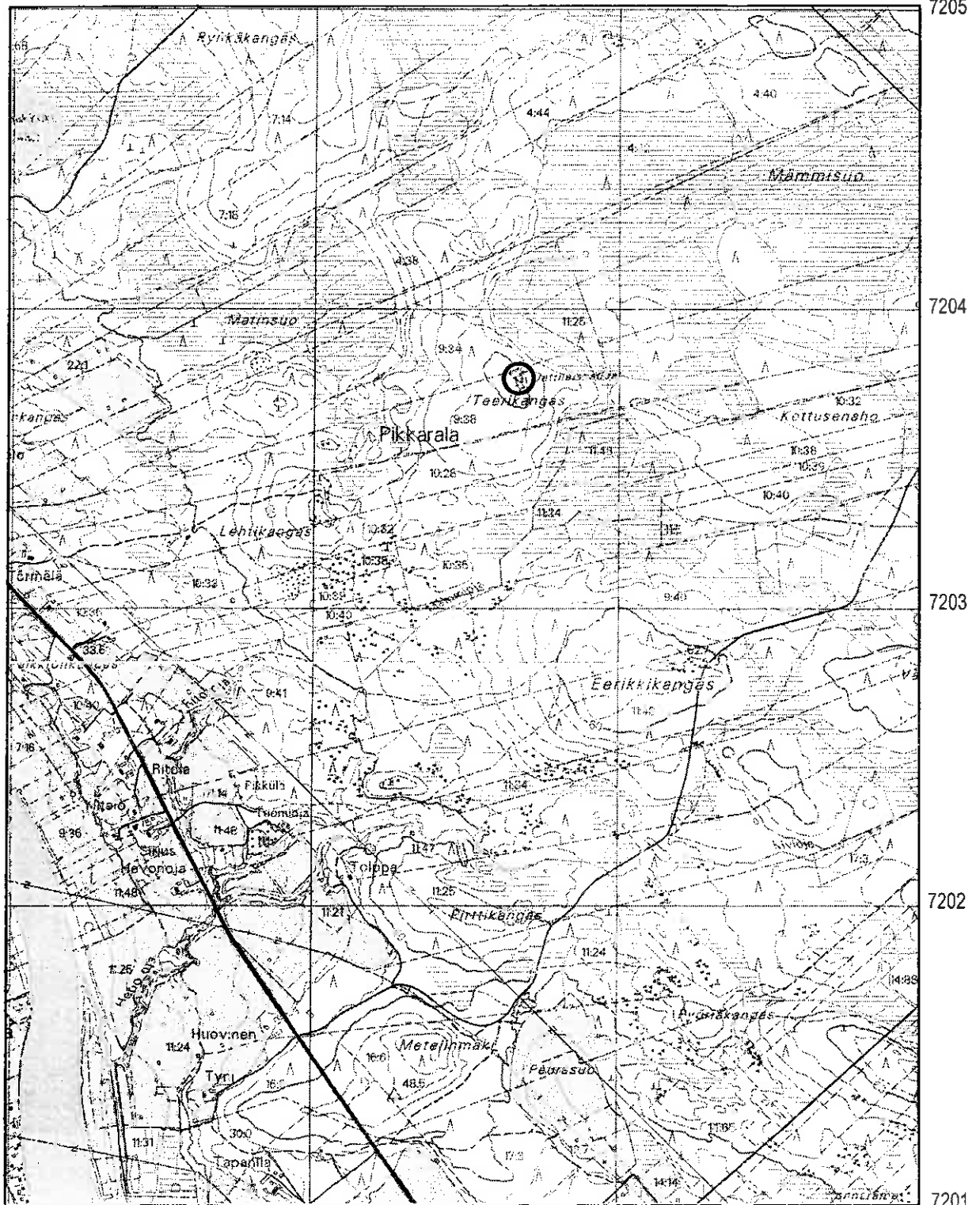
Kankaan pohjoisosassa korkeimmalla kohdalla on kivikossa kuoppajäännöksiä. Kivikkoalue on n. 20 metriä leveä, mutta se kapenee luoteispäässä noin viiteen metriin. Pituutta kivikkoalueella on kokonaisuudessaan on n. 60 metriä. Kivikko on kaakko-luode suuntainen. Kohde havaittiin ensimmäisen kerran jo vuonna 1985 Helena Taskisen suorittaman Oulun kaupungin arkeologisen inventoinnin yhteydessä. Kivikon viisi suurinta kuopannetta ovat pyöreitä yhtä poikkeusta lukuun ottamatta:

1. Kivikkokuoppa 1. Suurin, kohteen keskellä sijaitseva kuoppajäännös on Y-kirjaimen muotoinen siten, että sen alakara osoittaa koilliseen. Keskuskuopanteen mitat ovat 3,2 x 2,2 m ja syvyys on 60 cm. Kuopanteen koillispää on jälkeempään kaivellun näköinen.
2. Kivikkokuoppa 2 sijaitsee 2 metriä kuopasta 1 luoteeseen. Sen halkaisija on 2 m ja syvyys 70 cm.
3. Kivikkokuoppa 3 sijaitsee 2 metriä kuopasta 2 luoteeseen. Sen halkaisija on 2 m ja syvyys 40 cm.
4. Kivikkokuoppa 4 sijaitsee kuopasta 1 kaakkoon. Sen halkaisija on 1,8 m ja syvyys 50 cm.
5. Kivikkokuoppa 5 sijaitsee kuopasta 1 etelään. Sen halkaisija on 1,5 m ja syvyys 40 cm.

Kivikon reunoilla on epämääräisempiä kuopanteita.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 36 Pikkarala Teerikangas. x = 7203 766; y = 3445 667; z = 60. Kivirakenteet.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 40 PIKKARALA TUOHINONSAARI**PERUSTIEDOT**

MJ-tyyppi:	kivirakenteet
Tyyppin tarkenne:	röykkiöt
Ajoitus:	esihistoriallinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Peruskartta	3422 07 LAITASAARI
Merkitty peruskartalle:	on merkitty 1999 (Röykkiö)
Koordinaatit:	x = 7199 835; y = 3441 176; z = 29
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatit
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	noin 15 x 15 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 18 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Pikkarala
Tila 1:	13:83
Omistaja 1:	Runtti Juuso ja Mirja
Osoite 1:	Ketolantie 44, 90310 OULU

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
A. H. Snellman	tark. 1884 – 1886
H. Taskinen	inv. 1986

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil.yo Antti Krapu 17.9.2002
Karttaotteet:	3422 07 Laitasaari, 1:20 000. Helsinki 1999.
Diat:	25230-25231, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Oulun keskustasta noin 18 km kaakkoon sijaitsee pieni peltojen ympäröimä Tuohinonsaari –nimellä tunnettu metsäsaareke, jonka pohjoislaidalla on halkaisijaltaan 11 m ja korkeudeltaan 60 cm oleva röykkiö.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Tuohinonsaari sijaitsee Pikkaralasta Juurussuolle menevän tien pohjoispuolella aivan Oulun ja Muhoksen rajan tietämällä noin 3,5 km lounaaseen Oulujoesta. Tuohinonsaari on pieni halkaisijaltaan alle satametrinen metsäsaareke, joka nousee muutaman metrin ympäröiviä peltoja korkeammalle. Juurussuolle menevältä tieltä kääntyy sille metsäautoura. Röykkiö sijaitsee saaren pohjoislaidalla, joka on noin 1,5 m ympäröiviä peltoja korkeammalla. Maaperä saarekkeella on kivistä hiekkamoreenia. Kiviä on paljaana etenkin sen keskellä olevalla korkeimmalla kohdalla. Puusto koostuu männystä, kuusesta, koivusta ja haavasta. Aluskasvillisuutta hallitsevat mustikka, jäkälät ja sammalet. Aivan saarekkeen laella kasvaa myös heinää.

Kohteelta avautuu avara maisema peltojen yli koilliseen kohti Ahmosuon pienlentokenttää. Alle puoli kilometriä kaakkoon sijaitsee kaksi muutakin röykkiökohdetta Pieni ja Iso Jäppisaari.

Kohteen kuvaus

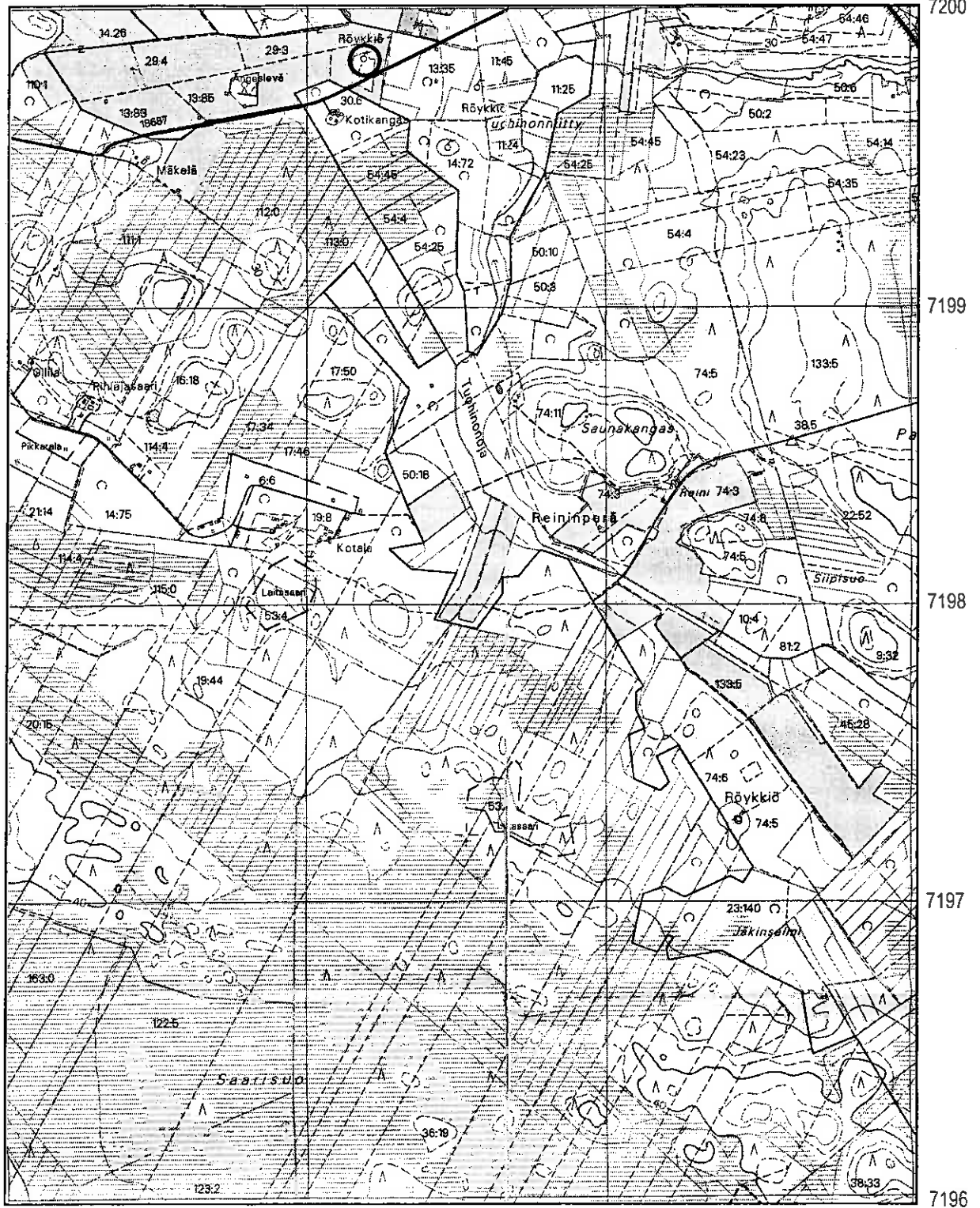
Tuohinonsaaren kiviröykkiö mainitaan jo A. H. Snellmanin vuonna 1887 julkaisemassa kertomuksessa Oulun kihlakunnan muinaisjäännöksistä. Myös Helena Taskinen tarkasti kohteen vuonna 1986.

Röykkiö on halkaisijaltaan noin 11 m ja korkeudeltaan noin 60 cm. Se on tasalakinen ja sitä peittää kauttaaltaan sammalikko. Muodoltaan se on säännöllisen pyöreä. Röykkiön kivistä suurin osa on noin ihmisen pään kokoisia murikoita. Röykkiön päällä kasvaa muutama suurehko puu.

Vaikka röykkiö on varsin matala – Taskisen mukaan vain 40 cm, mikä johtuu röykkiön laajuuden tulkintaerosta sillä hän ilmoittaa röykkiön halkaisijaksi vain 8 - 9 metriä – se on silti varsin näyttävä muinaisjäännös verrattuna useimpiin muihin tutkimusalueen kohteisiin. Röykkiöltä avautuu komeat maisemat ympäröiville pelloille.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 40 Pikkarala Tuohinonsaari. x = 7199 835; y = 3441 176; z = 29. Kivirakenteet.
Peruskartta 3422 07 LAITASAARI

OULU 41 PIKKARALA PIENI JÄTTISAARI

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: kivirakenteet
Tyyppin tarkenne: röykkiö?
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 2/3
Lukumäärä: 1
Peruskartta: 3422 07 LAITASAARI
Merkitty peruskartalle: on merkitty 1999 (Röykkiö)
Koordinaatit: x = 7199 740; y = 3441 564; z = 27
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit
Maastomerkintä: ei merkitty
Pinta-ala: noin 10 x 10 m
Etäisyystieto: Oulun Tuomiokirkosta noin 18,5 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä: Pikkarala
Tila 1: 13:35
Omistaja 1: Pellikainen Esko (perikunta); Pellikainen Martta (yht.henk.)
Osoite 1: Jauhohantie 32, 90310 OULU

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:
A. H. Snellman tark. 1884 – 1886
H. Taskinen inv. 1986

INVENTOINTI 2002

Aika: fil. yo Antti Krapu 17.9.2002
Kartaotteet: 3422 07 Laitasaari, 1:20 000. Helsinki 1999.
Diat: 25232, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Oulun keskustasta 18,5 km kaakkoon sijaitsee Tuohinonniityn keskellä Pieni Jättisaari tai Pieni Jäppisaari nimellä tunnettu matala pieni metsäsaareke, jolla sijaitsee epämääräinen 3,5 x 2,5 m laajuinen ja 20 – 30 cm korkea kiveys, joka saattaa olla tulkittavissa röykkiöksi. Kohde on hyvin epämääräinen.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Pieni Jättisaari sijaitsee vajaa 3 km Oulujoesta lounaaseen Pikkaralasta Juurussuolle menevän tien eteläpuolella, paikassa missä Oulun ja Muhoksen raja muodostaa etelään työntyvän piikin. Kohde on tämän pienen kivisen halkaisijaltaan alle 50 metrisen metsäsaarekkeen länsilaidalla. Metsäkumpare ei kohoa metriä enempää ympäröivästä kesannolla olevasta pellostä tai vanhasta niitystä, jolla kasvaa koivua ja heinikkoa. Saarekettä peittää kuusivaltainen sekametsä, jonka aluskasvillisuuden muodostavat varvut, sammat ja heinä.

Kohteelta noin 200 m etelälounaaseen sijaitsee Iso Jättisaaren tutkittu röykkiö ja noin 400 m itäluoteeseen Tuohinonsaaren röykkiö.

Kohteen kuvaus

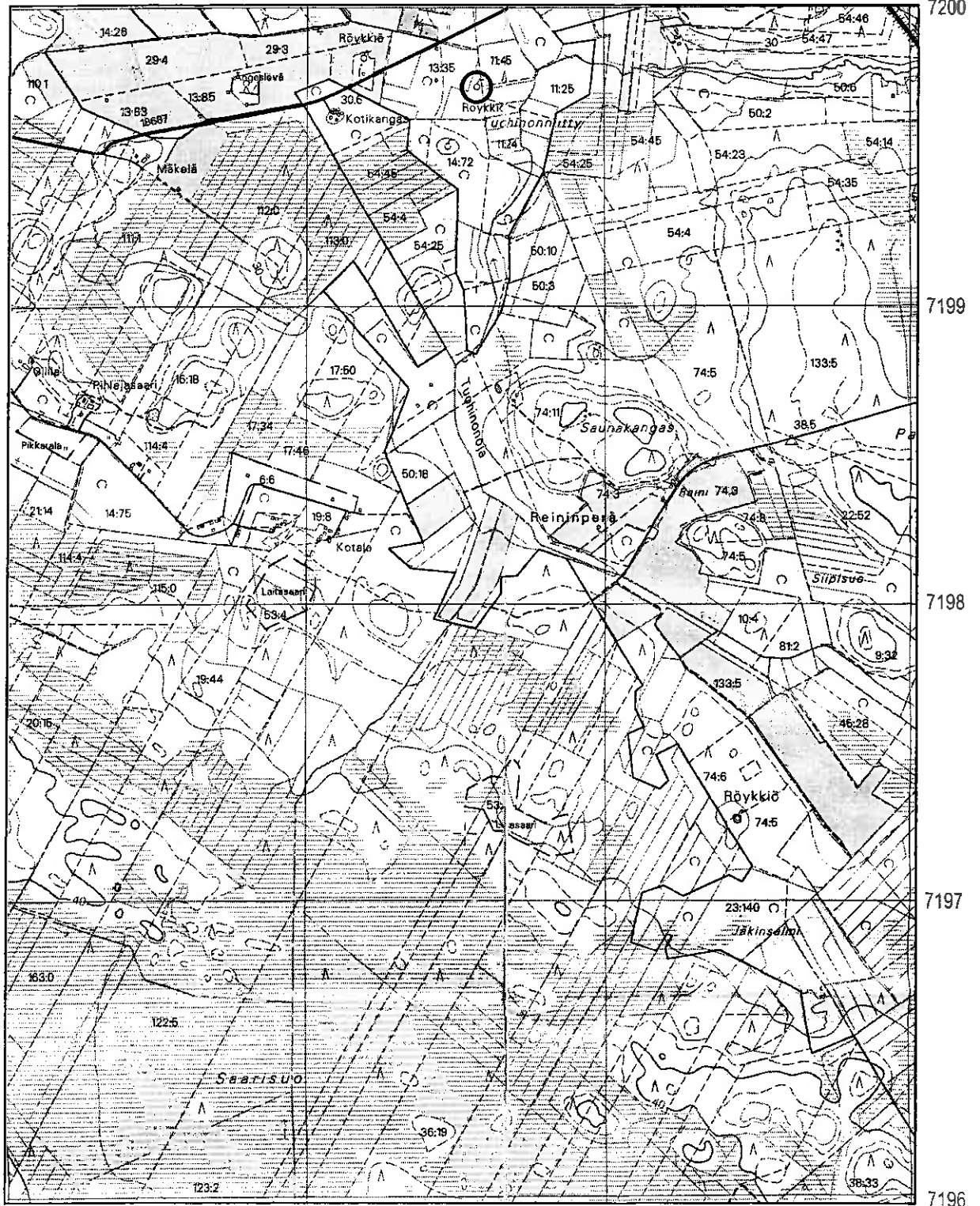
A. H. Snellman mainitsee kohteen Pieni Jättisaari vuonna 1887 julkaistussa kertomuksessaan Oulun kihlakunnan muinaisjäännöksistä. Hän havaitsi kohteella kaksi kiviroykkiötä, joista toinen on hajalla. Vuonna 1986 Helena Taskinen havaitsi inventoinnin yhteydessä kohteella vain yhden sammalten peittämän röykkiön, jonka hän kertoo olevan 3,5 x 2,5 m laaja ja 20 – 30 cm korkea.

Vuoden 2002 inventoinnissa paikalla ei ensin havaittu ainuttakaan röykkiötä kunnes yksi suurehkoja halkaisijaltaan noin 20 – 40 cm olevia kiviä käsittävä alue kiinnitti inventoijan huomion. Valokuvia vertailemalla varmistui että kivikko on sama, minkä Taskinen raportoi röykkiönä vuonna 1986. Taskisen tulkintaa voi pitää hiukan rohkeana. Kiviä ei ole ollenkaan päällekkäin vaan paikalla on vain useita suurehkoja kiviä vierekkäin, niin että muodostuu edellä mainittujen mittojen mukainen alue. Jos kivet eivät ole paikalla luonnostaan vaan ihmisen asettamina, niin on hyvin todennäköistä, että ne ovat jonkinlainen viljelysroykkiö eli kasa pelloilta poistettuja kiviä. Ilman lisätutkimuksia ei kuitenkaan ole perusteltua poistaa kohdetta muinaisjäännösrekisteristä.

Metsäsaarekkeella on lisäksi muutama moderni pystyreunainen kuoppa. Saarekkeen itälaidalla on metsäkoneen ajouran paljastamalla alueella havaittavissa muutamia kiviä kasassa, mikä voi osoittaa Snellmanin mainitseman hajallaan olevan röykkiön paikkaa.

Luokitusehdotus

Luokka 2/3. Epämääräinen kohde, jonka laadun ja laajuuden tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 41 Pikkarala Pieni Jättisaari. x = 7199 740; y = 3441 564; z = 27. Kivirakenteet.
Peruskartta 3422 07 LAITASAARI

OULU 42 PIKKARALA ISO JÄTTISAARI

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet
Tyyppin tarkenne:	röykkiöt
Ajoitus:	ajoittamaton
Rauhoitusluokka:	2/3
Lukumäärä:	1
Peruskartta	3422 07 LAITASAARI
Merkitty peruskartalle:	on merkitty 1999 (Röykkiö)
Koordinaatit:	x = 7199 514; y = 3441 491; z = 31
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatit
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	noin 30 x 30 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 18,5 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Pikkarala
Tila 1:	14:72
Omistaja 1:	Pesämaa Erkki
Osoite 1:	Kestintie 28, 90310 OULU

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
A. H. Snellman	tark. 1884 – 1886
Hj. Appelgren	kaiv. 1888
H. Taskinen	inv. 1986

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil.yo Antti Krapu 17.9.2002
Karttaotteet:	3422 07 Laitasaari, 1:20 000. Helsinki 1999.
Diat:	25233, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKuvaus

Oulun keskustasta noin 18,5 km kaakkoon sijaitsee Iso Jättisaari tai Iso Jäppisaari nimellä tunnettu metsäsaareke. Saarekkeella sijaitsee vuonna 1888 tutkitun röykkiön jäänteet. Tuolloin röykkiöstä ei tehty mitään löytöjä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Iso Jättisaari on halkaisijaltaan noin 100 m oleva metsäkumpare noin 3 km Oulujoesta lounaaseen, noin 400 metriä Pikkaralasta Juurussuolle menevän tien eteläpuolella. Paikallia Oulun ja Muhoksen raja muodostaa etelään työntyvän piikin. Metsäsaarekkeen maaperä on hyvin kivinen ja sillä kasvaa kuusivaltaista metsää. Aluskasvillisuuden muodostavat mustikka ja erilaiset sammaleet. Kumpare nousee muutaman metrin ympäröivää metsikköä korkeammalle. Tutkittu röykkiö sijaitsee saarekkeen laella sen korkeimmalla kohdalla.

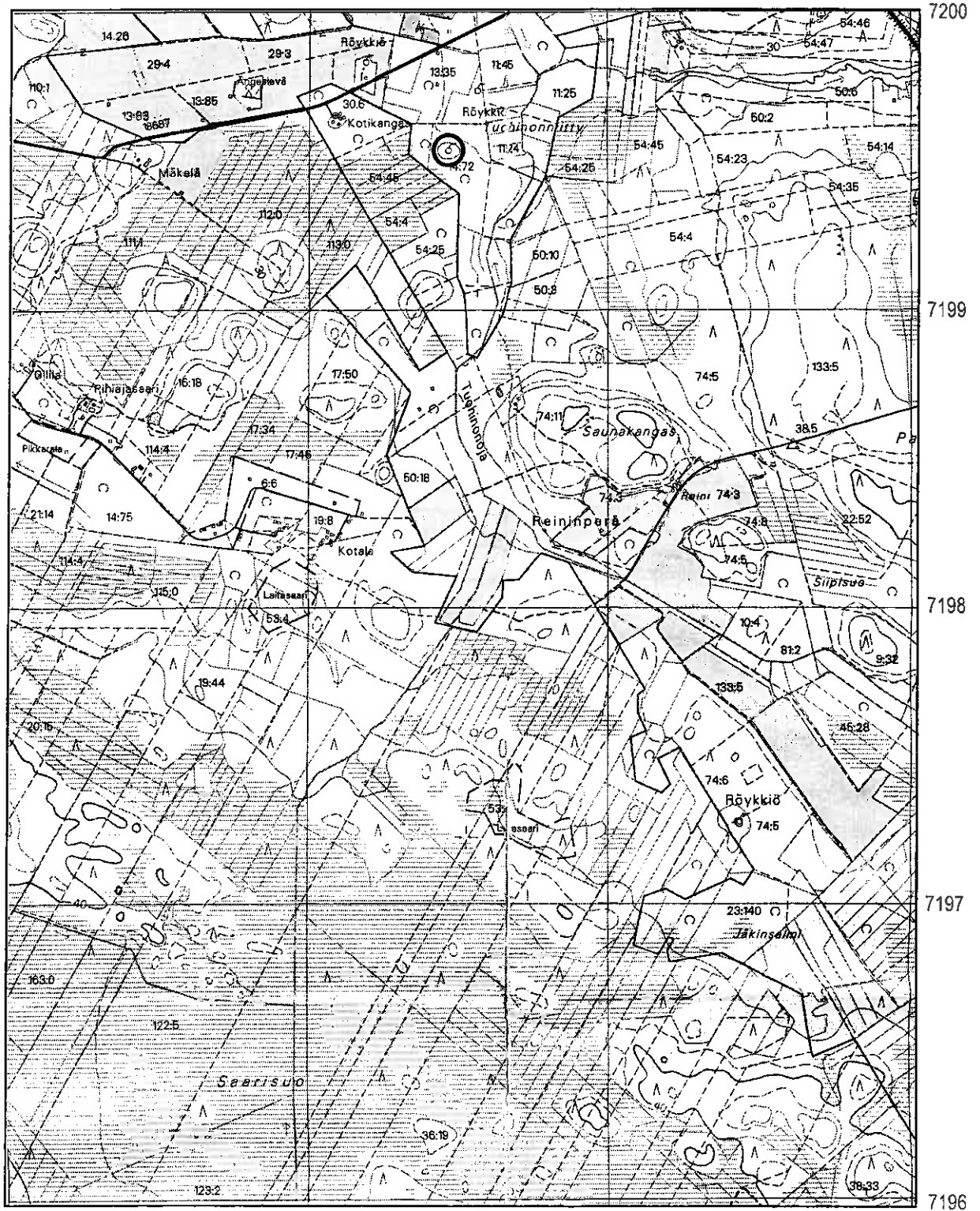
Kohteelta noin 200 m pohjoiskoilliseen sijaitsee Pieni Jättisaaren epämääräinen röykkiö ja noin 500 m luoteeseen Tuohinonsaaren röykkiö.

Kohteen kuvaus

Iso Jättisaaren kiviroykkiötä on tutkittu kaivauksin vuonna 1888 Hj. Appelgrenin johdolla. Tuolloin paikalla oli 7 m halkaisijaltaan oleva röykkiö. Tutkimuksissa röykkiöstä ei tehty mitään löytöjä. Röykkiötä ei ajan tavan mukaan ennallistettu vaan kivet jätettiin hajalleen kankaan laelle. Vuoden 2002 inventoinnissa paikalla havaittiin noin 7 m pitkä sammalten peittämä vallimainen kivikko, joka osoittaa todennäköisesti tutkitun röykkiön paikkaa. Kohde on ensimmäinen Pohjois-Pohjanmaalla tutkittu röykkiö ja samalla myös ensimmäinen arkeologisesti tutkittu kiinteä muinaisjäänös Pohjois-Suomessa.

Luokitusehdotus

Luokka 2/3. Osittain tutkittu kohde, jonka laadun ja laajuuden tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 42 Pikkarala Iso Jättisaari. x = 7199 514; y = 3441 491; z = 31. Kivirakenteet.
Peruskartta 3422 07 LAITASAARI

OULU 48 PIKKARALA PEURASUO

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat (+maarakenteet)
 Tyypin tarkenne: asuinpainanteet (+kuopat)
 Ajoitus: myöhäiskivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2 (+19)
 Peruskartta: 3422 08 PIKKARALA
 Koordinaatit: x = 7201 34-75; y = 3445 62-79; z = 38-39
 Koordinaattiselite: ääripisteet
 Maastomerkinä: ei merkitty
 Pinta-ala: noin 410 x 170 m
 Etäisyystieto: Oulun Tuomiokirkosta noin 21 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä: Pikkarala
 Tila 1: 11:24
 Omistaja 1: Hepola Heikki
 Osoite 1: Vaalantie 2020, 90650 OULU
 Tila 2: 17:3
 Omistaja 2: Karhu Juho
 Osoite 2: Toivasentie 28, 90650 OULU
 Tila 3: 16:6
 Omistaja 3: Hepokangas Aaro, Sakari (perikunta); Hepokangas Esa (yht.henk.)
 Osoite 3: Tynintie 34, 90650 OULU

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:

J. Ikäheimo & J. Okkonen	tark. 1994	
J. Alakärppä, J. Ikäheimo & E. Ojanlatva	kaiv. 1997	KM 30331:1-169
J. Alakärppä & E. Ojanlatva	kaiv. 1998	KM 30979:1-47
J. Alakärppä & E. Ojanlatva	kaiv. 1999	KM 32043:1-10

INVENTOINTI 2002

Aika: fil.yo Antti Krapu 9.9.2002
 Karttaotteet: 3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.
 Yleiskartta Peurasuo N
 Diat: 25210-25211, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Peurasuo -nimisen pellon luoteis- ja länsipuolella noin 1 km pohjoiseen paikasta, jossa Vaalantie (8300) kohtaa Oulun ja Muhoksen rajan. Alue on kuivaa mäntykangasta Peurasuosta nousevan rantavallin päällä. Paikalla on 400 m päässä toisistaan kaksi suurta asuinpainannetta, joista asuinpainanne Peurasuo N on ulkomitoiltaan noin 24 x 12 m ja asuinpainanne Peurasuo W 25 x 10 m. Molemmat painanteet ovat noin puolen metrin syvyisiä. Peurasuo N:n kaivauksissa on löytynyt palanutta luuta, kivilaji- ja kvartsi-iskoksia sekä -esineitä ja runsaasti palaneita kiviä. Peurasuo W:hen on tehty koekuoppa, josta on löytynyt kvartsi-iskos, palaneita luita ja palaneita kiviä. Lähistöllä on lisäksi useita kuoppajäännöksiä, joista osa on matalia ja epämääräisiä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Kohde sijaitsee Peurasuo-nimisen pellon luoteis- ja länsipuolella noin 1 km pohjoiseen paikasta, jossa Vaalantie (8300) kohtaa Oulun ja Muhoksen rajan. Alue on kuivaa mäntykangasta, joka jää Metelinmäen harjun ja Peurasuota luoteispuolelta kaakkoiskulmaan kiertävän vanhan rantavallin väliin. Valli nousee pellosta noin metrin korkuisena ja se lienee muodostunut kivikauden lopulla, jolloin paikalla oli itään avautunut lahdelma. Loivasti kohti peltoa viettävän kankaan maaperä on hienoa hiekkaa, joka on muodostanut loivasti kumpuilevia matalia dyynejä. Kasvillisuus koostuu pääasiassa keskisuuresta männystä, puolukasta, jäkälistä, sammalista ja suopursusta.

Toinen asuinpainanteista (Peurasuo N) sekä suurin osa kuopanteista sijoittuu pellon luoteispuolelle. Toinen painanne (Peurasuo W) sijaitsee tästä noin 400 m etelään, pellon länsilaidalla. Loput kuopanteista sijaitsevat painanteiden välisellä alueella rantavallin päällä. Painanteiden välistä kulkee kankaan ja Peurasuon yli kaksi korkeajännitelinjaa luode-kaakko suuntaisesti. Pohjoisemman sähkölinjan alla on soranottoalue ja kohteen länsipuolitse kulkee Karttion metsäautotie ja siitä haarautuva pienempi metsäautotie.

Kohteen kuvaus

Kohde löydettiin ja tarkastettiin vuonna 1994 Janne Ikäheimon ja Jari Okkosen toimesta. Tuolloin alueella havaittiin kaksi asuinpainannetta ja 5 kuoppajäännettä. Painanteille annettiin nimet Peurasuo N ja Peurasuo W, joista Peurasuo N sijaitsee Peurasuon pellon luoteispuolella ja Peurasuo W sen länsipuolella noin 400 m etelään Peurasuo N:stä. Asuinpainannetta Peurasuo N on tutkittu kaivauksin vuosina 1997 – 1999, jolloin sen ympäristöstä kartoitettiin myös 16 kuoppaa, joista 2 on samoja, mitkä havaittiin jo vuonna 1994.

ASUINPAINANNE PEURASUO N JA 16 KUOPPAA

Paikalla (x=7201 73,y=3445 78,z=39) sijaitsee pitkänomainen asumuspainanne, jota on tutkittu kaivauksin kolmeen otteeseen 1997, 1998 ja 1999. Näissä tutkimuksissa on löydetty etupäässä kivilaji- ja kvartsi-iskoksia sekä -esineitä, palaneita luita ja palaneita kiviä. Lisäksi painanteen oviaukon paikka on pystytty hahmottamaan ja painanteesta on tehty takymetrillä korkeusmallinnus. Alueelta on lisäksi kartoitettu 16 matalaa kuopannetta, joita ei ole tarkemmin tutkittu. Painanne on koillis-lounas –suuntainen, ulkomitoiltaan noin 24 x 12 m ja noin 50 cm syvä. Valli on keskimäärin 25 cm korkea ja 2 – 4 m leveä.

ASUINPAINANNE PEURASUO W

Paikalla (x=7201 350,y=3445 632,z=38) on varsin samankaltainen asuinpainanne kuin 400 m pohjoisempana oleva Peurasuo N. Pohjois-etelä -suuntaisen painanteen ulkomitat ovat noin 25 x 10 m ja syvyys noin 50 cm. Valli on keskimäärin 20 cm korkea ja noin 3 m leveä. Painanteen hahmottamista haittaa sen pohjoisosassa kasvava mänty. Painanteeseen vuonna 1994 tehdystä koekuopasta löytyi kvartsi-iskos, palaneita luita ja palaneita kiviä.

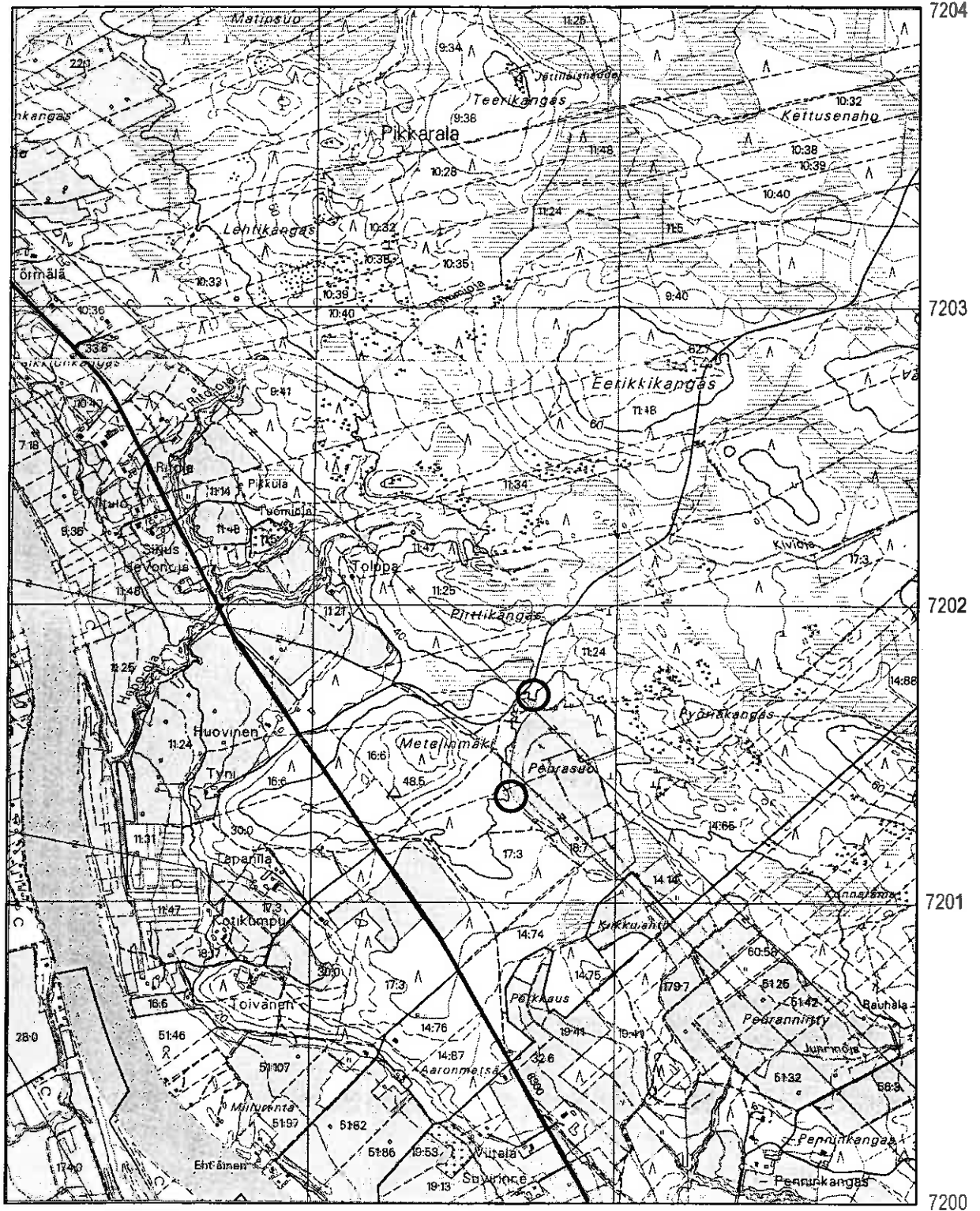
LOPUT KUOPANTEET

Vuoden 1994 tarkastuksessa alueella havaittiin 5 kuopannetta. Kaksi näistä kuopanteista on kartoitettu 16 Peurasuo N:n ympäristöstä kartoitetun kuopan mukana. Loput alueen kolmesta kuopanteesta sijaitsevat Asuinpainanteiden välisellä kankaalla.

Vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä alue käytiin tarkastamassa ja muutamia Peurasuo N:n kuoppia tutkittiin koepistoin ja maakairanäyttein. Muutama näistä osoittautuikin varsin lupaaviksi. Osa alueella havaitusta 19 kuopanteesta vaikutti niin epämääräisiltä, että ne eivät todennäköisesti ole ihmisen aikaan saannoksia. Peurasuon kuoppajäännostien luonteen selvittäminen vaatisi lisätutkimuksia. Asuinpainanne Peurasuo W:stä mitattiin koordinaatit GPS-laitteella sekä otettiin diakuva.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

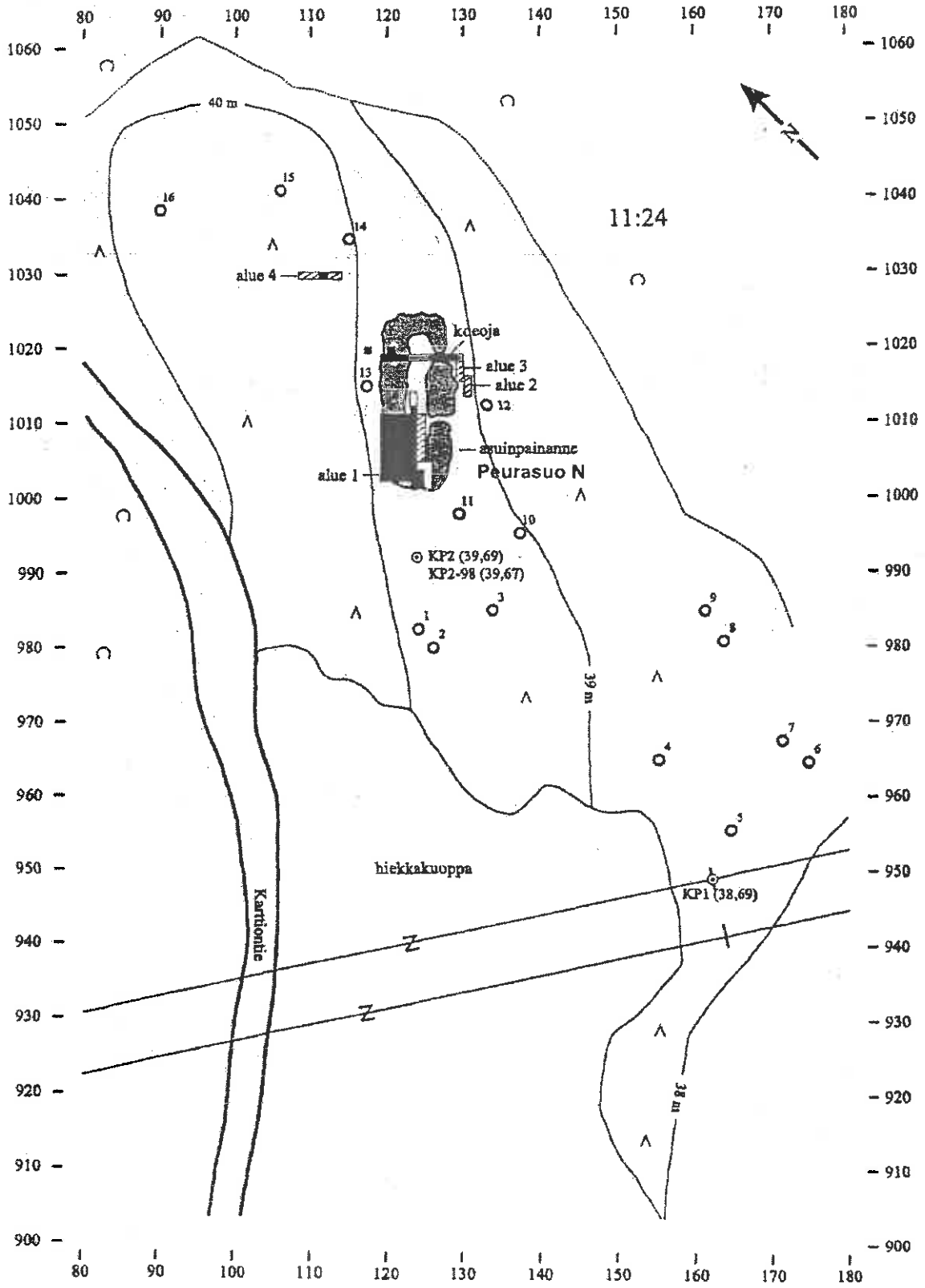

Oulu 48 Pikkarala Peurasuo. x = 7201 34-75; y = 3445 62-79; z = 38-39. Asuinpaikat ja maarakenteet.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 48 PEURASUO 1999

YLEISKARTTA

J. Alakärppä & E. Ojanlatva

■ = vuoden 1997 kaivausalue	▨ = vuoden 1999 kaivausalue	○ = kuopanne
□ = vuoden 1998 kaivausalue	⊙ = korkeuspiste	— = lehtimetsän raja

OULU 49 PIKKARALA METELINMÄKI SW

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:	asuinpaikkapinnat
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka:	2/3
Lukumäärä:	1
Peruskartta	3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit:	x = 7201 150; y = 3444 774; z = 32
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatit
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	noin 40 x 40 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 21 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Pikkarala
Tila 1:	30:0
Omistaja 1:	Toivanen Juha
Osoite 1:	Toivasentie 27, 90650 OULU

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:
J. Ikäheimo & J. Okkonen tark. 1994

INVENTOINTI 2002

Aika: fil. yo Antti Krapu ja FL Janne Ikäheimo 30.9.2002
Karttaotteet: 3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1999.
Diat: 25253, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Oulujoen pohjoispuolella olevan Metelinmäen lounaisosan rinneterassilla noin 1 km päässä Oulun ja Muhoksen rajasta. Paikalla on havaittu kvartsi-iskoksia ja -esineitä äestetyiltä alueelta. Kohteella kasvaa nuorehko taimikko.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Metelinmäen varsin jyrkästi kohti etelää viettävillä lounaisrinteillä on useita terasseja. Maaperä on hienoa hiekkaa, jossa on joukossa hiukan soraa ja suurempiakin kiviä. 1990 -luvun alkupuolella äestetty terassi ja sillä oleva asuinpaikka sijaitsevat Tapanila -nimisen rakennusryhmän pohjoispuolella kulkevan metsäautotien eteläpuolella noin 150 m luoteeseen rakennuksista. Asuinpaikan alapuolella etelässä hahmottuu selvästi ainakin yksi terassi. Kohteella kasvaa nuorehkoa mäntytaimikkoa ja äestysurat ovat kasvaneet umpeen sammalta, jäkälää ja heinää. Lounaassa terassi jatkuu tiheän mäntyvaltaisen metsän peittämänä. Pohjoisessa Metelinmäki muuttuu ylemmille rinteille mentäessä kivisemmäksi. Aivan asuinpaikan pohjoispuolella metsää on äskettäin hakattu.

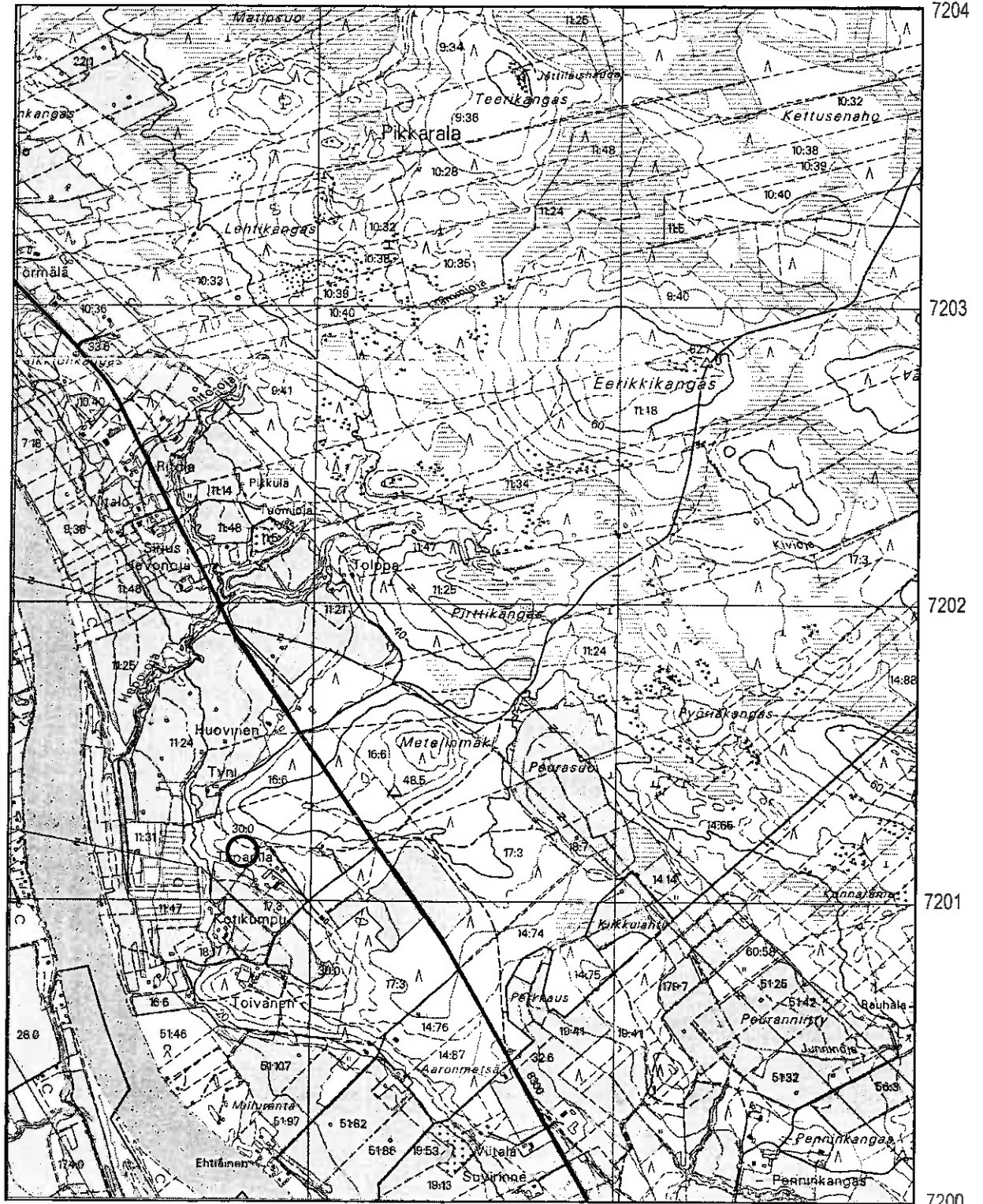
Kohteelta alle kilometrin kaakkoon sijaitsee kaksi lähes samoilla rannankorkeuksilla olevaa varhaismetallikautista asuinpaikkaa (Oulu 95/96 Pikkarala Ehtiäisentie N ja S). Kohteet ovat sijainneet varhaismetallikaudella Oulujoen suistossa.

Kohteen kuvaus

Asuinpaikka löytyi vuonna 1994, jolloin sen tarkastuksessa havaittiin joitakin palaneita kiviä ja useita kvartsiesineitä ja –iskoksia, mitkä jätettiin paikoilleen maastoon. Vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä kohteen nykytila käytiin tarkastamassa ja sen tarkat koordinaatit mitattiin GPS-laitteella. Vuoden 1994 tarkastuksessa kohteen laajuudeksi määritettiin 40 x 40 m, mutta sitä tutkittiin vain äestetyllä alueella. Vuonna 2002 tehtiin myös terassilla luoteeseen jatkuvaan metsikköön koepistoja, mutta näistä ei tehty mitään löytöjä. Samoin itse kohteella tehtiin muutamia koepistoja rikkaimman löytöalueen hahmottamiseksi, mutta näistäkään ei löytynyt mitään. Paikan koordinaatit otettiinkin vuoden 1994 tarkastuksen tekijän Janne Ikkäheimon muistin mukaan löytörikkaimmalta alueelta keskeltä löytöjä antanutta aluetta, koska kohdetta ja sillä sijainnutta taimikkoa ei haluttu sotkea ylettömällä määrällä koepistoja. Asuinpaikka ajoittuu rannankorkeuden perusteella varhaismetallikauteen.

Luokitusehdotus

Luokka 2/3. Osittain tuhoutunut kohde, jonka laadun ja laajuuden tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 49 Pikkarala Metelinmäki. x = 7201 150; y = 3444 774; z = 32. Asuinpaikat.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 51 PIKKARALA HANGASKANGAS

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: hautapaikat
 Tyypin tarkenne: polttohaudat
 Ajoitus: varhaispronssikautinen
 Rauhoitusluokka: 2/3
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: 3422 08 PIKKARALA
 Koordinaatit: x = 7200 515; y = 3442 572; z = 39
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatti
 Maastomerkintä: ei merkitty
 Pinta-ala: noin 15 x 15 m
 Etäisyystieto: Oulun Tuomiokirkosta noin 20 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä: Pikkarala
 Tila 1: 13:31
 Omistaja 1: Oy VR-Rata Ab; Eero Liehu (isännöitsijä)
 Osoite 1: PL 185, 00101 HELSINKI

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:
 A. Fors & P. Koivunen tark. 1997
 A. Fors & O. Tuovinen kaiv. 1998 KM 31379:1-133

INVENTOINTI 2002

Aika: fil.yo Antti Krapu 12.9.2002
 Karttaotteet: 3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1999.
 Diat: 25222, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Hangaksentien ja Oulusta Kontiomäelle vievän junaradan risteyksen pohjoiskulmauksessa sijaitsee varhaispronssikautinen polttohautapaikka, jonka tutkimuksissa on löytynyt palaneita ihmisen ja eläimen luita, luu- ja kiviesineistöä sekä kappaleita pronssitikarista. Hautaus näkyi kaivauksissa 80 x 50 cm laajuisena ja 25 – 30 cm syvänä likamaa-alueena. Hautaus on tehty matalaan kumpumaiseen dyynimuodostumaan Hangaskankaan laajalla hiekka-alueella. Paikan ylitse kulkee hevosten tallaama ura.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Hangaskangas on muodostanut varhaisella pronssikaudella suuren saaren silloisen Oulujoen suistoon. Hautapaikka sijaitsee tämän muinaisen saaren eteläosan itälaidalla avautuneen lahden kohdalla hiukan rantatason yläpuolella olleella matalalla kumpumaisella dyynillä. Dyynimäinen kumpuilu on Hangaskankaan alueelle tyypillistä etenkin sen suhteellisen tasaisella laella. Alueen maaperä on hienoa hiekkaa eikä siinä esiinny juurikaan kiviä. Kasvillisuus koostuu etupäässä keskisuuresta männystä, jäkälistä ja puolukasta. Aluetta halkovat metsäautotiet ja ratsupolut, jollainen myös kulkee hautapaikan yli.

Hangaskankaan alueen muista muinaisjäänneksistä lähin on 400 m etelään Muhoksen kunnan puolella oleva varhaispronssikautinen asuinpaikka. Lisäksi noin 1,2 km pohjoiseen sijaitsee rannan siirtymän mukaan samoihin aikoihin sijoittuva muinaisjäännealue Oulu 92 Pikkarala Hangaskangas E.

Kohteen kuvaus

Kohde paljastui ratsupolulla näkyvien palaneiden luiden perusteella, jotka arkeologian harrastaja Soile Närhi havaitsi juoksulenkillään vuonna 1997. Kaivauksilla vuonna 1998 tutkittu hautaus sijaitsee noin 15 m viereisestä tasoristeyksestä pohjoiseen ja se näyttäisi sijainneen matalalla kumpumaisella dyynillä, jota rautatien rakentaminen ja hevosten kaviot ovat kuluttaneet. Paikalla varpukasvillisuus on kulunut kokonaan pois radan ja ratsupolun kohdilla. Maa on möyhentynyt todella pehmeäksi hiekaksi. Aivan kohteen vieressä sijaitsee kivikasa, joka on kuitenkin selkeästi rajamerkki.

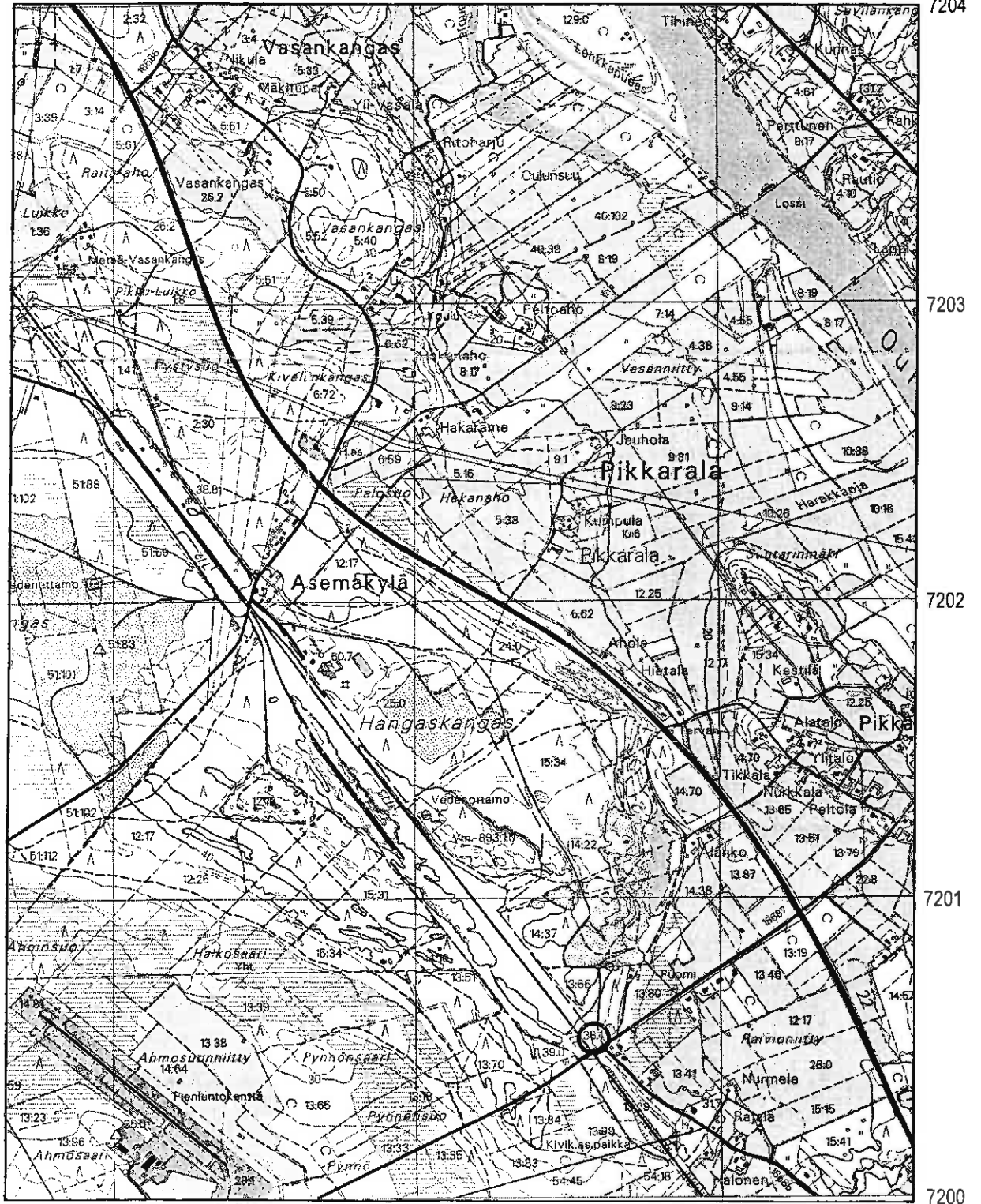
Tutkimuksissa löydettiin merkkejä 80 x 50 cm läpimittaisesta kuoppamaisesta hautauksesta, joka erottui likaisen maan alueena. Löytöinä saatiin talteen palaneita ihmisen ja eläimen luita, luu- ja kiviesineistöä sekä kappaleita pronssitikarista. Ihmisen luut olivat peräisin yhdestä yksilöstä, joka PhD Markku Niskasen tekemän luuanalyysin mukaan oli todennäköisesti 30 – 40 -vuotias mies. Palaneiden eläimen luiden joukosta erottui ainakin hyikeyn varvas- ja sormiluita. Palaneena säilynyt luuesineistö koostui yli kymmenestä pitkästä nuolenkärjestä ja koristeellisista sarvesta tehdyistä listamaisista esineistä, jotka ovat todennäköisesti kuuluneet vainaja pukuun tai varusteisiin. Vainajan pyyntikulttuurisesta taustasta kertoo myös tasakantainen kvartsikärki. Lisäksi löytyi 10 cm pitkä litteä pronssikärki, joka tulkittiin sekundääriseen käyttöön muokatuksi tikarin teräksi. Löytyneet pronssiniitit kuuluvat todennäköisesti tähän tikariin.

Kaivausten yhteydessä ei lähietäältä onnistuttu löytämään merkkejä muista hautauksista. Samaan tulokseen päätyi myös paikalla käynyt lehtori Pentti Koivusen johtama Oulun yliopiston vuoden 1998 yleisen arkeologian inventointikurssi, joka haravoi ympäröivää maastoa. Läheiseltä Suvannon tontilta on kuitenkin löytynyt ojankaivuun yhteydessä tikattu kivikirves (KM 32527) noin 200 m kaakkoon kohteelta.

Vuoden 2002 inventoinnissa kohteen nykytila käytiin tarkastamassa ja ympäristöön tehtiin muutamia koepistoja etenkin pohjoiskaakkoon avautuvalle rantatörmälle. Hautauksen kohdalla möyhentyneellä ratsupolulla on havaittavissa edelleen runsaasti palaneita luita. Näiden joukosta ei kuitenkaan löydetty esineitä tai kappaleita ihmisen luista. Luut selittyivät kaivauksissa käytetyn seulan silmäkoon suuruudella. Ympäristöön tehdyistä muutamista koepistoista ei tullut mitään löytöjä.

Luokitusehdotus

Luokka 2/3. Hautapaikka on kokonaan tutkittu kaivauksin. Ympäristön ja kaivausalueen rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 51 Pikkarala Hangaskangas. x = 7200 515; y = 3442 572; z = 39. Hautapaikat.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 52 OULUNSUU MIKONKANGAS SE

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	maarakenteet
Tyyppin tarkenne:	kuopat
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	26
Peruskartta	3422 05 MADEKOSKI
Koordinaatit:	x = 7208 449-589; y = 3437 147-555; z= 22,5-25
Koordinaattiselite:	ääripisteet
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	440 x 50 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta 10,5 km itäkaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Oulunsuu
Tila 1:	41:215 Rohtola 3
Omistaja 1:	Orion-yhtymä Oyj
Osoite 1:	Lääketehtaantie 2 90650 OULU puh. 08 – 557 7111 (vaihe), f. 08 – 557 7105
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

J. Ikäheimo	tark. 14.5.2000; Diat 23461-23466 Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio
J. Ikäheimo	inv. 29.5.2001; Diat 24193-24195 Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

INVENTOINTI 2002

Aika:	kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
Karttaotteet:	3422 05 Madekoski, 1:20 000. Helsinki 1996. Yleiskartta 1:2000

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Mikonkangas –nimisen kivisen hiekkamoreenikankaan kaakkoislaidalla, Vaalantien eteläpuolella noin 10,5 km Oulun Tuomiokirkosta itä-kaakkoon. Kohteessa on 26 kuoppajäännettä, jotka ovat tulkittavissa nk. keittokuopiksi sijaintinsa ja paikallisen topografian perusteella.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Mikonkangas on laaja ja laeltaan tasainen metsäkangas Oulujoen pohjoispuolella, noin 10,5 kilometriä Oulun Tuomiokirkosta itäkaakkoon. Välittömästi Sanginjoen länsipuolella sijaitsevan kankaan etelälaitaa noudattelee Vaalantie (8300). Kuivan mäntykankaan maaperä on kivistä hiekkamoreenia ja sen valtapuuna on mänty. Aluskasvillisuutta hallitsevat puolukka sekä erilaiset jäkälä- ja sammallajit. Muinaisjäännekohte sijoittuu nauhamaisesti kankaan kaakkoisreunalle, maantien eteläpuolelle jäävälle kapealle metsäkaistaleelle, kohti etelää kääntyvän Metsäkouluntien molemmin puolin. Tien länsipuolella puusto on vastikään harvennettu, tien itäpuolen hoitamaton nuori mäntymetsä on tiheiköitymässä. Itäpuolen männikössä sijaitsee myös muutama kotitarveottoa palvellut hiekkakuoppa, joita ei ole merkitty viimeisimpään peruskarttaan.

Kohteen kuvaus

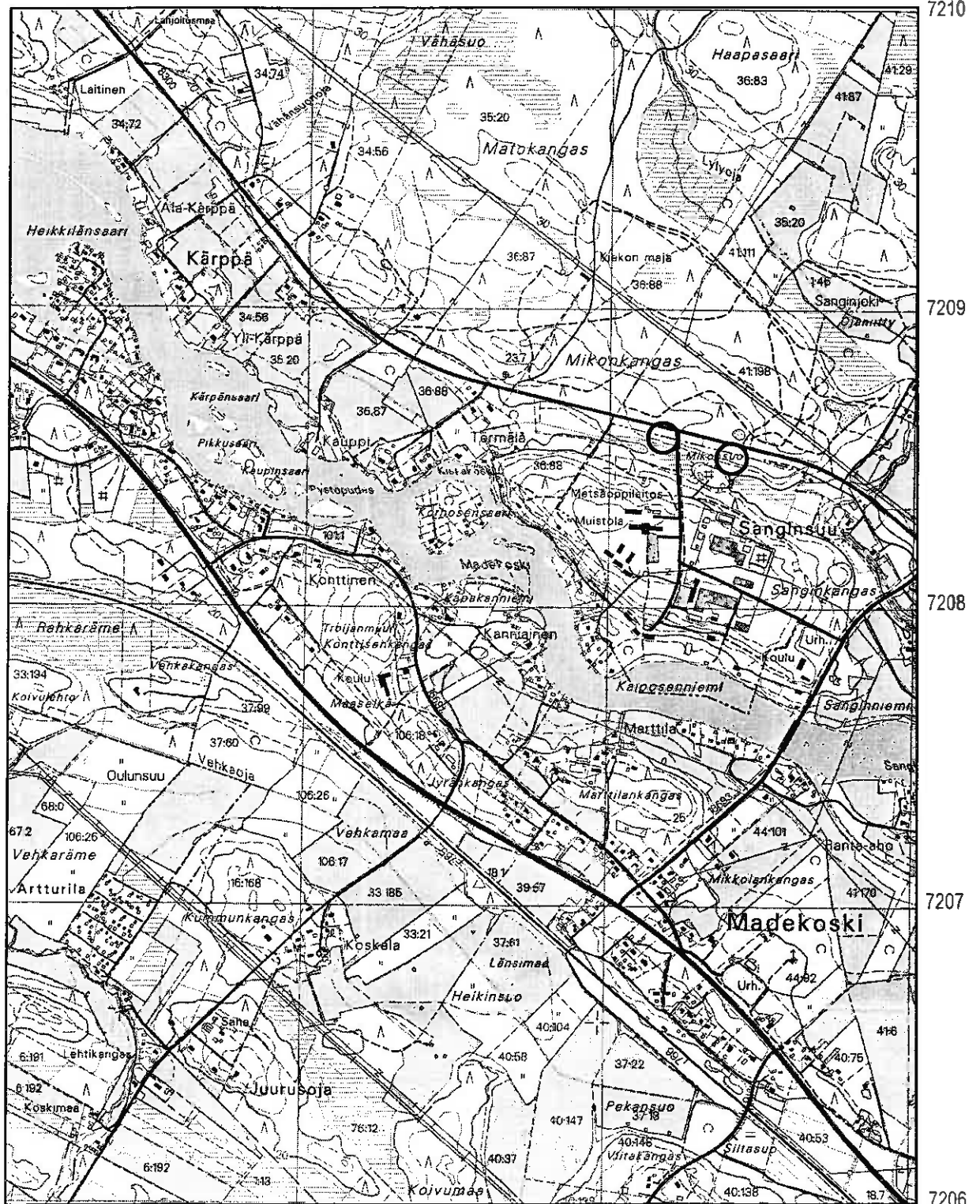
Kohteessa on yhteensä 26 kuoppajäännöstä, jotka muodostavat noin 440 metrin matkalla Mikonkankaan kaakkoislaidalle väljästi 25 metrin korkeuskäyrää noudattelevan järjestelmän. Kohde rajautuu keskeisiltä osiltaan pohjoisessa Vaalantiehen, idässä Lylyjoaan ja Sanginjokeen, etelässä Mikonsuohon ja lännessä Vaalantiestä kohti etelää erkanevaan Metsäkouluntiehen. Seitsemän kuoppajäännteistä sijaitsee kuitenkin Metsäkouluntien länsipuolella. Valtaosa hiekkamaahan kaivetuiista kuopista on keskenään samankokoisia ja – laatuista: vallittomia, halkaisijaltaan noin 3 metrisiä ja keskimäärin 40 cm syviä. Järjestelmän itäreunalla on kuitenkin kaksi hieman suurempaa ja syvempää kuoppajäännettä, joiden funktio saattaa poiketa muista.

Kaikista kuopanteista tavattiin podsolimaannos, mikä osoittaa ne esihistoriallisiksi. Useimmista kuopista saatiin kairaamalla ja koepistoilla esiin myös hiiltä ja/tai palaneita kiviä, joiden esiintyminen luokittelee kuoppajäännteet keittokuopiksi. Muutamat kuopat ovat kuitenkin selvästi kivettömiä, joten ainakin teoriassa kohteessa voi olla myös kyse pyyntikuoppajärjestelmän sekundaarisesta käytöstä. Mikäli kuoppajärjestelmä oletetaan rantasidonnaiseksi, sen ajoitus on noin 700 eKr., kun laskennassa käytetään FL Jari Okkosen laatimaa maankohoamisen referenssikäyrää Oulun seudulle. Ajoitus vastaa hyvin keittokuoppien oletettua pääasiallista käyttöajankohtaa (1000 eKr. – 500 jKr.). Ennen Vaalantien rakentamista järjestelmä on luultavasti muodostanut kokonaisuuden Mikonkankaan itälaidalta tavatun kuoppajäännöskohteen kanssa. Kohteen Mikonkangas SE yksittäisten kuoppajäännösten sijainti on esitetty kasvavan x-koordinaatin mukaisesti seuraavassa taulukossa (tarkkuus ± 5 m):

	x	y		x	y		x	y
1.	7208 449	3437 555	10.	7208 510	3437 405	19.	7208 552	3437 257
2.	7208 452	3437 524	11.	7208 515	3437 347	20.	7208 565	3437 181
3.	7208 462	3437 511	12.	7208 521	3437 331	21.	7208 570	3437 177
4.	7208 463	3437 506	13.	7208 523	3437 325	22.	7208 580	3437 162
5.	7208 482	3437 549	14.	7208 526	3437 325	23.	7208 583	3437 154
6.	7208 495	3437 397	15.	7208 534	3437 386	24.	7208 587	3437 151
7.	7208 499	3437 505	16.	7208 538	3437 293	25.	7208 588	3437 147
8.	7208 505	3437 367	17.	7208 543	3437 284	26.	7208 589	3437 158
9.	7208 508	3437 350	18.	7208 546	3437 265			

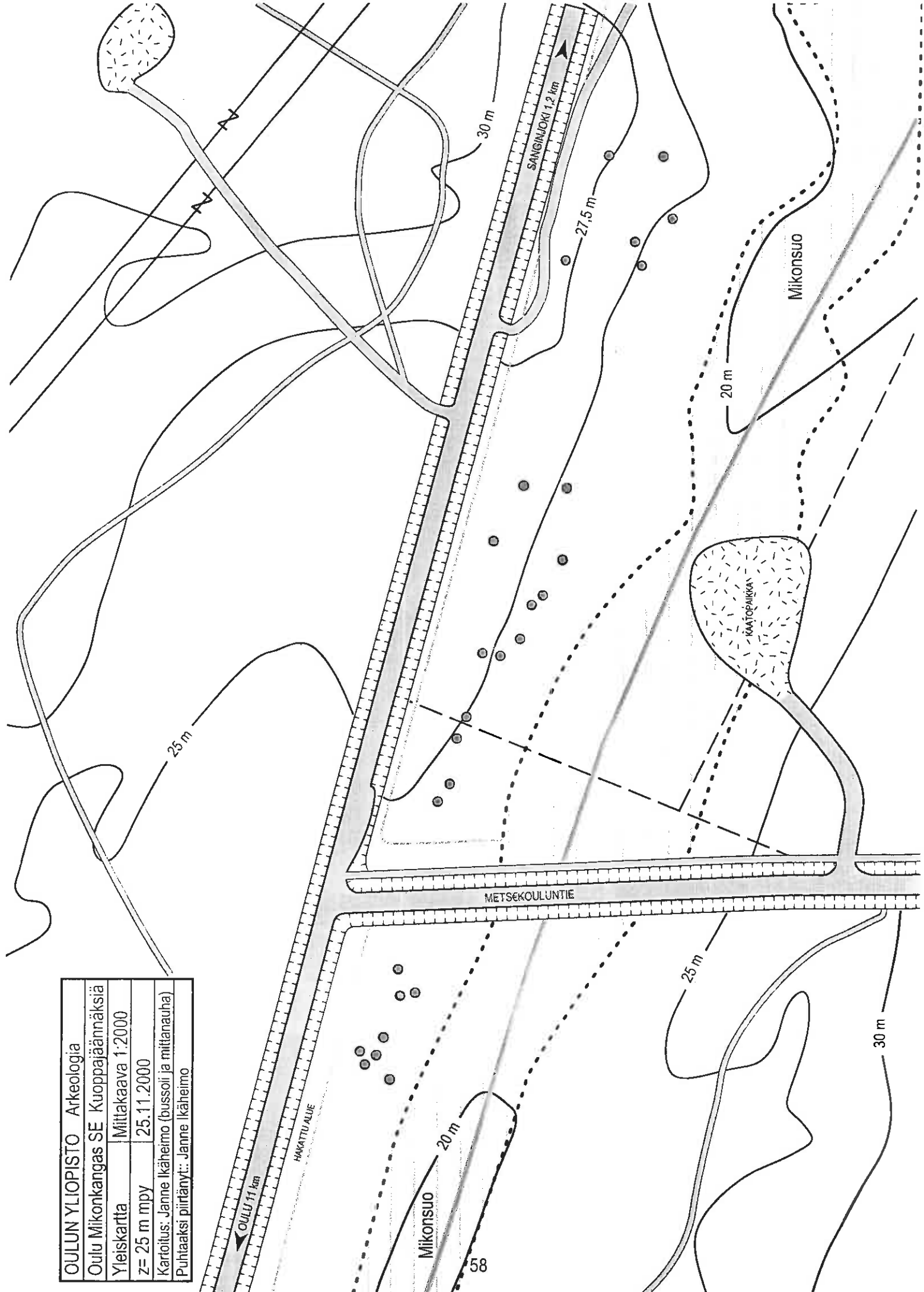
Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 52 Oulunsuu Mikonkangas SE. x = 7208 449-589; y = 3437 147-555; z = 22,5-25. Maarakenteet. Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI

OULUN YLIOPISTO Arkeologia	
Oulu Mikonkangas SE Kuoppajäännöksiä	
Yleiskartta	Mittakaava 1:2000
z= 25 m mpy	25.11.2000
Kartoitus: Janne Ikaheimo (bussoi ja mittanauha)	
Puhitaaksi piirtänyt: Janne Ikaheimo	

OULU 61 OULUNSUU VEHKAKANGAS

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet
Tyyppin tarkenne:	röykkiöt
Ajoitus:	esihistoriallinen?
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Peruskartta	3422 05 MADEKOSKI
Koordinaatit:	x = 7207 705; y = 3435 511; z = 20
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatit
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	noin 5 x 5 m
Etäisyystieto:	Oulun keskustasta noin 9,5 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Oulunsuu
Tila 1:	37:78 Vehkaharju
Omistaja 1:	Mällinen, Sirkka Liisa; Mällinen, Teuvo Juhani
Osoite 1:	Sipolantie 13, 90800 OULU

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
R. Nurmi & A. Tranberg	tark. 1.6.2000
J. Ikäheimo & J. Okkonen	tark. 25.8.2000; Diat 23486-23487, Oulun yliopisto, Arkeologian laboratorio

INVENTOINTI 2002

Aika:	kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
Karttaotteet:	3422 05 Madekoski, 1:20 000. Helsinki 1996.

LYHYT KOHDEKuvaus

Keskuspainanteinen röykkiö sijaitsee Vehkakangas –nimisen harjun laella Oulun keskustasta noin 9,5 km kaakkoon, Oulujoen eteläpuolella. Soikeahkon röykkiön koko on 3,7 x 2,4 m.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

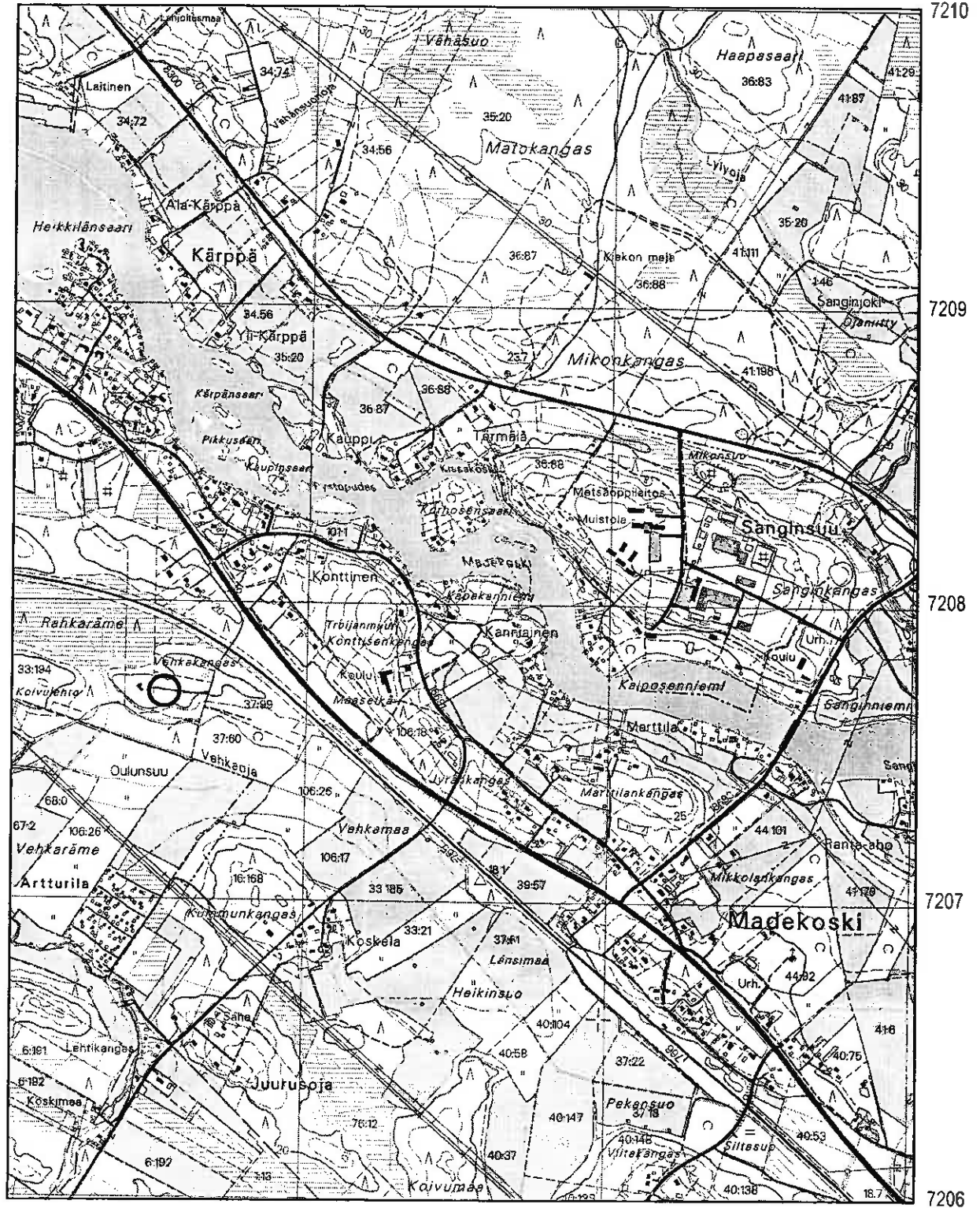
Kohde sijaitsee Vehkakankaalla, Oulun tuomiokirkosta noin 9,5 km kaakkoon sekä Kajaanintieltä noin 250 m etelään. Röykkiö sijoittuu kivisen moreenikankaan korkeimmalle kohdalle kankaan laen reunaan, noin 20 m harjua pitkin asuinrakennukselle menevästä tiestä etelään. Kankaan eteläreuna viettää jyrkästi. Kasvillisuus on sekametsää sekä puolukkaa ja sammalta. Ympäristön maastossa on irtokiveä ja todennäköisesti myöhemmästä maankäytöstä aiheutuneita kuoppia.

Kohteen kuvaus

Kohde löydettiin Oulun yliopiston suorittaman Kaakkurin inventoinnin yhteydessä 1.6.2000 ja se tarkastettiin uudelleen 25.8.2000. Röykkiö on soikeahko, kooltaan noin 3,7 x 2,4 m, keskuskuopallinen ja sen pituusakselin suunta 50/360°. Keskuskuoppa on muodoltaan epäsäännöllinen, kooltaan 1 x 0,8 m ja syvyydeltään noin 20 cm. Kuoppa on voinut syntyä myöhemmän kaivelun tuloksena. Röykkiön kasaamisessa on käytetty hyväksi sen eteläpuolella sijaitsevaa suurta maakiveä. Röykkiöstä on näkyvissä noin 15 %. Kohteen kivet ovat halkaisijaltaan pääasiassa noin 15 – 30 cm.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 61 Oulunsuu Vehkakangas. x = 7207 705; y = 3435 511; z = 20. Kivirakenteet.
Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI

OULU 63 OULUNSUU MUSTIKKAKANGAS N

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: muinaisjäännösryhmä
 Tyyppin tarkenne: asuinpainanteet, kuopat, kivilatomukset, (merkkikivet)
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 13+3+1+1
 Peruskartta: 3422 08 PIKKARALA
 Koordinaatit: x = 7207 529-802; y = 3443 404-531; z=55-60
 Koordinaattiselite: ääripisteet
 Maastomerkintä: ei merkintää
 Pinta-ala: 200 x 300 m
 Etäisyystieto: Pilpajärvestä 400 m etelälounaaseen

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä: Oulunsuu
 Tila 1: 49:59 Yli-Kinnunen
 Omistaja 1: Lappalainen Pekka ja Taina
 Osoite 1: Kinnulantie 9, 90650 OULU
 p. 08-531 6138
 Lisätietoja: omistajalle lähetetty kopio vuoden 2001 tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:

Kohteen löysivät Markku Korteniemi ja Jari Okkonen 10.9.1988. Tuolloin dokumentoitiin viisi asumuspainannetta ja kiviröykkiö. Kohdetta ei kuitenkaan raportoitu tuolloin Museovirastoon. Kaikki 13 painannetta mainitaan Korteniemen liseniaattityössä (1990: 159, kuva 35).

J. Ikäheimo (toim.) inv. 16.5.2001 Oulun yliopiston yleisen arkeologian inventointikurssi, ryhmä I
 Diat 24113-24121, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

INVENTOINTI 2002

Aika: tutustumiskäynti 29.9.2002 fil.yo Antti Krapu
 Karttaotteet: 3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.
 Yleiskartta 1:2000

LYHYT KOHDEKuvaus

Muinaisjäännöskohde sijaitsee Pilpajärven lounaisrannalla, Mustikkakankaan pohjoispäässä ja se käsittää 13 asumuspainannetta, kolme asuinpaikkakuoppaa, kivilatomuksen sekä mahdollisen merkkikiven. Asumuspainanteet sijoittuvat kuivahkolle mäntykankaalle, alueen halki kulkevan Karttiontien molemmin puolin. Latomus sijaitsee kankaan kivisellä laella, n. 20 m painanteista pohjoiseen.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Mustikkakangas on pitkänomainen ja laaja, pohjois-etelä -suuntainen moreenimuodostuma. Sen pohjoinen kärki työntyy kiinni rantaviivaan Pilpajärven lounaispuolella. Suhteellisen tasaista kangasmaastoa rytmittävät laajahkot kiviset harjanteet, joista useimmat ovat kankaan pituusakselin mukaisesti pohjois-etelä -suuntaisia. Hiekan osuus maaperässä kasvaa kohti kankaan reunoja. Kuivahkon kankaan valtapuuna on mänty. Aluskasvillisuus muodostuu puolukasta, kanervasta, sammaleesta ja jäkälästä. Kohteen muinaisjäännökset

sijoittuvat kankaan pohjoisosaan, alueen halki kulkevan pohjois-eteläsuuntaisen Karttiontien ja siitä kohti pohjoista erkanevan metsäautotien molemmin puolin. Alueella on jonkin verran rakennuskantaa, joka keskittyy kuitenkin Pilpajärven rantaan.

KOHTEEN KUVAUS

Kohteen muinaisjäännökset muodostavat Mustikkakankaan pohjoisosassa kaksi keskittymää. Niistä pohjoisempi käsittää painanteet 1-6, kuopat 1-2 sekä kivilatomuksen. Kyseinen ryväs sijoittuu yhtä asumuspainannetta ja kuoppajäännöstä lukuun ottamatta Karttiontiestä kohti pohjoista erkanevan metsäautotien itäpuolelle, kankaan pohjoisimman harjanteen eteläiselle rinteelle. Painanteiden 7-13, asuinpaikkakuopan sekä mahdollisen merkkikiven muodostama ryväs sijoittuu edellisestä n. 250 metriä etelään, Karttiontien länsipuolella kohoavan pohjois-etelä -suuntaisen harjanteen itärinteeseen (ks. yleiskartta). Kohteiden esihistoriallisuus varmistettiin maanäytekairalla. Seuraavassa kuvaus alueen muinaisjäännöksistä tyypeittäin.

ASUMUSPAINANTEET

1. Asumuspainanne (x= 7207 754, y=3443 491). Muoto soikeahko, mitat 10,2 x 5,4 m ja syvyys 65 cm. Pituusakselin suunta 40/360°, ei reunavallia.
2. Asumuspainanne (x= 7207 763, y=3443 515). Muoto pyöreänsoikea, mitat 7 x 5,9 m ja syvyys 53 cm. Pituusakselin suunta 40/360°.
3. Asumuspainanne (x= 7207 782, y=3443 531). Muoto pyöreä, halkaisija 7,1 m ja syvyys 33 cm.
4. Asumuspainanne (x= 7207 773, y=3443 503). Muoto soikea, mitat 13 x 7 m ja syvyys 50 cm. Pituusakselin suunta 60/360°. Painanteen pohjoisreunalla matalahko valli.
5. Asumuspainanne (x= 7207 757, y=3443 476). Muoto soikea, säilyneen osan mitat 4,6 x 4,3 m ja syvyys 18 cm. Painanteen läpi kulkee metsätie Pilpajärvelle. Pituusakselin suunta 90/360°.
6. Asumuspainanne (x= 7207 637, y=3443 454). Muoto soikea, mitat 7 x 5,4 m ja syvyys 60 cm. Pituusakselin suunta 100/360°.
7. Asumuspainanne (x= 7207 580, y=3443 342). Muoto soikeahko, mitat 9,7 x 5,8 m ja syvyys 45 cm. Pituusakselin suunta 40/360°.
8. Asumuspainanne (x= 7207 559, y=3443 342). Muoto soikeahko, mutta rajoiltaan hiukan epämääräinen. Mitat 4,4 x 2,5 m ja syvyys 30 cm. Pituusakselin suunta 30/360°.
9. Asumuspainanne (x= 7207 559, y=3443 417). Muoto suorakaiteenomainen, mitat 6,4 x 5,7 m ja syvyys 30 cm. Pituusakselin suunta 60/360°.
10. Asumuspainanne (x= 7207 553, y=3443 417). Muoto suorakaiteenomainen, mitat 7,0 x 6,5 m ja syvyys 60 cm. Selkeä reunavalli. Pituusakselin suunta 60/360°.
11. Asumuspainanne (x= 7207 540, y=3443 416). Muoto soikeahko, mitat 6 x 5,7 m ja syvyys 40 cm. Keskellä painannetta näkyvissä kiveystä, kaakkoisreunalla selkeä valli. Pituusakselin suunta 50/360°.
12. Asumuspainanne (x= 7207 550, y=3443 431). Muoto suorakaiteenomainen, mitat 7,8 x 4,4 m ja syvyys 50 cm. Painanteen luoteisreunalla selkeä valli. Pituusakselin suunta 40/360°.
13. Asumuspainanne (x= 7207 530, y=3443 421). Muoto suorakaiteenomainen, mitat 13,2 x 6,4 m ja syvyys 50 cm. Painanteessa on selkeät vallit ja kaakkoisreunalla mahdollinen oviaukko. Pituusakselin suunta 40/360°.

Edellä mainittujen kohteiden lisäksi on asumuspainanteesta 1 etelään hahmotettavissa pisteen x= 7207 745, y=3443 486 kohdalla mahdollinen asumuspainanne, josta metsätien raivaaminen on tuhonnut suurimman osan. Painanteen säilyneen pohjoisreunan suurin leveys on 5 metriä.

ASUINPAIKKAKUOPAT

- I. Asuinpaikkakuoppa (x= 7207 776, y= 3443 526). Halkaisija 2,8 m, syvyys 40 cm.
- II. Asuinpaikkakuoppa. Halkaisija 2,5 m, syvyys 25 cm. Sijaitsee noin 6 metriä kaakkoon asumuspainanteesta 6.

III. Asuinpaikkakuoppa (x= 7207 529, y=3443 421). Halkaisija 2 m, syvyys 40 cm.

KIVILATOMUS

Mustikkakankaan kivilatomus on FL Jari Okkosen mukaan tyypiteltävissä asuinpaikkavalliksi kivikossa tai vaihtoehtoisesti kivikehäksi. Se sijaitsee lähellä Mustikkakankaan pohjoisimman harjanteen lounaisreunaa (x= 7207 791, y= 3443 490). Matala latomus on mitoiltaan 7,2 x 5,4 metriä, muodoltaan soikeahko ja se koostuu ihmisen pään kokoisista sekä sitä pienemmistä kivistä. Keskikohtaa lukuun ottamatta latomus on sammaleen peittämä.

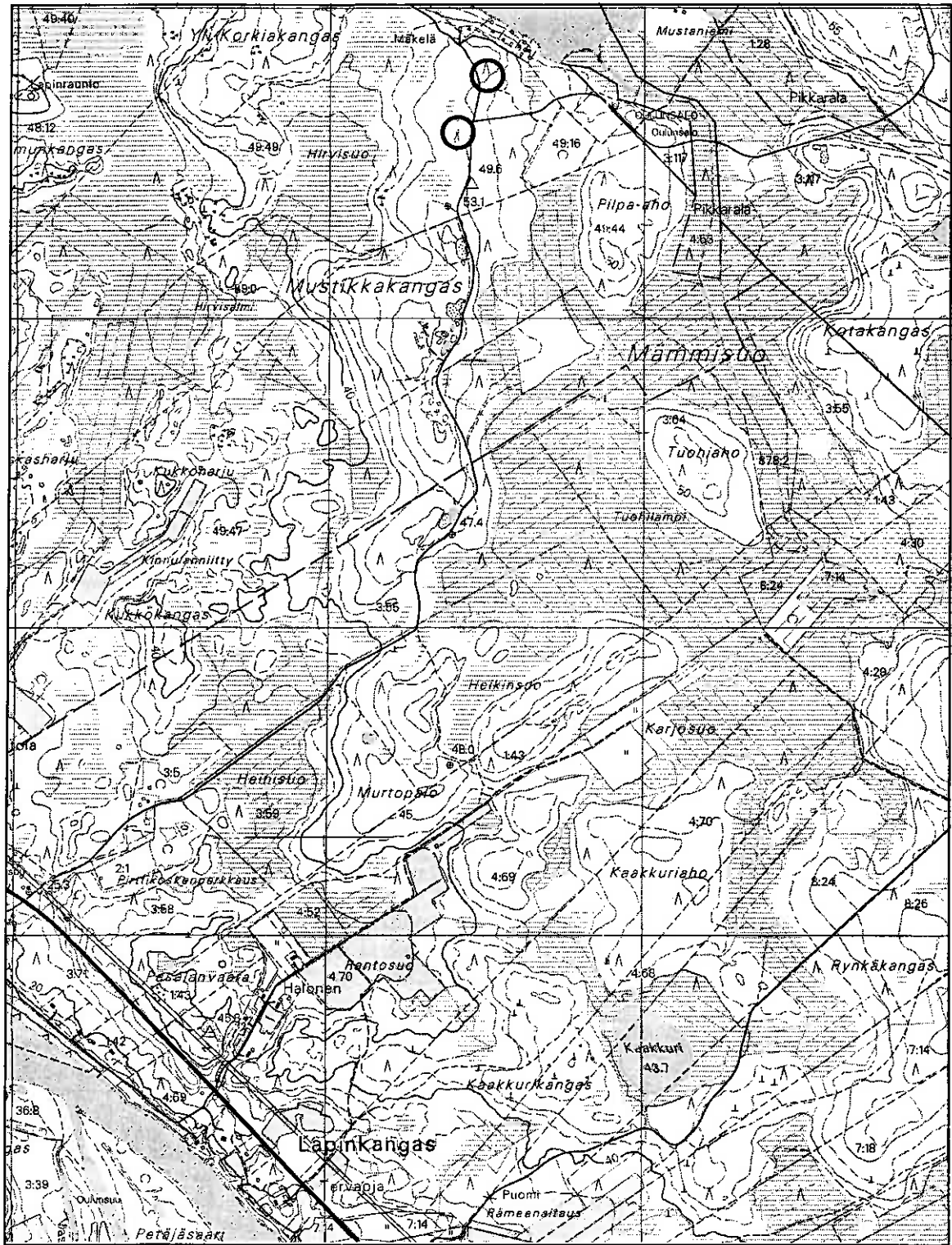
MERKKIKIVI

Eteläisemmän muinaisjäänöskeskittymän länsipuolella, harjanteen itäreunalla (x= 7207 562, y= 3443 404) sijaitsee erikoisen näköinen pystykivi, joka tuo mieleen Raahan Kettukankaan 'menhiriksi' luonnehditun kivipaaden. Mustikkakankaan kiven korkeus on 85 cm. Kohteen kuuluminen alueelta havaittuihin muinaisjäänöksiin on kuitenkin epävarmaa.

Vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä paikalla tehtiin pikainen tutustumiskäynti, jonka yhteydessä todettiin kohteen tilan olevan ennallaan.

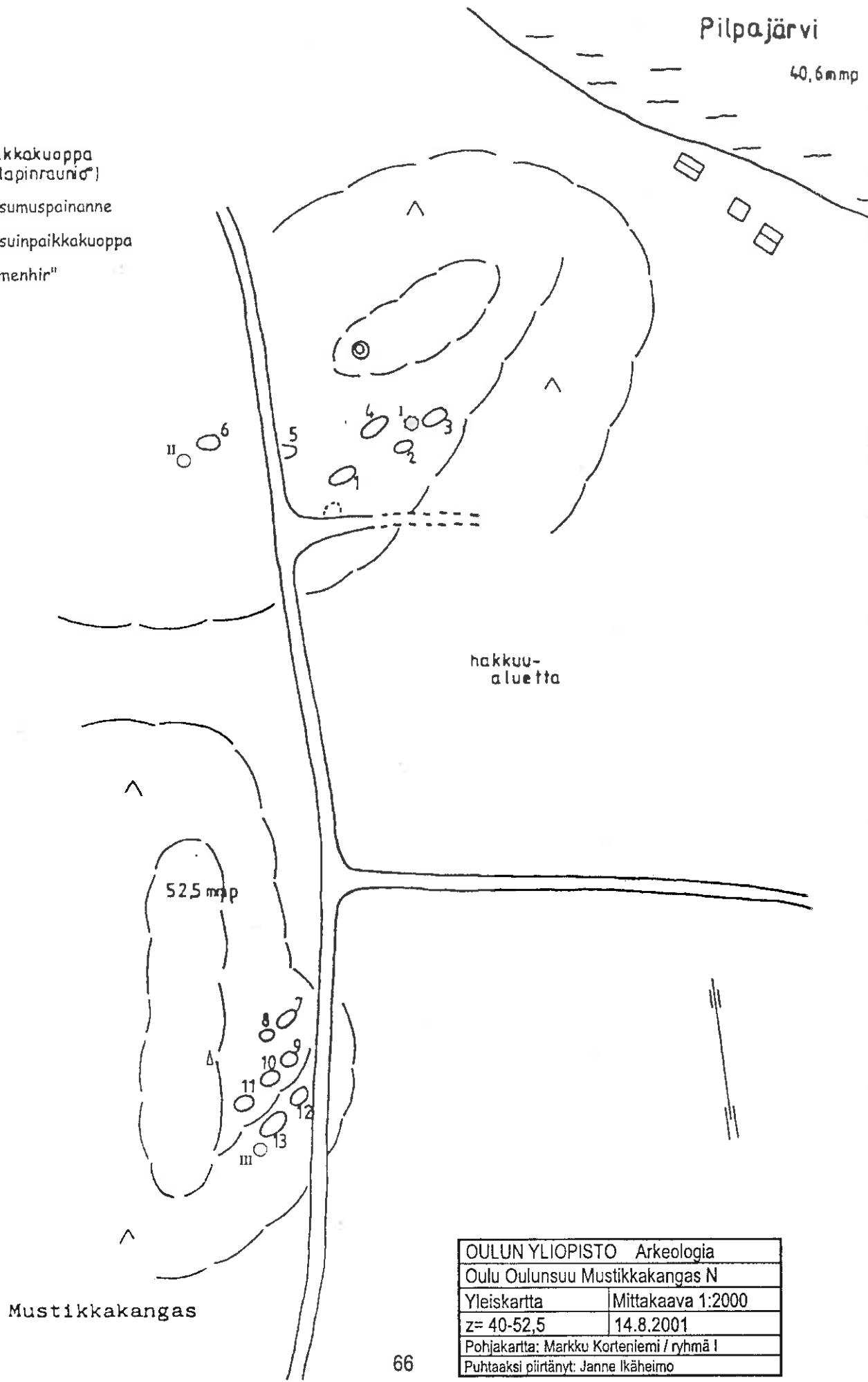
Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 63 Oulunsuu Mustikkakangas N. x = 7207 529-802; y = 3443 404-531; z=55-60. Muinaisjännösryhmä. Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

- ⊙ rakkakuoppa ("lapinrauni")
- asumuspainanne
- asuinpaikkakuoppa
- △ "menhir"

OULUN YLIOPISTO Arkeologia	
Oulu Oulunsuu Mustikkakangas N	
Yleiskartta	Mittakaava 1:2000
z= 40-52,5	14.8.2001
Pohjakartta: Markku Korteniemi / ryhmä I	
Puhtaaksi piirtänyt: Janne Ikäheimo	

OULU 64 OULUNSUU MUSTIKKAKANGAS E

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:	asuinpainanteet
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Peruskartta	3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit:	keskikoordinaatti
Koordinaattiselite:	x = 7206 658; y = 3443 405; z = 47,5
Maastomerkinä:	ei merkintää
Pinta-ala:	12 x 10 m
Etäisyystieto:	Pilpajärvestä 1,3 km etelään

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Oulunsuu
Tila 1:	49:57 Järvikinnula
Omistaja 1:	Kinnula Jouko Henriikki
Osoite 1:	Järvikinnulantie 10 as. 1 9, 90650 OULU
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio vuoden 2001 tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
J. Ikäheimo (toim.)	inv. 18.5.2001 Oulun yliopiston yleisen arkeologian inventointikurssi, ryhmä I Dia 24124, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

INVENTOINTI 2002

Aika:	kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.

LYHYT KOHDEKuvaus

Mustikkakankaan itälaidalla, Pilpajärveltä 1,3 kilometriä etelään sijaitsevan loivan pohjois-etelä -suuntaisen rinteän alatasanteella sijaitsee Karttiontien osittain tuhoama, halkaisijaltaan 6 metrin ja 50 cm syvä asumuspainanne.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Mustikkakangas on muodoltaan pitkänomainen ja pituusakseliltaan pohjois-eteläsuuntainen, harjanteiden muodostama kangas, jonka keskiosassa Karttion metsäautotie kulkee kankaan itäreunaa noudatellen. Kankaan itäpuolella aukeaa laaja Mämmisuo. Muinaisjäänös sijaitsee 1,3 kilometriä Pilpajärveltä etelään, pohjois-eteläsuuntaisen loivan harjanteen idänpuoleisella alatasanteella. Asumuspainanteen länsipuolta leikkaa Karttion metsäautotie.

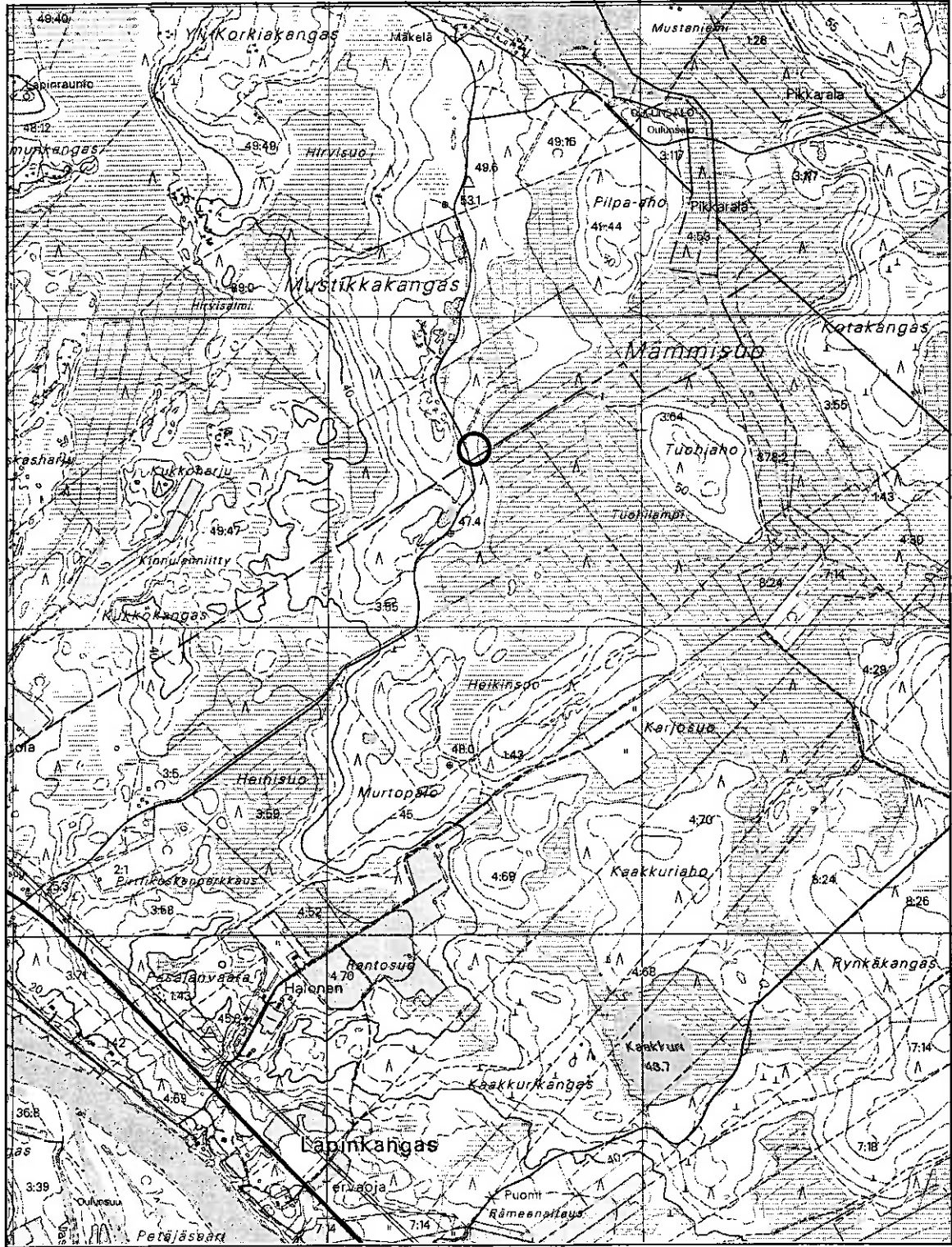
Kankaan maaperä on hienoa hiekkaa. Maasto on verrattain tasaista ja kuivaa, puolukan, mustikan ja sammaleiden hallitsemaa kangasmaastoa. Puusto on harvaa, hyvin hoidettua mäntymetsää, jonka seassa kasvaa pieniä kuusen ja männyn taimia. Aluetta reunustaa pohjoisesta, idästä ja etelästä hieman vähemmälle hoidolle jäänyt metsäryteikkö.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on pyöreähkö painanne, jonka alkuperäistä muotoa ei voida päätellä, koska sen länsipuolta leikkaa Karttioneentie. Metsäautotien rakentaminen on siis tuhonnut kohteen osittain. Asuinpainanteen säilyneen osan suurin halkaisija on kuusi metriä ja syvyys 50 senttiä. Painanteesta ei voida havaita selkeää vallia. Painanteeseen avattiin noin 50x50 cm laaja koekuoppa, josta löytyi kaksi kvartsi-iskosta sekä suurempi kvartsinkappale. Tämän katsottiin riittävän kohteen esihistoriallisuuden toteamiseksi ja kuoppa löytöineen peitettiin. Puolensataa metriä kohteesta etelään, on Karttioneentien länsipuolella hahmotettavissa toinen painanne. Siihen tehdystä koekuopasta ei kuitenkaan löytynyt mitään sellaista, joka vahvistaisi ilmiön esihistorialliseksi asumuspainanteeksi.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 64 Oulunsuu Mustikkakangas E. x = 7206 658; y = 3443 405; z = 47,5. Asuinpaikat.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 65 OULUNSUU MUSTIKKAKANGAS S

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	maarakenteet
Tyyppin tarkenne:	kuopat
Ajoitus:	esihistoriallinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	3
Peruskartta	3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit:	x = 7206 403-447; y = 3443 235-305; z = 45
Koordinaattiselite:	ääripisteet
Maastomerkinä:	ei merkintää
Pinta-ala:	10 x 100 m
Etäisyystieto:	Pilpajärvestä 1,5 km etelälounaaseen

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Oulunsuu
Tila 1:	49:57 Järvikinnula
Omistaja 1:	Kinnula Jouko Henriikki
Osoite 1:	Järvikinnulantie 10 as. 1 9, 90650 OULU
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio vuoden 2001 tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
J. Ikäheimo (toim.)	inv. 18.5.2001 Oulun yliopiston yleisen arkeologian inventointikurssi, ryhmä I Diat 24122-24123, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

INVENTOINTI 2002

Aika:	kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Oulujoen pohjoispuolella, noin 1,5 kilometriä Pilpajärvestä etelälounaaseen, Mustikkakankaan eteläosan loivassa länttä kohti viettävässä rinteessä. Paikalla on kolme kuoppajäännöstä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Mustikkakangas on pohjois-etelä -suuntainen pitkänomainen harjanne, joka sijoittuu Oulun Oulunsuun ja Pikkaralan rekisterikylien alueelle Pilpajärven eteläpuolella. Kohde sijaitsee Mustikkakankaan eteläosassa, rekisterikyljen välisen rajan läheisyydessä. Kohteesta noin 150m itään kulkee Karttion metsäautotie, kohteen länsipuolella on suo. Itä- ja eteläpuolella kohdetta rajaa nuorta mäntyä kasvava istutusalue. Kuoppajäännökset sijoittuvat istutusalueen reunalle, metsäkoneen tekemän polun laidalle. Itse kohde on kuivaa mäntykangasta, jonka aluskasvillisuutena on puolukkaa, variksenmarjaa, sammalta ja jäkälää. Maaperä on hienoa hiekkaa. Kohteessa olevat kuoppajäännökset ovat melko selkeästi havaittavissa.

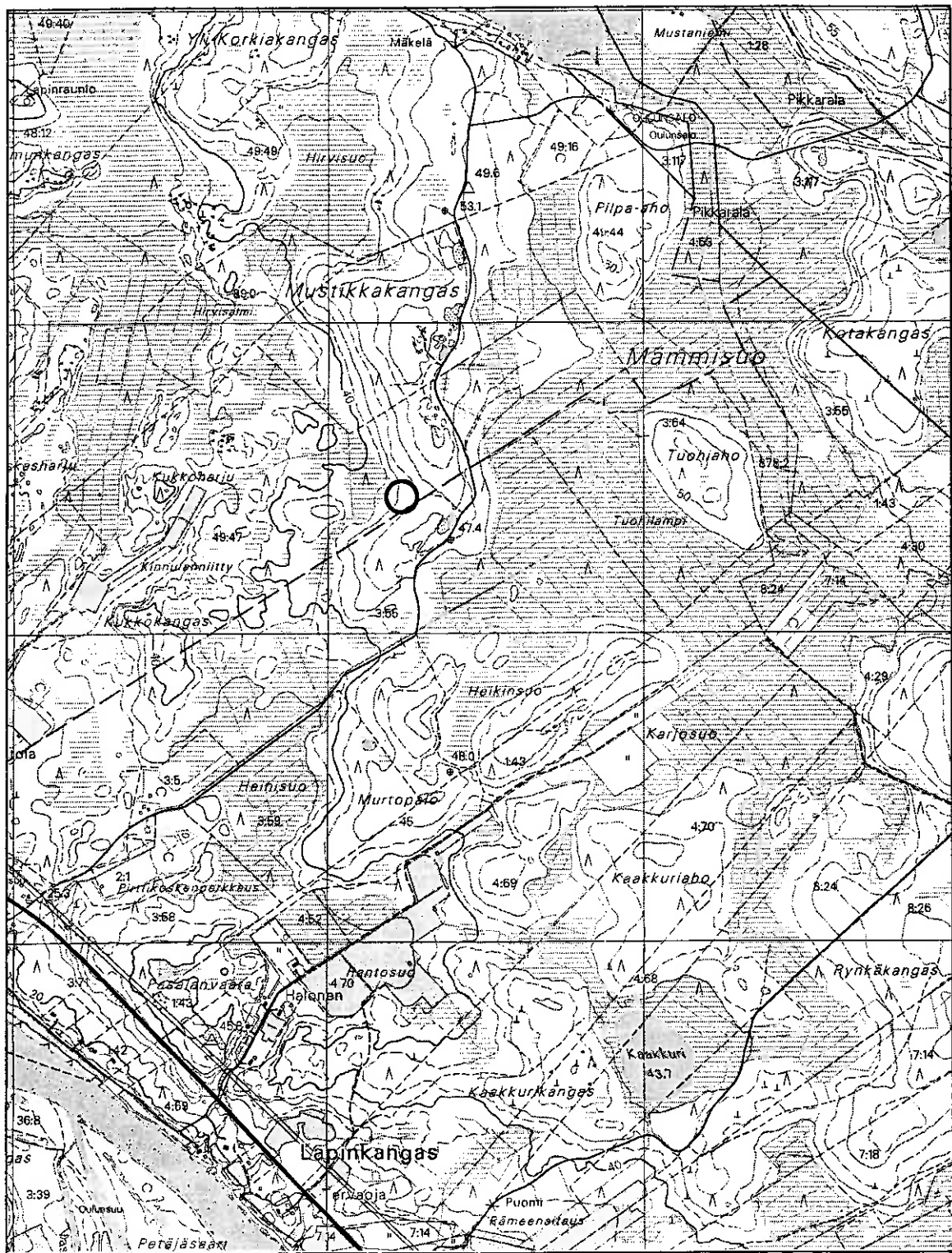
Kohteen kuvaus

Kuoppajäännökset sijaitsevat noin 100 metriä pitkällä ja 10 metriä leveällä, koillis-lounaissuuntaisella kaistalla. Kuoppajäännös 1 (x= 7206 403, y= 3443 235) on kuopista lounaisin ja kaikkein selvimmin havaittavissa. Sen halkaisija on 3,20 m ja syvyys 40 cm. Kuoppajäännös 2 (x= 7206 443, y= 3443 293) on kohteista keskimääräinen. Sen halkaisija on 2,20 m ja syvyys 35 cm. Kuoppajäännös 3 (x= 7206 447, y= 3443 305) on

kohteista koillisin. Sen halkaisija on 2,55 m ja syvyys on 25 cm. Kuoppajäännösten 1 ja 2 välissä on epävarma kuoppajäännös pisteessä $x= 7206\ 421$, $y= 3443\ 265$.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 65 Oulunsuu Mustikkakangas S. x = 7206 403-447; y = 3443 235-305; z = 45. Maarakenteet. Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 66 PIKKARALA KARJOSUON

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: asuinpaikkapinnat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: 3422 08 PIKKARALA
 Koordinaatit: x = 7205 927-968; y = 3443 976-3444 055; z = 50
 Koordinaattiselite: ääripisteet
 Pinta-ala: 40 x 60 m
 Etäisyystieto: Pilpajärvestä 1,9 km etelään

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä: Pikkarala
 Tila 1: 1:43 Mäntykangas
 Omistaja 1: Timonen Eila Marjatta
 Osoite 1: Nykäsentie 26, 90650 OULU
 p. 08-530 1116
 Lisätietoja: omistajalle lähetetty kopio vuoden 2001 tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:
 J. Ikäheimo (toim.) inv. 22.5.2001 Oulun yliopiston yleisen arkeologian inventointikurssi, ryhmä I
 Diat 24129-24130, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

INVENTOINTI 2002

Aika: kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
 Karttaotteet: 3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee 1,9 km Pilpajärvestä etelään Heikinsuon ja Karjosuon välisen kankaan loivalla koillisrinteellä, jonka korkein kohta on 50 m mpy. Rinne on äestetty. Esihistorialliseen asuinpaikkaan viittaavat löydöt tehtiin äestysurista eri puolilta kyseistä aluetta.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Kohde sijaitsee Oulujoen pohjoispuolella, 1,9 km Pilpajärvestä etelään Heikinsuon ja Karjosuon välisen kankaan loivalla koillisrinteellä, joka on hiljattain hakattu ja äestetty. Kankaan korkein kohta kohoaa 50 m mpy ja sitä ympäröivät kolmesta suunnasta suot. Alueen pohjoispuolella kasvaa mäntymetsää ja korkeimmalla harjanteella nuorta mäntyä. Maaperä on rinteiden yläosassa hienoa hiekkaa. Alempana maaperä on kivisempää moreenia. Äestysurissa kasvaa pieniä männyn taimia sekä matalia koivuja.

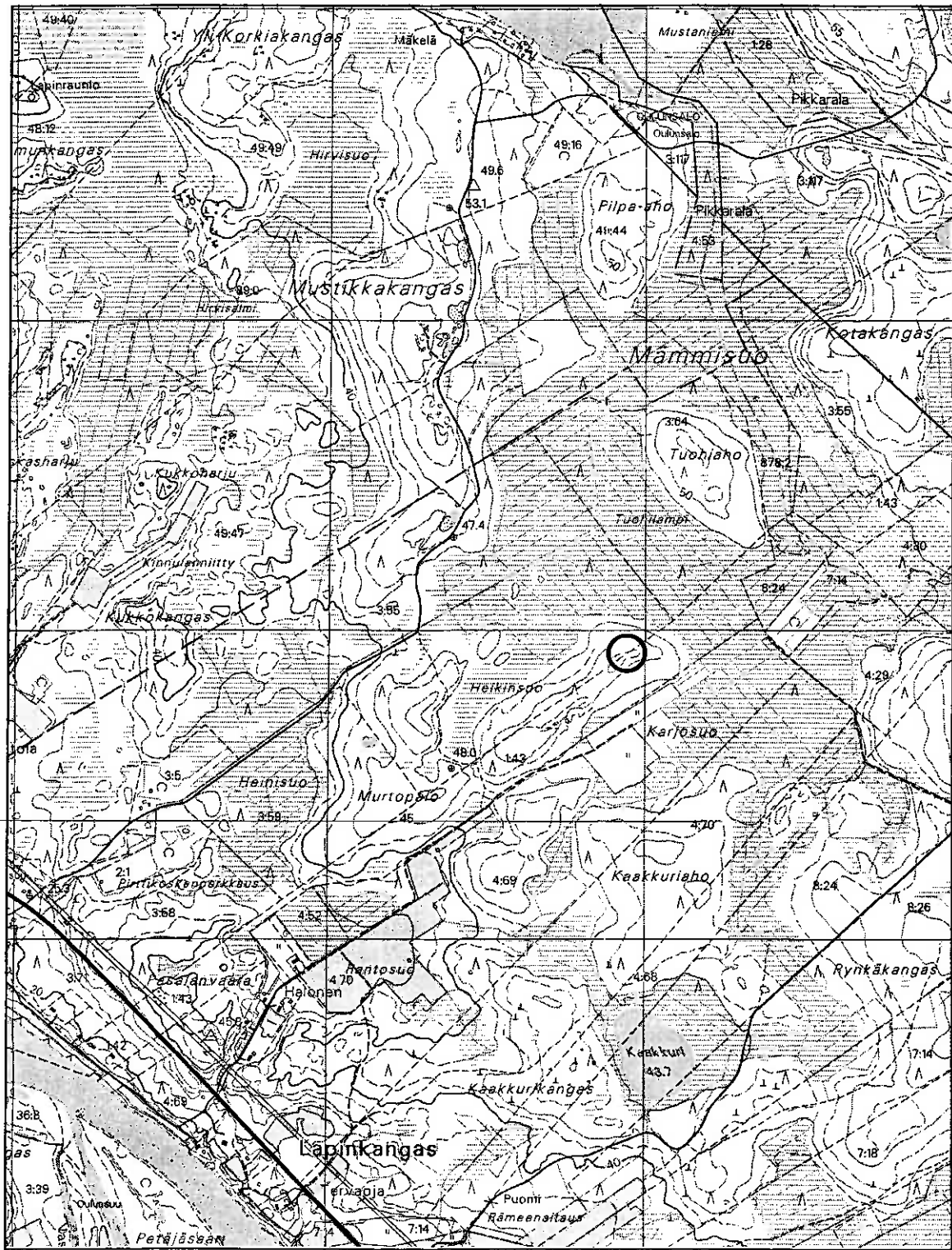
Kohteen kuvaus

Asuinpaikkaan viittaavat löydöt tehtiin äestetyistä rinteistä, missä kankaan kaakkois- ja itärinne laskeutuu suohon. Äestysalue jatkuu kankaan eteläreunalla kohti länttä. Alueen äestysuria tutkittaessa löytyi kvartsikappaleita, mutta tarkemmankään etsimisen tuloksena ei havaittu keskittymää, vaan löydöt näyttäisivät sijoittuvan tasaisesti kankaan itäisen rinteiden alueelle. Kvartsikappaleet todettiin vaihtelevankokoisiksi iskoksiksi. Lisäksi paikalta löytyi liuskeisia raaka-ainekappaleita sekä palaneita kiviä, jotka näyttäisivät

muodostavat keskittymän rinteeseen yläosaan. Löytöjen perusteella kohdetta on pidettävä kivikautisena asuinpaikkana

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 66 Pikkarala Karjosuo N. x = 7205 927-968; y = 3443 976-3444 055; z = 50. Asuinpaikat.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 67 PIKKARALA MATKALAMMINAHO**PERUSTIEDOT**

MJ-tyyppi: maarakenteet
 Tyypin tarkenne: kuopat
 Ajoitus: esihistoriallinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 2
 Peruskartta: 3422 08 PIKKARALA
 Koordinaatit: x = 7205 666; y = 3445 779; z = 55
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatti
 Maastomerkintä: ei merkintää
 Pinta-ala: 9 x 7 m
 Etäisyystieto: Pilpajärvestä 2,8 kilometriä kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä: Pikkarala
 Tila 1: 8:28 Kunnas
 Omistaja 1: Rahkola Paavo Kalervo
 Osoite 1: Kunnaksentie 2, 90650 OULU
 p. 08-531 6102
 Lisätietoja: omistajalle lähetetty kopio vuoden 2001 tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:
 J. Ikäheimo (toim.) inv. 21.5.2001 Oulun yliopiston yleisen arkeologian inventointikurssi, ryhmä II
 Diat 24142-24144, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

INVENTOINTI 2002

Aika: kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
 Karttaotteet: 3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kuoppajäännökset sijaitsevat Pilpajärvestä noin 2,8 kilometriä kaakkoon Matkalammminaho -nimisen kankaan pohjoisreunalla, loivan rinteän alaosassa noin 10 metrin päässä suosta. Kuoppajäännökset 1 on halkaisijaltaan noin 2,5-metrinen ja siitä viittisen metriä koilliseen sijaitsee kuoppajäännökset 2, jonka halkaisija on noin 1,5 metriä.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Matkalammminaho sijaitsee noin 2,8 kilometriä Pilpajärvestä kaakkoon. Kangas on kivistä moreenia sitä ympäröi suo. Aluskasvillisuutta hallitsevat puolukka ja variksenmarja. Kankaan valtapuu on nuorehko mänty. Kohteet sijaitsevat loivarinteisen kankaan alaosassa suon reunalla. Löytöalueella maasto on soistuvaa.

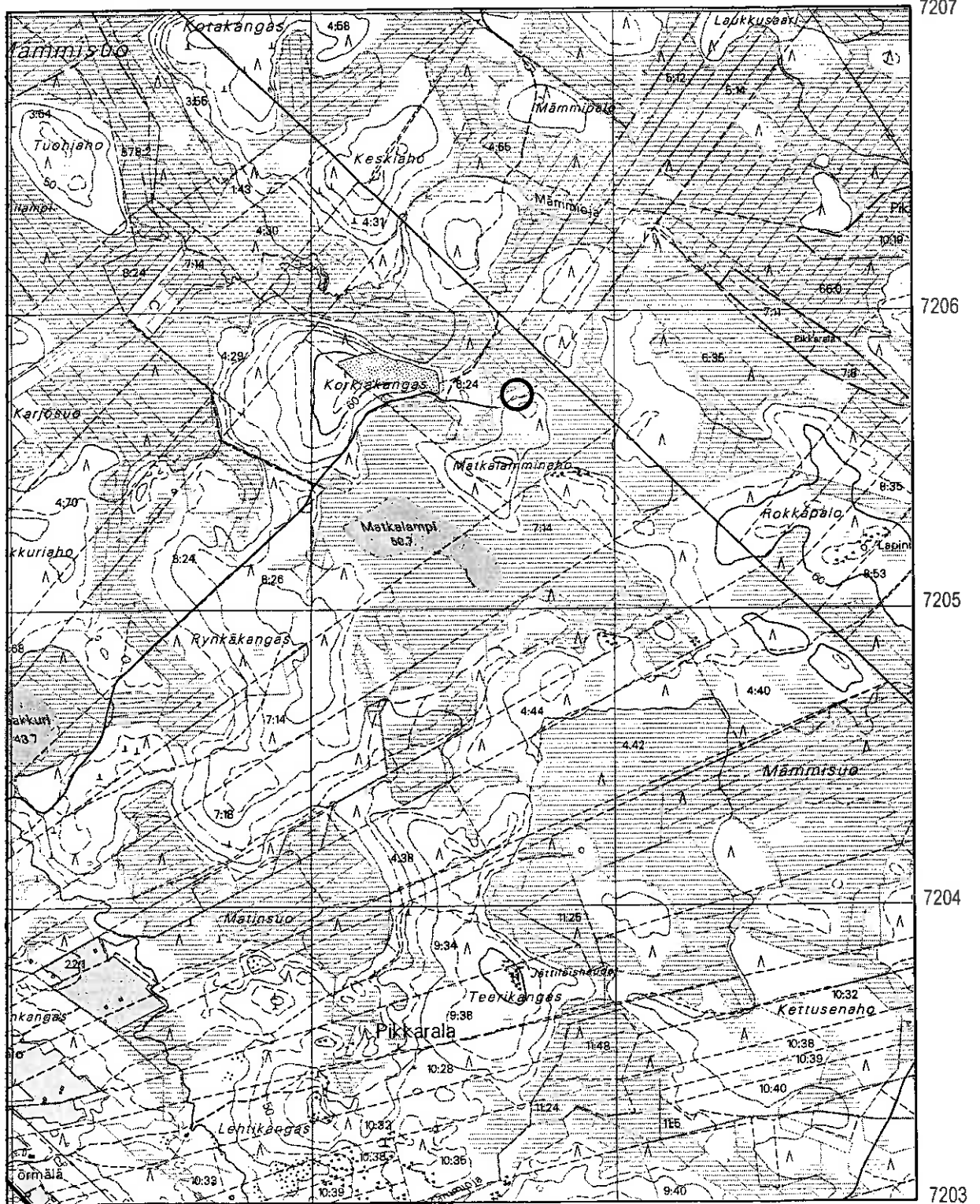
Kohteen kuvaus

Kuoppajäännökset sijaitsevat Matkalammminahon pohjoisosassa, noin 10 metrin päässä suon reunasta. Kuoppajäännökset 1 on halkaisijaltaan 2,5-metrinen ja sen syvyys on 60 cm. Kuoppajäännöksestä 1 viittisen metriä kaakkoon sijaitsee kuoppajäännökset 2, jonka halkaisija on 1,5 metriä ja syvyys noin 40 cm. Kuoppajäännökset vaikuttavat koskemattomilta ja molemmista havaittiin kairattaessa huuhtoutumiskerros.

Kohteet voisivat olla pyyntikuoppia. Reitti kohteelle on helppokulkuinen, sillä Matkalamminahon koilliskulmalle kulkee metsätie Korkiakankaan soranottoaikan kautta.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 67 Pikkarala Matkalaminaho. x = 7205 666; y = 3445 779; z = 55. Maarakenteet.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 68 PIKKARALA KARJOSUO W

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet
Tyyppin tarkenne:	kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	5
Peruskartta:	3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit:	x = 7205 653-663; y = 3443 708-727; z = 48
Koordinaattiselite:	ääripisteet
Pinta-ala:	30 x 10 m
Etäisyystieto:	Pilpajärvestä 2,2 km etelään

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Pikkarala
Tila 1:	1:43 Mäntykangas
Omistaja 1:	Timonen Eila Marjatta
Osoite 1:	Nykäsentie 26, 90650 OULU p. 08-530 1116
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio vuoden 2001 tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
J. Ikäheimo (toim.)	inv. 22.5.2001 Oulun yliopiston yleisen arkeologian inventointikurssi, ryhmä I Diat 24131-24132, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

INVENTOINTI 2001

Aika:	kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.

LYHYT KOHDEKuvaus

Kohde sijaitsee 2,7 km Pilpajärvestä etelään Heikinsuon ja Karjosuon välisen kankaan etelärinteessä sijaitsevassa rakkakivikossa, jonka korkeus on 48 mpy. Kohteeseen kuuluu viisi rakkakivikkoon sijoittuvaa kuoppajäännöstä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Kohde sijoittuu 1,8 km Oulujoesta koilliseen sijaitsevalle metsäkankaalle, jota ympäröivät kolmesta suunnasta suot. Kankaan keskiosan etelärinteessä on kivirakka, jota ympäröivä maasto on kivistä hiekkamoreenia. Lähistöllä kasvaa nuorta koivua ja mäntyä sekä kohteen lounaispuolella vanhempaa männikköä. Aluskasvillisuus on puolukkaa ja mustikkaa sekä sammalta. Kohteen itäpuolella on hakattu alue ja vanhoja soranottokuoppia.

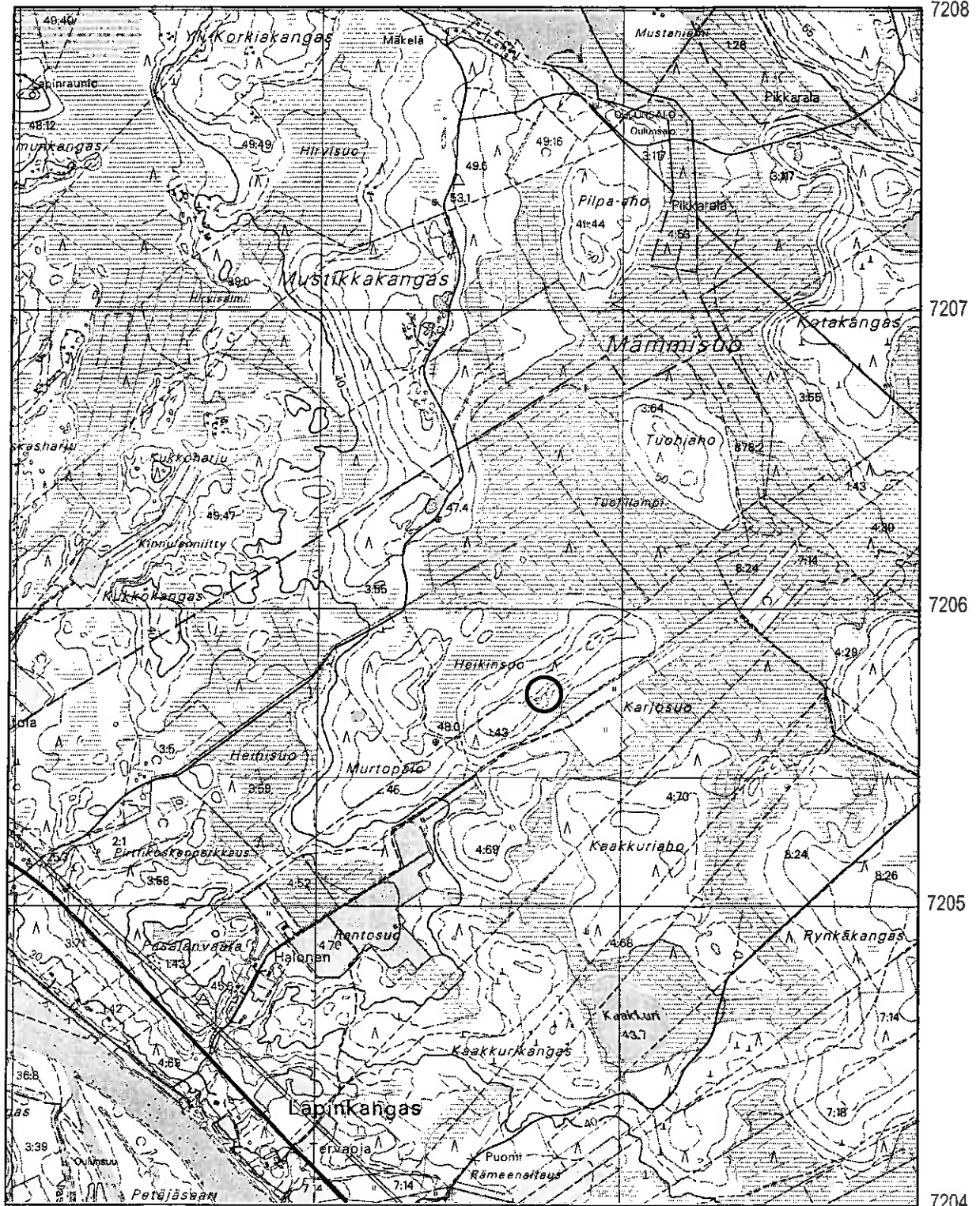
Kohteen kuvaus

Kohde sijoittuu kankaan etelärinteen koillis-lounaissauntaiseen kivirakkaan, missä voidaan havaita viisi kivikkokuoppaa suorassa rivissä rakan pitkä akselin mukaisesti. Kivien koko vaihtelee ihmisen pään kokoisista hevosenpään kokoihin. Pienemmät kivet puuttuvat rakasta kokonaan. Kuoppia peittää laajalle levinnyt sammal ja jäkälä, mikä kielii niiden huomattavasta iästä. Kivikkokuoppien käyttötarkoitus on tuntematon. Yksittäisiä kuoppajäännöksiä koskien tehtiin seuraavat havainnot.

1. Kivikkokuoppa 1 ($x= 7205\ 663$; $y= 3443\ 727$) on muodoltaan soikea, mitoiltaan $3,6 \times 2,0$ metriä ja syvyydeltään 50 cm .
2. Kivikkokuoppa 2 ($x= 7205\ 660$; $y= 3443\ 720$) sijaitsee edellisestä $6,5\text{ m}$ lounaaseen (suunta 235°). Se on muodoltaan pyöreä, halkaisijaltaan $1,4$ metriä ja syvyydeltään 60 cm .
3. Kivikkokuoppa 3 ($x= 7205\ 660$; $y= 3443\ 717$) sijaitsee edellisestä $3,1\text{ m}$ lounaaseen (suunta 235°). Se on muodoltaan soikea, mitoiltaan $3,0 \times 2,2$ metriä ja 30 cm syvä.
4. Kivikkokuoppa 4 ($x= 7205\ 656$; $y= 3443\ 712$) sijaitsee edellisestä $1,7\text{ m}$ lounaaseen (suunta 235°). Se on muodoltaan pyöreä, halkaisijaltaan $1,4$ metriä ja 45 cm syvä.
5. Kivikkokuoppa 5 ($x= 7205\ 653$; $y= 3443\ 708$) sijaitsee edellisestä 4 m lounaaseen (suunta 235°). Se on muodoltaan pyöreä, halkaisijaltaan $2,4$ metriä ja 40 cm syvä.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 68 Pikkarala Karjosuo W. x = 7205 653-663; y = 3443 708-727; z = 48. Kivirakenteet.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 69 PIKKARALA KORKIAKANGAS

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: maarakenteet
Tyypin tarkenne: kuopat
Ajoitus: esihistoriallinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 2
Peruskartta: 3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit: A. x = 7205 679; y = 3445 133; z = 62,5
B. x = 7205 689; y = 3445 096; z = 62,5
Koordinaattiselite: keskikoordinaatit
Maastomerkintä: ei merkintää
Pinta-ala: 31 x 13 m
Etäisyystieto: Pilpajärvestä 2,3 km eteläkaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä: Pikkarala
Tila 1: 8:26 Perttunen
Omistaja 1: Rahkola Olli
Osoite 1: Vaalantie 1764, 90650 OULU
p. 08-531 6305
Lisätietoja: omistajalle lähetetty kopio vuoden 2001 tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:
J. Ikäheimo (toim.) inv. 21.5.2001 Oulun yliopiston yleisen arkeologian inventointikurssi, ryhmä II
Diat 24140-24141, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

INVENTOINTI 2001

Aika: kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
Kartaotteet: 3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.

LYHYT KOHDEKuvaus

Kohde sijaitsee noin 2,3 kilometriä Pilpajärvestä eteläkaakkoon, Korkiakangas -nimisen kankaan muinaisella rantavallilla. Kuoppajäännöksiä on kaksi, joista toisen halkaisija on 8,5 m ja toisen 5 m. Suuremman kuopan syvyys on 1,1 m ja pienemmän 70 cm.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Korkiakangas on Oulun kaupungin Pikkaralan kylässä sijaitseva laaja kangas, joka sijoittuu noin 2,3 kilometriä Pilpajärvestä eteläkaakkoon. Kankaan maaperä on kivistä moreenia ja noin sata metriä kohteesta pohjoiskoilliseen on laaja soranottoaika. Metsätyypiltään alue on kuivaa kangasmetsää, aluskasvillisuus muodostuu puolukan-, mustikan- ja värisenmarjan varvuista sekä sammalista ja jäkälistä. Puusto alueella on lähinnä mäntyä, mutta siellä täällä kasvaa myös koivun- ja männynntaimia.

Kohteen kuvaus

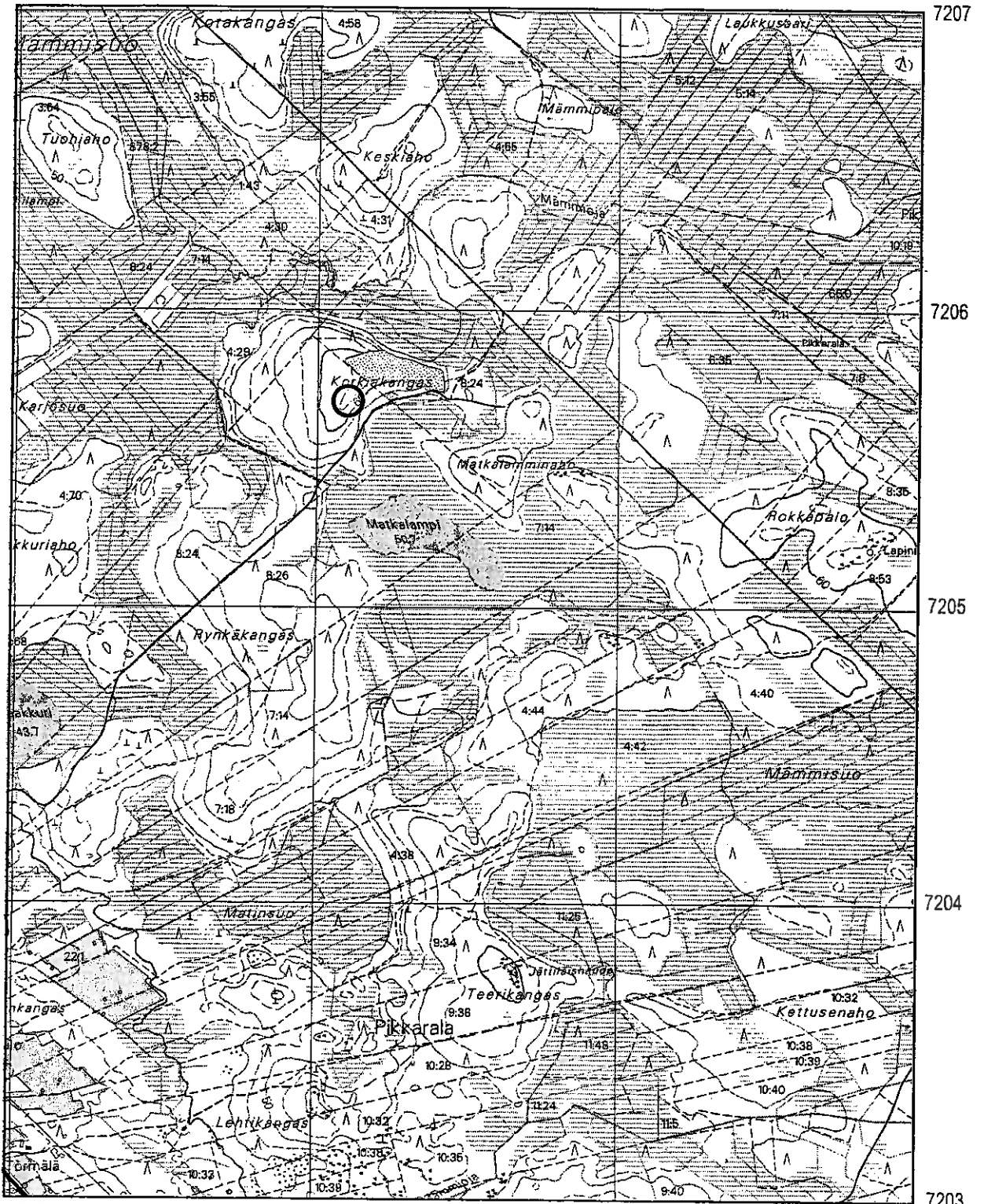
Korkiakankaan alue tarkistettiin peruskarttaan merkityn soranottoaikaan vuoksi. Kohde sijaitsee muinaisella rantavallilla, Korkiakankaalle johtavan metsäautotien pohjoispuolella. Se muodostuu kahdesta, kivikkoon

tehdystä kuoppajäänöksestä. Toinen kuoppajäänöksistä sijaitsee harjanteen laella, toinen rinteessä. Kuopat ovat muodoiltaan pyöreitä.

1. Kuoppajäänöks 1. Pyöreä kuoppajäänöks kivikossa, jonka halkaisija on 8,5 m ja syvyys 1,1 m. Kuoppajäänöksessä on kivinen valli, joka on leveimmillään noin 3 metriä alarinteessä. Valli on muodostettu suurista kivistä ja sen koillispuolella on kulkuaukko. Kuopassa on jyrkät reunat. Sen pohjalle tehtiin noin 40 x 40 cm koekuoppa, mistä havaittiin vajaa 10 cm paksu huuhtoutumiskerros sekä moneen osaan rikkoontunut palanut kivi. Maaperä kuopan pohjalla on karkeaa hiekkaa.
2. Kuoppajäänöks 2. Pyöreä kuoppajäänöks kivikossa, jonka halkaisija on 5 m ja syvyys 70 cm. Kohde sijaitsee 13 metriä länteen kuoppajäänöks 1:stä. Kuoppajäänökseseen avattiin koekuoppa, mistä havaittiin 2 maakiveä sekä paksun huuhtoutumiskerroksen sisältänyt podsolimaannos. Koekuopasta ei havaittu palaneita kiviä tai muita asuinpaikkaindikaattoreita. Maaperä koekuopassa oli hiekkaa ja soraa. Kohteen lähellä olevat tuulenkaadot tutkittiin, mutta niistä ei löytynyt merkkejä asuinpaikasta. Kuoppajäänöksien lähistöllä on muita kuoppia, jotka voivat olla muinaisjäänöksiä. Eräs niistä löytyy 15 metriä kuoppajäänöks 1:stä etelään. Kuoppajäänöksien lähellä sijaitseva sorakuoppa on aktiivisessa käytössä.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 69 Pikkarala Korkiakangas. x = 7205 679-689; y = 3445 096-133; z = 62,5. Maarakenteet. Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 70 PIKKARALA LAPINKANGAS

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:	asuinpaikkapinnat
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka:	2/3
Lukumäärä:	1
Peruskartta	3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit:	x = 7204 372; y = 3443 146; z = 35
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatti
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	50x10 m
Etäisyystieto:	Pilpajärvestä 3,6 kilometriä etelään

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Pikkarala
Tila 1:	4:74 Tervaoja
Omistaja 1:	Tervaoja Jouko
Osoite 1:	Tervaojantie 8, 90650 OULU p. 08-531 6125
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio vuoden 2001 tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
J. Ikäheimo (toim.)	inv. 21.5.2001 Oulun yliopiston yleisen arkeologian inventointikurssi, ryhmä I Diat 24125-24126, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

INVENTOINTI 2002

Aika:	kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.

LYHYT KOHDEKuvaus

Kohde sijaitsee 3,6 kilometriä Pilpajärveltä etelään, laajan Lapinkangas-nimisen kankaan eteläosassa, noin 300 metriä koilliseen Tervaoja-nimisestä tilasta. Kahden koillis-lounas -suuntaisen harjanteen välissä sijaitsevalla hakkuuaukealla kulkevan ajopolun pohjasta löytyi esihistoriallisen asuinpaikan merkiksi tulkittavia kvartsi-iskoksia.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Kohde sijaitsee 3,6 kilometriä Pilpajärveltä etelään, laajan Lapinkangas-nimisen kankaan eteläosassa, noin 300 metriä koilliseen Tervaoja-nimisestä tilasta. Ajopolkua pitkin mitattuna matkaa Vaalantieltä kohteeseen kertyy noin 200 metriä. Alue on hiljaintain äestetty hakkuuaukea, jonka kasvillisuutena on sammalia, puolukkaa ja maitohorsmaa. Maanpinta on paljas ajopolun kohdalla ja maaperän voidaan havaita olevan hienoa hiekkamoreenia. Kohteen lähistöllä on myös savikkoja. Välittömästi kohteen pohjoispuolella on oja ja sitä reunustavat koillis-lounas -suuntaiset harjanteet.

Kohteen kuvaus

Ajopolun pinnasta löytyi noin 50 metrin matkalta kvartsi-iskoksia, mitä on syytä pitää merkinä esihistoriallisesta asuinpaikasta. Löydöt jätettiin paikalleen. Asuinpaikka ei todennäköisesti ole kovin laaja, sillä

kohteen länessä sivuuttavan metsätien ympäristössä sijaitsevista äestysurista ei iskoksia löytynyt. Aineiston pesäkkeisyyttä osoittaa, että noin 450 metriä kohteesta koilliseen löydettiin tuulen kaataman puun juurakon alta kaksi kvartsi-iskosta.

Luokitusehdotus

Luokka 2/3. Kohde on osittain tuhoutunut, mutta sen rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 70 Pikkarala Lapinkangas. x = 7204 372; y = 3443 146; z = 35. Asuinpaikat.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 84 OULUNSUU SANGINKANGAS E**PERUSTIEDOT**

MJ-tyyppi:	maarakenteet + asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:	kuopat + asuinpaikkapinnat
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	29 + 1
Peruskartta	3422 05 MADEKOSKI
Koordinaatit:	kuopat: x = 7207 916 – 7208 366; y = 3437 379-746; z = n. 22,5-32,5 asp: x = 7208 150; y = 3437 603; z = 27,5
Koordinaattiselite:	ääripisteet + keskikoordinaatit
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	noin 450 x 370 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 11 km itäkaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Oulunsuu
Tila 1:	92:11
Omistaja 1:	Orion-yhtymä Oyj
Osoite 1:	Lääketehtaantie 2, 90650 OULU p. 08 – 557 7111 (vaihe), f. 08 – 557 7105
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
J. Ikäheimo	tark. 1999
J. Ikäheimo & T. Ylimaunu	raportti osittain tuhoutuneen keittokuopan tutkimuksesta 19.6.1999
J. Ikäheimo	kartoitus ja alustava raportti 2000

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil. yo Antti Krapu 16.9.2002 ja FL Janne Ikäheimo, fil. yo Antti Krapu & FT Kirsti Paavola 20.9.2002
Löydöt:	KM 33368: 1-2
Karttaotteet:	3422 05 Madekoski, 1:20 000. Helsinki 1996. Yleiskartta 1:4000
Diat:	25224-25225, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Sanginkankaalla on 29 kuoppajäännöksen ja yhden asuinpaikan muodostama muinaisjäännösalue. Sanginkankaan asuinpaikka ja pääosin myös kuoppajäännökset sijaitsevat Orion Oyj:n tehdasalueen itäpuolisilla rantaterasseilla. Asuinpaikka löytyi vanhan sorakuopan laidalta tehtyjen kvartsilöytöjen (kvarttikaavin ja –iskoksia) perusteella. Kaapelikaivannon osittain tuhoaman kuoppajäännöksen tutkimuksen perusteella ainakin osa alueen kuopista on keittokuoppia.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Sanginkangas sijaitsee Oulujoen pohjoisrannalla noin 11 km itäkaakkoon Oulun keskustasta. Kuoppajäännökset sijaitsevat pääosin kangasta hallitsevan Orion Oyj:n tehdasalueen itäpuolisilla

rantaterasseilla. Laajan mäntyvaltaisen kankaan maaperä vaihtelee hiekasta kiviseen moreeniin ja sen aluskasvillisuuden muodostavat pääasiassa puolukka, jäkälät ja sammalet.

Kohteen kuvaus

Alueella sijaitsee 29 kuoppajäännöstä ja yksi asuinpaikka. Kuoppajäännökset löytyivät vuonna 1999 FM Janne Ikkäheimon tehdessä Sanginkankaalla inventointia harrastusmielessä. Asuinpaikka löytyi vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

KUOPAT 1–29

Kuoppajäännökset eivät näyttäisi muodostavan mitään selkeää järjestelmää kankaalla, vaan niitä esiintyy hajallaan alueen eri rantaterasseilla. Suurin osa kuopista on Orionin tehdasalueen itäpuolella, mutta kolme niistä sijoittuu sen pohjoispuolelle ja kaksi kankaan etelärinteelle tehdas-alueen sisäpuolelle. On hyvin todennäköistä että joitain kuoppia on alueen rakennuksia tehtäessä tuhoutunut. Alueen kuopat on kartoitettu GPS-laitteella kesällä 2000. Lisäksi yksi kaapelikaivannon puolittama kuoppajäänne on tutkittu vuonna 1999. Tutkimuksissa kuoppa paljastui keittokuopaksi, mikä todistaa ainakin osan alueen kuopista olevan keittokuoppia. Vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä kymmenkuntaa kuoppaa tutkittiin maakairalla ja kaikissa havaittiin selvä huuhtoutumiskerros ja osassa hiiltä ja kivimurskaa, joka voi olla merkki palaneista kivistä. Nämä maakairaukset tukevat keittokuoppatulkintaa. Kuopat ovat muodoltaan pyöreähköjä ja suppilomaisen maatuoneita. Halkaisijat vaihtelevat 1,75 – 3,5 m ja syvyydet 30 – 80 cm välillä. Kuoppajäänneiden havainnointia alueella hankaloittivat harvennushakkuista jääneet risut.

	x	y		x	y		x	y
1.	7208 157	3437 604	11.	7208 011	3437 612	21.	7208 110	3437 651
2.	7208 164	3437 565	12.	7207 996	3437 604	22.	7208 150	3437 633
3.	7208 140	3437 534	13.	7207 986	3437 660	23.	7208 350	3437 430
4.	7208 134	3437 532	14.	7208 001	3437 686	24.	7208 353	3437 426
5.	7208 128	3437 532	15.	7208 007	3437 686	25.	7208 366	3437 385
6.	7208 092	3437 627	16.	7208 010	3437 690	26.	7207 929	3437 379
7.	7208 092	3437 592	17.	7208 007	3437 696	27.	7207 916	3437 442
8.	7208 086	3437 591	18.	7207 994	3437 690	28.	7207 953	3437 610
9.	7208 080	3437 608	19.	7207 972	3437 725	29.	7208 163	3437 603
10.	7208 018	3437 596	20.	7207 968	3437 746			

ASUINPAIKKA

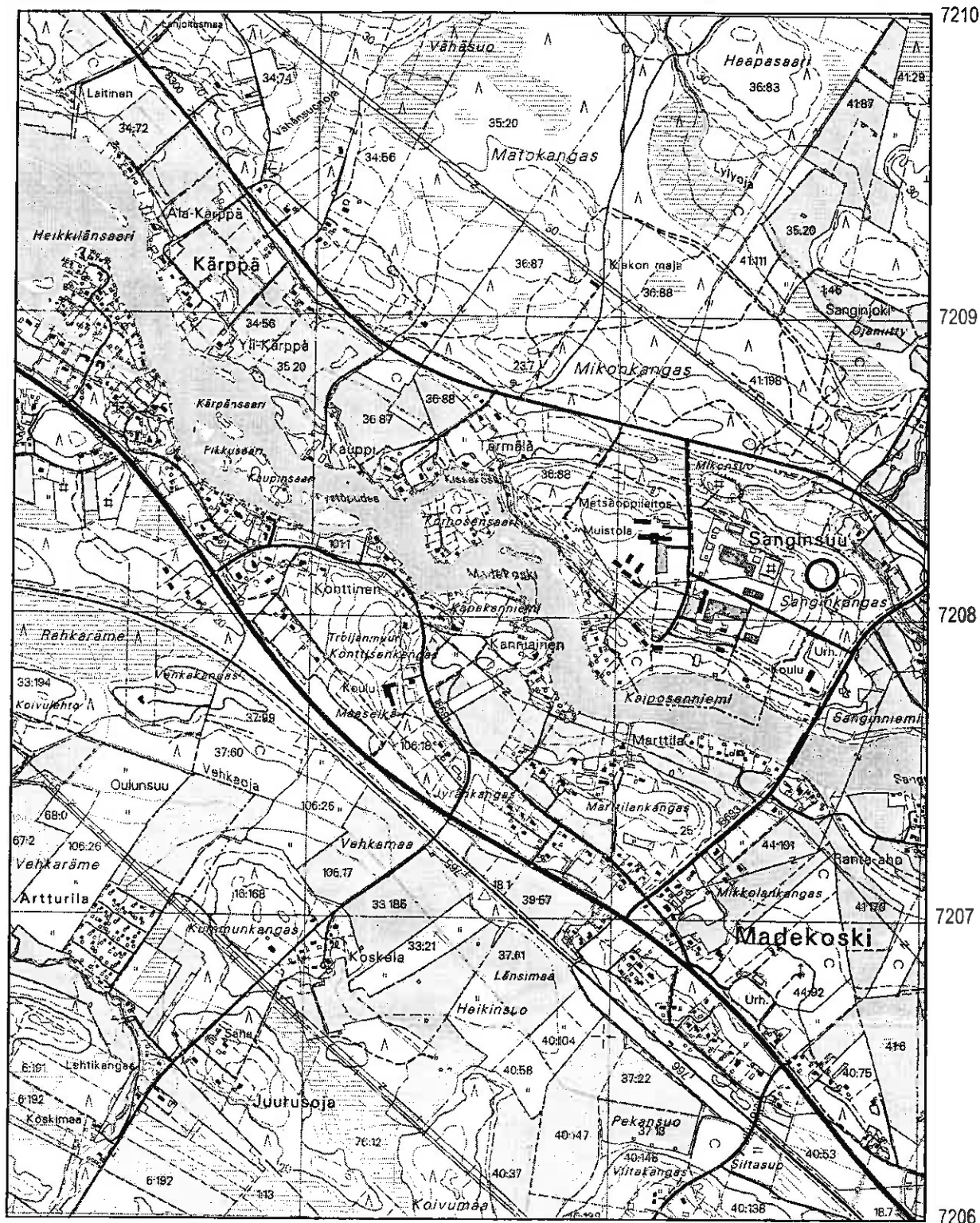
16.9.2002 kankaan itäosassa olevan vanhan sorakuopan koillislaidalla (x=7208 150,y=3437 603) havaittiin inventoinnin yhteydessä kvartsikaavin ja -iskos sekä sorakuopan vierestä koepistosta yksi mahdollisesti palanut kivi. Paikalle palattiin vielä 20.9.2002, jolloin kvartsi-iskoksia löytyi vielä muutama lisää. Löydöt on luetteloitu KM numerolla 33368. Näiden merkkien perusteella on perusteltua väittää, että paikalla on soranotossa osittain tuhoutunut asuinpaikka.

Sorakuoppa näkyy vuoden 1996 peruskartassa vain korkeuskäyrinä. Se sijaitsee tarkalleen ottaen tehdasalueen itäpuolella kulkevasta sähkölinjasta 60 m pohjoiskoilliseen ja tehdasaidasta 70 m itä-kaakkoon aivan luoteeseen kaartuvan metsäautotien länsipuolella. Kolmiapilaa etäisesti muistuttavan sorakuopan läpimitta on noin 20 m ja sen laidat eivät ole vielä täysin kasvaneet umpeen. Asuinpaikka on todennäköisesti sijainnut juuri sorakuopan kohdalla sillä ympäristöön tehdyistä koepistoista ei löydetty mitään.

Sorakuopan koillispuolella voi tosin olla vielä koskematonta asuinpaikkaa jäljellä. Paikalla on havaittavissa selkeä itäkoilliseen avautuva rantaterassi, jonka laidalta asuinpaikkalöydöt tulivat. Asuinpaikan välittömässä läheisyydessä samalla terassilla on myös useita kuoppajäännöksiä. Asuinpaikka ajoittuu Oulun alueen rannansiirtymiskronologian mukaan varhaismetallikauteen. Asuinpaikan suhteen selvittäminen alueella eri rannankorkeuksilla sijaitseviin kuoppajäänteisiin edellyttää lisätutkimuksia.

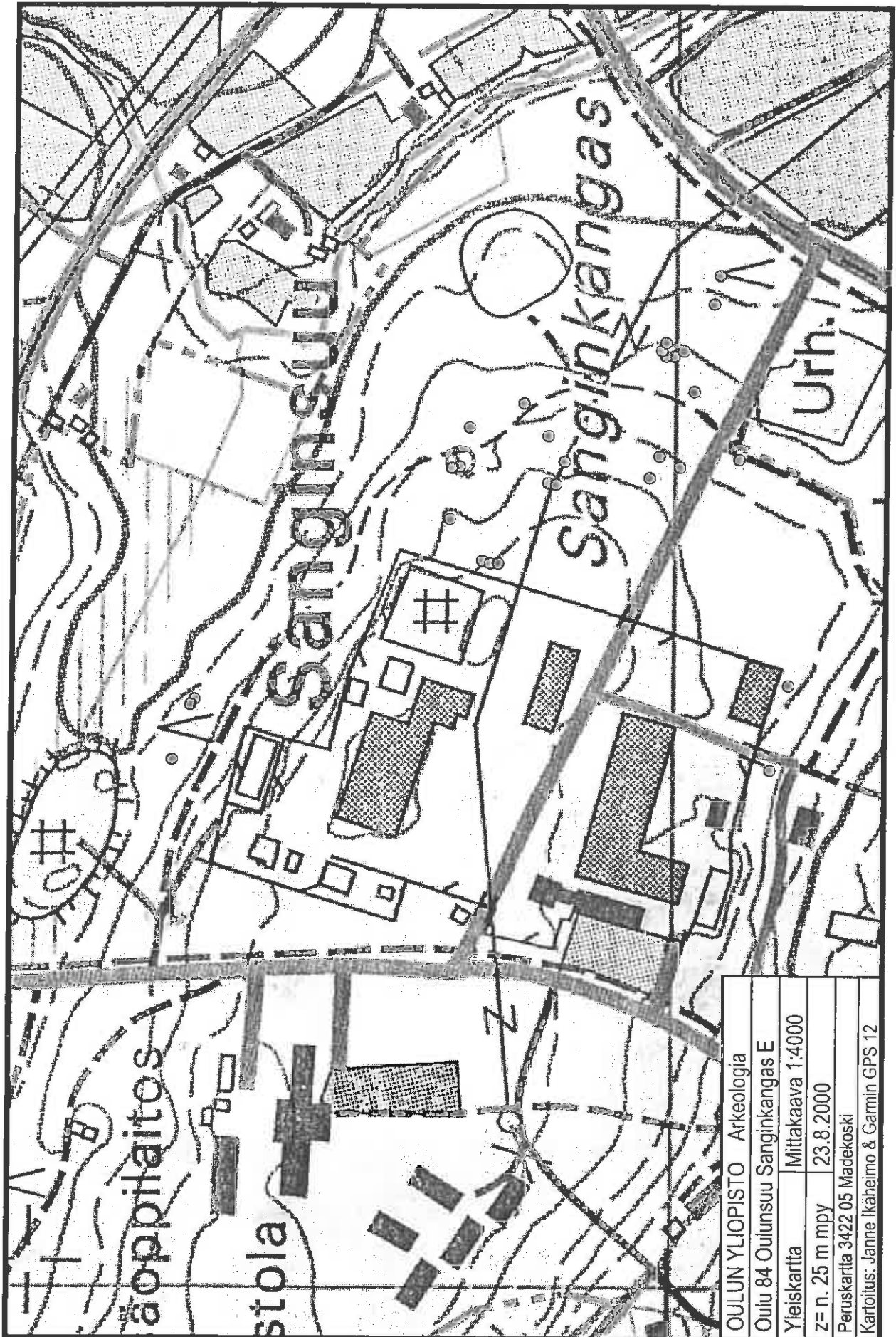
Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 84 Oulunsuu Sanginkangas E. x = 7207 916 - 7208 366; y = 3437 379-746; z = n. 22,5-32,5.
Maarakenteet ja asuinpaikka.

Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI

OULU 85 OULUNSUU MARTTILANKANGAS

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	maarakenteet
Tyyppin tarkenne:	kuopat
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	20
Peruskartta	3422 05 MADEKOSKI
Koordinaatit:	x = 7207 260-397; y = 3437 035-288; z = 22,5-27,5
Koordinaattiselite:	ääripisteet
Maastomerkinä:	ei merkitty
Pinta-ala:	noin 260 x 150 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 11 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Oulunsuu
Tila 1:	40:150
Omistaja 1:	Marttila Erkki, Olavi (perikunta); Marttila Martta (yht.henk.)
Osoite 1:	Marttilantie 35, 90310 OULU
Lisätietoja:	perikunnan yhteyshenkilölle lähetetty kopio tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
J. Ikäheimo	tarkastus ja alustava raportti 2000

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil.yo Antti Krapu 16.9.2002
Karttaotteet:	3422 05 Madekoski, 1:20 000. Helsinki 1996. Yleiskartta 1:2000
Diat:	25226, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Marttilankankaalla on 20 kuoppajäännöstä, jotka sijoittuvat pääosin sen laelle ja itäosiin. Muutama kuopista sijoittuu kankaan lounaislaidalle. Kankaan laki ja itäosat ovat sekametsää, jonka maaperä on kivistä moreenia. Marttilankankaan lounaisreuna on hiekkaisempaa mäntymetsää. Kuopat ovat halkaisijaltaan keskimäärin noin 3 – 4 m ja syvyydeltään noin puolen metrin luokkaa. Muutamasta kuopasta tavatun hiilen ja palaneiden kivien perusteella ainakin osa kuopista voidaan tulkita keittokuopiksi.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Marttilankangas sijaitsee Oulun keskustasta noin 11 km kaakkoon, Oulujoen eteläpuolella, puoli kilometriä lounaaseen Madekosken sillasta. Kangas on noin 500 x 300 m kokoinen metsäsaareke, jonka laki nousee ympäröivistä pelloista noin 28 korkeuteen merenpinnan yläpuolelle. Kankaan länsiosissa on paljon rakennuksia, mutta itäosia peittää sakeahko sekametsä, jonka aluskasvillisuuden muodostavat lähinnä mustikka ja sammalet. Kankaan laki ja itäosat ovat verrattain kivisiä, mutta lounaisreunalla kangasta peittää hiekkaisemmassa maassa kasvava mäntyvaltainen metsä. Suurin osa alueen kuoppajäännöksistä sijaitsee kankaan laella ja itäosissa, mutta muutama on myös sen lounaislaidalla.

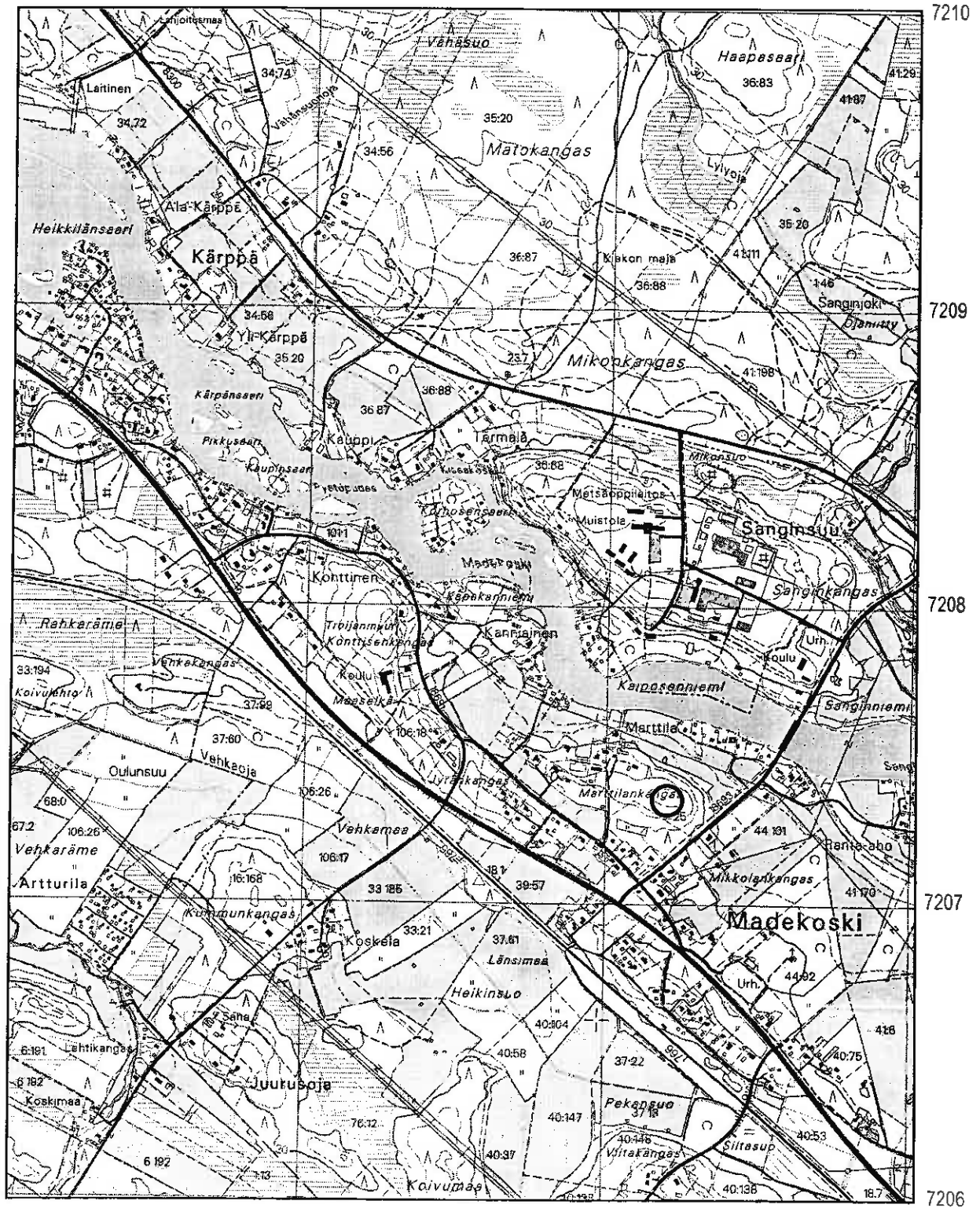
Kohteen kuvaus

Alueen 20 kuoppajäännöstä löytyivät harrastusmielessä vuonna 2000 tehdyn maastokäynnin yhteydessä FL Janne Ikäheimon ja fil.yo Mikko Hietalan toimesta. Tällöin kuopat myös kartoitettiin GPS-laitteella ja yhteen lounaislaidan hiekkaisemmassa maassa sijaitsevaan kuoppajäänteeseen tehtiin koepisto lapiolla. Koepistosta havaittiin huuhtoutumiskerroksessa hiiltä ja palaneita kiviä, joten kuoppa tulkittiin keittokuopaksi. Vuoden 2002 inventoinnissa kohde tarkastettiin päällisin puolin ja muutamia kankaan laen kuoppajäänteitä tutkittiin koepistolla ja maakairanäytteillä. Osa kuopista on hyvin suurienkin kivien ympäröimiä ja maakairalla niistä oli vaikea saada näytettä koska kaira törmäsi lähes poikkeuksetta kiviin heti humuskerroksen jälkeen. Ne näytteet jotka onnistuttiin ottamaan tukevat kuitenkin keittokuoppateoriaa, sillä niissä havaittiin huuhtoutumiskerroksen seassa hiiltä. Koepistoissa näkyi sekä palaneita että rapautuneita kiviä. Kuopat ovat pyöreänomaisia, halkaisijaltaan keskimäärin 3 – 4 m ja syvyydeltään puolen metrin luokkaa. Kuopat eivät näyttäisi muodostavan selkeää järjestelmää. Jos kuopat tulkitaan jollain tavalla rantasidonnoisiksi niin ne ajoittuvat varhaismetallikauteen, mikä sopii tämän hetken käsitykseen keittokuoppien yleisestä käyttöajasta Oulujoen alueella.

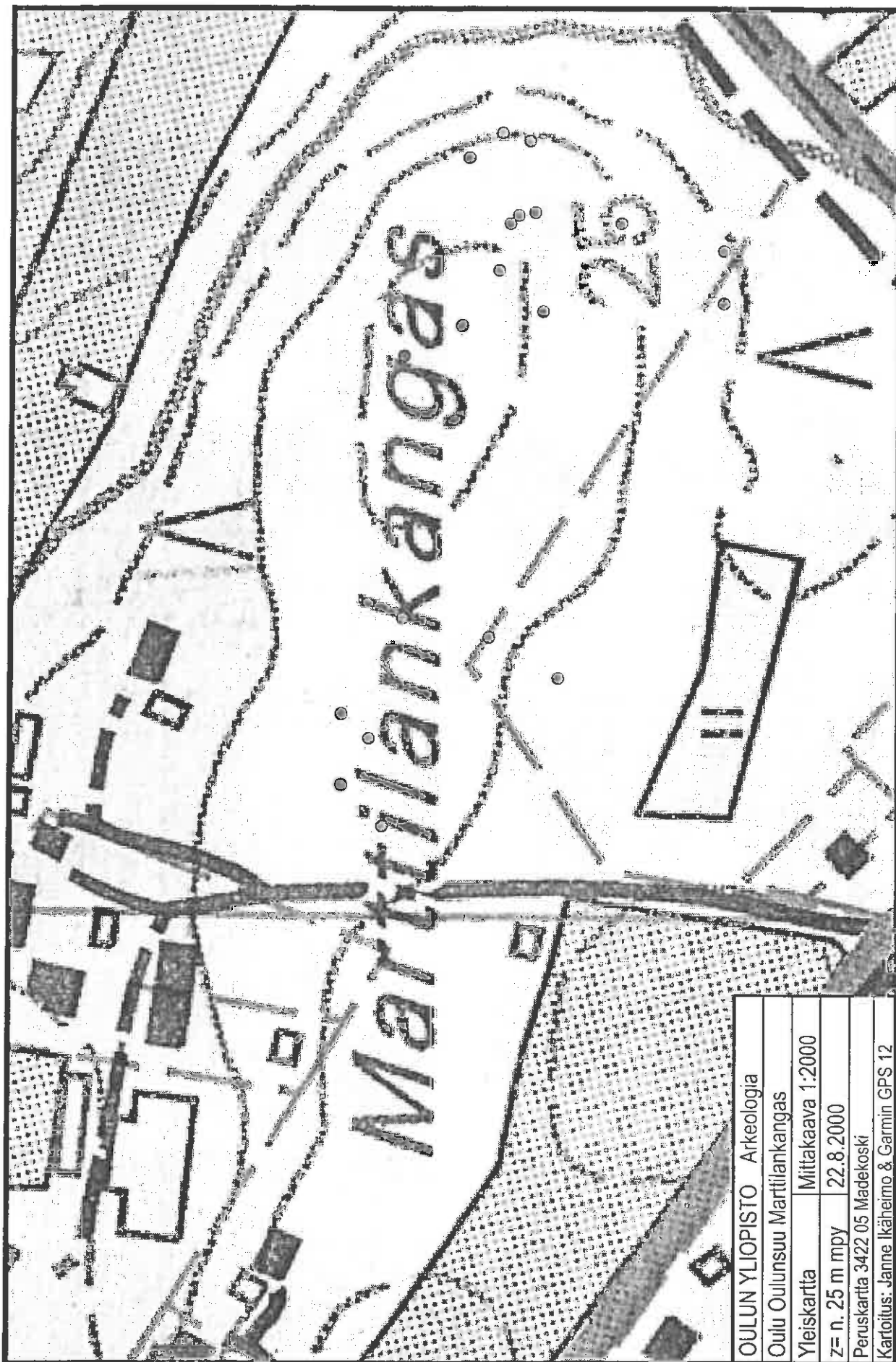
	x	y		x	y		x	y
1.	7207 328	3437 259	8.	7207 344	3437 104	15.	7207 375	3437 207
2.	7207 334	3437 258	9.	7207 319	3437 089	16.	7207 354	3437 218
3.	7207 337	3437 255	10.	7207 382	3437 035	17.	7207 341	3437 238
4.	7207 352	3437 279	11.	7207 397	3437 050	18.	7207 325	3437 223
5.	7207 340	3437 288	12.	7207 387	3437 067	19.	7207 260	3437 226
6.	7207 330	3437 285	13.	7207 397	3437 076	20.	7207 297	3437 255
7.	7207 260	3437 245	14.	7207 375	3437 111			

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 85 Oulunsuu Marttilankangas. x = 7207 260-397; y = 3437 035-288; z = 22,5-27,5. Maarakenteet.
Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI

OULUN YLIOPISTO Arkeologia

Oulu Oulunsuu Marttilankangas

Yleiskartta Mittakaava 1:2000

Z= n. 25 m mpy 22.8.2000

Peruskartta 3422 05 Mäkeloski

Kartoitus: Janne Ikkäheimo & Garmin GPS 12

OULU 86 OULUNSUU SÄRKIKANGAS

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: maarakenteet
Tyypin tarkenne: kuopat
Ajoitus: varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 8
Peruskartta: 3422 05 MADEKOSKI
Koordinaatit: x = 7205 940 – 7206 026; y = 3436 948 – 3437 291; z = n. 25
Koordinaattiselite: ääripisteet
Maastomerkintä: ei merkitty
Pinta-ala: noin 350 x 100 m
Etäisyystieto: Oulun Tuomiokirkosta noin 12 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä: Oulunsuu
Tila 1: 40:138
Tila 2: 40:148
Omistaja 1 ja 2: Oulun kaupunki
Osoite 1 ja 2: PL 1, 90015 OULUN KAUPUNKI
puh. 08 – 558410 (keskitetyt vaihdepalvelut)
Lisätietoja: omistajalle lähetetty kopio inventointiraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:
J. Ikäheimo tarkastus ja alustava raportti 2000

INVENTOINTI 2002

Aika: kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
Karttaotteet: 3422 05 Madekoski, 1:20 000. Helsinki 1996.
Yleiskartta 1:2000
Diat: 25260-25263, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio; kuvattu vuonna 2001, mutta luetteloitu vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä

LYHYT KOHDEKUVAUS

Särkikangas on kivinen mäntykangas noin 12 km kaakkoon Oulun keskustasta. Kankaalla on 8 kuoppajäännöstä kahdessa omakotiasutuksen jakamassa ryppäessä. Kuopat ovat todennäköisesti keittokuoppia.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Särkikangas sijaitsee noin 12 km Oulun keskustasta kaakkoon Oulusta Kajaanin menevän tien eteläpuolella. Kankaan laella on omakotitaloasutusta ja sen lävistää Madekoskelta Juurussuolle kulkeva tie. Kangas on laajahko, itä-länsi –suunnassa vajaan kilometrin mittainen, kivinen hiekkamoreeni muodostuma. Alueen itäosia peittää keskisuurta mäntyä kasvava hoidettu metsä ja länsiosia tiheämpi kosteahko sekametsä. Aluskasvillisuus muodostuu puolukasta, variksenmarjasta, jäkälästä ja sammalista. Kuoppajäännökset sijoittuvat kahteen ryppäeseen kankaan korkeimman laen itä- ja länsilaidalle. Ryppäiden väliin jää omakotitaloja ja länsilaidalla oleva laajahko soranottoalue.

Lähistöllä on neljä muutakin kuoppajäännöskohdetta Marttilankangas ja Sanginkangas E noin 1,5 ja 2 km pohjoiseen sekä Särkilampi NE ja Särkilampi NW noin 1 km etelään.

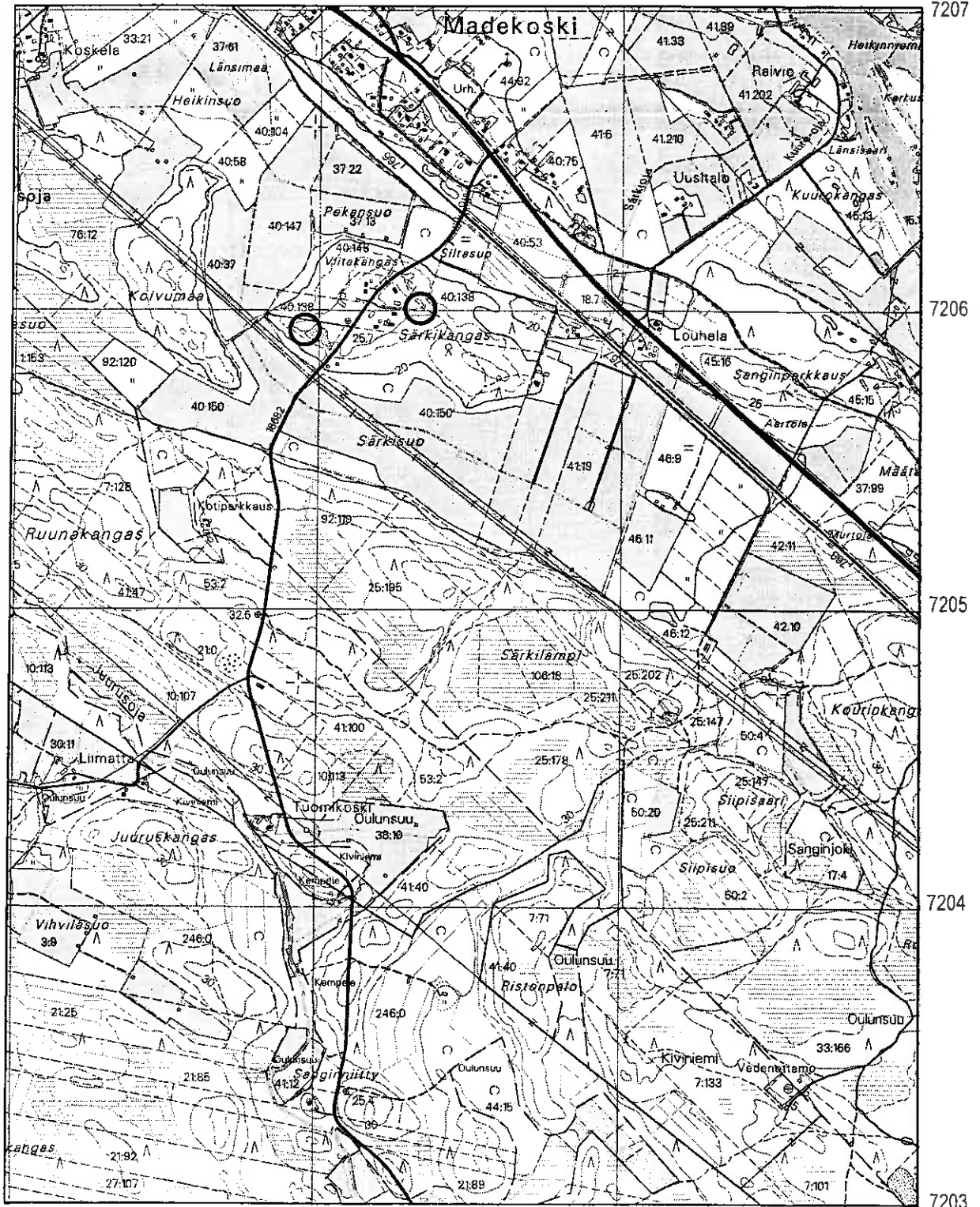
Kohteen kuvaus

Kankaan laella oleva omakotitaloasutus jakaa kuoppajäännökset kahteen keskittymään. On hyvinkin mahdollista, että joitain kuoppia on taloja 1980-luvulla rakennettaessa tuhoutunut ja näin on syntynyt kaksi keinotekoisista neljän kuopan rypästä. Kankaan itälaidalla kuopat 1 – 4 muodostavat kankaan laen suuntaisen rivin, joka on saattanut jatkaa länteen ennen omakotitaloasutuksen tuloa. Kankaan länsilaidan kuopat 5 – 8 taas jäävät laajan soranottoalueen länsipuolelle. Suppilomaisia kuoppia kairattaessa niistä havaittiin podsolimaannos ja yhteen tehdystä koepistosta palaneita kiviä. Kuopat ovat siis mahdollisesti keittokuoppia ja ne voidaan ajoittaa rannansiirtymiskronologian mukaan varhaismetallikaudelle, jos ne oletetaan rantasidonmaisiksi. Kuoppien koordinaatit on ilmoitettu alla olevassa taulukossa.

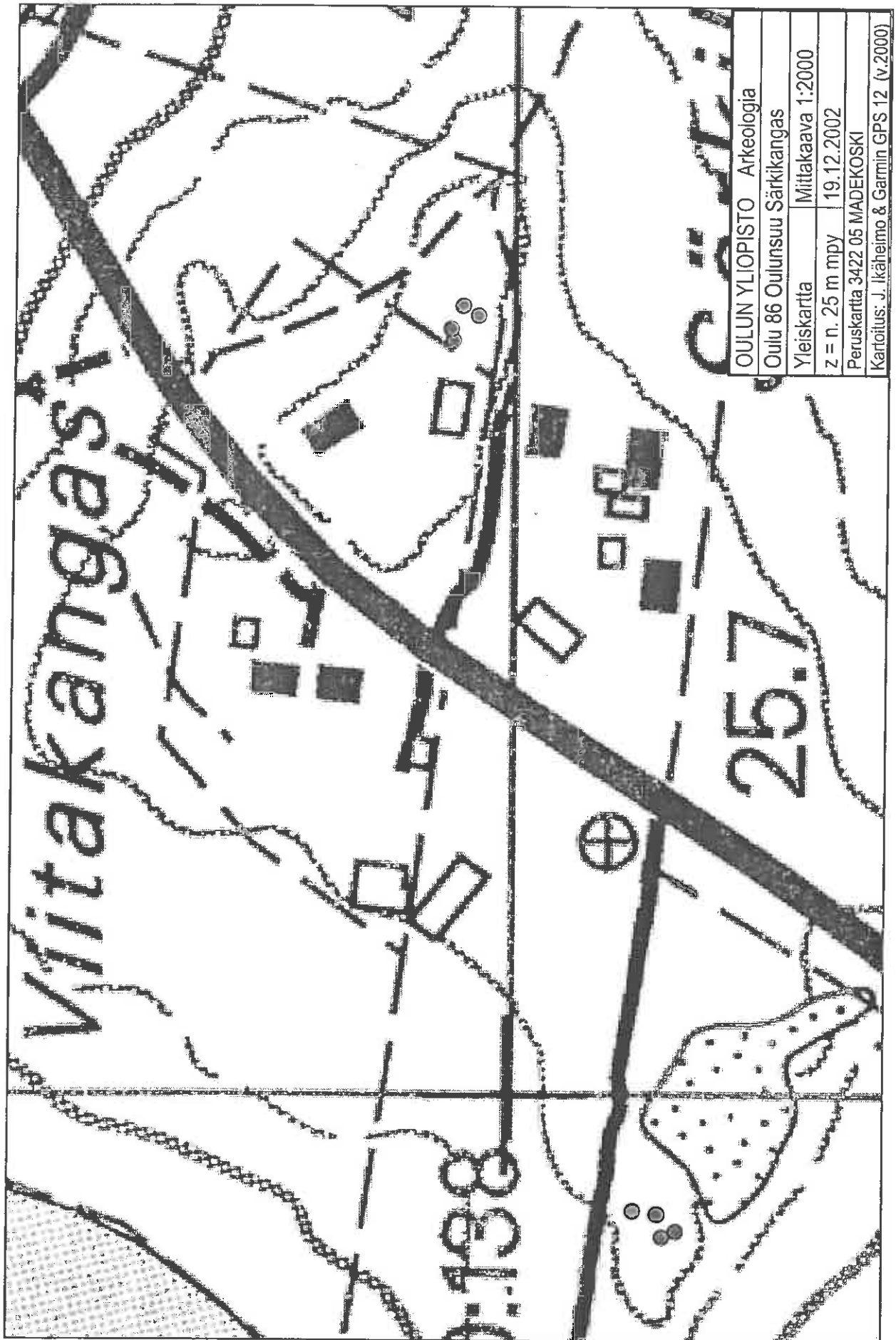
	x	y		x	y		x	y
1.	7206 025	3437 281	4.	7206 019	3437 291	7.	7205 945	3436 948
2.	7206 026	3437 284	5.	7205 947	3436 956	8.	7205 940	3436 950
3.	7206 016	3437 290	6.	7205 956	3436 957			

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 86 Oulunsuu Särkikangas. x = 7205 940 - 7206 026; y = 3436 948 - 3437 291; z = n. 25. Maarakenteet. Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI

OULU 87 OULUNSUU SÄRKILAMPI NE

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	maarakenteet
Tyyppin tarkenne:	kuopat
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	8
Peruskartta	3422 05 MADEKOSKI
Koordinaatit:	x = 7204 659-887; y = 3437 843 – 3438 125; z = 27,5-30
Koordinaattiselite:	ääripisteet
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	noin 300 x 240 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 13 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Oulunsuu
Tila 1:	25:202
Omistaja 1:	Kontio Sakari
Osoite 1:	Rantarinne, 90250 OULU
Tila 2:	25:211
Omistaja 2:	Karjala Harri
Osoite 2:	Kohotie 6, 90550 OULU
Tila 3:	25:147
Omistaja 3:	Väärälä Arvo ja Laina
Osoite 3:	Viskaalintie 152, 91510 ROVA
Lisätietoja:	omistajille lähetetty kopio tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
J. Ikaheimo	tarkastus ja alustava raportti 2000

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil. yo Antti Krapu 16.9.2002 ja 19.9.2002
Kartaatteen:	3422 05 Madekoski, 1:20 000. Helsinki 1996. Yleiskartta 1:2000
Diat:	25229 ja 25243-25244, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Särkilampi –nimisen suon koillis- ja itäpuolella olevalla hiekkaisella mäntykankaalla on 8 kuoppajäännöstä, jotka on tulkittu osasta löytyneiden palaneiden kivien perusteella keittokuopiksi. Selkeimpien kuoppien halkaisija on noin 3 m ja syvyys yli 50 cm.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Oulun keskustasta noin 13 km kaakkoon sijaitsee Särkilampi –niminen suo, jonka koillis- ja itäpuolella on kaksiosainen pitkänomainen luode-kaakko –suuntainen mäntykangas. Kankaan luode- ja kaakkoispäät nousevat yli 32,5 korkeuteen merenpinnasta kankaan keskiosan jäädessä 27,5 m korkeudelle. Kohteen kahdeksasta kuoppajäänteestä kuusi (kuopat 1-6) sijaitsee kankaan luoteispään eteläreunalla ja kankaan matalammissa keskiosissa, kankaan päällä kulkevan siirtoviemärin eteläpuolella. Loput kaksi (kuopat 7 ja 8)

sijoittuvat kaakkoispäädyn laelle metsäautotien pohjoispuolelle. Kankaan vain vähän kiviä sisältävässä hiekkamaassa kasvaa keskisuuren männyn lisäksi katajaa, kanervaa, puolukkaa sekä sammalia ja jäkälää. Kankaan kaakkoispäässä on myös soranottokuoppa muutaman kymmenen metrin päässä kuopasta 8.

Kohteelta puolisen kilometriä pohjoisluoteeseen sijaitsee toinen kuoppajäännekohte Oulu 88 Oulunsuu Särkilampi NW.

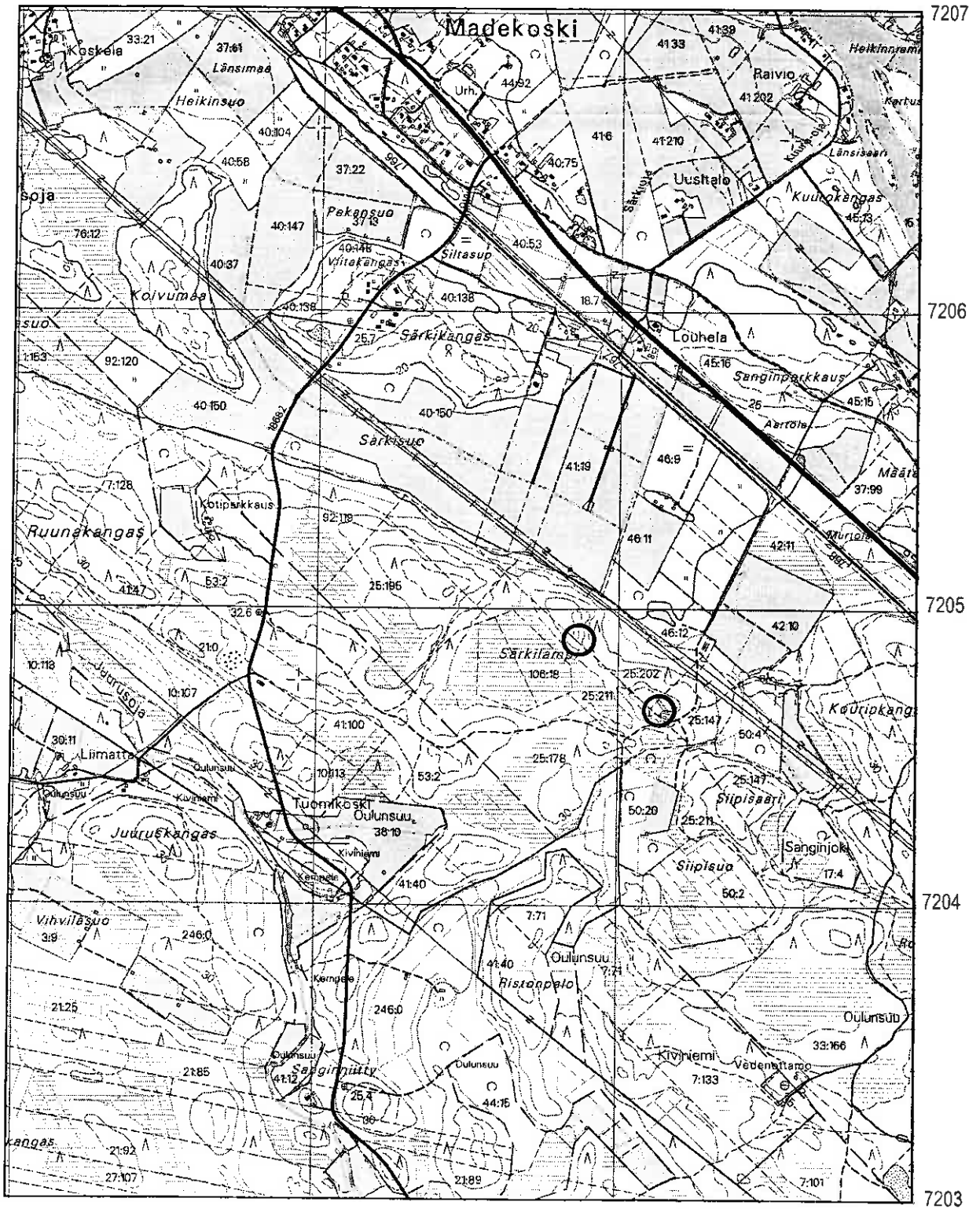
Kohteen kuvaus

Alueen kuusi luoteisinta kuoppajäännettä (kuopat 1-6) löydettiin ja kartoitettiin GPS-laitteella vuonna 2000. Vuoden 2002 inventoinnissa löydettiin kankaan kaakkoispäästä vielä kaksi kuoppajäännettä lisää sekä muutamia epämääräisiä kuopanteita, jotka eivät täyttäneet kuoppajäänneksen kriteereitä. Vuonna 2000 muutamaan kuoppaan tehtiin koepisto ja niistä löytyi palaneita kiviä. Kaikista löytyi myös huuhtoutumiskerros maakairanäytteestä. Vuonna 2002 löytyneistä kuopista tavattiin myös palaneita kiviä ja huuhtoutumiskerros, joten on varsin perusteltua väittää kaikkien kahdeksan olevan keittokuoppia. Kuoppien muoto on pyöreä ja suppilomainen. Niiden halkaisijat ovat 2,5 – 3 m ja syvyydet 50 – 70 cm.

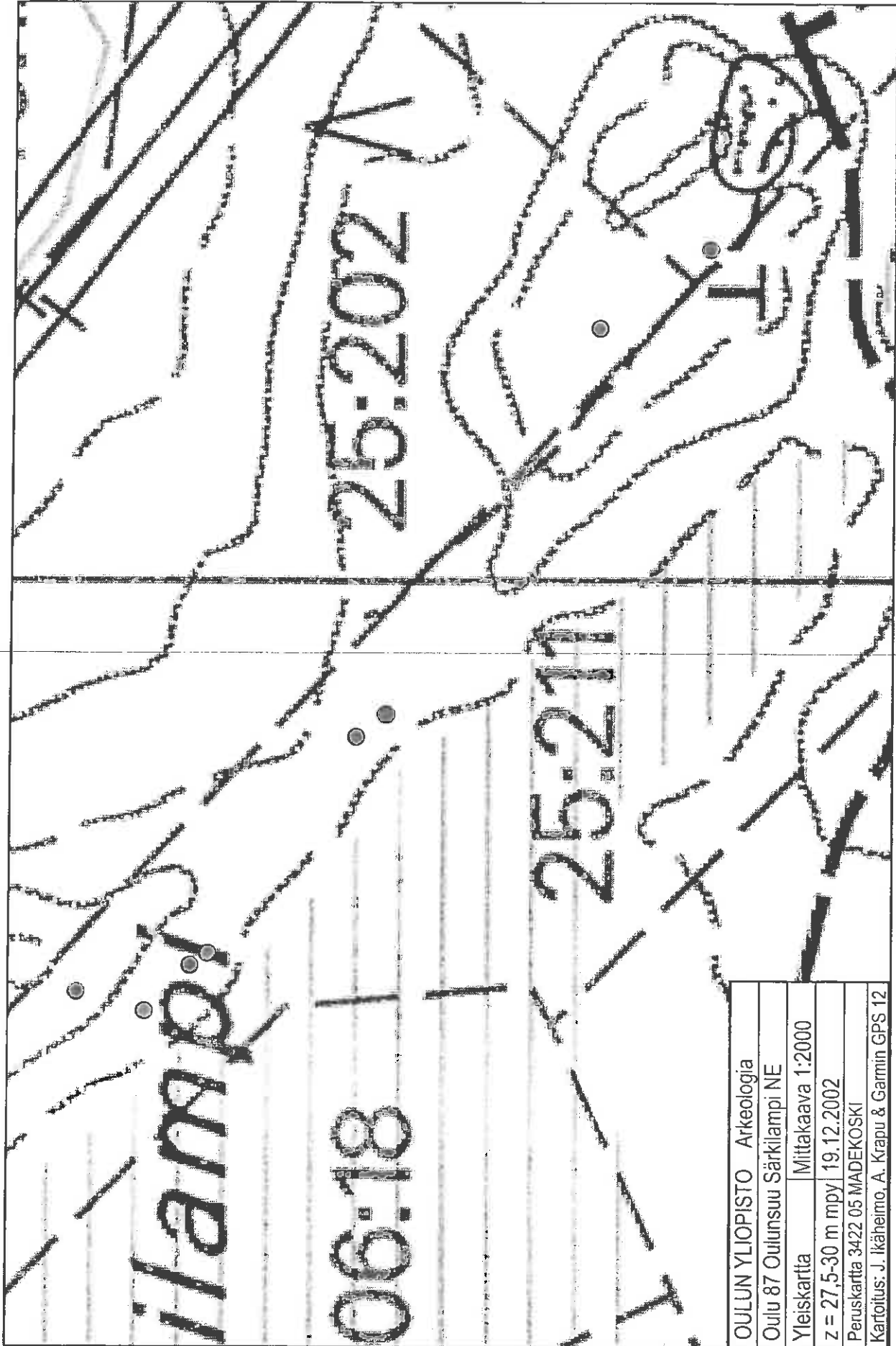
	x	y		x	y		x	y
1.	7204 862	3437 843	4.	7204 887	3437 849	7.	7204 659	3438 125
2.	7204 846	3437 860	5.	7204 786	3437 944	8.	7204 700	3438 096
3.	7204 840	3437 864	6.	7204 776	3437 952			

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 87 Oulunsuu Särkilampi NE. x = 7204 659-887; y = 3437 843 - 3438 125; z = 27,5-30. Maarakenteet. Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI

OULUN YLIOPISTO Arkeologia	
Oulu 87 Oulunsuu Särkilampi NE	
Yleiskartta	Mittakaava 1:2000
Z = 27,5-30 m mpy	19.12.2002
Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI	
Kartoitus: J. Ikaheimo, A. Krapu & Garmin GPS 12	

OULU 88 OULUNSUU SÄRKILAMPI NW**PERUSTIEDOT**

MJ-tyyppi:	maarakenteet
Tyyppin tarkenne:	kuopat
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	46
Peruskartta	3422 05 MADEKOSKI
Koordinaatit:	x = 7205 017-149; y = 3437 409-568; z = n. 28-35
Koordinaattiselite:	ääripisteet
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	noin 170 x 140 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 12,5 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Oulunsuu
Tila 1:	25:195
Omistaja 1:	Mäkelä Tuomas, Israel (perikunta); Mäkelä Hiikka (yht.henk.)
Osoite 1:	Muranpolku 23, 90230 OULU
Tila 2:	25:211
Omistaja 2:	Karjala Harri
Osoite 2:	Kohotie 6, 90550 OULU
Lisätietoja:	omistajille lähetetty kopio tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
J. Ikäheimo	tarkastus ja alustava raportti 2000

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil. yo Antti Krapu 16.9.2002
Kartaotteet:	3422 05 Madekoski, 1:20 000. Helsinki 1996. Yleiskartta 1:2000
Diat:	25228 ja 25256-25259, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Särkilampi –nimisen suon luoteispuolisella harjanteella on toistaiseksi laajin Oulujokilaaksosta tunnettu kuoppajäännöskohde. Kuivalla mäntykankaalla on 46 keittokuopaksi tulkittua suppilomaista kuoppajäännöstä, joiden halkaisijat vaihtelevat 1,5 ja 4 m välillä. Suurimmat kuopista ovat jopa metrin syvyisiä.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Kohde sijaitsee Särkilampi –nimisen suon luoteispuolella olevalla harjanteella noin 12,5 km kaakkoon Oulun keskustasta. Harjanteen pohjoispuolella noin 300 m päässä kulkee luode-kaakko –suuntainen korkeaajännitelinja ja länsipuolella Madekoskelta Juurussuolle menevä tie noin 600 m päässä. Alue on kuivaa hiekkaista mäntykangasta, joka rajautuu idässä ja etelässä Särkilammen suohon, pohjoisessa peltoihin ja lännessä alavaan soiseen metsään. Suurehkoa mäntyä kasvavan kankaan aluskasvillisuuden muodostavat puolukka, sammalet ja jäkälät. Kuoppajäänteet alkavat harjanteen etelärinteiltä ja jatkuvat sen itäreunaa pitkin hieman koilliskärjen yli. Osa niistä sijaitsee lähempänä lakea, osa lähellä kankaan kaakkoisreunaa kulkevaa metsäautotietä.

Välittömästi rinteiden eteläpuolella on metsäautotien kohdalla varhaismetallikautinen asuinpaikka Oulu 33 Oulunsuu Särkilampi. Lisäksi kohteelta vajaan puoli kilometriä itäkaakkoon on Oulu 87 Oulunsuu Särkilampi NE kuoppajäännöskohde ja noin kilometri pohjoiseen Oulu 86 Oulunsuu Särkikangas kuoppajäännöskohde.

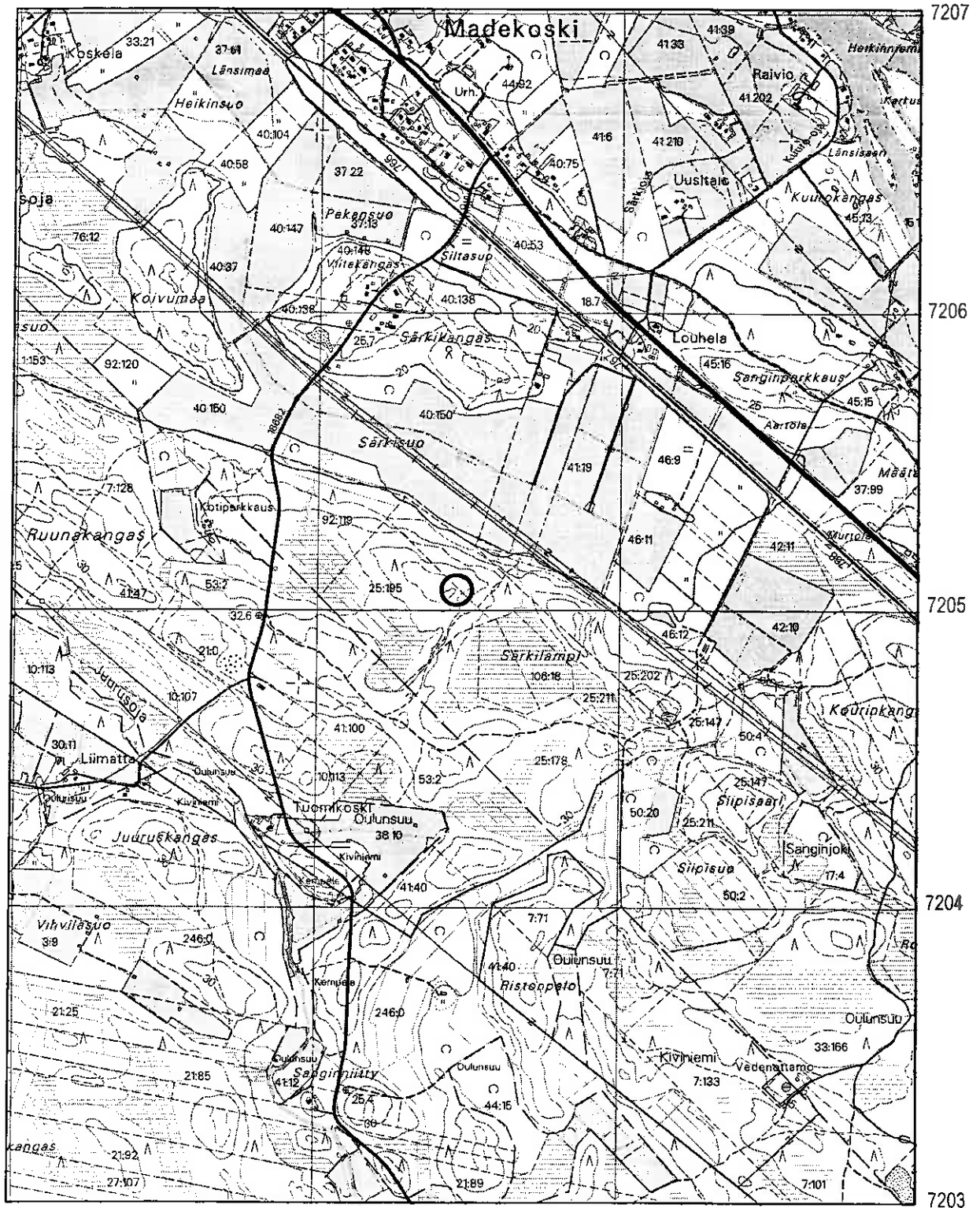
Kohteen kuvaus

Alueella on 46 kuoppajäännöstä, jotka löydettiin ja kartoitettiin vuonna 2000. Tuolloin yhteen kuopista tehtiin koepisto, josta paljastui palaneita kiviä ja hiiltä. Muutamia kuoppia tutkittiin maakairalla ja tulokseksi saatiin selkeä podsoliimaannos, mikä todistaa niiden olevan huomattavan vanhoja. Vuoden 2002 inventoinnissa maakairanäytteitä otettiin lisää ja niistä saatiin samankaltaisia tuloksia. Kuopat ovat muodoltaan suppilomaisia, niiden halkaisijat vaihtelevat 1,5 ja 4 m välillä ja suurimmat ovat jopa yli metrin syvyisiä. Ulkoasu on hyvin maaton ja kuoppia voikin muotonsa perusteella pitää selkeinä kuoppajäännösinä. Palaneiden kivien ja hiilen perusteella voidaan olettaa, että ainakin osa niistä on keittokuoppia. Tulkintaa tukee myös sijainti ja maaston topografia, sillä suurin osa Oulujoen alueella tunnetuista keittokuoppakohteista sijoittuu vastaavan tyyppisille rinteille ja samoille rannankorkeuksille. Kohde on toistaiseksi laajin Oulujokilaaksosta tunnettu kuoppajäännöskohde ja mikäli se oletetaan rantasidonaiseksi se ajoittuu rannansiirtymiskronologian mukaan varhaismetallikauteen.

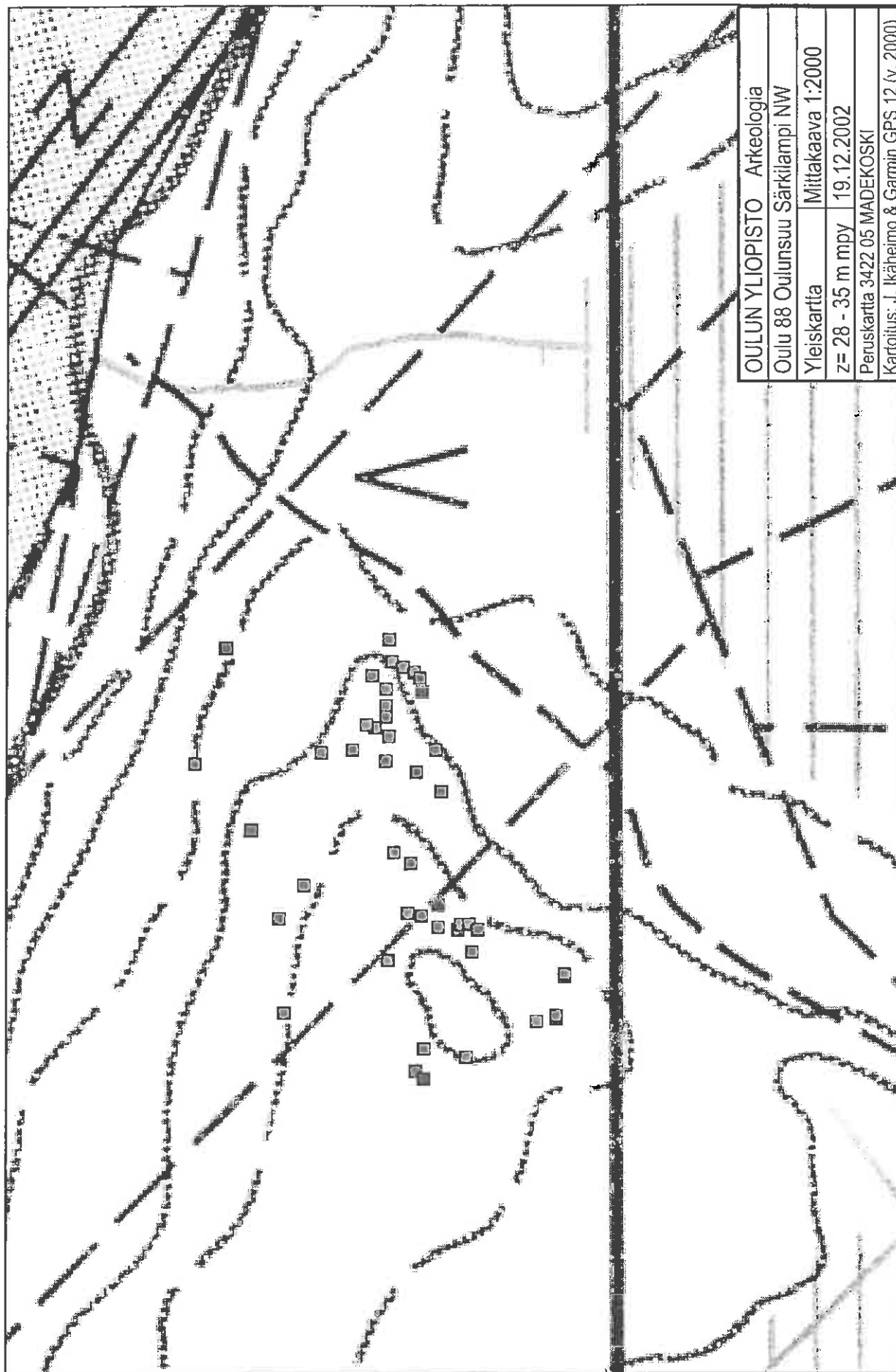
	x	y		x	y		x	y
1.	7205 079	3437 560	17.	7205 129	3437 499	33.	7205 067	3437 409
2.	7205 075	3437 558	18.	7205 104	3437 527	34.	7205 062	3437 464
3.	7205 071	3437 556	19.	7205 093	3437 528	35.	7205 068	3437 468
4.	7205 080	3437 568	20.	7205 081	3437 524	36.	7205 062	3437 472
5.	7205 069	3437 554	21.	7205 070	3437 520	37.	7205 055	3437 463
6.	7205 068	3437 549	22.	7205 061	3437 513	38.	7205 054	3437 465
7.	7205 063	3437 528	23.	7205 073	3437 469	39.	7205 051	3437 465
8.	7205 080	3437 533	24.	7205 072	3437 487	40.	7205 048	3437 463
9.	7205 085	3437 536	25.	7205 078	3437 491	41.	7205 050	3437 455
10.	7205 081	3437 544	26.	7205 110	3437 479	42.	7205 020	3437 431
11.	7205 086	3437 555	27.	7205 119	3437 467	43.	7205 020	3437 432
12.	7205 138	3437 565	28.	7205 117	3437 433	44.	7205 027	3437 430
13.	7205 081	3437 550	29.	7205 080	3437 452	45.	7205 017	3437 446
14.	7205 081	3437 540	30.	7205 070	3437 412	46.	7205 017	3437 447
15.	7205 088	3437 537	31.	7205 067	3437 420			
16.	7205 149	3437 523	32.	7205 052	3437 417			

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 88 Oulunsuu Särkilampi NW. x = 7205 017-149; y = 3437 409-568; z = n. 28-35. Maarakenteet. Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI

OULU 89 KIVINIEMI RUUNAKANGAS SE

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	maarakenteet
Tyyppin tarkenne:	kuopat
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	2
Peruskartta	3422 05 MADEKOSKI
Koordinaatit:	x = 7205 028-031; y = 3436 413-416; z = 30
Koordinaattiselite:	ääripisteet
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	noin 10 x 10 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 11,8 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Kiviniemi
Tila 1:	41:47
Omistajat 1:	Nieminen Eiro / Pakonen Hilja
Osoitteet 1:	Sanginsaarentie 9, 90310 OULU / Syrjäkatu 10 as. 39, 90140 OULU
Lisätietoja:	omistajille lähetetty kopio tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
J. Ikäheimo	tarkastus ja alustava raportti 2000

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil.yo Antti Krapu 19.9.2002
Karttaotteet:	3422 05 Madekoski, 1:20 000. Helsinki 1996.
Diat:	25242, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Ruunakankaan kaakkoisosassa olevan kivirakan eteläpuolella on kaksi pienehköä kuoppajäännöstä. Kuopat ovat niistä löytyneiden palaneiden kivien perusteella tulkittavissa keittokuopiksi. Kuoppien halkaisijat ovat 2,5 m luokkaa ja syvyydet alle puoli metriä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Oulun keskustasta vajaan 12 km kaakkoon on Ruunakangas -niminen laaja luode-kaakko -suunnassa noin kilometrin pituinen kivinen moreenimuodostuma, jonka kaakkoislaella olevan kivirakan eteläpuolella sijaitsee kaksi kuoppajäännöstä. Kankaan itäpuolella on vajaan puolen kilometrin päässä Madekoskelta Juurussuolle vievä tie. Ruunakankaan etelälaita on varsin jyrkkäpiirteistä ja kivistä, kun taas rinteet ovat pohjoispuolella huomattavasti loivempia. Ruunakankaan kaakkoispäätä peittää keskisuurta mäntyä kasvava harvennettu kangasmetsä, jonka aluskasvillisuuden muodostavat puolukka, sammalet ja jäkälät.

Kohteelta Ruunakangas SE noin 500 m luoteeseen on Ruunakankaan toinen kuoppajäännöskohde Oulu 90 Kiviniemi Ruunakangas, joka sijaitsee samalla korkeudella merenpinnasta eli noin 30 m mpy. Lähistöllä on myös muita kuoppajäännöskohdeita Särkilampi NE ja Särkilampi NW reilun kilometrin itään ja Särkikankaan kuoppajäännöskohde noin 1,5 km koilliseen.

Kohteen kuvaus

Ruunakangas SE:n kaksi kuoppajäännyttä sijaitsee tarkalleen kankaan kaakkoispäässä olevasta kivirakasta noin 50 m etelään lähellä etelämpänä olevaa kankaan jyrkähköä laitaa. Molempiin kuoppiin tehtiin koepistot ja niistä paljastui palaneita kiviä ja paksuhko huuhtoutumiskerros, mikä antaa aiheen tulkita ne keittokuopiksi. Tulkintaa tukee kuoppien sijainti kankaan reunan ja kivirakan läheisyydessä. Kuoppien tienoilla kangas ei ole ihan yhtä kivistä kuin muualla.

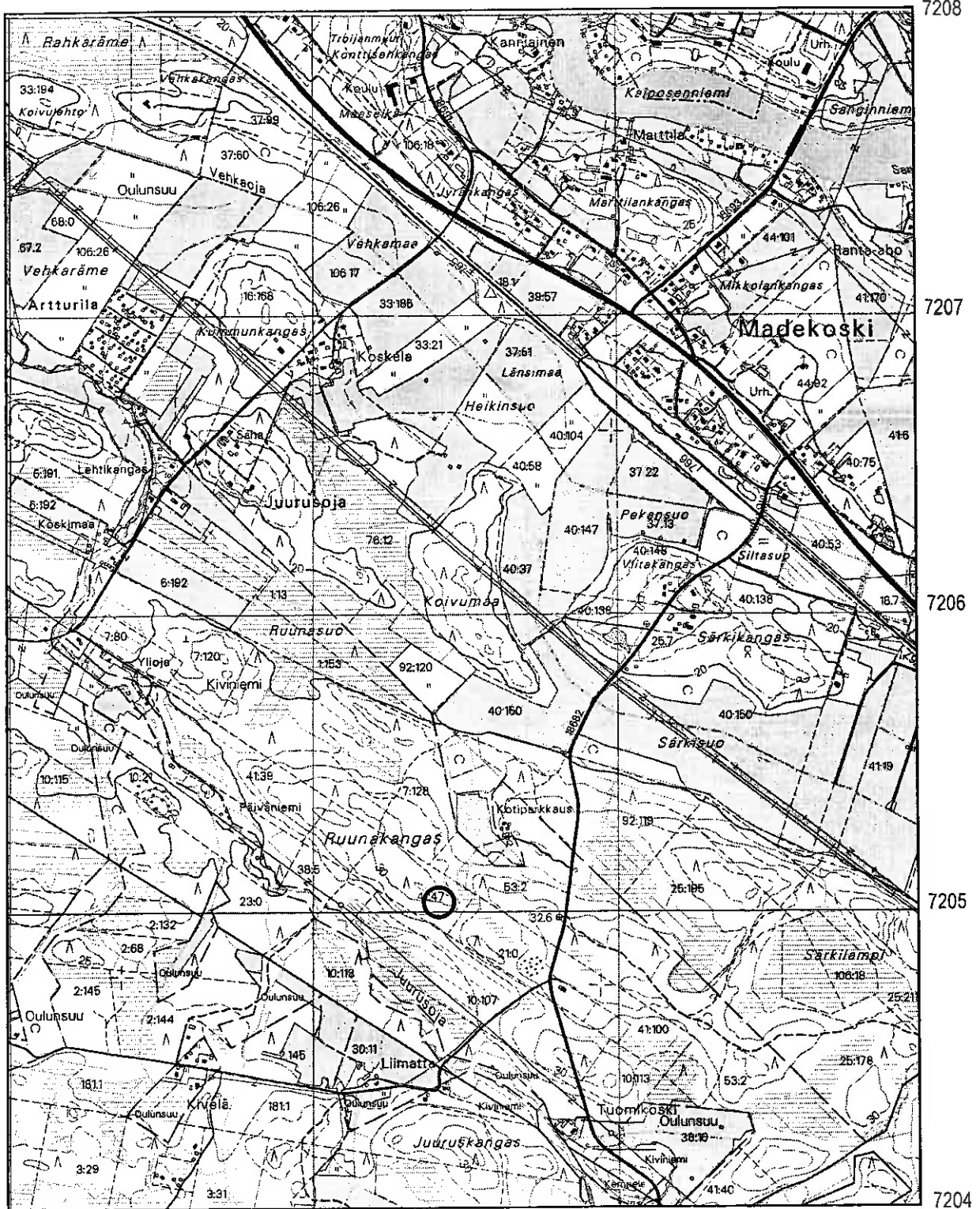
Kuoppa 1 (x=7205 031,y=3436 413) on muodoltaan pyöreä, suppilomainen ja loivapiirteinen. Halkaisija on 2,5 m ja syvyys 45 cm.

Kuoppa 2 (x=7205 028,y=3436 416) sijaitsee muutaman metrin edellisestä kaakkoon ja muistuttaa sitä ulkomuodoltaan. Halkaisija on 2,25 m ja syvyys 40 cm.

Jos kuopat tulkitaan rantasidonnaisiksi, niin ne ajoittuvat rannansiirtymiskronologian mukaan varhaismetallikauteen.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 89 Kiviniemi Ruunakangas SE. x = 7205 028-031; y = 3436 413-416; z = 30. Maarakenteet.
Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI

OULU 90 KIVINIEMI RUUNAKANGAS**PERUSTIEDOT**

MJ-tyyppi: maarakenteet
 Tyypin tarkenne: kuopat
 Ajoitus: varhaismetallikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 6
 Peruskartta: 3422 05 MADEKOSKI
 Koordinaatit: x = 7205 286-307; y = 3436 086-115; z = n. 30
 Koordinaattiselite: ääripisteet
 Maastomerkintä: ei merkitty
 Pinta-ala: noin 40 x 30 m
 Etäisyystieto: Oulun Tuomiokirkosta noin 11,5 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä: Kiviniemi
 Tila 1: 38:5
 Omistaja 1: Oulun kaupunki
 Osoite 1: PL 1, 90015 OULUN KAUPUNKI
 puh. 08 – 558410 (keskitetyt vaihepalvelut)
 Lisätietoja: omistajalle lähetetty kopio inventointiraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:
 J. Ikäheimo tarkastus ja alustava raportti 2000

INVENTOINTI 2002

Aika: fil.yo Antti Krapu 23.9.2002
 Karttaotteet: 3422 05 Madekoski, 1:20 000. Helsinki 1996.
 Diat: 25247, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Ruunakankaan keskiosan korkeimmalla kohdalla olevan kivirakan etelä- ja lounaispuolella on 6 suurehkoa kuoppajäännöstä. Kuoppien halkaisijat ovat noin 4 m ja syvyydet noin 50 – 70 cm. Palaneiden kivien perusteella ainakin osa niistä on keittokuoppia.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Oulun keskustasta noin 11,5 km kaakkoon on Ruunakangas -niminen laaja luode-kaakko –suunnassa noin kilometrin pituinen kivinen moreenimuodostuma, jonka keskiosan korkeimmalla kohdalla olevan kivirakan etelä- ja lounaispuolella kuoppajäännökset sijaitsevat. Ruunakangas jää Madekoskelta Juurussuolle ja Sääksensuolle menevien teiden väliin vajaan puolen kilometrin päähän etelässä olevasta Oulun ja Muhoksen rajasta. Ruunakankaan etelälaita laskee varsin jyrkästi kohti Juurusoja -nimistä pikku puroa. Kankaan pohjoispuolella maasto on hiukan loivapiirteisempää. Kohteella on suurista männyistä koostuvaa kangasmetsää, jonka aluskasvillisuutta hallitsevat variksenmarja, puolukka, sammalet ja jäkälät. Etelään mentäessä männyt pienenevät ja pohjoisessa on palstarajan toisella puolella suoritettu laajahko avohakkuu.

Kohteelta noin 500 m kaakkoon on Ruunakankaan toinen kuoppajäännöskohde Oulu 89 Kiviniemi Ruunakangas SE, joka sijaitsee samalla korkeudella merenpinnasta eli noin 30 m mpy. Lähistöllä on myös muita kuoppajäännöskohteita Särkilampi NE ja Särkilampi NW vajaan kaksi kilometriä itään.

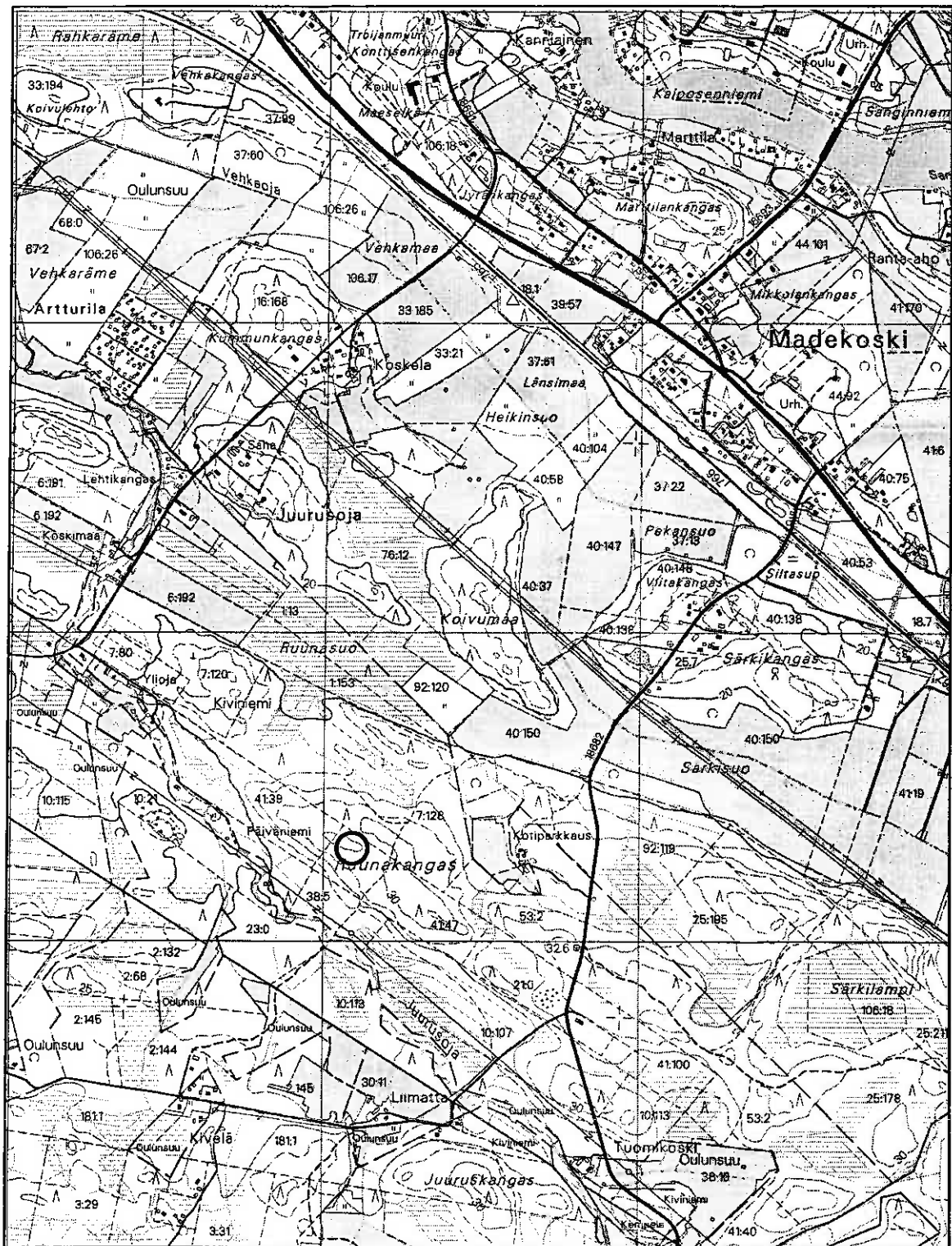
Kohteen kuvaus

Ruunakankaan keskiosan korkeimmalla kohdalla olevan kivirakan läheisyydessä sen etelä- ja lounaispuolella on 6 kuoppajäännöstä. Kuopat ovat halkaisijaltaan varsin suuria eli noin 4 m ja syvyydeltään 50 – 70 cm. Osa kuopista on kaivettu varsin kiviseen moreeniin ja niitä kaikkia peittää paksu sammalikko ja varvikko. Vuoden 2000 tarkastuksen yhteydessä muutamaa tutkittiin koepistolla ja ainakin osa pistossa näkyneistä kivistä oli palaneita. Samankaltaisiin tuloksiin päästiin myös vuoden 2002 inventoinnissa, jolloin koepistoja tehtiin lisää. Osa kuopista on muodoltaan suppilomaisia ja kaikki vahvasti maatuneen oloisia, joten ainakin osaa niistä voidaan pitää keittokuoppina. On myös mahdollista, että jotkut niistä ovat syntyneet kiviaineksen otossa, mutta maakairanäytteissä näkyneet podsolimaannokset todistanevat kuopat kuitenkin paljon vanhemmiksi. Jos kohde oletetaan rantasidonlaiseksi niin se ajoittuu rannansiirtymiskronologian mukaan varhaismetallikaudelle. Kuoppien tarkat koordinaatit selviävät alla olevasta taulukosta.

	x	y		x	y		x	y
1.	7205 293	3436 095	3.	7205 286	3436 102	5.	7205 307	3436 107
2.	7205 289	3436 086	4.	7205 298	3436 108	6.	7205 301	3436 115

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 90 Kiviniemi Ruunakangas. x = 7205 286-307; y = 3436 086-115; z = n. 30. Maarakenteet. Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI

OULU 91 KIVINIEMI RUUNAPALO SE**PERUSTIEDOT**

MJ-tyyppi: maarakenteet
 Tyypin tarkenne: kuopat
 Ajoitus: varhaismetallikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 16
 Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI
 Koordinaatit: x = 7205 712-840; y = 3435 702-739; z = n. 25
 Koordinaattiselite: ääripisteet
 Maastomerkintä: ei merkintää
 Pinta-ala: 130 x 45 m
 Etäisyystieto: Oulun Tuomiokirkosta 11 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä: Kiviniemi
 Tila 1: 7:120 Eerola
 Omistaja 1: Oulun kaupunki
 Osoite 1: PL 1, 90015 OULUN KAUPUNKI
 puh. 08 – 558 410 (keskitetyt vaihdepalvelut)
 Tila 2: 7:128 Juurusoja
 Omistaja 2: Peltola Eero
 Osoite 2: Koivukuja 31, 74700 KIURUVESI
 Lisätietoja: omistajille lähetetty kopio inventointiraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:
 J. Ikäheimo raportoimaton tarkastus kesäkuu 2000
 J. Ikäheimo inv. 26.5.2001; Diat 24187-24192 Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

INVENTOINTI 2001

Aika: kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
 Karttaotteet: 3422 05 Madekoski, 1:20 000. Helsinki 1996.
 Yleiskartta 1:2000

LYHYT KOHDEKuvaus

Kohde sijaitsee Ruunapalo –nimisen, kivisen hiekkamoreenikankaan kaakkoislaidalla noin 11 km Oulun Tuomiokirkosta kaakkoon. Kohteessa on 16 kuoppajäännöstä, jotka sijaintinsa ja paikallisen topografian perusteella ovat todennäköisesti nk. keittokuoppia.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Ruunakangas on laaja luode-kaakko –suuntainen metsäkangas, joka kohoaa Oulujoen eteläpuolella noin 12 km Oulun Tuomiokirkosta kaakkoon. Sen luoteisin – pääkankaasta laajan notkelman erottama – osa on nimeltään Ruunapalo. Notkelmaa, joka lienee avohakattu runsas vuosikymmen sitten, peittää tiheä sekametsä. Sekametsän luoteispuolelle jäävä Ruunapalo on puolestaan kuiva kangas, mistä viimeisen vuoden aikana suoritettujen metsätöiden johdosta on erotettavissa kolme vyöhykettä. Kankaan etelä- ja kaakkoisreuna on avohakattu noin 50 metrin matkalta. Ylempänä rinteessä avohakkuuta seuraa NNE-SSW –suuntainen harvennushakattu vyöhyke, joka levenee kohti pohjois-koillista. Vyöhyke kasvaa hakkuista

huolimatta varsin tiheästi keski-ikäistä mäntyä, kuten myös sen koillispuolelle jäävä hakkaamaton metsäpalsta. Harvennetun alueen raja luoteessa noudattelee palstojen 7:120 ja 7:128 rajaa. Kankaan aluskasvillisuuden muodostavat puolukka, sammaleet ja kanervat. Maaperä on kivistä moreenia. Ruunapalon eteläisemmän harjanteen etelärinteessä voi pyöreiden kuoppajäännösten lähistöllä havaita kaksi muodoltaan epäsäännöllistä, maa-aineksenotossa syntyynyttä kuoppaa.

Kohteen kuvaus

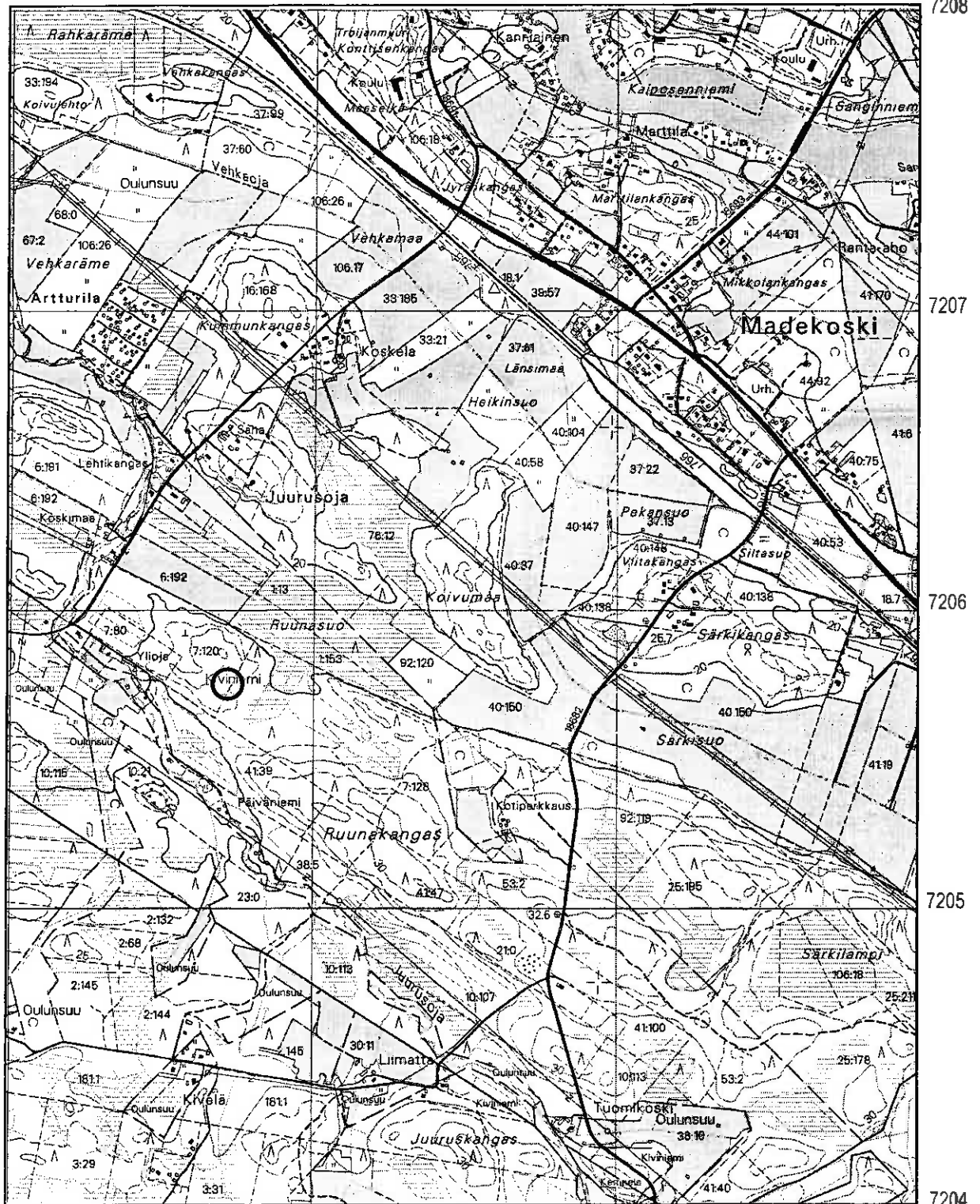
Kohde sijoittuu Ruunapalon kaakkoislaidalle ja se käsittää 16 kuoppajäännöstä. Pääosa kuoppajäännteistä löytyy kankaan eteläosassa olevan harjanteen tuntumasta, suurin osa aivan sen laelta tai etelärinteestä. Pienempi, kahden kuopan muodostama ryvä löytyy matalamman harjanteen laelta noin 90 metriä pääkeskittymästä etelään, missä harvennetun alueen reuna muodostaa (tarkoituksella?) etelää kohti pistävän niemen.

Kohteen suurimmat kuoppajäännökset ovat halkaisijaltaan 2,5-3 metriä ja syvyydeltään 50-70 cm, pienempien halkaisija on 2 metriä ja syvyys noin 50 cm. Kaikki kuopanteet kairattiin, ja niistä löydetty podsolimaannos osoittaa kuopat esihistoriallisiksi. Kaikista koepistetyistä kuopista löytyi palanutta kiveä. Tämän havainnon sekä kohteen sijaintikorkeuden että maaston topografian perusteella kuopat voidaan tulkita varhaismetallikautisiksi keittokuopiksi. Mikäli kohde oletetaan rantasidonlaiseksi, sen ajoitus on noin 700 eKr., kun laskennassa käytetään FL Jari Okkosen laatimaa maankohoamisen referenssikäyrää Oulun seudulle. Yksittäisten kuoppajäännösten sijainti on esitetty kasvavan x-koordinaatin mukaisesti seuraavassa taulukossa (tarkkuus ± 5 m):

	x	y		x	y		x	y
1.	7205 712	3435 728	7.	7205 796	3435 724	13.	7205 812	3435 720
2.	7205 712	3435 732	8.	7205 799	3435 717	14.	7205 818	3435 712
3.	7205 787	3435 739	9.	7205 799	3435 718	15.	7205 825	3435 702
4.	7205 790	3435 716	10.	7205 799	3435 720	16.	7205 840	3435 729
5.	7205 796	3435 716	11.	7205 802	3435 725			
6.	7205 796	3435 721	12.	7205 806	3435 720			

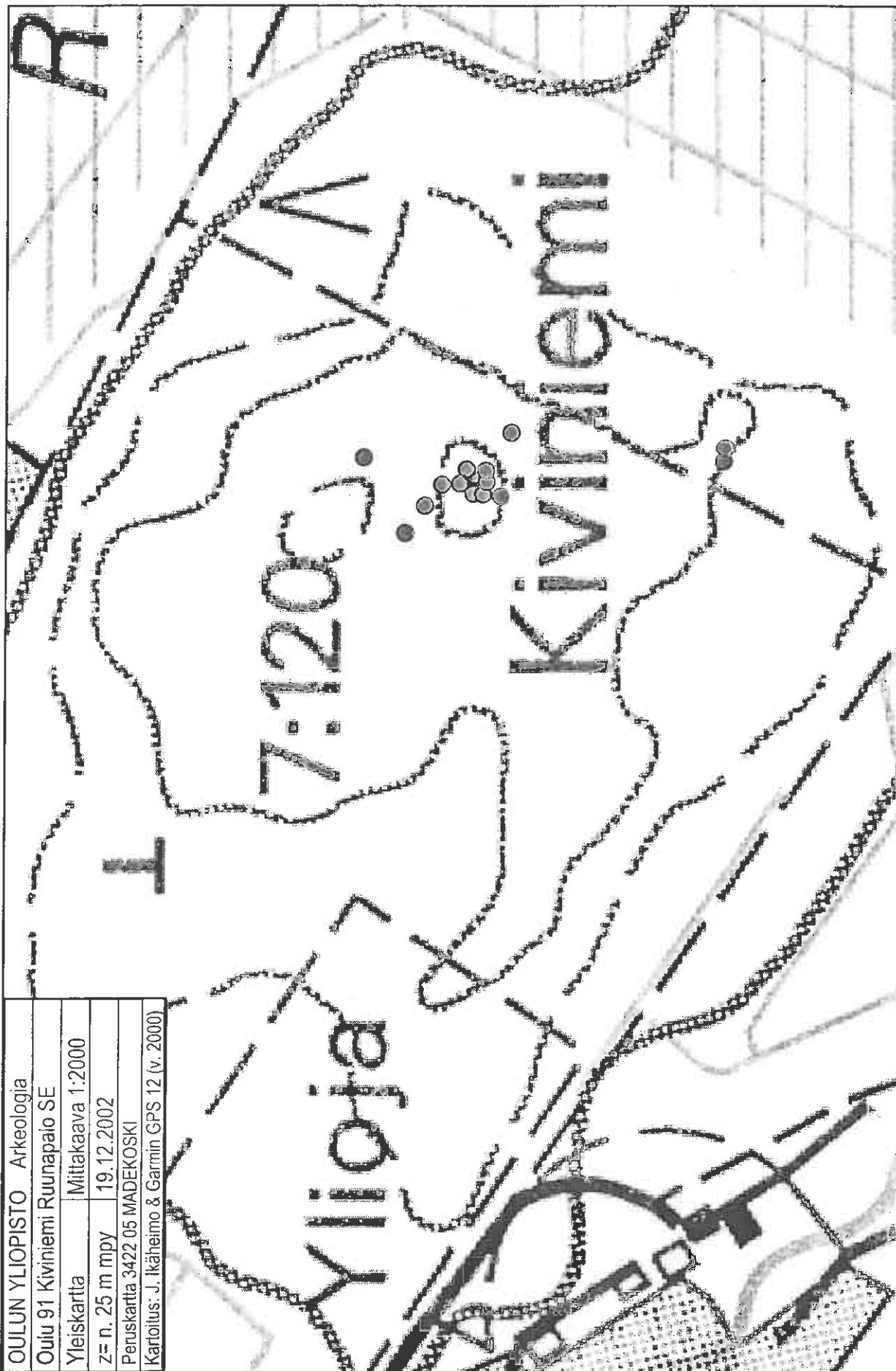
Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 91 Kiviniemi Ruunapalo SE. x = 7205 712-840; y = 3435 702-739; z = 25. Maarakenteet. Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI

OULUN YLIOPISTO Arkeologia
 Oulu 91 Kiviniemi Ruunapalo SE
 Yleiskartta Mittakaava 1:2000
 z= n. 25 m mpy 19.12.2002
 Peruskartta 3422 05 MADEKOSKI
 Kartoitus: J. Ikaheimo & Garmin GPS 12 (v. 2000)

OULU 92 PIKKARALA HANGASKANGAS E

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	asuinpaikat, maarakenteet
Tyyppin tarkenne:	asuinpaikkapinnat, kuopat
Ajoitus:	myöhäiskivi- ja/tai varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	3 + 2
Peruskartta	3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit:	x = 7201 46-63; y = 3442 58-73; z = 30-40
Koordinaattiselite:	ääripisteet
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	noin 160 x 150 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 19 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Pikkarala
Tila 1:	24:2
Omistaja 1:	Optiroc Oy
Osoite 1:	PL 49, 00441 Helsinki
Tila 2:	15:54
Omistaja 2:	Tervaoja Paavo (perikunta); Tervaoja Eeva (yht.henk.)
Osoite 2:	Risukuja 17, 90310

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
J. Ikäheimo	tarkastus 28.4.2000
J. Alakärppä & J.-P. Joonas	koekuopitus 29.5-9.6.2000
J.-P. Joonas & S. Viljanmaa	pintamaan poiston valvonta 1.-3.11.2000
J. Ikäheimo	tarkastus V.-P. Hervan kanssa 25.5.2001 sekä M. Hietalan ja J.-P. Joonan kanssa 1.6.2001
A. Rossi	koekaivaukset 3.-6.6.2002 (kenttäjohtajina J. Ikäheimo ja V.-P. Herva)

INVENTOINTI 2002

Aika:	tutustumiskäynti fil. yo:t Antti Krapu ja Teemu Tiainen 12.9.2002
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996. Yleiskartta 1:1500

LYHYT KOHDEKUVAUS

Hangaskankaan itälaidalla noin 19 km Oulun keskustasta kaakkoon on muinaisjäännösalue, joka käsittää neljä erillistä keskittymää. Alueella on kaksi pienialaista asuinpaikkaa, joista toisen yhteydessä on kuoppajäännös, laajempi noin 30 x 15 m löydöiltään pesäkkeinen asuinpaikka, jolla on havaittu myös jäänteet rakenteettomasta liedestä sekä yksittäinen kuoppajäännös. Hangaskangas E:ltä on löytynyt etupäässä kvartsi-esineitä ja -iskoksia, kiilleliuske- ja orgaanissekoitteista keramiikkaa, palaneita luita ja palaneita kiviä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Hangaskangas on suuri luode-kaakko -suuntainen noin 6 km pitkä ja 1,5 km leveä hiekkakangas. Kohde sijaitsee kankaan itälaidalla sen koilliskulmassa noin 19 km päässä Oulun keskustasta ja noin 100 m päässä Oulu-Kajaani valtatiestä. Alue on jyrkähköä itään viettävää rinnettä, jonka pohjois- ja eteläpuolella on laajat

hiekanottoalueet. Rinteellä on havaittavissa viisto rantaterassi noin 30 metrin korkeudella meren pinnasta, jolta rinne nousee aina 40 – 41 metrissä olevalle laen reunalle. Rinnettä ylös nousee metsäautotie. Alueen puusto on avohakattu ja sen pohjoisosan pintaturve on poistettu koneellisesti.

Hiekkaiselle Hangaskankaalle on muodostunut paljon eri rantavaiheiden törmä ja tuulen kasaamia dyynejä. Kangasta rikkovat lukuisat metsäautotiet, ratsupolut ja soranottoalueet. Hangaskangas on muodostanut varhaisella pronssikaudella suuren saaren silloisen Oulujoen suistoon. Kankaan muista muinaisjäänöksistä lähin on noin 1,2 km etelään sijaitseva varhaispronssikautinen polttohautaus (Oulu 51 Pikkarala Hangaskangas).

Kohteen kuvaus

Hangaskangas E:n muinaisjäänökset koostuvat kahdesta pienialaisesta asuinpaikasta, joista toisen yhteydessä on kuoppajäänös, laajemmasta noin 30 x 15 m löydöiltään pesäkkeisestä asuinpaikasta, jolla on havaittu myös jäänteet rakenteettomasta liedestä sekä yksittäisestä kuoppajäänöksestä. Ensimmäiset havainnot muinaisjäänöksistä tehtiin huhtikuussa 2000 ja koska alueelle oli suunniteltu soranottoa tehtiin avohakatulla kolmiomaisella 2,5 ha alalla harvahko koekuopitus 20 m välein jo samana kesänä. Tässä koekuopituksessa havaittiin kankaan laella yksittäinen kuoppajäänös (kuoppa 1), alueen eteläosassa pienialainen asuinpaikka (asuinpaikka 1) ja alueen itäosassa pienialainen asuinpaikka, johon liittyy kuoppajäänös (asuinpaikka 2 ja kuoppa 2). Alueen pohjoisosassa ei koekuopituksessa havaittu selkeitä esihistoriallisia jäänteitä, joten soranotto pääsi siellä käynnistymään pintamaan poistolla marraskuussa 2000, jota valvottaessa havaittiin kuitenkin asuinpaikkalöytöjä ja lieden jäänteet (asuinpaikka 3). Vuonna 2001 tarkastettiin kuorittu alue ja asuinpaikka 3 uudelleen ja siellä havaittiin asuinpaikkalöytöjä pesäkkeisesti huomattavasti laajemmalla 30 x 15 m alueella. Asuinpaikkaa 2 ja kuoppaa 2 on lisäksi tutkittu koekaivauksin kesäkuussa 2002.

ASUINPAIKKA 1

Asuinpaikka 1 (x=7201 46,y=3442 69,z=38-40) sijaitsee aivan avohakatun alueen eteläosassa kankaan laen reunalla kohteen eteläpuolella olevan vanhan soranottoalueen laidan tuntumassa. Paikalta löytyi kvartsi-iskoksia kesän 2000 tarkastuksessa ja koekuopituksessa. Koekuopituksen löydöt keskittyivät yhteen kuoppaan, jonka läheisyyteen tehdyistä kuudesta muusta ei löytynyt mitään lukuun ottamatta yhtä, jossa havaittiin palaneita kiviä. Havainnot ovat tulkittavissa pienialaiseksi asuinpaikaksi, jota hiekanotto on saattanut tuhota osittain. Asuinpaikka sijoittuu rannansiirtymiskronologian mukaan myöhäiskivikauden ja varhaismetallikauden vaihteen tienoille.

KUOPPA 1

Kuoppa 1 (x=7201 50,y=3442 67,z=40) sijaitsee kankaan laella reilut 40 m asuinpaikalta 1 pohjois-luoteeseen. Kuoppajäänös on halkaisijaltaan 2 m ja syvyydeltään 30 cm oleva painauma, joka tulkittiin kesällä 2000 tehdyn koekuopan perusteella keittokuopaksi. Kuoppajäänöksen keskeltä paljastui noin 50 cm paksu huuhtoutumiskerros sekä hiiliä ja palaneita kiviä. Rannansiirtymiskronologian mukaan kuoppa ajoittuu myöhäiskivikauden ja varhaismetallikauden vaihteen tienoille.

ASUINPAIKKA 2 JA KUOPPA 2

Asuinpaikka 2 ja kuoppa 2 (x=7201 56,y=3442 73,z=30) sijaitsevat 30 m mpy olevalla hieman viistolla rantaterassilla aivan rinteelle nousevan metsäautotien länsipuolella. Asuinpaikka 1 ja kuoppa 1 ovat paikalta noin 60 ja 100 m lounaaseen ja Oulu-Kajaani valtatie noin 100 m koilliseen. Vuosien 2000 koekuopituksen ja 2002 koekaivausten perusteella kuopan 2 funktio on jäänyt vielä epäselväksi, mutta asuinpaikkaa 2 voidaan pitää pienialaisena ja tilapäisenä pysähdyspaikkana. Suurilta osin kuoppajäänöksen laidalta tehdyt asuinpaikkalöydöt koostuvat etupäässä kiilleliuske- ja orgaanisesekoitteisesta keramiikasta, kvartsi-iskoksista ja –esineistä, palaneista luista ja palaneista kivistä. Rannansiirtymiskronologian mukaan paikka ajoittuu varhaismetallikauteen.

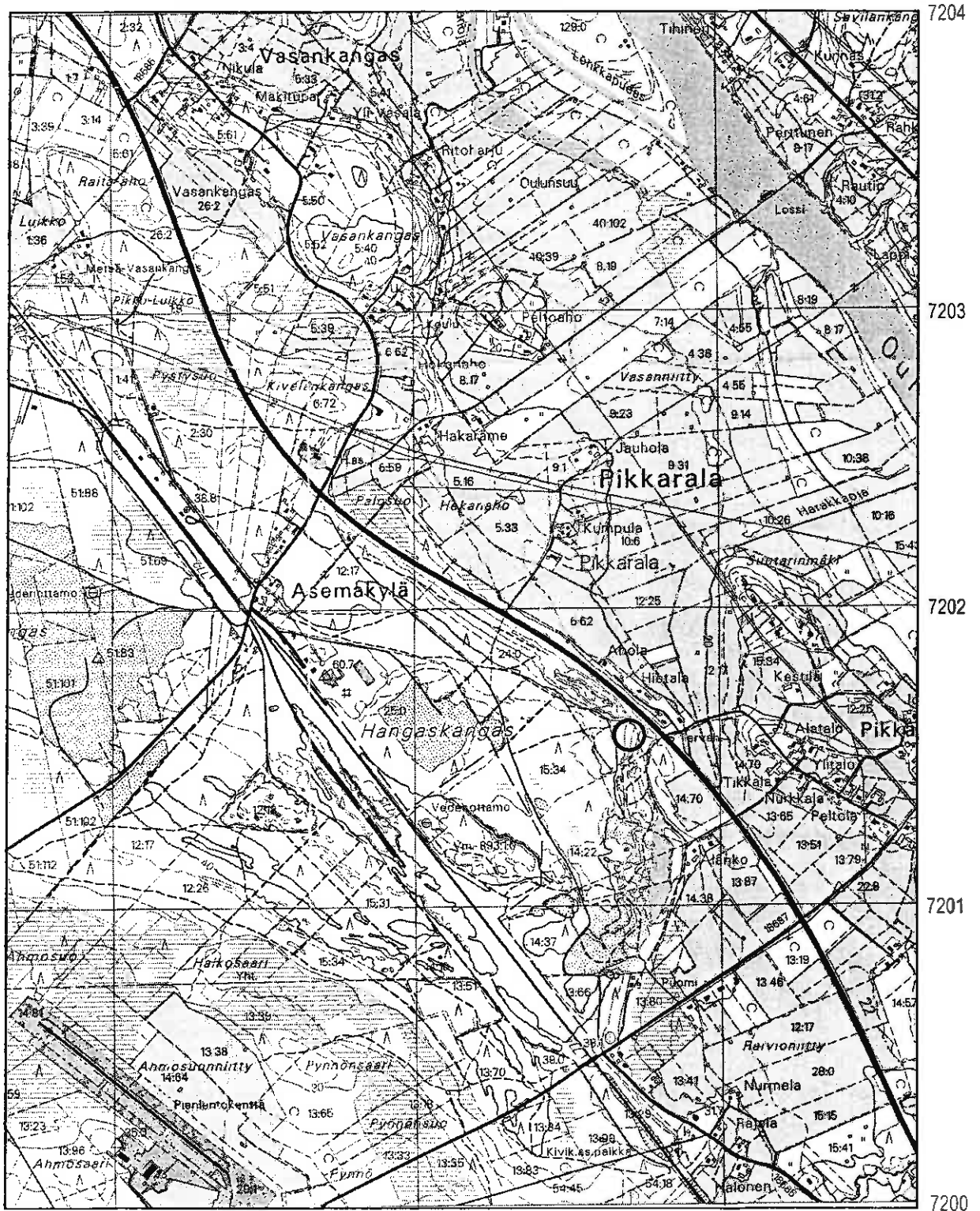
ASUINPAIKKA 3

Asuinpaikka 3 (x=7201 60-63,y=3442 58-61,z=40) sijaitsee soranottoa varten kuoritulla alueella kankaan laella noin 80 m kuopalta 1 luoteeseen vajaat 20 m pohjoispuolella olevan sorakuopan laidasta. Asuinpaikka koostuu pintamaan poistoa marraskuussa 2000 valvottaessa havaitusta liedestä ja pesäkkeisistä palaneen luun ja palaneiden kivien löytökeskittymistä noin 30 x 15 m alueella, jotka havaittiin kesän 2001 tarkastuksessa. Liesi kaivettiin valvonnan yhteydessä marraskuussa 2000 ja siinä havaittiin kooltaan noin 1,5 x 6 m oleva likamaa-alue, palaneita kiviä ja palaneita luita. Ympäristössä havaittiin myös kvartssia ja pieni liuskekivinen tasataltta. Ainakin kaksi vuonna 2001 havaituista löytökeskittymistä voi olla myöskin liesiä. Asuinpaikka on suurimmilta osiltaan tuhoutunut soranottoa varten tehdyssä pintamaan poistossa. Asuinpaikka sijoittuu rannansiirtymiskronologian mukaan myöhäiskivikauden ja varhaismetallikauden vaihteen tienoilte.

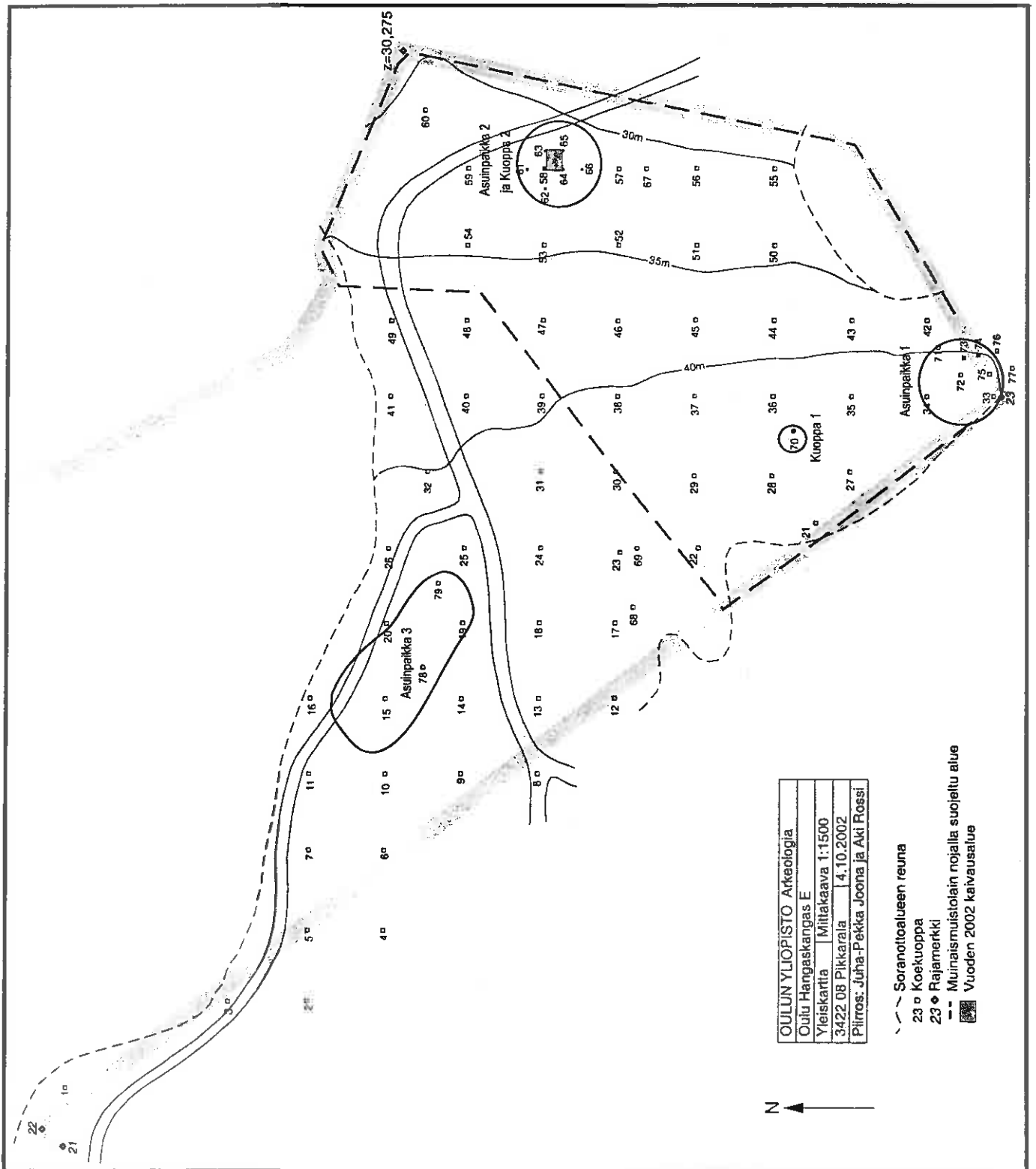
Vuoden 2002 inventoinnissa asuinpaikka 3:n kuntoon käytiin tutustumassa ja paikalla havaittiin selkeitä palaneiden luiden ja palaneiden kivien keskittymiä sekä kvartsi-iskoksia. Sorakuopan laita on edelleen yli 15 m päässä pohjoisimmista asuinpaikkalöydöistä.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 92 Pikkarala Hangaskangas E. x = 7201 46-63; y = 3442 58-73; z = 30-40. Asuinpaikat ja maarakenteet.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 95 PIKKARALA EHTIÄISENTIE N

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:	asuinpaikkapinnat
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka:	2/3
Lukumäärä:	1
Peruskartta	3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit:	x = 7200 804; y = 3445 190; z = 32,5
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatti
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	noin 5 x 4 metriä
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta 21 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Pikkarala
Tila 1:	17:3 Tapanila
Omistaja 1:	Karhu Juho
Osoite 1:	Toivasentie 28, 90650 OULU
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio vuoden 2001 tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:	
J. Ikäheimo	tark. 21.5.2001; Diat 24364-24368, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio KM 32708: 1-2

INVENTOINTI 2002

Aika:	kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde on irtolöytöjen perusteella paikallistettu varhaismetallikautinen asuinpaikkapinta, joka sijaitsee Oulujoen pohjoispuolella, lähellä Oulun kaupungin ja Muhoksen kunnan rajaa, noin 200 metriä Ehtiäisentiestä pohjoiseen. Asuinpaikkapinnan laajuus on noin 5 x 4 metriä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Kiinteä muinaisjäänne sijaitsee Oulujoen pohjoispuolella, lähellä Oulun kaupungin ja Muhoksen kunnan rajaa, noin 200 metriä Ehtiäisentiestä pohjoiseen. Kohteessa on loivasti länteen viettävä rinne, jonka kasvustossa on erotettavissa neljä pohjois-etelä -suuntaista vyöhykettä. Alimpana lännessä on tiheä mäntytaimikko ja sen yläpuolella kapea, aukkohakattu ja laikutettu alue. Sitä korkeammalla kasvaa harvennettu männikkö, missä puiden välit on laikutettu. Kankaan laki on puolestaan koskematon kivinen mäntykangas. Aluskasvillisuuden muodostavat puolukka, palleroporonjäkälä ja sammaleet. Maaperä on hiekkamoreenia, jonka seassa on harvakseltaan hevosenpään kokoisia kiviä.

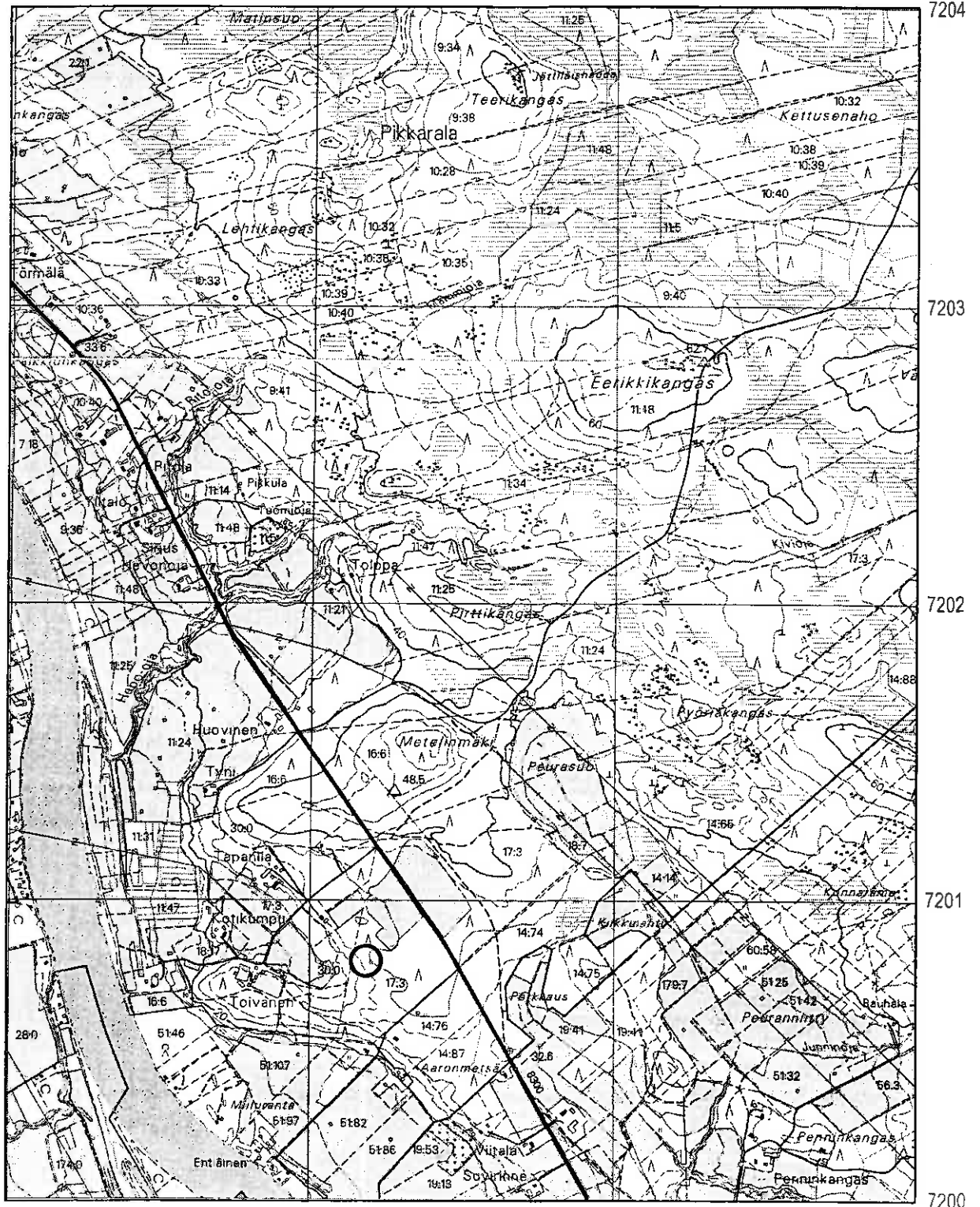
Kohteen kuvaus

Asuinpaikka paikallistettiin harvennetun männikön vyöhykkeeltä, missä kolmen maanpinnan rikkoneen laikun alueelta löytyi puolensadan kvartsi-iskoksen lisäksi tasakantainen nuolenkärki, kaapimeksi tunnistettu piiesine ja pieni palaneen kiven pala. Esineet otettiin talteen, iskokset jätettiin paikalleen. Asutusmerkit keskittyvät 5 x 4

metriä laajalle pohjois-etelä -suuntaiselle alueelle, joka näyttää tasatulta muttei kuitenkaan varsinaiselta asumusraiviolta. Ympäristössä vastikään suoritettua laikutuksen perusteella, kohdetta tuskin uhkaa lähitulevaisuudessa mikään.

Luokitusehdotus

Luokka 2/3. Osittain tuhoutunut kohde, jonka laadun ja laajuuden tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 95 Pikkarala Ehtiäisentie N. x = 7200 804; y = 3445 190; z = 32,5. Asuinpaikat.
 Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 96 PIKKARALA EHTIÄISENTIE S

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi: asuinpaikat, maarakenteet
 Tyypin tarkenne: asuinpaikkapinnat, kuopat
 Ajoitus: varhaismetallikautinen
 Rauhoitusluokka: 2/3
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: 3422 08 PIKKARALA
 Koordinaatit: x = 7200 571-627; y = 3445 359-405; z = 32,5-35
 Koordinaattiselite: ääripisteet
 Maastomerkintä: ei merkintää
 Pinta-ala: noin 55 x 45 metriä
 Etäisyystieto: Oulun Tuomiokirkosta 21 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä: Pikkarala
 Tila 1: 14:96 Metsä-Pikkarainen
 Omistaja 1: Vanhala Terho ja Helka
 Osoite 1: Salaattikuja 14, 90460 OULUNSALO
 p. 08 – 521 1254
 Lisätietoja: omistajalle lähetetty kopio vuoden 2001 tarkastusraportista

ARKISTOTIEDOT

Aiemmat tutkimukset/löydöt:
 J. Ikäheimo tark. 21.5.2001; Diat 24369-24373, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio
 KM 32709: 1-7

INVENTOINTI 2002

Aika: kohdetta ei tarkastettu vuoden 2002 inventoinnissa
 Karttaotteet: 3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde on irtolöytöjen perusteella paikallistettu varhaismetallikautinen asuinpaikkapinta, joka sijaitsee Oulujoen pohjoispuolella, lähellä Oulun kaupungin ja Muhoksen kunnan rajaa, Ehtiäisentien eteläpuolella avautuvalla hakkuuaukealla. Merkkejä esihistoriallisesta asutuksesta tuottaneen alueen laajuus on noin 55 x 45 metriä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Kohde sijaitsee Oulujoen pohjoispuolella, lähellä Oulun kaupungin ja Muhoksen kunnan rajaa, Ehtiäisentien eteläpuolella avautuvalla hakkuuaukealla. Vaalantien lounaispuolelle sijoittuva, mitoiltaan noin 200 x 200 metrinen hakkuuaukea, lienee syntynyt kahdessa vaiheessa vuoden 2000 aikana. Aukea on laikutettu auki koko laajuudeltaan ja maaperän voidaan siksi todeta vaihtelevan keskihiekasta karkeaan soraan. Maasto on pääasiassa kuivaa kangasta, joka viettää kohti etelää ja itää. Vaalantien lähellä maastoa voi luonnehtia soistuvaksi. Lounaassa alue rajautuu vastikään raivattuun ajopolkuun. Aukealle on jätetty noin 10 metrin välein siemenpuuksi keski-ikäisiä mäntyjä. Aluskasvillisuuden kohteessa muodostavat erilaiset sammaleet, variksenmarja ja palleroporonjäkälä. Lähellä kankaan lounaisreunaa on karkeasti ottaen pohjois-etelä -suuntainen rantavalli, joka kääntyy asteittain kohti Vaalantietä muodostaen pienen, kohti etelää pistävän niemekkeen.

Kohteen kuvaus

Kohde on varhaismetallikautiseksi asuinpaikaksi sikäli poikkeuksellinen, että löytöjä on tehty laajalta alueelta ja usealta eri korkeudelta. Tämä voi tosin johtua siitä, että laikutuksen ansiosta aineiston levintää on voitu tarkastella poikkeuksellisen laajalta alueelta. Tärkeimpinä löytöinä mainittakoon tasakantainen kvartsinuolenkärki, vastaavan nuolenkärjen teelmän katkelma sekä lukuisat kvartsikaapimet. Löytöjen ja laatu selviävät alla olevasta luettelosta. Maininnan arvoista on, että löytöjä tehtiin sekä kankaan korkeimmalta kohdalta, että myös sen länsilaidalta, rantavallin alapuolelta. Löytöjen pesäkkeisyyden vuoksi on ajateltavissa, että paikalla olisikin useampi eriaikainen asuinpaikkapinta. Lisäksi kohteessa ($x = 7200\ 581$; $y = 3445\ 388$) on yksi asuinpaikkakuoppa, jonka halkaisija on noin 2 metriä ja syvyys 50 cm. Koska alueen puusto on hakattu ja maaperä käännetty, siellä tuskin tullaan lähitulevaisuudessa suorittamaan lisää metsänparannukseen liittyviä toimenpiteitä.

SIJAINTI

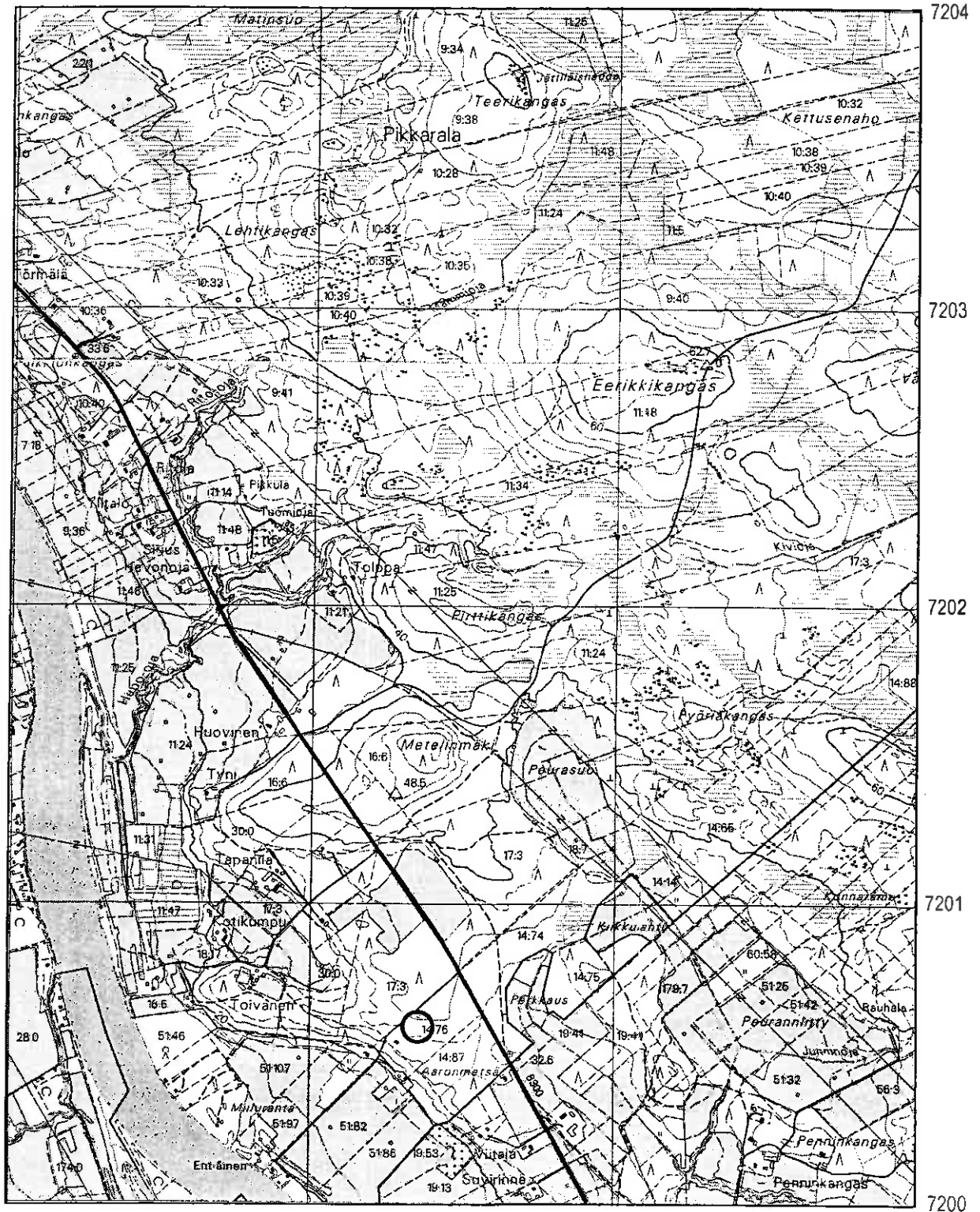
- 1) $x = 7200\ 571$; $y = 3445\ 372$
- 2) $x = 7200\ 598$; $y = 3445\ 405$
- 3) $x = 7200\ 609$; $y = 3445\ 395$
- 4) $x = 7200\ 611$; $y = 3445\ 404$
- 5) $x = 7200\ 614$; $y = 3445\ 360$
- 6) $x = 7200\ 616$; $y = 3445\ 393$
- 7) $x = 7200\ 627$; $y = 3445\ 397$

LAATU

- kvartsikaavin ja -iskoksia
- kvartsikaavin, -esine ja iskoksia
- kvartsi-iskoksia ja kaksi raaka-ainekappaletta
- tasakantaisen nuolenkärjen teelmä
- kvartsi-iskoksia
- tasakantainen kvartsinuolenkärki, kvartsiesine ja palanutta kiveä
- kvartsikaavin

Luokitusehdotus

Luokka 2/3. Osittain tuhoutunut kohde, jonka laadun ja laajuuden tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 96 Pikkarala Ehtiäisentie S. x = 7200 571-627; y = 3445 359-405; z = 32,5-35. Asuinpaikat.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 97 OULUNSUU PILPASUO W

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:	asuinpaikkapinnat
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Peruskaritta	3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit:	x = 7208 391; y = 3441 720; z = 35
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatit
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	15 x 10 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 14 km itäkaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Oulunsuu
Tila 1:	47:27
Omistaja 1:	Oulun ev. lut. seurakunnat
Osoite 1:	Isokatu 9, 90100 OULU
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio tarkastusraportista

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil. yo Antti Krapu 5.9.2002; FL Janne Ikäheimo, fil. yo Antti Krapu sekä FT Kirsti Paavola 20.9.2002
Löydöt:	KM 33365
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.
Diat:	25209, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Pilpasuon länsipuolella noin 2 km Pilpajärvestä länteen sijaitsee laaja hiekkainen Pilpakangas. Pilpakankaasta itään työntyvän niemen kärjessä olevalla metsäautotien levikkeellä näkyy tienpinnassa kvartseja. Paikka on vajaan metrin Pilpasuota korkeammalla noin 10 m päässä suon laidasta. Kvartsi-iskokset muodostavat suppean 15 x 10 m keskittymän. Lisäksi havaittiin koepistosta palaneita kiviä. Alue on kuivaa mäntykangasta.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Pilpakangas on laaja hiekkainen mäntykangas, joka sijoittuu Pilpasuon ja Sanginjoen väliin. Pilpakankaan itä- ja pohjoisosat rajautuvat puuttomaan Pilpasuohon niin että kankaan reunalla on havaittavissa kahdesta kolmeen päällekkäistä rantaterassia, joita peittää keskisuuri männikkö, puolukka, kanerva ja jäkälä. Pilpasuo W asuinpaikka sijoittuu Pilpakankaasta itään työntyvän niemen kärkeen aivan Pilpasuon rannassa olevalle tasanteelle. Tasanteelta nousee selvä korkeamman rantavaiheen törmä. Maaperä on hienoa hiekkaa.

Pilpakangas on muodostanut varhaismetallikaudella suuren saaren Oulujoen suistoon merenpinnan ollessa vajaat 35 m nykyistä korkeammalla. Kankaalla sijaitsee Pilpasuo W asuinpaikan lisäksi toinen varhaismetallikautinen asuinpaikka noin 1 km etelään (Oulu 98 Oulunsuu Pilpasuo SW). Ala-Korkiakankaan röykkiöt (Oulu 4 Oulunsuu Ala-Korkiakangas) sijaitsevat kohteelta noin 0,8 km itäkoilliseen Pilpasuon keskellä olevalla metsäsaarekkeella.

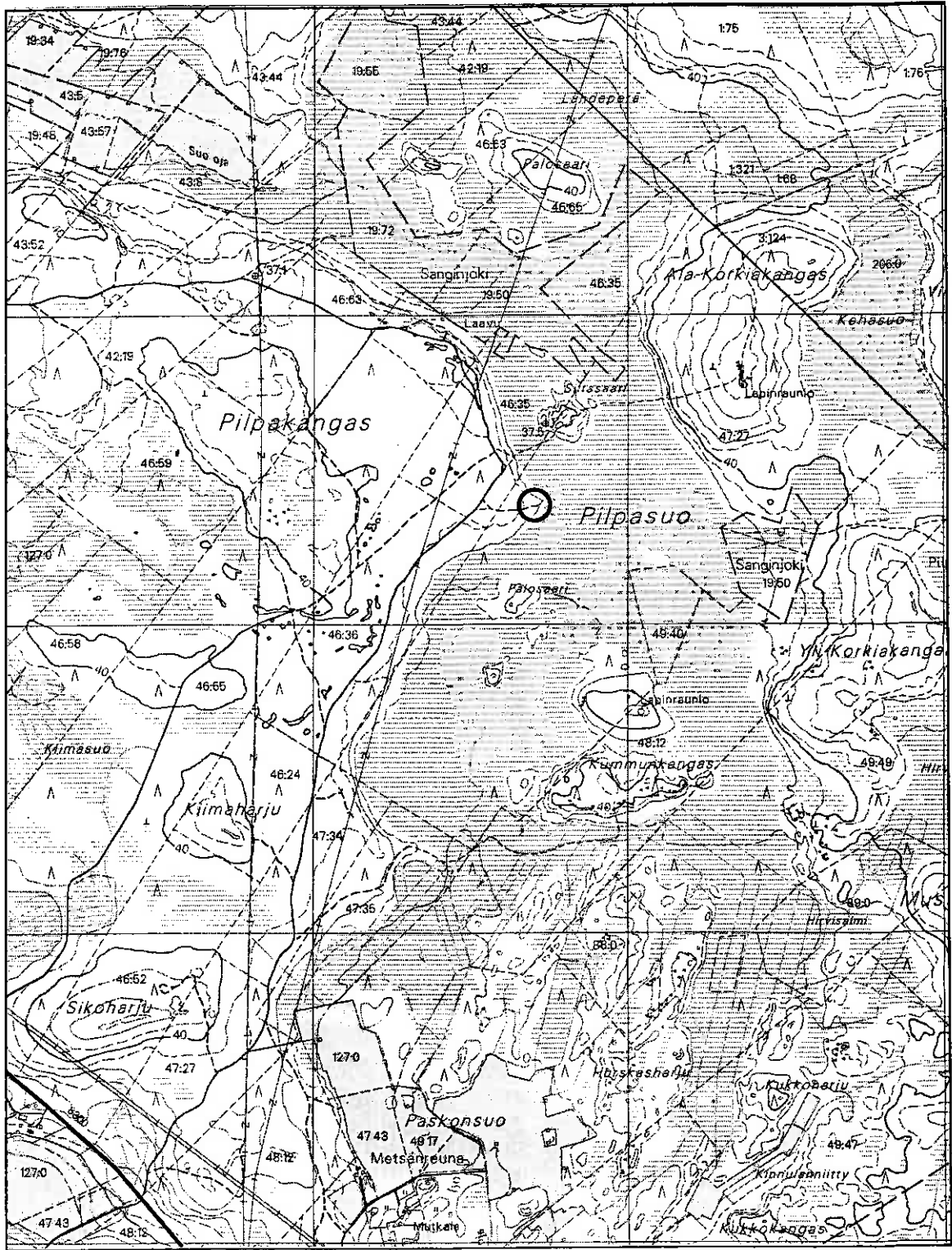
Kohteen kuvaus

Asuinpaikka havaittiin metsäautotien päässä olevan levikkeen pinnassa näkyvien kvartsi-iskosten perusteella inventoinnin yhteydessä 5.9.2002. Iskoksia näkyi paikalla 15 kappaletta noin 15 x 10 m alueella ja niistä muutamia poimittiin talteen. Paikka sijaitsee noin 10 m päässä suon laidasta vajaan metrin suota korkeammalla, suon ja siitä nousevan noin kolmen metrin korkuisen rantatörmän väliin jäävällä tasaisella alueella. Ympäristöön tehtiin runsaasti koepistoja kohteen laajuuden selvittämiseksi, mutta näistä ei tehty mitään löytöjä. Paikalla vierailtiin uudestaan 20.9.2002, jolloin aivan sen keskustaan tehtiin koepisto, jossa näkyi muutamia palaneita kiviä. Kohde tulkittiin pienialaiseksi asuinpaikaksi, joka ajoittuu rannansiirtymiskronologian mukaan varhaismetallikaudelle.

Paikalla on modernien nuotioiden jälkiä sillä se lienee retkeilijöiden suosiossa Pilpasuolle avautuvan komean maiseman vuoksi. Tämä nuotionpito on kuitenkin niin pienimuotoista ettei se uhkaa kohteen säilymistä.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 97 Oulunsuu Pilpasuo W. x = 7208 391; y = 3441 720; z = 35. Asuinpaikat.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 98 OULUNSUU PILPASUO SW**PERUSTIEDOT**

MJ-tyyppi: asuinpaikat + maarakenteet
 Tyypin tarkenne: asuinpaikkapinnat + kuopat
 Ajoitus: varhaismetallikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1 + 1
 Peruskartta: 3422 08 PIKKARALA
 Koordinaatit: asp: x = 7207 371; y = 3441 130; z = 37,5
 kuoppa: x = 7207 466; y = 3441 102; z = 37,5
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit
 Maastomerkintä: ei merkitty
 Pinta-ala: asp: noin 10 x 10 m
 kuoppa: noin 8 x 8 m
 Etäisyystieto: Oulun Tuomiokirkosta noin 13 km itäkaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä: Oulunsuu
 Tila 1: 47:34
 Omistaja 1: Viherrengas Järvenpää Oy
 Osoite 1: Pikkukiventie 6, 90630 OULU
 Lisätietoja: omistajalle lähetetty kopio tarkastusraportista

INVENTOINTI 2002

Aika: fil. yo:t Antti Krapu ja Teemu Tiainen 11.9.2002; FL Janne Ikäheimo, fil. yo Antti Krapu ja FT Kirsti Paavola 20.9.2002
 Löydöt: KM 33366: 1-3
 Karttaotteet: 3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.
 Diat: 25221 ja 25245-25246, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Pilpasuon lounaislaidalla Pilpakangas muodostaa itään avautuvan laajan lahdelman, jonka päällä olevalla rantatörmällä itään työntyvän niemen pohjoistyvässä sijaitsee varhaismetallikautinen asuinpaikka, joka paikallistettiin metsäautotien pinnasta ja tämän viereen tehdystä koepistosta havaittujen kvartsi-iskosten perusteella. Asuinpaikalta noin 100 m pohjoisluoteeseen sijaitsee suppilomainen kuoppajäänös, jonka halkaisija on matalan vallin ulkolaidoista mitattuna noin 6 m ja syvyys noin 60 cm.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Pilpakankaan kaakkoislaidalla olevassa laajassa lahdelmassa on havaittavissa kaksi päällekkäistä rantaterassia, joista ylemmällä muinaisjäänökset sijaitsevat aivan itään kohti Pilpasuota työntyvän niemen pohjoispuolella. Kasvillisuus koostuu keskisuurista männyistä, puolukasta, kanervasta ja jäkälästä. Maaperä alueella on hienoa hiekkaa. Lahdelman yli kulkee sen rannan suuntainen korkeajännitelinja asuinpaikan ja kuoppajäänöksen välistä. Asuinpaikan ylittää Pilpakankaan laitaa kiertävältä tieltä haarautuva metsäautotie, joka ohittaa ensin kuoppajäänöksen muutaman metrin päästä. Alueella risteilee lisäksi pienempiä ajouria.

Pilpakangas on muodostanut varhaismetallikaudella suuren saaren Oulujoen suistoon merenpinnan ollessa noin 35 m nykyistä korkeammalla. Kankaalla sijaitsee lisäksi toinen varhaismetallikautinen asuinpaikka noin 1 km pohjoiseen (Oulu 97 Oulunsuu Pilpasuo W).

Kohteen kuvaus

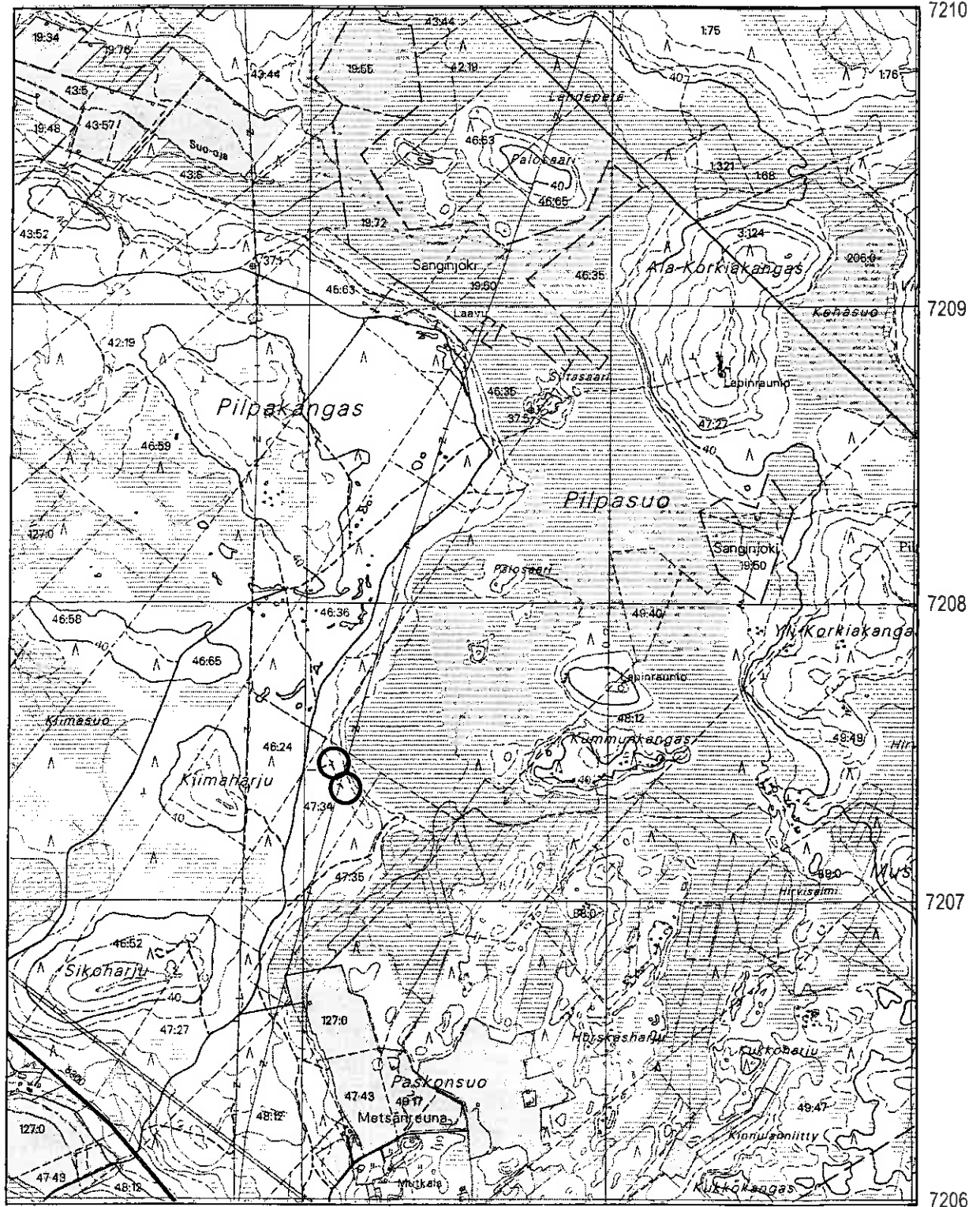
11.9.2002 alueella havaittiin kuoppajäännös ($x=7207\ 466; y=3441\ 102$). Se sijaitsee tarkalleen ottaen Pilpakankaan laitaa kiertävältä tieltä itään haarautuvan metsäautotien jyrkästä etelään kääntyvästä mutkasta noin 15 m itään kohti Pilpasuota ja noin 20 metrin päässä Pilpasuohon laskevan ylemmän rantatörmän laidasta. Kuoppajäänteeltä on itäpuolella kulkevaan korkeajännitelinjaan noin 50 m. Kuoppa on halkaisijaltaan matalan noin 15 cm korkean ja metrin levyisen vallin ulkolaidoista mitattuna noin 6 m ja sen syvyys on noin 60 cm. Kuoppaa peittää poronpallerojäkälä ja siihen tehdyssä koepistossa näkyi paksu huuhtoutumiskerros, jonka seassa oli runsaasti hiiltä.

20.9.2002 paikalla käytäessä havaittiin noin 100 m kuoppajäänteeltä eteläkaakkoon metsäautotien pinnassa kolme pikkuruista kvartsi-iskosta. Ympäristöön tehtiin lukuisia koepistoja ja yhdestä löydettiin lukuisia kvartsi-iskoksia, vain muutaman metrin etelään tien pinnalla näkyneistä iskoksista. Asuinpaikka sijaitsee tarkalleen ylemmän rantatörmän päällä kulkevalla metsäautotiellä noin 20 m törmän laidasta ja noin 20 m korkeajännitelinjasta itään ($x=7207\ 371; y=3441\ 130$). Puusto on raivattu sähkölinjan vuoksi ja löydöt tulivat vain muutaman metrin linjan ja metsän rajasta. Paikalla kasvaa sammalta ja jäkälää.

Asuinpaikka lienee hyvin pienialainen, kuten varhaismetallikautiset asuinpaikat Oulujoen alueella hyvin usein ovat. Muualta rantatörmältä ei lukuisista koepistoista huolimatta löytöjä tullut. Koepistoja tehtiin alueella myös 11.9.2002, jolloin asuinpaikka ei ollut vielä löytynyt. Tuolloin koepistot keskitettiin alemmalle rantaterassille, joka on samalla korkeudella merenpinnasta kuin kilometrin päässä pohjoisessa oleva Pilpasuo W asuinpaikka. Kuoppajäännös voi hyvinkin liittyä asuinpaikkaan, jolloin sen voisi tulkita olevan niin sanottu asuinpaikkakuoppa, jollaisia on liitetty muihinkin varhaismetallikautisiin asuinpaikkoihin Oulujoen alueella.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 98 Oulunsuu Pilpasuo SW. x = 7207 371-466; y = 3441 102-130; z = 37,5. Asuinpaikat ja maarakenteet. Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 99 OULUNSUU SIKOHARJU

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	maarakenteet
Tyyppin tarkenne:	kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	6
Peruskartta	3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit:	x = 7206 561-579; y = 3440 574-679; z = n. 37,5
Koordinaattiselite:	ääripisteet
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	noin 110 x 20 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 12,5 km itäkaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Oulunsuu
Tila 1:	47:27
Omistaja 1:	Oulun ev. lut. seurakunnat
Osoite 1:	Isokatu 9, 90100 OULU
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio tarkastusraportista

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil. yo Antti Krapu 10.9.2002 ja FL Janne Ikkäheimo, fil. yo Antti Krapu ja FT Kirsti Paavola 20.9.2002
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996. Yleiskartta 1:2000
Diat:	25219-25220, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Oulun keskustasta 12,5 km itäkaakkoon sijaitsevan Sikoharjun eteläpuolisella tasaisella mäntykankaalla on kuusi kuoppajäännyttä itä-länsi –suuntaisena jonona. Kuopista itäisin sijoittuu Sikoharjulle vievän metsäautotien risteuksen pohjoispuolelle. Kuoppien halkaisijat ovat 2 – 3,5 m ja syvyydet 40 – 80 cm.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Kohde sijaitsee aivan Sikoharju –nimisen hiekkamoreenikankaan eteläpuolella. Alue on tasaista tai loivasti lounaaseen viettävää mäntykangasta, jonka aluskasvillisuuden muodostaa puolukkaa ja kanervaa kasvava varvikko sekä sammalet ja jäkälät. Maaperä on vähäkivistä hiekkaa. Etelässä kangas soistuu paikoitellen. Sikoharjun itäpuolella kulkee metsäautotie Vaalantieltä Piipakankaalle. Kuoppajäännytteet sijoittuvat tämän tien ja siltä Sikoharjulle haaraantuvan metsäautotien risteyksestä itä-länsi –suuntaisena jonona kohti parin sadan metrin päässä olevaa pientä suota. Kuoppajäännytteiden eteläpuolella on vanha soranottokuoppa.

Kohteen kuvaus

Aiueella havaitut kuusi kuoppajäännyttä muodostavat itä-länsi –suuntaisen jonon, jonka itäisin kuoppa eli kuoppa 1 on 30 m Sikoharjulle vievän tien risteyksestä pohjoiseen aivan tien itäpuolella. Siitä kuoppien jono jatkuu länteen ylittäen Sikoharjun metsäautotien ja ohittaen vanhan soranottokuopan sen pohjoispuolelta. Kuoppia tutkittiin maakairanäyttein ja koepistoin. Kaikissa havaittiin selvät huuhtoutumiskerrokset, mikä osoittaa niiden olevan ainakin muutaman sadan vuoden ikäisiä. Lisäksi kuopissa 5 ja 6 havaittiin hiiltä huuhtoutumiskerroksen seassa. Kuoppien olemus on kohtuullisen maaton ja muoto pyöreä. Kuoppia on silti

vaikea pitää esihistoriallisina, koska ne sijaitsevat lähes tasamaalla ja niiden muoto ei ole täysin suppilomainen vaan laidat ovat paikoin hiukan jyrkempiä. Yhtenä tulkintana voi esittää että ne ovat historiallisen ajan pyyntikuoppia, joista kuoppia 5 ja 6 on saatettu myöhemmin käyttää hiilimiiluinä. Kuoppa 2 on hiukan muita epämääräisempi.

Kuoppa	Halkaisija	Syvyys	X	Sijainti	Y
1	2,75 m	30 cm	7206 579		3440 679
2	2 m	40 cm	7206 566		3440 632
3	2,25 m	50 cm	7206 561		3440 624
4	2,5 m	45 cm	7206 565		3440 622
5	3 m	80 cm	7206 567		3440 587
6	3,5 m	80 cm	7206 571		3440 574

Alueella on lisäksi muutamia sorantarkistuskuoppia, jotka ovat pienempiä ja pystylaitaisia. Myös osaa niistä kairailtiin maakairalla ja tulokseksi saatiin sekoittunutta maata. Yksi näistä on aivan kiinni Sikoharjulle menevässä tiessä sen länsipuolella samalla linjalla kuoppajäännösten kanssa.

Luokitusehdotus

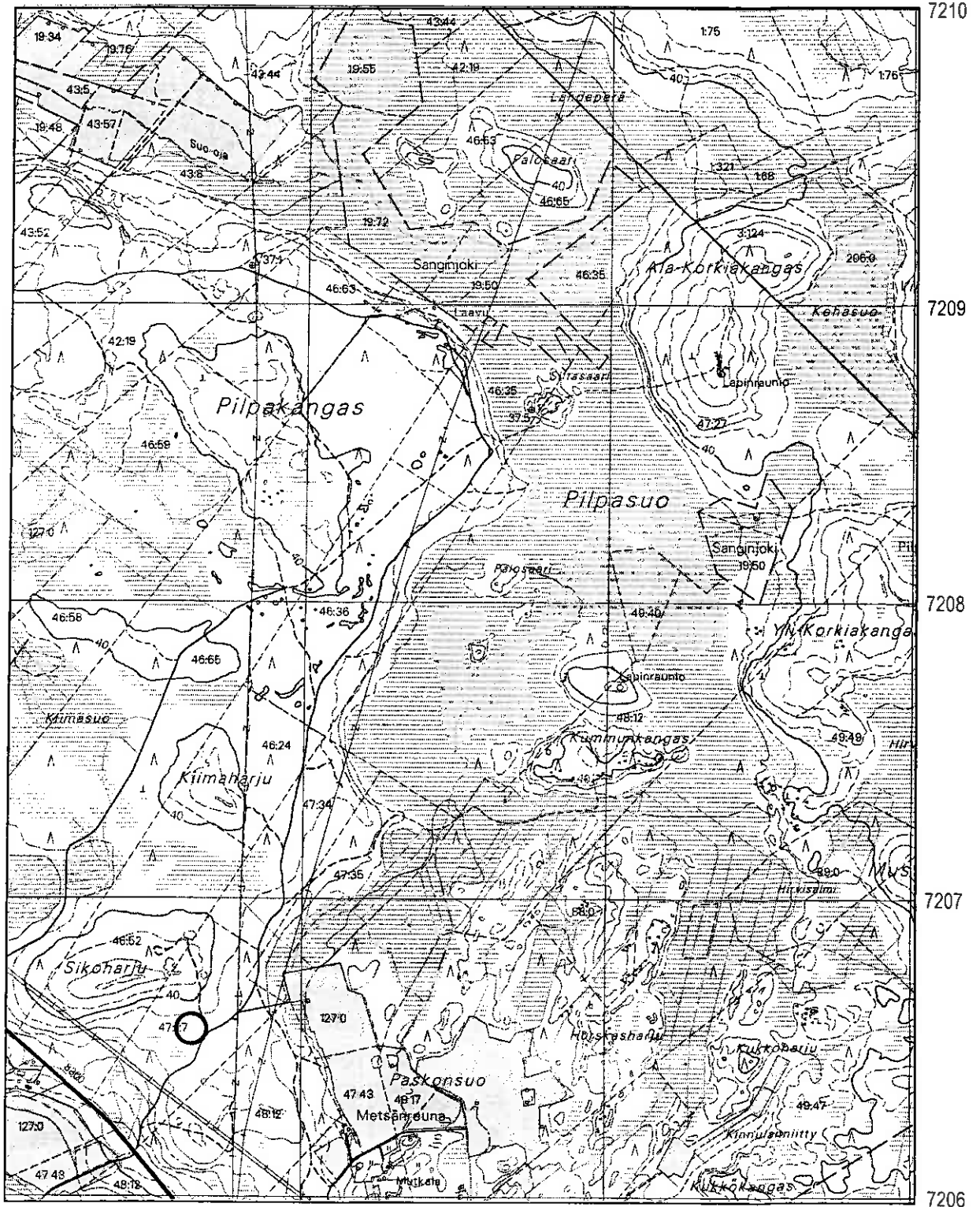
Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

3440

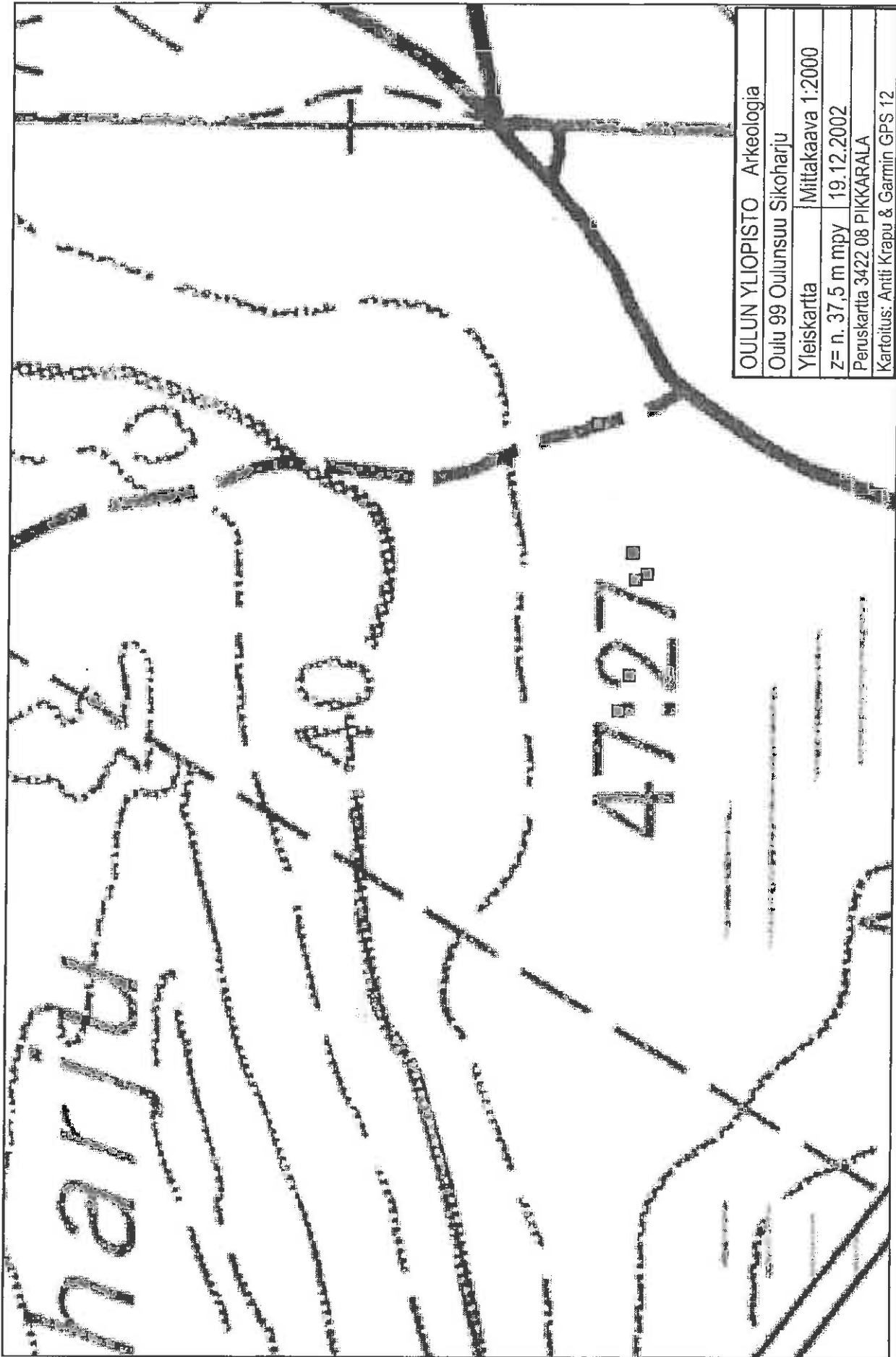
3441

3442

3443

Oulu 99 Oulunsuu Sikoharju. x = 7206 561-579; y = 3440 574-679; z = 37,5. Maarakenteet.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULUN YLIOPISTO Arkeologia	
Oulu 99 Oulunseutu Sirkoharju	
Yleiskartta	Mittakaava 1:2000
Z= n. 37,5 m mpy	19.12.2002
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA	
Kartoitus: Antti Krapu & Garmin GPS 12	

OULU 100 OULUNSUU PASKONSUO

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	maarakenteet
Tyyppin tarkenne:	kuopat
Ajoitus:	varhaismetallikautinen?
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Peruskartta	3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit:	x = 7206 330; y = 3440 980; z = 33
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatit
Maastomerkinä:	ei merkitty
Pinta-ala:	noin 7 x 7 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 13 km itäkaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Oulunsuu
Tila 1:	48:12
Omistaja 1:	Mustonen Hannu
Osoite 1:	Myllyojantie 13 H as. 42, 90650 OULU
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio tarkastusraportista

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil.yo Antti Krapu 10.9.2002
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.
Diat:	25218, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Paskonsuo -nimisen pellon länsipuolella olevalla kankaalla on halkaisijaltaan noin 3,5 m ja syvyydeltään 80 cm oleva kuoppajäännös. Kuoppaan tehdyssä koepistossa havaittiin paksu huuhtoutumiskerros ja hiiltä, joten kuoppajäännös on mahdollisesti keittokuoppa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Kohde sijaitsee loivasti itään viettävällä mäntykankaalla Paskonsuo -nimisen pellon länsipuolella noin 13 km itäkaakkoon Oulun keskustasta. Kankaan maaperä on hiekkaa, jonka seassa on muutamia kiviä. Kivisyysaste kasvaa pellostä länteen päin kohti kankaan lakea. Alueen kasvillisuus koostuu suurehkosta männystä, puolukasta, mustikasta, suopursusta, sammalista ja jäkälistä. Paskonsuon peltoa ja kangasta erottaa noin 30 m mpy oleva rantavalli, jolta kangas nousee aina 37,5 metrin korkeuskäyrän yläpuolelle. Kuoppajäännös sijaitsee noin 100 m päässä pellonreunasta aivan pohjois-etelä -suuntaisen metsäautotien itäpuolella noin 100 m etelään paikasta, jossa tieltä haarautuu ajoura itäkaakkoon kohti peltoa.

Kangas jatkuu yhtenäisenä kohti pohjoista, jossa sen nimi muuttuu Pilpakankaaksi. Pilpakangas on varhaismetallikaudella muodostanut suuren saaren Oulujoen suistoon.

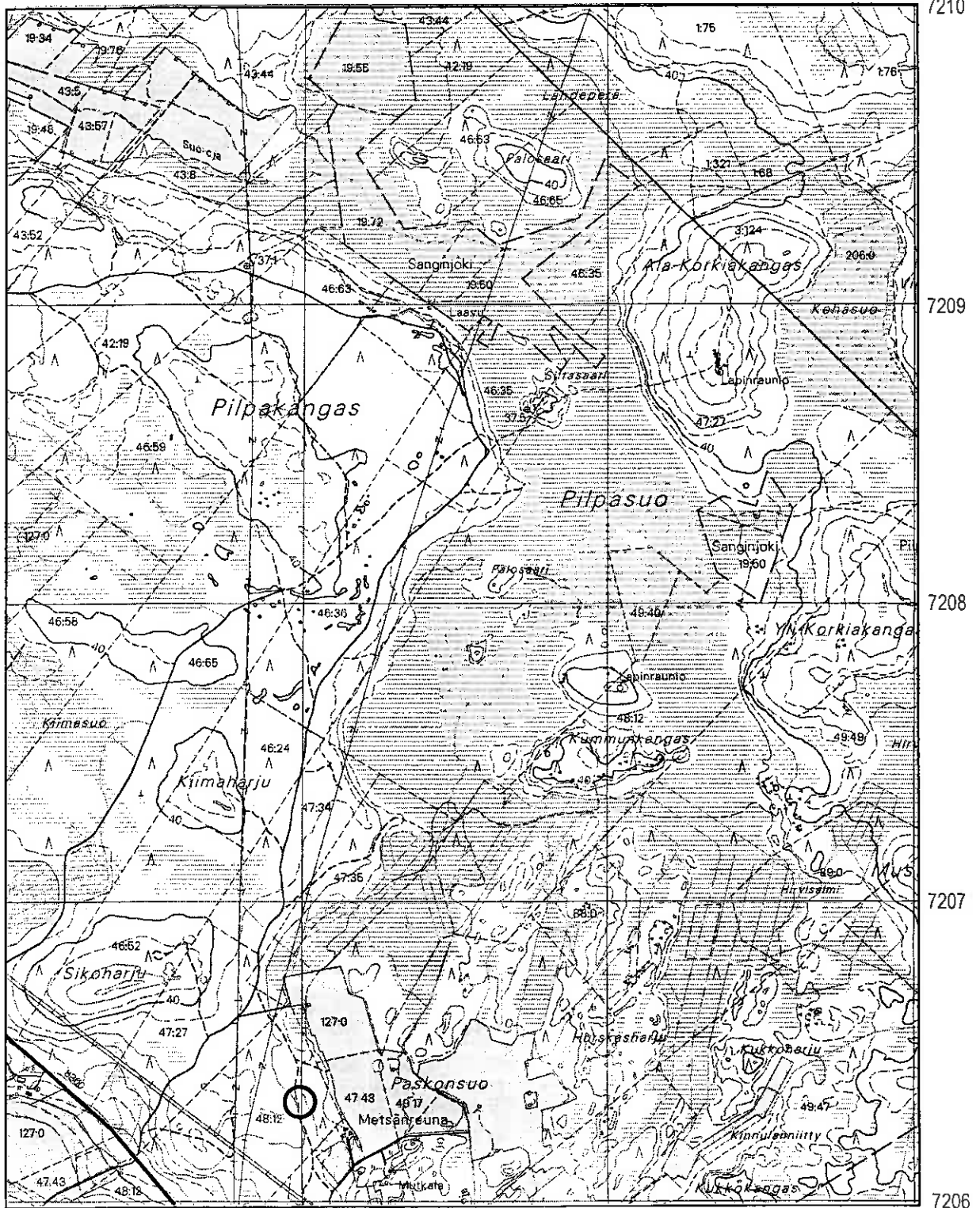
Kohteen kuvaus

Maatuneen ja suppilomaisen kuoppajäännöksen halkaisija on noin 3,5 m ja syvyys 80 cm. Kuoppaa tutkittiin koepistolla, josta havaittiin 60 cm paksu hiilen sekainen huuhtoutumiskerros ja tämän alla paksu hiilikerros sekä yksi palanut kivi. Näiden seikkojen perusteella kuoppaa voinee pitää keittokuoppana. Tulkintaa tukee sijainti hiekkakankaan rinteellä noin 33 m mpy. On myös mahdollista tulkita kuoppa vaihtoehtoisesti koepistossa havaitun vahvan hiilikerroksen perusteella vanhaksi historiallisen ajan hiilimiiliksi. Jos

kuoppajäännöstä pidetään rantasidonnaisena keittokuoppana se ajoittuu rannansiirtymiskronologian mukaan varhaismetallikauteen.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 100 Oulunsuo Paskonsuo. x = 7206 330; y = 3440 980; z = 33. Maarakenteet.
 Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 101 PIKKARALA SUTELANKANGAS

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	maarakenteet
Tyyppin tarkenne:	kuopat
Ajoitus:	esihistoriallinen?
Rauhoitusluokka:	2/3
Lukumäärä:	2
Peruskartta	3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit:	1. x = 7204 320; y = 3441 894; z = n. 27,5 2. x = 7204 328; y = 3441 894; z = n. 27,5
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatit
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	1. noin 6 x 6 m 2. noin 7 x 7 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 16 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Pikkarala
Tila 1:	3:39
Omistaja 1:	Turkka Päivi
Osoite 1:	Mäkiriiehentie 48, 90650 OULU
Lisätietoja:	omistajalle lähetetty kopio tarkastusraportista

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil.yo Antti Krapu 24.9.2002
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.
Diat:	25248, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Oulun Vasankankaan kylällä sijaitsevan jyrkkäpiirteisen Sutelankankaan koillisrinteellä on kaksi suurehkoa kuoppajäännyttä. Kuoppien halkaisijat ovat noin 4 ja 5 m sekä syvyydet 80 ja 100 cm.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Sutelankangas on noin 16 km Oulun keskustasta kaakkoon sijaitseva jyrkkäpiirteinen metsäsaareke Oulujoen etelärannalla. Pitkänomaisen reilun puolen kilometrin mittaisen kankaan rinteet nousevat jyrkästi vajaan 20 metrin korkeudelta merenpinnasta aina yli 37,5 m korkeudella olevalle laelle. Kankaan maaperä on muutamia koillisrinteen hiekkaisempia paikkoja lukuun ottamatta varsin kivistä hiekkamoreenia. Kankaan puustoa hallitsee mänty ja aluskasvillisuutta puolukka, sammalet ja jäkälät.

Kuoppajäännykset sijaitsevat kankaan koillisrinteellä olevalla reilut 50 x 50 m suuruisella avohakatulla alueella, jolla kasvaa muutama nuori mänty, noin 300 m länsiluoteeseen Sutelan tilalta. Maaperä aivan kuoppien kohdalla on keskikarkeaa hiekkaa, jossa esiintyy muutamia kiviä. Kuoppajäännyksten läheisyydessä on muutamia tuoreita ja vähän vanhempiakin soranottokuoppia.

Kohteen kuvaus

Sutelankankaan kuoppajäännykset ovat varsin suuria. Niiden olemus on maatonut ja niissä tavattiin podsolimaannos, mutta muutamat seikat tekevät kuoppien tulkinnan vaikeaksi. Kuoppia tutkittiin maakairanäytteillä ja koepistoilla.

KUOPPA 1

Kuopan 1 (x=7204 320;y=3441 894) halkaisija on noin 4 m ja syvyys noin 70 cm. Kuopan olemus on maaton, mutta silti sitä ei voi kuvata selkeän suppilomaiseksi. Kuopassa havaittiin 10 cm huuhtoutumiskerros, mikä on jonkin verran ympäröivässä maastossa havaittua paksumpi. Kuopan iästä on vaikea sanoa mitään varmaa. Huuhtoutumiskerros todistaa ettei kuoppaa voida pitää vanhan maa-aineksen oton synnyttämänä.

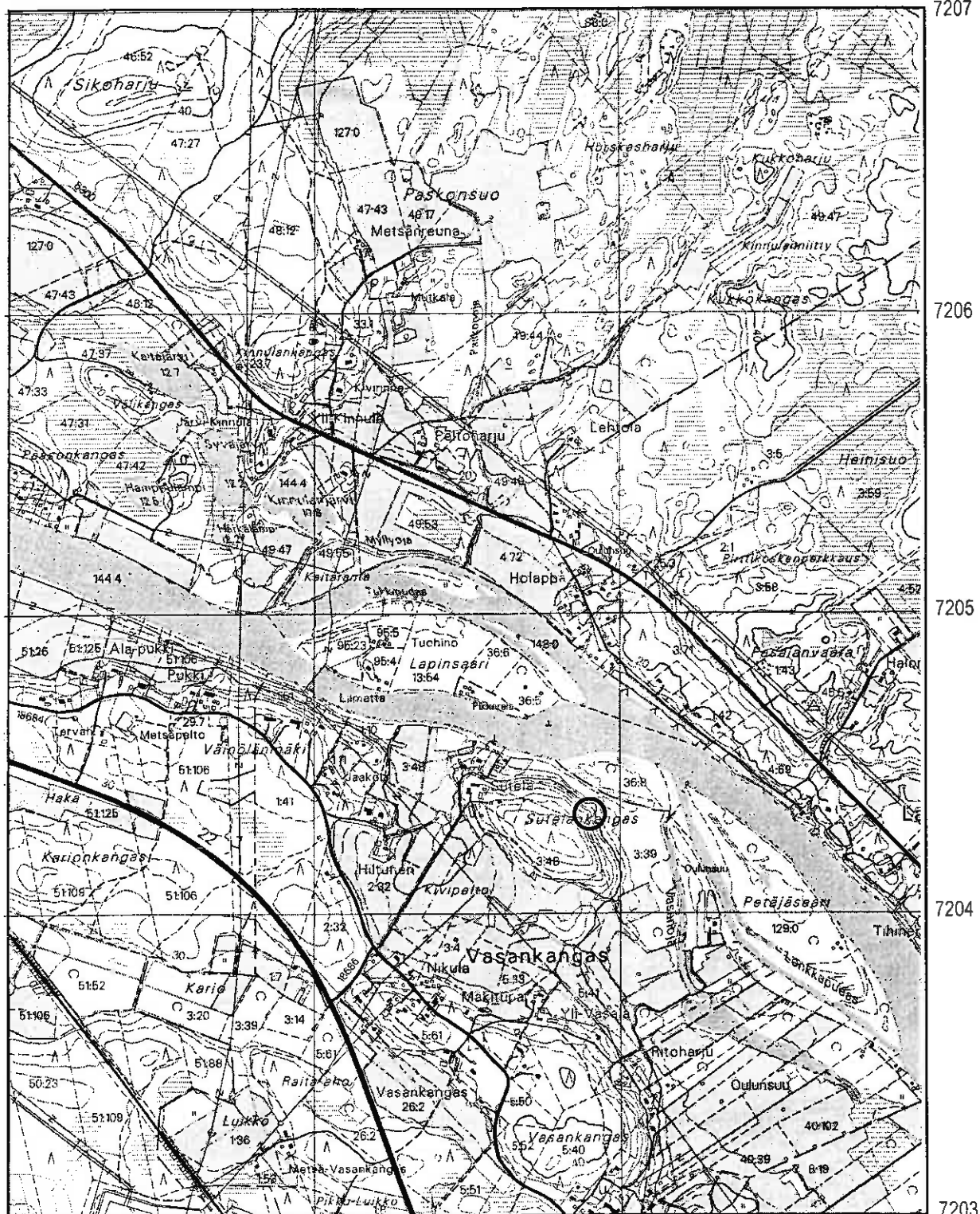
KUOPPA 2

Kuoppa 2 (x=7204 328;y=3441 894) sijaitsee kymmenisen metriä edellisestä pohjoiseen ja on halkaisijaltaan noin 5 m ja syvyydeltään noin 1 m. Kuopan olemus on suppilomainen ja maaton ja se näyttää päällisin puolin tyypilliseltä esihistorialliselta kuoppajäännökseltä lukuun ottamatta kuopan keskellä olevaa 40 x 25 cm olevaa neliskulmaista painauma. Kuopan seinämissä ja pohjalla on paksut huuhtoumat lukuun ottamatta neliskulmaisen painauman aluetta, jossa maa oli sekoittunut. Näyttääkin siltä että esihistoriallista kuoppajäännöstä on myöhemmin kaiveltu sen pohjalta.

Kuoppajäännökset eroavat samalla rinteellä olevista muutamasta vanhasta soranottokuopasta selkeästi. Sorakuopat ovat pystyreunaisempia ja neliskulmaisen oloisia. Esihistoriallinen tai historiallinen pyyntikuoppa lienee turvallisin tulkinta vaihtoehto, mutta ilman tarkempia tutkimuksia ei kuoppien funktiosta voi sanoa mitään varmaa.

Luokitusehdotus

Luokka 2/3. Epämääräinen kohde, rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu 101 Pikkarala Sutelankangas. x = 7204 320-328; y = 3441 894; z = n. 27,5. Maarakenteet.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU 102 PIKKARALA OPTIROC**PERUSTIEDOT**

MJ-tyyppi:	löytöpaikat
Tyyppin tarkenne:	kvartsi-iskoksen löytöpaikka
Ajoitus:	esihistoriallinen
Rauhoitusluokka:	3
Lukumäärä:	1
Peruskartta	3422 08 PIKKARALA
Koordinaatit:	x = 7201 735; y = 3442 154; z = 42,5
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatit
Maastomerkintä:	ei merkitty
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 18 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Pikkarala
Tila 1:	15:41
Omistaja 1:	Pelkonen Arvo
Osoite 1:	Kestintie 39, 90310 OULU

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil. yo Antti Krapu 25.9.2002
Löydöt:	KM 33369
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.
Diat:	25249, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kvartsi-iskoksen löytöpaikka sijaitsee Optirocin tehtailta noin 400 m itään kahden metsäautotien risteyksessä olevan sorakuopan koillislaidalla. Muita löytöjä ei tehty lukuisista koepistoista huolimatta. Alue on Hangaskankaan lakea, jota laikuttavat soranottoalueet ja metsäautotiet. Löytöpaikan tienoilla kohoilee loivia dyynimuodostumia.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

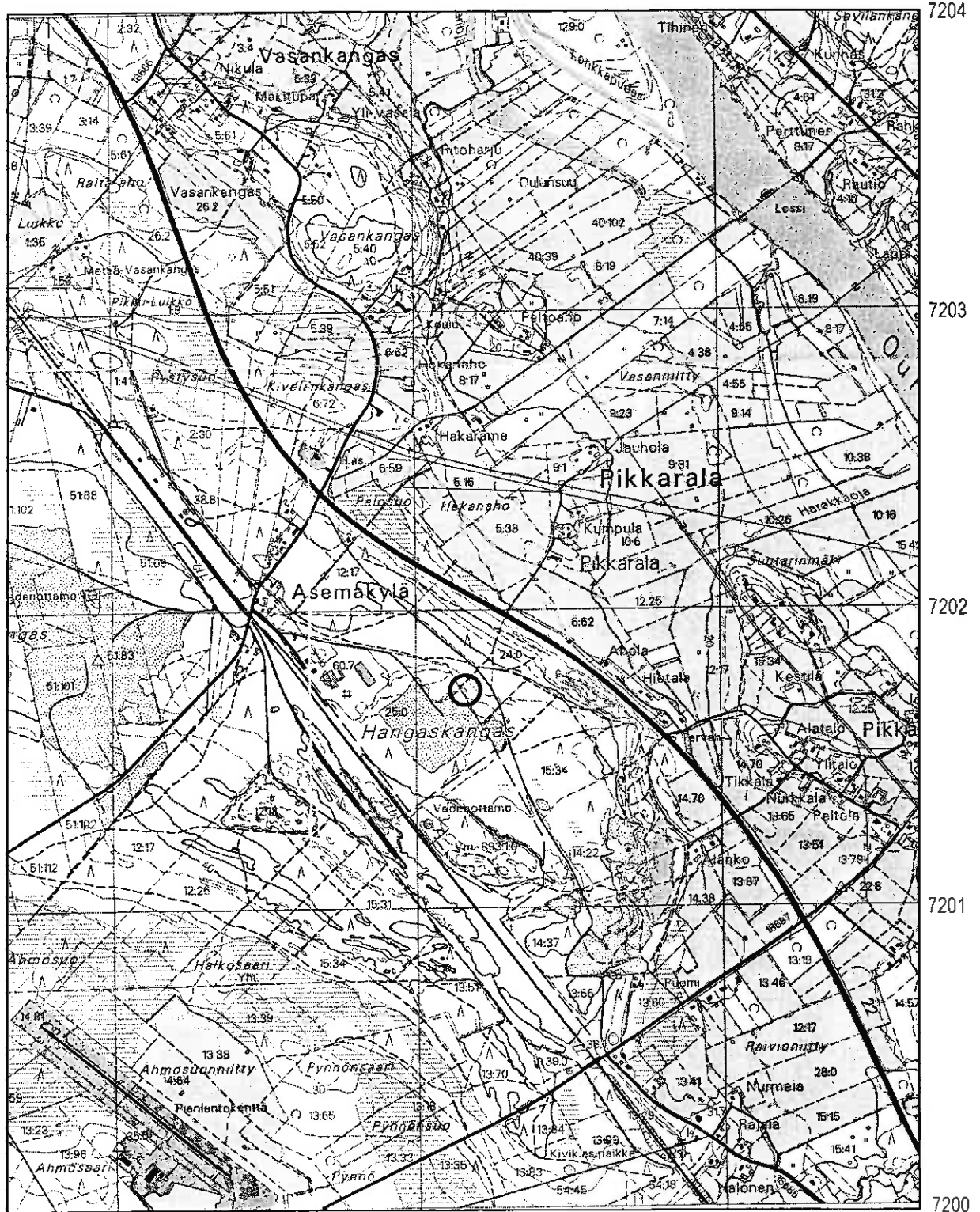
Hangaskankaan laella sijaitsevan Optirocin tehdasalueen kaakkoispuolella on valtava soranottoalue. Alueella risteilee myös lukuisia metsäautoteitä ja ratsupolkuja. Hangaskankaan laki on hienoa hiekkaa, joka on muodostanut alueelle dyynimäisiä loivia kumpuja. Kasvillisuus koostuu keskikokoisesta männystä, puolukasta, kanervasta ja jäkälästä.

Kohteen kuvaus

Optirocin tehtaiden kaakkoispuolella olevan suuren soranottoalueen vieressä on sen koillispuolella pienempi sorakuoppa kahden metsäautotien risteyksessä. Kvartsi-iskos havaittiin tämän kuopan koillislaidalla. Alueelle tehtiin lukuisia koepistoja ja paikoin rikkoontunut maanpinta tutkittiin, mutta muita löytöjä ei tehty. Iskos voitaneen tulkita siis irtolöydöksi. Paikalla kumpuilee dyynimäisiä muodostumia ja koillisessa laskevalle rantatörmälle on matkaa noin 150 m, joten paikka ei ole asuinpaikaksi tyypillinen. Jos kaikesta huolimatta paikalla olisikin muinoin asuttu niin jäljet lienevät tuhoutuneet soranotossa.

Luokitusehdotus

Luokka 3. Kohde on tuhoutunut soranotossa.

Oulu 102 Pikkarala Optiroc. x = 7201 735; y = 3442 154; z = 42,5. Löytöpaikat.
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

OULU PIKKARALA KESTINRANTA

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	asuinpaikat?
Tyyppin tarkenne:	talonpohjat?
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	2/3
Lukumäärä:	1
Peruskartta	PIKKARALA
Koordinaatit:	x = 7201 607; y = 3444 060; z = 13
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatti
Maastomerkintä:	ei merkitty
Pinta-ala:	30 x 20 m
Etäisyystieto:	Oulun Tuomiokirkosta noin 19,5 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Pikkarala
Tila 1:	878:13 Venevalkama
Omistaja 1:	Yhteismaata; Pesämaa Sakari (yksi omistajista)
Osoite 1:	Ketolantie 64, 90310 OULU puh. 040-500 1600
Lisätietoja:	Pesämaalle lähetetty kopio tarkastusraportista

INVENTOINTI 2002

Aika:	fil. yo Antti Krapu 30.9.2002
Löydöt:	luetteloimatta
Karttaotteet:	3422 08 Pikkarala, 1:20 000. Helsinki 1996.
Diat:	25254-25255, Oulun yliopisto, arkeologian laboratorio

LYHYT KOHDEKUVAUS

Pikkaraisen kylän kaakkoispuolella Oulujoen rannassa olevalta pellolta historialliseen asutukseen liittyviä löytöjä. Paikalta on havaittu kyntötöiden jälkeen liitupiippujen katkelmia, tiilenpalasia, piikiveä, rautaesineitä ja messinkiä tai pronssia oleva veitsen kahva. Kynnyksessä maassa on havaittavissa tumman nokisen maan aiheuttamia rajoja. Yhden liitupiipun koppa ajoittuu muodon perusteella 1700-luvun alkupuolelle. Alueeseen liittyy paikallisia tarinoita satamasta ja kestikievarista.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Alue on tasaista pieniin palstoihin jaettua peltoa tai entistä peltoa aivan Oulujoen länsirannassa. Merikosken padon rakentaminen ja sen käytön aiheuttamat vedenkorkeuden vaihtelut ovat syöneet rantaa niin että nykyisin se on jyrkän pengermäinen. Ranta on myös siirtynyt maanomistajan mukaan viimeisten vuosikymmenten aikana yli kymmenen metriä länteen. Rannan syöpmistä on yritetty estää ajamalla paikalle kiviä. Maanomistajan lapsuudessa paikalla olikin loiva hiekkaranta. Löydöt on tehty aivan rannasta ja sen päälliseltä pellolta noin 60 – 80 m päästä pohjoispuolella olevasta ladosta. Paikalla on jyrkän rantapenkereen alla aivan vesirajassa kapea tasanne, joka on osittain syntynyt paikalle ajetuista kivistä.

Kohteen kuvaus

Paikka käytiin tarkastamassa maanomistaja Sakari Pesämaan kanssa. Hän oli löytänyt vuosien saatossa pellostä kyntötöiden jälkeen paljon historialliseen asumiseen liittyviä löytöjä liitupiippujen katkelmia, tiilenpalasia, piikiveä, rautaesineitä ja messinkiä tai pronssia oleva veitsen kahvan. Lisäksi nyt jo jokeen

romahtaneella alueella oli aikoinaan ollut hänen mukaansa havaittavissa pienen rakennuksen peruskivet ja niiden rajaamalla alueella enemmänkin tiilenpaloja. Lisäksi rannassa ja joen pohjassa on hänen mukaansa maakivistä kasatun laiturirakenteiden jäänteitä, jotka tosin voivat olla myös rannan sortumisen jäljiltä paikalle kasautuneita. Alueeseen on liittynyt paljon sekä satamaan että kestiekievariin viittaavia tarinoita ja paikkaa on kutsuttu jo maanomistajan lapsuudessa satamaksi.

30.9.2002 tehdyn tarkastuskäynnin yhteydessä uusia löytöjä ei tehty. Palstan pelto oli kynnetty ja siinä näkyi tumman nokisen maan aiheuttamia rajoja, jotka voivat viitata jonkin rakennuksen paikkaan. Aivan rannassa ei myöskään pystytty hahmottamaan mahdollisia laiturirakenteita. Sepänmaan tekemiin löytöihin tutustuttiin ja niistä kaksi leimattua liitupiipun koppaa ja messinki tai pronssipäälysteinen koristeltu veitsen kahva otettiin mukaan. Loput löydöt, jotka käsittävät muutamia rautapuukkoja, raudan kappaleita, piikiven kappaleita ja osia liitupiipuista, jätettiin Pesämaan haltuun.

Toinen liitupiipuista on muotonsa perusteella englantilainen ja ajoittuu 1700-luvun alkupuolelle. Sen kopassa on kuusisakaraista tähteä tai kukkaa muistuttava leima. Toinen piipuista on sydämen päällä olevaa kruunua esittävän leiman perusteella ruotsalainen ja ajoittuu sekin 1700-luvulle.

Kohde on osittain tuhoutunut joen ja peltoaurauksen vaikutuksesta, silti sen tarkempi tutkiminen lähitulevaisuudessa on suotavaa sillä Pesämaan mukaan on olemassa suunnitelmia alueen jyrkän rannan parannustöistä, jotka toteutuessaan hävittäisivät loputkin jäljet kohteesta. Peltomaa oli poikkeuksellisen aikaisin alkaneiden pakkasten vuoksi tarkastusajankohtana jo niin kovaa, että kohteella ei pystytty tekemään juurikaan koepistoja tai muitakaan sen luonnetta mahdollisesti valaisevia toimenpiteitä.

Luokitusehdotus

Luokka 2/3. Osittain tuhoutunut ja epämääräinen kohde, jonka laadun ja laajuuden tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

Oulu Pikkarala Kestiranta. x = 7201 607; y = 3444 060; z = 13. Talonpaikka?
Peruskartta 3422 08 PIKKARALA

LIITE 1. TARKASTETUT KOHTEET, JOITA EI TULKITTU MUINAISJÄÄNNÖKSIKSI

Tässä liitteessä on lueteltu tutkimusalueen sellaiset tarkastetut kohteet, jotka saattavat vaikuttaa muinaisjäännöksiltä, mutta eivät sellaisia kuitenkaan ole. Kohteet on tulkittu joko luonnon muodostumiksi tai ihmisen toiminnan merkeiksi modernilla ajalla. Luettelon tarkoitus on välttää näiden kohteiden sekaantumista muinaisjäännöksiin tulevaisuudessa ja antaa mahdollisuus muille tutkijoille vierailta paikoilla ja esittää niistä oma tulkintansa.

1. Palokangas Muuntoasema N – epämääräinen kuoppa

3422 08 PIKKARALA; x=7203 406,y=3440 188; Diat: 25250, Oulun yliopisto, ark. lab.

Palokankaan muuntoaseman pohjoispuolella olevan kankaan laella on junaradan luoteispuolella epämääräinen kuoppa, jonka halkaisija on 3,5 m ja syvyys 80 cm. Kuopan reunat ovat varsin jyrkät, mutta siinä on havaittavissa humuksen ja hiilenmurujen sekainen huuhtoutumiskerros. Kuoppaa ei tulkittu muinaisjäännökseksi, mutta se on ihmisen tekemä ja varmasti useita kymmeniä vuosia vanha. Huuhtoutumiskerros selittyy huuhtoutuneen hiekan valumisella kuopan laidoilta. Kasvillisuus on tiheää mäntykangasmetsää. Kuoppaa peittää varvikko ja sammalet. Maaperä on kivinen hiekkamoreeni.

2. Kiimaharju S – epämääräinen kuoppa

3422 08 PIKKARALA; x=7207 222,y=3440 741; Diat: 25239, Oulun yliopisto, ark. lab.

Kiimaharjun laelta vajaan sata metriä etelään on suohon laskevalla rinteellä halkaisijaltaan 2,25 m ja syvyydeltään 60 cm oleva kuoppa. Kuopassa havaittiin 10 – 15 cm paksu huuhtoutumiskerros, mutta kuoppaa ei tulkittu muinaisjäännökseksi. Kuopan muoto on epämääräinen ja vain sen toisella laidalla on havaittavissa valli. Kasvillisuus on harvahkoa keskisuurta mäntyä kasvavaa kangasmetsää. Kuoppaa peittää varvikko ja sammalet. Maaperä on kivinen hiekkamoreeni.

3. Kiimaharju N – sorantarkistusta

3422 08 PIKKARALA; x=7207 405-437,y=3440 739-753; Diat: 25240, Oulun yliopisto, ark. lab.

Kiimaharjun laelta 50 – 100 m pohjoiseen loivasti itään kohti korkeajännitelinjaa viettävällä rinteellä on kolme pientä halkaisijaltaan noin 2 m ja syvyydeltään noin 30 cm olevaa kuopannetta. Kuoppien olemus antaa aiheen olettaa, että ne ovat merkkejä vanhasta sorantarkistuksesta, vaikkakin niissä on havaittavissa huuhtoutumiskerrokset. Kasvillisuus on tiheähköä nuorta mäntykangasta. Kuoppia peittää poronpallerojäkäle. Maaperä on hiekkaa.

4. Kiviharju – ratatöissä tehty latomus (tutkimusalueen ulkopuolella)

3422 05 MADEKOSKI; x=7208 534,y=3432 305; Diat: 25203-25204, Oulun yliopisto, ark. lab.

Inventoinnin yhteydessä käytiin tarkastamassa tutkimusalueen ulkopuolella olevan Kiviharjun laella oleva latomus, joka sijaitsee noin 20 m harjun halkaisevan junaradan eteläpuolella. Paikalla on laajuudeltaan noin 3 x 2 m ja korkeudeltaan noin 40 cm oleva latomus, joka on kasattu noin 1 x 1,5 m olevan maakiven kupeeseen. Latomuksen ympärystykivet ovat suurehkoja noin 50 cm läpimittaisia murikoita, kun taas keskellä on pienempiä kiviä aina ihmisen pään kokoisista nyrkin kokoiisiin. Saman tyyppisiä ratatyömiesten tekemiä latomuksia on FL Jari Okkosen mukaan havaittu Oulu-Kontionmäki –radan varrella muuallakin. Junaradan eteläpuolen maasto on heinikkoa kasvavaa kivikkoa.

5. Pikkaralan Shell – epämääräisiä kuoppia

3422 08 PIKKARALA; x=7202 594-677,y=3441 533-658; Diat: 25197, Oulun yliopisto, ark. lab.

Pikkaralan Shell –huoltoaseman ja sen pohjoispuolella olevan Kivelänkankaan väliin jäävällä tasaisella hiekkakankaalla 30 – 100 m huoltoasemasta luoteeseen on 10 epämääräistä kuoppaa. Osa kuopista on tulkittavissa pystyjen reunojensa perusteella selkeästi vanhoiksi sorantarkistus kuopiksi, mutta osa vaikuttaa ensisilmäyksellä kuoppajäännöksiltä. Näitä jälkimmäisiä ei kuitenkaan tulkittu muinaisjäännöksiksi niiden pienen koon vuoksi. Todennäköisesti ne ovat vanhojen tuulenskaatojen synnyttämiä. Kaikissa kuopissa

muutamaa pystyreunaisinta lukuun ottamatta oli havaittavissa huuhtoutumiskerros. Kuoppien halkaisijat ovat 1 – 4,5 m ja syvyydet 20 – 80 cm. Kasvillisuus on nuorehkoa männikköä, puolukkaa, jäkälää ja kanervaa. Hiekkaisessa maaperässä on paikoitellen eri kokoisia kiviä.

6. Pikkaralan Shell W – epämääräisiä kuoppia ja luonnollinen painauma

3422 08 PIKKARALA; x=7202 442-641,y=3441 388-447; Diat: 25200-252001, Oulun yliopisto, ark. lab.

Noin 250 m Pikkaralan Shell –huoltamolta länteen, Oulusta Kajaaniin menevän valtatie lounaispuolella, on 7 epämääräistä kuoppaa ja yksi luonnollinen painauma tasaisella hiekkakankaalla. Osa kuopista on maaineksenotossa syntyneitä ja osa selittyy tuulenkaadoilla. Kuoppien halkaisijat ovat 2 – 4 m ja syvyydet 20 – 80 cm. Painauman mitat ovat 6 x 7,5 m, mutta siihen tehdyissä lukuisissa koepistoissa ei havaittu mitään esihistorialliseen viittaavaa. Painauman laidoilla voi havaita valleja, mutta ne selittyvät hiekan luonnollisella kumpuillulla. Painanteen läheisyydessä on havaittavissa dyynimäisien kasautumien jäänteitä ja se lienee muodostunut kahden dyynin väliin. Painaumassa ja suurimmassa osassa kuoppia havaittiin huuhtoutumiskerrokset. Kasvillisuus on suurehkoa männikköä, puolukkaa, jäkälää, kanervaa ja sammalta. Hiekkaisessa maaperässä on paikoin eri kokoisia kiviä.

7. Palokangas – sorantarkistusta

3422 08 PIKKARALA; x=7201 623 – 7202 032,y=3440 291-713; Diat: 25223, Oulun yliopisto, ark. lab.

Palokankaan suuren soranottoalueen länsipuolisella kankaalla on suuri määrä (yli 70 kpl) eri kokoisia sorantarkistus kuoppia. Osa kuopista on selkeästi havaittavissa moderneiksi, mutta osa vaikuttaa ensisilmäyksellä kuoppajäännöksiltä. Useimpien kuoppien pohjalta löytyi podsolimaannos, mutta kuoppien laitoja tarkemmin tarkasteltaessa yhdeltä laidalta löytyi lähes poikkeuksetta sekoittunutta maata. Kuoppien muoto vaihtelee epäsäännöllisestä ja jyrkkäreunaisesta pyöreän suppilomaiseen, joten kankaalla näkyy hiekkamaahan tehdyn kuopan maatumisprosessin kaikki vaiheet. Pääosa kuopista on läpimitaltaan 1,5 – 2,5 m ja syvyydeltään 20 – 45 cm, mutta kankaan länsi- ja eteläosissa on muutamia suurempiakin kuoppia. Kasvillisuus on keskisuurta männikköä, puolukkaa, jäkälää ja sammalta

8. Pikkaralan asema – moderneja kuoppia

3422 08 PIKKARALA; x=7202 375-385,y=3441 326-345; Diat: 25199, Oulun yliopisto, ark. lab.

Pikkaralan Shell –huoltoasemalta kohti Pikkaralan asemaa menevän polun varrella havaittiin kaksi suurehkoa halkaisijaltaan 3,5 ja 4,5 m ja syvyydeltään 40 ja 70 cm olevaa kuoppaa. Kuoppien pohjalla havaittiin podsolimaannos, mutta niiden olemus, sijainti keskellä tasaista kangasta ja jyrkähköt reunat eivät anna aihetta tulkita niitä muinaisjäännöksiksi. Kuopat muistuttavat osaa muutaman sadan metrin päässä pohjoisessa olevista Pikkaralan Shell W kuopista. Maaperä alueella on hiekkaa ja kasvillisuus on keskisuurta mäntyä kasvavaa tiheähköä kangasmetsää.

9. Ketunpesänmaa N – moderneja kuoppia kivikossa

3422 08 PIKKARALA; x=7202 079-101,y=3446 964-977; Diat: 25213-25214, Oulun yliopisto, ark. lab.

Ketunpesänmaan metsäsaarekkeen luoteisreunalla havaittiin kivikossa koime pienehköä halkaisijaltaan 1,5 – 2 m ja syvyydeltään 50 – 60 cm olevaa pyöreää kuoppaa. Kaksi kuopista on saarekkeen luoteiskärjen ylittävällä metsäautouralla kolmas uran kaakkoispuolella olevassa vesakossa. Kuopat ovat syntyneet metsäkoneen siirtäessä, joko tarkoituksella tai sattumalta aluetta äestettäessä, suuren kiven maasta. Kuopat ovat kuitenkin hyvin hämääviä sillä ne ovat suhteellisen pyöreitä ja niiden laitojen kivet ovat paikoin hyvin tasaisesti ikään kuin ne olisi ladottu paikoilleen. Tulkinna ei jää kuitenkaan vaihtoehtoja sillä kaikkien kuoppien lähistöllä on havaittavissa suuri kivi, joka on siirtynyt paikoiltaan ja kiveä vielä tarkemmin tarkasteltaessa siinä näkyy selkeä väriero aikaisemmin maanpinnan alla ja päällä olleiden osien välillä.

10. Heikinsuo – epämääräinen latomus

3422 08 PIKKARALA; x=7205 74 ,y=3443 30.

Heikinsuon länsipuolella olevan metsäsaarekkeen laki on maaperältään erittäin kivistä. Kankaan laen keskikohdan itälaidalla on havaittavissa pienehkö L:n muotoinen kiveys, joka on luonteeltaan varsin epämääräinen. Kiveys on ollut Oulun yliopiston arkeologian laboratorion tiedossa jo jonkin aikaa ja sitä on tutkittu poistamalla alueelta hiukan pintaturvetta. Vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä allekirjoittanut kävi vilkaisemassa paikkaa ja oma tulkintani on että kiveys on luonnollista alkuperää ja syntynyt mahdollisesti tuulenkaadon siirtäessä maata paikalla. Mitään varsinaista rakennetta en kiveyksessä havainnut.

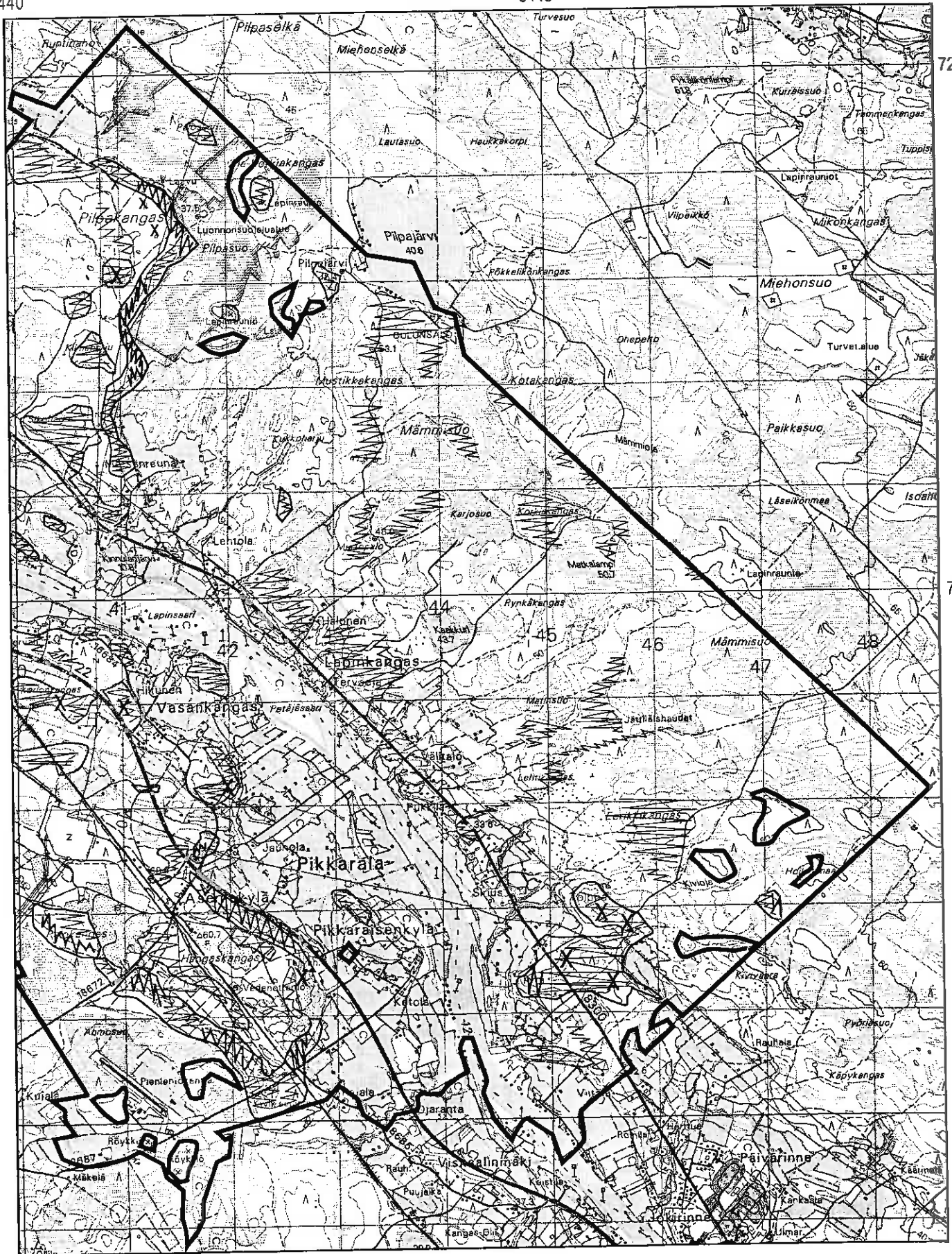
11. Peurasuo E – epämääräinen kuoppa

3422 08 PIKKARALA; x=7201 092, y=3445 939; Diat: 25212, Oulun yliopisto, ark. lab.

Oulu 48 Pikkarala Peurasuo muinaisjäännösalueen asuinpainanteesta Peurasuo W noin 500 m kaakkoon on epämääräinen suurehko 2 x 3,5 m laajuinen ja 80 cm syvyinen kuoppa. Kuoppa sijaitsee Peurasuon pellon eteläpuolella olevalla pienellä kohoumalla aivan pellon reunassa kulkevan metsäautotien etelälaidassa. Kuopassa havaittiin podsolimaannos, mutta sen epämääräinen muoto antaa aiheen tulkita se moderniksi, vaikka sen laidat ovatkin varsin maatuneen oloiset. Paikalla kasvaa mäntyvaltaista kangasmetsää. Maaperä on kivistä hiekkamoreenia.

Liite 2. Tutkitut maastonkohdat peruskarttalehden Madekoski alueella. Maastokartta 3422 KEMPELE, 1:50 000.

7210

7205

7200

Liite 2. Tutkitut maastonkohdat peruskartta-alehtien Pikkarala ja Laitasaari alueilla. Maastokartta 3422 KEMPELE, 1:50 000.

